Andrei Zanca

---

cartea surâsului

Ed.Grinta,Cluj,2011,
ISBN978-973-126-235-2

ISBN

Coperta: *Emilian Nicula*

Editura „Grinta" este acreditată CNCSIS sub nr. 217.

EDITURA
grinta
Respectul pentru CUVÂNT

Cluj-Napoca, Str. Primăverii 22/23, c. 400536
GSM: 0744-777.883, Tel./fax 0264-592777
E-mail: grinta@email.ro
Director: **Gabriel Cojocaru**

Echipa tehnică: **Alina Tănase**
Vladimir Negoiţă

ANDREI ZANCA

cartea surâsului

jurnalul unui drum lăuntric

EDITURA
grinta

Cluj-Napoca
2010

Andrei Zanca, născut în Sighişoara; studii în cadrul Academiei Comerciale, Bucureşti; studii de germanistică la Cluj (concomitent redactor la „Echinox”); profesor de română şi limbi străine la Sighişoara; studii în cadrul Universităţii din Freiburg (1995); referent european de specialitate.

Poezie: *Poemele Nordului; Un străin în bârlogul lupilor; Elegiile din Regensburg; Euroblues; după-amiază cu branduardi; Nopţile franciscane; Suitele transilvane; Ce-i ce-n inimă-s-desculţi; Viaţa şi moartea din glas; Maranatha; Abis; Oprirea; Zicudul; Improvisation pour la marche sur l'eau* (în trad. Letiţiei Ilea); în limba germană: *Waisenmauer; eingeschränkte herzfreiheit*; tradus în antologii în germană, franceză, engleză

Eseuri: *după ani după noi* – eseuri / interviuri; *Lumea, un limbaj al invizibilului*.

Proză: *Minuturi,* proză scurtă.

Publicistică: interviuri, recenzii, critică în numeroase reviste din România, Europa, SUA.

Traducător din limbile germană, franceză, engleză, spaniolă, italiană; *autori germani traduşi în limba română*: Franz Kafka, Hans Magnus Enzensberger, Reiner Kunze, Paul Celan, Werner Dürrson, Michael Krüger, Ingrid Bachèr, Richard Wagner, Richard Reschika, Kurt Drawert, Dieter Schlesak ş.a.

Redactor pentru Germania al revistelor Vatra, Euphorion.

Membru al Uniunii Scriitorilor din România din anul 1990.

zanca.landau@web.de; www.zanca.de

cartea surâsului

- intermitențele aflării -

armonia ascunsă este mult mai
măreaţă, mai puternică decât cea evidentă.
Heraclit

Această carte este prima dintr-o serie care mă va însoţi de pe acum, cât îmi va fi îngăduit. Urmând o anume Cale. Tot ce s-a adunat în această *carte a surâsului,* purtând subtitlul: *intermitenţele aflării,* se referă tocmai la acest demers individual al *aflării*, însoțit de paradigme şi experimente adiacente întru prefigurarea fragilă a **conştiinței**, în fond doar *Una*.

Conştiința - o lamă cu două tăişuri: pricina suferinței, dar în acelaşi timp şi a mântuirii. Sosim dinspre *diferite nivele ale conştiinţei* pe lume. De aici totul. Miturile străvechi şi paradigmele biblice sunt lentilele prin care putem re-interpreta trăirile şi lumea. Şi tot de aici *vectoru*l limpede al tendinţei generale a *evoluţie*i, tot mai clar configurate în acest demers absolut individual, ca orice Cale genuină.

Neobosita metanoia, mereu fragedă. Tot ce am trăit, purtat de o anume Sete, înscrie desenul unei vieţi, din care transpare treptat *chipul inimii.* Când începi să te întrebi asupra fiinţei tale, *să te întrebi cu sete,* eşti deja pe Cale. Între realitatea de sorginte mentală şi cea psihologică se cască la mulţi un abis. Ce putem face, când nu mai putem face nimic? *Nimic şi totul.*

Capitularea e în fond premiza victoriei în procesul spiritual.

Adieri de martie printre ultimele frunze nedesprinse de iarnă. *Susur de clepsidră*. Doar vrabia în alertă se lasă pătrunsă. Să presimtă ea oare? Fiecare fulg reia o însingurare.

Adevărul a devenit de prisos. Piesa nu mai are cortină. Nici sfârşit. Doar succesul, ori eşecul mai contează. Epuizând, sleind. Ninge. Unduie mireasma fulgilor topindu-se pe-o geană de copil.

Geamătul *au ralenti* al textului. Fresca unui geamăt asirian. *Crux Ansata*. Purtată deja în Egipt de preoţi. Divinitatea este o stare a conştiinţei. O stare viabilă. Azi ne suntem doar amânare a simplităţii, firescului. Viaţa instruieşte în tăcere. Fără de vorbe, fără de larmă. Când se va pricepe că adevărul este un dat al fiinţării, nu al dizertaţiei?

Geniala premoniţie a limbii: *a încolţit un gând*. Cine ne presară seminţele gândului în minte, ca ele să poată încolţi? Când mă bântuie neliniştea ramurii, am ajuns la marginea iernii. Însemnat de noapte, traversez auzul. *Altfel* întâmpin apa picurând de pe olane. Şi din acest nimic, pe nesimţite, înfiripări. Şopote răsfrânte în improvizaţie de pasăre. Suspin de fulg în primul ghiocel.

Sub înverziri, doar zumzetul fără de trecut al gâzelor, noaptea, deşi ornicul îşi topeşte peste case bătaia stinsă-n ecoul tăcerii; liniştea - oglinda auzului.

Nevinovăţia nu cunoaşte noaptea. Unduie laolaltă cu viaţa. Nu o modelează, nefiind conştientă, copilărind fără de finalitate în etern. Poate tocmai de aceea ne suntem aici. Apoi, dintr-o dată inocenţa a tânjit *să afle*. O străbătea dorul nedefinit al *aflării.* Va străbate astfel, nenumăratele ţări mohorâte ale conştiinţei întru maturizarea spiritului. Bântuită de reîntoarcere, acum. Fiindcă doar dacă pierzi ceva, eşti în stare a preţui. Cu inocenţii dumnezeu ar fi fost tare singur, mereu.

Copilul şi soţia lui Gauthama mai dorm, când el se va întoarce înapoi în mica odaie, după aflările lui definitive.

Şi-a înălţat braţul înspre o ramură. O şuviţă a alunecat dezvelindu-i profilul în montura înfrunzirilor. Totul, atât de firesc, încât o necunoscută tandreţe m-a înfiorat. Am recunoscut deodată în gestul ei un gest uitat, cu neputinţă de reamintit şi totuşi, dureros de intim cândva. Odată. Mistuită în surogatele însoţindu-mă în vieţi de vieţi, ea mă aştepta acolo, mântuită de vremi. Când ne vom putea oare dărui, cu deplina încredere a câinelui, ce-şi înalţă ochii lui curaţi înspre noi?

Cât de limpede e lacrima, deşi e un distilat al unui conglomerat de simţiri cu neputinţă de decantat. Însă câţi nu se sting în fond de *lacrimă la inimă*. Lacrimi lăuntrice, împovărând, otrăvind. Afară şuieră deodată năprasnic vântul sub un cer de recluziune. Mistuite păsările. Doi băieţi şi o fetiţă, în şir indian,

în spatele unui pechinez. Nimic nu se întâmplă fără un scop. Am devenit ființe pur teleologale: ne plimbăm *pentru* sănătate.

> Două bătrâne o iau pieptiş prin parcul desfrunzit, vânturând ritmic bețe de schi: nu se aude decât păcănitul sec al bețelor pe asfalt. Nimic spontan. Nimic cu o dăruire deplină, în care să te uiți total. Fragmente de lumină. Până şi ciorile înscriu în aer *note albe.*

Doar un accident ori vreo boală mai trezesc: este forma comună, ştearsă, surogatul de *satori* al masei, s-ar zice. Deîndată uitată, la cea mai mică ameliorare. Şi totuşi, ea se strecoară homeopatic de pe acum în orice gest, orice act. Clamând adânca nevoie de refacere a unei rupturi.

> O insațietate inexplicabilă va însoți orice dăruire, până nu se realizează *atotidentificarea.* Harul iubirii în care se mistuie toate „învățăturile".

Vine o vreme când trebuie să uiți şi apoi să refăureşti totul; şi înainte de toate, pesemne, cuvintele. Există reguli succesive pentru a învăța condusul unei maşini, însă din momentul în care s-au aşezat reflexele, trebuie să le uiți şi să-ți găseşti propriul „drum": fiecare conduce într-un mod absolut unic.

Grija, băgarea de seamă, atenția nudă.

Bunul simț este ca „antena" unei mimoze, vibrând la fiecare foton.

Manipularea conştiinței începe în mod rafinat cu actul de *compromitere* al cuvintelor. *Weltverbesserer*, se zice, spre o

pildă, despre unul care vrea „să facă” lumea mai bună, să o „îmbunătăţească”, despre unul care nu o acceptă aşa cum *se vrea* ca ea să fie acceptată, de unul care nu *se încadrează*. Câte cuvinte nu au fost compromise în ultima jumătate de secol. Însă, doar în tăcerea însingurării se lasă ele tămăduite. Prin aplecare individuală. Un act de conştiinţă. De nu s-ar ivi deîndată orgoliul explicării. *Demonul controlului şi al analizei*: mereu obsedaţi de a şti ce se află în spatele lucrurilor: să demonstrezi că ştii. Deşi mereu şi tocmai atunci scapă esenţialul: nu are loc transfigurarea în *dar*.

Când e atât de evident: mâna poate apuca orice, însă se poate apuca pe sine însăşi?

Schwarzwald. Aproape de izvorul Dunării. Câţiva toporaşi risipiţi printre trunchiuri prăbuşite. Adieri de scorbură între primele ferigi. Etanşez cu grijă o tabacheră de lemn, în care zace o frunză de ferigă şi îi dau drumul pe apă. Saltă uşor, apoi pluteşte ferm. Lin, ca o implorare împlinită, dinspre *o pădure neagră înspre o mare neagră*. Nu e straniu?

Spiritul şi această pagină sunt unul şi acelaşi lucru. Atotpătrundere.

Doar el de nepătruns. *Temeiul finitului e nesfârşirea*. Mâna copilului ce desprinde tabachera dintre răgălii e mâna mea. Dinspre un grind răzbat cotele apelor Dunării.

Identic cu această pagină, ce se citeşte acum pe sine, sunt.

Iubirea limpezeşte rostirea, cum durerea, lacrima.

Totul ar trebui poate să înceapă cu întrebarea: *când vedem un arbore, îl vedem văzând şi pe cel ce vede?* O boccea burduşită cu amintiri cenzurate, ego-ul: nu sunt doar ce fac, ci – mai ales – şi ce am făcut. Solia verbală se face ţăndări în impactul ei cu *meta-solia ochilor*, a trupului. Iată, începutul schizofreniei generale. Lipsa integrităţii: concomitenţa dintre faptă şi gând.

> Însă, după cum mitul e o *apropiere analogică de absolut*, după căderea în dualitate, nu ne rămâne decât experienţa individuală şi apoi poate, ca dar, indicarea unei căi posibile, *denotarea*, metoda *injuncţie*i, nimeni nefiind scutit de drum.

În fond, în fiecare zace nemărturisită angoasă faţă de eternitate: omul o evită, mânat de ghesul de a ajunge în mâine, în viitor.

Stau la coadă la casa electronică. Un bărbat în puterea vârstei, distant şi rece, se înfige în faţa unui bătrânel. *De ce nu aşteptaţi să vă vină rândul, ca fiecare*? murmură blând bătrânelul. *Eu nu sunt fiecare*, răspunde berbantul. Asta este. Aşa e. Şi-mi tresaltă deodată în inimă parabola bătrânului prăvăliaş evreu cu aplecare mare pentru cărţi: sta el cât era ziulica de lungă şi citea în spatele tejghelei. Deseori, când se ivea un client, îl repezea, oripilat că trebuia să-şi întrerupă lectura dragă: *Ce?! Altă prăvălie nu ai găsit*?

Experienţa individuală, *aflarea,* cum prefer să-i spun, traversează prin socializare stările ritmice de contracţie-relaxare: presarea conştiinţei ne-stabilite a fiecăruia în forme, care au fost stabilite prin acord drept acceptabile în societate.

Un om e în societate, când societatea e în el. De aici necesitatea însingurării resimţită la un anume nivel individual.

Reprezentarea simbolică, ori sensul, cum i-am mai putea zice, creează dualitate. Dorind un sens aflării, experienţei personale aşadar, înfăptuieşti *o fragmentare a aflării*.

Lumea adevărata se află dincolo de sens şi acordare de valoare.

O **est-itate**, s-ar putea zice, ea fiind *aşa cum este*.

Spălare milenară de creier: a lua *descrierea* lumii drept lume. Senzaţia că te mişti printre măşti într-o lume de refulaţi pesemne de aici se trage. Fiindcă orice gând ori sentiment, care nu cadrează cu schema unei culturi este refulat. Limba fiecărei culturi acţionează astfel ca un filtru. O adevărată grilă, *o bandă biosocială*.

Grădiniță evoluată: joc cu reguli, unde eşecul unuia constituie succesul altuia. To be number one. *Apele* fertile ale *concurenţe*i acerbe îşi aduc din plin aportul la *cultura urii.* Începând cu şcoala şi continuând apoi cu celelalte compartimente. Un joc în care ambii parteneri pierd în fond. Astfel, Maya devine *casa de locos*.

Singur printre viile zgâlţâite de vânt. De o parte şi de alta a cărării, arbuşti cu galbene, suave flori. *Ploi de aur*, le zicea Buna. Ici-colo, înfloriri discrete albuind ca o colonie de fluturi surprinsă de o rafală. Petale albe, firave, înfiorate de-o nostalgie de fulg. Nimeni în jur. Dincolo de ordinea riguroasă a şirurilor de vie, încep

acareturile brune, alături de cele negre. Până înspre liziera pădurii sub clopotul iluzoriu al unui cer zgribulit de martie. Totul străbătut de-o înfrigurare de ospeţire solară prin *prana* unduind.

Nu trăim în trup, ci ca trup. Drept trup. Identitatea omului cu întreaga fiinţare. Existenţa cuprinde mai multe nivele şi fiecărui nivel îi corespunde o anume modalitate de cunoaştere.

Creştinismul fundamentalist ar înmărmuri dacă i s-ar spune că toate religiile sunt identice în esenţa lor esoterică. Capcana în care cad ei înşişi este aceea de interpreta fenomenul Hristos doar ca pe un eveniment istoric. Denotându-l însă astfel, îl transpun în trecut. Iar trecutul este mort. Hristos nu a fost, nici nu va fi, ci *este*. În afara istoriei, în afara timpului. Nefiind în timp nu poate fi nici localizat: astfel nici o religie nu poate avea ascendent unic asupra lui.
(în Coran, şi anume în Sutrele 3 şi 19 se descrie pe larg naşterea lui Isus, se vorbeşte despre Ioan si Maria; pe larg)

În fond, ceea ce se caută este *căutătorul* însuşi. Fiind pretutindeni şi dintotdeauna prezent, este absurd şi imposibil să cauţi spiritul, să îl atingi. Fiindcă acest lucru ar presupune o mişcare dintr-un loc, unde el n-ar fi, într-un loc unde se presupune că ar fi. Iar *locul unde el nu este, nu există.* De aceea, *conştiinţa cotidiană, obişnuită,* constituie Drumul (fiţi drumul umblat). Un drum, pe care nu l-am părăsit de fapt niciodată

(drumul umblat). Dacă în afara spiritului nu există nimic, înseamnă că am şi ajuns (însă împărăţia a şi venit ...). Prin căutare alungăm de fapt ceea ce căutăm. Căutarea presupune ceva aflat în afară, adică ceva obiectiv. Însă spiritul nu este obiect.

Căutând iscăm *o lipsă*. Apare sentimentul că ne lipseşte ceva. Şi acest lucru implică timpul. Anume, un mâine, mereu. Tot ce se lasă găsit în timp, nu este spiritul.

E ca un blestem: tot ce facem, facem pentru un *eu*, care nu există...

Cicatrice cu cicatrice, cobor. Răsplata traversării negurii e decantarea şi întoarcerea în cotidian. Traseul unui fulg, unic. Fiecare fulg, unic.

Important, nu atât să înţelegi, cât să cultivi simţul unei permanente *însoţiri*. Trăirea în clipă aşterne iubire. Întinderi înzăpezite.

Cârdul de păsări, bancul de peşti, acţionează *simultan*. Sunt în stare a-şi schimba fulgerător traiectoria. Constituie *un organism*. Aidoma unei orchestre, a unui *jazz-band:* vine un moment, când au senzaţia că nu ei cântă: ***Se*** cântă.

Suntem atât de legaţi unul de celălalt, fără a ne da seama. Paria, marginalizaţii, apoi, cei cumsecade, cerând ajutorul forţelor de ordine spre a le apăra „cumsecădenia”, care nu este altceva decât partea detaşată, desprinsă de umbra din propriul „beci” lăuntric. Umbra este proiectată în afară: ceilalţi sunt mereu ţapii ispăşitori. Ceea ce ne oripilează la un altul,

provocând nu *constatarea* detaşată, ci *o reacţie lăuntrică violentă*, ne defineşte tainic.

Dacă ne *şochează* zgârcenia ori altceva la un altul, înseamnă că le deţinem şi noi într-o proporţie mai mică ori mai mare. Dacă avem senzaţia că se exercită *o presiune* din afară asupra noastră spre a înfăptui ceva, înseamnă mai întotdeauna că ghesul de a face exista incipient în noi: l-am refulat şi îl proiectăm acum asupra altuia, care încearcă pare-se acum „să pună jugul" pe noi. Cezanne: *pe mine nu va pune nimeni şeaua ...*

Dezastrul îl constituie mereu graniţele, delimitările, pe care le instituim în noi, între noi. Pare că totul este o problemă a *responsabilităţii individuale* pentru fiecare gest, act ori gând (*atunci l-a ucis pe omul de seamă*)

Disperarea, atingând proporţii catastrofale, de a nu ne pierde cumva eul.

Câtă vreme eul-separat nu realizează faptul că nu este nici subiectiv nici obiectiv, ci un *Întreg*, moartea cu evantaiul ei obscur va rămâne veşnicul lui însoţitor.

Bogăţia, succesul, puterea, au tendinţa eternizării. Însă tocmai această înclinaţie de a le eterniza, de a le conferi o *nesfârşire*, le denotă a fi doar *surogate*. Ca şi eul-separat în fond. Ca şi timpul, un surogat pentru eternitate. Se pare că toată această aşa-zisă civilizaţie este un construct-surogat: *a ţine bunăstarea drept civilizaţie*. Încă din şcoală şi familie se vântură cu zel ideea unei *vieţi mai bune*, nu a *cultivării* de oameni mai buni. Un construct extern în vreme ce lăuntrul se chirceşte tot mai mult.

Se pare însă că, potrivit unui atractor presimţit mereu, şi aceasta face parte dintr-un plan al *necesarelor rătăciri* întru trezire. Chircirea, ca o ghemuire înaintea Saltului.

Să fie cultura o activitate de compensare, purtând în ea sâmburele putred al *negării morţii, prin iluzia eternizării operei?*

Un antidot împotriva angoasei atotprezente a morţii?

Toată istoria pare a fi o căutare a unor *garanţii*.

O cronică despre oameni, care s-au născut prea devreme.

Nerăbdarea cunoaşterii?

Tocmai fiindcă moartea există ar trebui să fim mai atenţi unul cu altul, Aici şi Acum.

Însă: mintea „liberă"; inima sigilată.

Nil curgând *Lin.*

Unde încep delimitările, aşezarea de graniţe, de garduri, începe angoasa.
Upanishadele: *oriunde există un Altceva, există şi teama*.
Desprinderea din unitate şi instituirea eului separat, implică deci o *angoasă* existenţială, *înnăscut*ă.

Ego-ul odată configurat este extrem de greu să-l transcenzi. Este atât de stabil, atât de durabil, încât scapă inconştientului şi tinde să nege supra-conştientul. Acest eu-al-gândurilor nu tinde doar să se separe de mediul înconjurător imprevizibil, ci şi de *aspectele spontane ale propriului corp.* Aici zace pesemne şi un aspect al dilemei tragice a prietenului

George C., atât de sfâşietor redate în jurnalul lui. Gândirea pare să dea, să ofere ceva ce nici natura nici corpul nu pot da: *durată*. Cuvântul *nuc* rămâne mereu acelaşi, în vreme ce arborele-nuc se înfiripă şi se stinge. Rank: *fiecare ideologie este un proiect al nemuririi.* Ca să înfrunte moartea, eul renunţă la corp şi îşi găseşte refugiul-surogat în gând. Însă gândurile se transcend doar prin conştientizare.

Orice agresare a naturii este în fond o agresare a propriului corp.

Dependenţa reciprocă, ecologică, dintre natură şi corp devine evidentă.

Infinitele rafturi pline cu semne ale naturii. În manifestările ei de perpetuă şi concomitentă naştere-moarte. Totul este să le sincronizezi cu propria conştiinţă, cu semnul individual al propriei conştiinţe: *înserare de holon în conştiinţa absolută* şi Unică. Însă faptul că am fost înţesaţi până la refuz cu tot felul de „cunoştinţe” şi prejudecăţi, începând din anii fragezi, ne face imposibilă decriptarea acestor semne. Act de la sine înţeles la omul primitiv contopit cu ele, nedisociat de natură. De aceea, maestrul umple paharul cu ceai - al vizitatorului venit să „înveţe” -, până la refuz. Ceaiul se revarsă: aşa este şi cugetul tău, îi zice maestrul. Plin până la refuz. Mai poate încăpea ceva în el?

Iarna pare să revină cu o ultimă sforţare. Încremenire. Uluire de ramură. Decelabilă în nedumerirea din glasul păsării. Stăm pe balcon fumând. Bate un vânt rece. B. rânjeşte. *N-am purtat războaie de dominare ori de asuprire a altora,* îi zic. *Poate de asta suntem atât de **încâiniţi** unii faţă de alţii,* mai adaug, stingând ţigara. Şi el deodată, răstindu-se parcă la vrăbii: *ce acaparări!*

Când nici aceste biete ţinuturi nu suntem în stare a le gospodări şi ţine în pace şi armonie ... patriotismul de azi ... ultimul colac de salvare al oportuniştilor şi ticăloşilor de tot soiul ...

O emisiune cu şi despre Yehudi Menuhin. Stă pe o terasă, evident îmbătrânit. Însă ochii îi sunt limpezi, calzi. Faţa destinsă şi unduită de pale de smerenie. Surâde mereu, conştient parcă, după lunga şi împlinita lui viaţă, de absurditatea oricărei rigidităţi.
(*uite un bătrân trist; n-a înţeles nimic* – zicală japoneză).

Interpretările lui ţintesc direct în inimă, deşi deţine o virtuozitate uluitoare. Totul atât de spontan, de firesc. Însă, câtă muncă, până a ajunge la acest sunet inconfundabil.
În care el dispare: ***Se*** cântă.

Cântul unduie ca o fiinţă vie, neîntâmpinând nici o rezistenţă, nici o crispare. Totul fluid, parcă *de la sine*. În omul acesta se joacă însăşi divinul. Ce artist-om pilduitor. Deşi în tinereţe după cum însuşi declară, toţi cei din jur erau pentru el doar figuranţi într-o piesă. Abia mai târziu a început să „coboare" între ei, luându-i drept ce erau, indiferent de rol ori statut: fiinţe individuale. Fiecare cu durerea şi destinul ei.

O figură emblematică, universală pentru arta şi cultura secolului 20.

Vorbeşte despre regretele lui, despre remuşcările lui, cu o modestie şi cu o smerenie de ascet. Toată fiinţa lui respiră tandreţe, băgare de seamă, grijă, omenie, înţelegere, toleranţă. Întrebat de reporterul invizibil dacă există o legătură între copilul simpatic şi genial de altădată şi recenta lui investitură cu titlul de lord, Menuhin răspunde cu umorul lui atotprezent şi

alinător, fără o umbră de sarcasm: *da, cred că da ... eram tot atât de „conştient” de simpatia pe care o iscam ca şi copil, precum sunt acum de titlul de lord ...*

Îngână un fragment favorit din Elgar şi surâde ca un copil.

Evocă cu veneraţie şi iubire figura lui Enescu, maestrul său din tinereţe ... dintr-odată camera de luat vederi îl arată cântând cu uluitorul interpret indian Ravi Shankar ... apoi, cu inegalabilul Glenn Gould. Zice: *faţa lui era transfigurată, parcă din altă lume ... ceva cu totul mistic ... prefigurând mereu o atotprezenţă divină* ... Şi în tot timpul acestor relatări, *acest surâs* al său de nedescris. Vorbeşte extraordinar de limpede la cei 80 de ani ai lui. Ceva nespus de uman îi unduie chipul sorbit parcă în sine (sufletul pare a transpare pe chip, după o anume vârstă ...)

Ţine un discurs în Ierusalim în faţa mai marilor politicii şi culturii, care se uită cam împietriţi la el. Apoi, din nou obiectivul îl prinde pe terasa lui; în spate se zăresc marea şi o ramură de lămâi. Vorbind de cei dragi şi duşi, mângâie mereu cu un înduioşător gest al inocenţei, o frunză a unui arbust din apropiere. Zice: *compatrioţii mei nu se pun să cerceteze, să analizeze dinspre un anume nivel şi împreună cu alţii, cum a fost posibil holocaustul ... e în fond ceva ce ţine de om ... ni se poate oricând întâmpla şi nouă ... privesc însă problema mereu doar dinspre latura evreiască ... însă au fost şi 500 de mii de gitani exterminaţi... şi apoi, slavii ... despre aceasta nici un cuvânt ... după aproape 50 de ani au uzat simpatia lumii* ... Pe faţa lui transpare deodată o paloare evidentă chiar şi pe ecranul acesta imperfect ...

Soluția: *trebuie să împartă totul ... dar absolut totul ... iar Ierusalimul să fie un fel de Berna ... ca în Elveţia federală ... o capitală federală ... până ce Ierusalimul va fi doar capitală evreiască, va fi război ...* Şi aceste ultime cuvinte le zice răspicat ... şi oarecum sever ... Singura dată când îl văd adânc tulburat. Apoi, pare că se trezeşte dintr-un coşmar şi surâde cu o naivitate dezarmantă, tulburător de senin ...

Totul se termină cu *Chaconne* de Bach ... *Totdeauna,* spune el, *am crezut că dacă voi cânta această divină piesă sub cupola lui Michelangelo, lumea ar deveni mai bună ...*

Ce pilduitoare rostire la cel mai mare *violonist* al secolului trecut ...

Noapte deplină. O iau pe străzi. E trecut bine de 22h. E târziu pentru această regiune viticolă şi rapid industrializată. Deodată dinspre piaţa cu fântână arteziană se aud vociferări sacadate. Lozinci urlate. Cadențe amenințătoare de paşi. Un puhoi de tineri turci purtând o pancartă cu portretul incert al unui mustăcios. Trec cu bastoane în mână prin piaţa, luând-o înspre bulevard. Se simte între vitrine agresivitatea. Întețită de urlete reluate. Scandări pline de ură. Lovituri în pancartele de circulaţie. În capota maşinilor. Nici un poliţai.

O stradă mai jos, podul. Râul curgând netulburat. Negru sub răsfrângerile felinarelor. Zăresc o siluetă în palton cu o servietă, îndreptându-se spre Primărie. E chiar *Oberbürgermeister*-ul. Omul cu poziția cea mai înaltă în această regiune industrializată, unde în apropiere se fabrică Audi. Peste 300 de mii de locuitori. Dacă cineva mi-ar fi povestit acest lucru, nu l-aş fi crezut. Şi iată că omul trece, evident sleit de oboseală,

însingurat şi tăcut, pe strada peste care tocmai a dispărut cu câteva minute mai înainte cohorta răzmeriţilor. Fără de a bănui măcar acest episod, care ar fi zguduit multe scaune a doua zi.

Ce glissando al nopţii. Deodată mă simt ca pe pragul de a păşi într-un tablou al lui De Chirico. După ce tocmai am sărit din *Ţipătu*l lui Munch.

Mă aplec peste parapet învins de o durere răsfrântă în stern: chiar dacă ne-am întâlni într-o altă lume odată, tot rămâne această durere a Unicului, a Irepetabilului. A faptului niciodată îndeajuns de subliniat că totul este Unic. De ce oare această durere?

Atâtea fiinţe dragi dispărute. Să se insinueze dinspre acest prezent o inefabilă părere de rău, chiar dacă totul a fost plin de tandreţe, de iubire?

Revăd în minte umbra de remuşcare de pe obrazul lui Menuhin. Vorbind despre sora lui dragă, Hephziba, care îl acompaniase ani de zile cu o rară dăruire şi virtuozitate la pian.

Nu mi-am luat timp spre a vorbi cu ea despre ce o frământa, zice el.

Şi durerea acestui octogenar, remuşcarea aceasta vie, devin la vârsta lui sfâşietoare.

Niciodată nu ne dăruim îndeajuns.

Oricât ne-am dărui, rămâne un însemn de mâhnire.

B. s-a întors în seara trecută înspre mine zâmbind obscur: *ce ai face dacă ai avea vreme de doi ani investitura absolută a puterii?*

Aş face tot ce-mi stă în putinţă, şi fireşte, mult mai mult decât atât.

Şi adaog apoi: *cu deplina încredinţare de la început a faptului că nu voi mai fi reales.*

Ba chiar alungat, hulit. (: aici cred, se ascunde totul).

Chiar dacă ne-am întâlni, schimbaţi deplin la ochi, cândva, în altă lume, o tainică, sfâşietoare durere persistă Acum. Totul este unic. Nu va mai reveni niciodată. Nu mai poţi interveni nicicând cu ameliorări. Asta este.

Cu faţa sigilată de efortul perfecţiunii, Paco de Lucia declară cu ironie într-un interviu: fiind prea mulţi cu numele Paco, ni se adăuga la nume şi numele mamei noastre, spre a ne putea deosebi: Paco de Lucia. Un chip marcat de o mare concentrare, adiat de o anume austeritate tipic spaniolă, o severitate faţă de sine, inculcată încă din copilărie. Trădând vocaţia autentică. *Am început să cânt spre a supravieţui, 10-12 ore pe zi ... tata nemaiputând plăti taxele şcolare*, zice. Şi o nobleţe veche, tipic andaluză i se desprinde din ochii negri. Vorbeşte apoi şi el despre: un anume sentiment, o anume senzaţie, un echilibru, *nu ştiu de unde vine deodată această armonie, fericire ori nebunie, nu ştiu ... Apoi, dispare cum a venit ... dintr-o dată...*

Acest „ca de la sine”, ce apare prin renunţarea la orice formă de încrâncenare a voinţei, prin simplul act de a lăsa totul să cadă, să dai drumul la tot şi la toate, ca *sunetul,* Vocea să se poată desfăşura în voie, ca de la sine. Sună ca un numitor comun la mai toţi creatorii autentici.
Lucru extrem de semnificativ şi tot pe atât de ignorat, mai de toată lumea.

În spatele unei timidităţi declarate se înscrie însă ferm şi cealaltă parte a dualităţii: un mare şi justificat orgoliu. Dezlănţuiri ale creaţiei în compania geniului vocal gitan Camaron, stins de-o prea intensă trăire la 41 de ani.

Înmormântare lui, o tulburătoare manifestare populară de mari proporţii ... şi chipul transfigurat de nelinişte şi durere a lui Paco ... Paco de Lucia, un virtuos inegalabil al ghitarei, al flamenco-ului, ca manifestare deplină a vitalului, nu a expierii cum este deseori interpretat flamenco-ul.
Deprinzând „tainele” improvizaţiei de la McLaughlin şi Al Di Meola.
Improvizaţia, *un salt în gol*, zice el.
Fiecare poate să-ţi fie învăţător la un moment dat, mai zice, marcând astfel calitatea atât de abolită azi a atenţiei absolute, nude, i-as zice eu. Un Artist desăvârşit.

Noam Chomsky în interviu la televiziune.
Deconspiră frapant manipularea după 11 septembrie. Utilizarea fricii, spre a impune măsuri severe, dure, care altfel ar fi întâmpinat într-un regim aşa-zis democratic, o rezistenţă nedorită. Apelul la falsul patriotism: supunere oarbă şi loialitate totală.

America în pretenţia şi convingerea ei de a reprezenta exclusiv lumea. Tot ce e important se petrece *aici, şi numai aici*. Însă acest 11 septembrie îi determină să realizeze că mai există lume şi acolo „afară” ... Sintagma: război împotriva terorismului. O absurditate. O ironie: chiar şi numele acţiunilor sunt aici caracteristice, naiv maniheice cu apel la mituri şi legende nordice: *Just Cause* – Acţiunea din Panama, în care sunt ucişi peste 3 mii de persoane. *Desert Storm*, *Războiul Stelelor* etc. Ca în atât de apreciatele comics-uri. Culturalizare în masă. Este modul tipic de reacţie al imperialismului mondial, secole de-a rândul. State imperialiste. Imune. *Şi deodată Asta. NOUĂ*. *Altora li se poate întâmpla acest lucru, însă nu Nouă ....*

Lamentabila reacţie a lui Bush: cum ne pot face asta când suntem atât de buni? ...
Dar zecile de mii de vietnamezi ucişi? În vreme ce numărul soldaţilor americani căzuţi este ştiut şi gravat până la ultimul? Dar ceilalţi, din Coreea, Nicaragua, America Latină? Sprijinirea mereu a regimurilor corupte, brutale. La început Saddam a avut aprobarea şi sprijinul lor pentru utilizarea gazului otrăvit în Kuweit. Diversiune. Divide et impera. Toate drumurile duc la Washington. Pompare masivă de armament în Turcia, Israel.

Şi execrabila tăcere a majorităţii intelectualilor în anii 60. Reacţia lor „întârziată" la alte incursiuni şi intervenţii „umanitare" în anii ce-au urmat. Într-adevăr, o atestare deplină a celebrului experiment New Heaven.

Cine îşi mai aduce azi aminte de numeroasele victime ale războaielor purtate după cel de-al doilea război mondial şi după aruncarea bombei atomice? Celorlalţi li se pot aduce orice prejudicii, însă cum de îndrăznesc să ne facă Nouă una ca asta?

Rasism evident. Controlul lumii. Al rezervelor energetice. Hybris monstruos. Hegemonie. Justificări puritane: „realizarea cursului şi a intenţiilor Istoriei", într-o lume în care, potrivit puritanilor „dumnezeu ţine doar cu cei care au succes, care se afirmă în viaţă". *To be numbre one*, pretutindeni. Jalnic. Cum se vor mai răzbuna, chiar din lăuntrul sistemului aceste deraieri tragice. Însă au fost oare altfel englezii în vremea de glorie a imperialismului lor absolut? Ori alte state europene, colonizatoare, „civilizatoare" şi misionare? Nimic nou. Alt secol doar. Ce pare a aparţine rasei galbene. E rândul Kitai-ului acum.

Nici un protest imediat în războiul cu Vietnamul, nici cu Coreea. Doar după trei-patru ani. Or fi oare vârfurile conştiinţei americane nişte întârziaţi, nişte handicapaţi infantili, pătrunşi de măreţia şi mesianismul ţării lor?

Chomsky: vorbeşte optimist despre lucruri pesimiste. *Lumea de la noi pare să se trezească, în fine*, zice el. Înainte nu era posibilă o reacţie atât de rapidă. Câţi americani au murit se ştie până la ultimul om. Ceilalţi merg la grămadă. Cu zecile de mii. Controlul naţiei prin inculcarea fricii.

Din tot ce zice Chomsky pare a se desprinde însă şi o altă teamă: *nevoia de război* apare evidentă, ca soluţie spre a nu avea un război civil, care nu s-ar purta doar cu cocktail Molotov. Mai toţi au acasă cel puţin o armă. Când vor ieşi în stradă va fi vai şi amar.

Nerenunţarea la hybris, la hegemonie şi control, şi soluţia: războiul, însă acasă la alţii ...

Apelul manipulativ la memoria colectivă din partea celor ce scriu discursurile prezidenţiale. Axa Răului ...

Consolidarea evidentă şi rapidă a Blocului asiatic: ruso-japonezo-coreean nu le convine deloc. Bazele americane se mută înspre centru. Mereu mai aproape de focar.

Irakul a fost doar o ţară de *testare a puterii militare*. Un test al puterii şi al armamentului modern, dincolo de rezervele imense de petrol ale acestora. Alte „focalizări” militare, la distanţe temporale şi spaţiale diverse, ca spre a abate atenţia lumii de la primele, de a impune uitarea asupra lor; ele devin astfel, „istorie” ...

O adevărată ură faţă de adevărata democraţie, faţă de statul social, ce mai apără încă drepturile membrilor lui în faţa dominării tot mai acerbe a tehnocraţilor şi informaticienilor.
Reacţia tipică de iritare faţă de „bătrâna" Europă şi democraţia ei evidentă încă în manifestările deja anterioare declanşării acţiunii în Irak. Ce hybris mai evident în manifestările reci şi cinice ale lui Rumsfeld, el însuşi descendent prin părinţi al „ţării poeţilor şi filosofilor"?

Totul este să te opreşti, spune Chomsky. *To stop.*
Însă cum poţi opri un motor universal fără o catastrofă totală? Fiindcă totul alunecă „motorizat" şi din ce în ce mai robotizat pe o pantă. Poate fi oprire pe o pantă cu motoarele în plină funcţiune?

Doar individuale, sporadice „opriri", refuzuri, în vuietul curgerii . Nu e puţin lucru.

Se pare că pretutindeni, începând la cele mai primitive forme de convieţuire este *înnăsc*ut acest *ghes al concurenţei, al competiţiei:* Cain şi Abel.
Are dreptate Joyce: doamne, ajută-mă să mă trezesc din acest coşmar, istorie...

La urmă, Chomsky pleacă înconjurat de numeroşi tineri spre limuzina lui, însoţit de ... doi body-guards ... care se urcă în maşină alături de el şi soţia lui ... târând după ei, nu conserve goale, ci trena libertăţii cuvântului ...

Teama de moarte a fost în istorie proiectată mereu în afară: a extermina pe Altul.

Refularea certitudinii morţii duce la apariţia *unui timp* corespunzător nivelului respectiv la un moment istoric dat.

Moartea-Vina-Timpul.

Miturile şi ritualurile „tămăduiau” prin reluarea lor regulată, prin iniţieri reluate.

Azi, încearcă acest lucru ... cabinetele de psihanaliză.

Structurile diverse ale vinei, determină structuri diverse de timp.

Masochismul arhaic se preschimbă în sadism modern.

Istoria este, în fond, una a conştiinţei ...

***V**ina, crima, persoana şi proprietatea* vor rămâne *sinonime*, până ce nu se va renunţa la personalitate, privită *ca avut*.

Ca tehnologia să aducă cerul pe pământ, cum se tinde şi se face reclamă mereu azi, acest lucru aşadar, presupune în cele din urmă în „tălmăcire” directă: a face finitul ... infinit.

Proces ce are drept urmare distrugerea.

Când în fond e vorba de *transcenderea finitudinii.*

Omul, robul graniţelor instituie de el însuşi.

Între el şi altul, între el şi lume, între noi şi dumnezeu.

În loc de *a fi lumea*, caută a stăpâni, a domina, *a poseda* lumea.

În loc de *a fi sinele*, caută a-şi prezerva *eul-separat*.

Când recunoşti sinele genuin, ca *nefiind diferit de lume*, distrugi iluzia de dominare a sinelui: el nu mai are nimic în faţa lui, ce *nu ar fi el.* Aşadar, *ce-ar mai putea exista încă spre a fi*

dominat? Cu cât orizontul conştiinţei se adânceşte – şi nu atât, se lărgeşte ... – cu atât mai mic ghesul de-a folosi această „putinţă”, în scopurile unui ego posedat. Iată de ce, mai degrabă, mi se pare mult mai adecvată în acest context afirmaţia: a fi **ŞI** a nu fi ...

Hinduşii desemnează lumea făurită a aparenţelor în spaţiu şi timp, spre deosebire de veşnicul şi ne-făuritul Brahman, prin noţiunea de **namarupa**. Tot ce se află în existenţa temporală, are un nume (*nama)* şi o formă (*rupa).* Noţiunea desemnează două necesar-apartenente aspecte ale Fiind-ului, două modalităţi diferite de apariţie, a unuia şi aceluiaşi lucru. Numele şi forma nu mai sunt atunci două calităţi „aduse” laolaltă, ci sunt lucrurile însele, şi anume privite pe rând dinspre o altă perspectivă. Numele, pe care lucrul îl semnifică în esenţa lui, nu mai are, fireşte, cu acel nume, pe care i-l împrumută omul, decât „numele” în comun. (*Il nome della rosa...)*

Identificarea principială dintre nume şi formă aduce pe prim plan astfel poematica divină şi cartea naturii. În vreme ce lumea făurită constituie limba lui Dumnezeu, limba umană constituie lumea (spirituală) a omului. Însă doar în miezul Fiinţării, la cel mai adânc şi ne-manifestabil nivel în ierarhia Fiind-ului, cuvântul, noţiunea şi lucrul sunt într-adevăr Una. Fără de pătrunderea unităţii spirituale a sensului cuvântului şi lucrului, fiecare teorie a limbii e derizorie. Ce desemnează însă arhaicul corp-sunet-sens – în nici un caz lucrurile cum ne apar ele zilnic în faţa ochilor, ci substanţa lor ideală, drept un distilat

lumesc spiritual. Ele constituie punctul în care limba se mistuie în lume, lucru înţeles nu doar spiritual, ci şi fizic.

Reverberaţia de sunet a corpului-sunet încărcat de sens ia parte la materialitatea cosmică. Compunându-se din unde de energie, analoage celor ale sunetului (la început a fost sunetul...), cuvântul are o influenţă efectivă, magică, asupra denumitului, un lucru de la sine înţeles, vai, doar la vechile culturi. Însă noi trăim azi în epoca hiper-reflecţiei, a cerebralităţii excesive, în care fiecare gândire, percepţie, ce nu îşi are originea din sine, este catalogată drept naivă, ori ridicolă. Părem a fi rupţi de toate izvoarele nemijlocite ale revelaţiei, încât suspectându-ne mai întâi simţurile, acum ne suspectăm deja propriul spirit.

Este un cerc demonic al lumi actuale, care nu poate fi dărâmat prin **reflectarea** asupra lui. Încercând a scăpa din acest cerc, prin mijloacele indicate mai înainte, nu faci decât să-l consolidezi, cum a trebuit să constate cu amărăciune şi Wittgenstein în Jurnalul său.

Ţăranul avea demult habar de...homeopatie: cui pe cui se scoate.
Taina, doar prin taină se poate prefigura.
Iertarea începe cu propria persoană. Iertarea totală: o *arhivare prin înţelegere* a contextului: mistuirea pulsului uitării.

Vrednicia şi zelul teuton (Eifer): doar astfel a fost posibil, ceea ce s-a petrecut. Maşinăria. Minuţiozitatea inginerească a

deplinei virtuozităţi, cea aseptică a reprimării. Ea a trezit mai ales oprobiul şi oroarea.

Taina. Iertarea. Şi ... zelul. Acest zel inculcat pare-se tot de severitatea paternă.

Şi veşnicul ghes al „copilului” de a smulge o aprobare paternă.

Pâinea cea de toate zilele. Omul de zi cu zi.
Zicudul, cum i-am zis într-un text apărut prin anii ’80 în Echinox.
Mare parte a literaturii se bazează pe această *eroare calculată:*
Erou, personaj principal, fiu de rege, prinţ, *destine exemplare* deci:

În *Zicud* se pot regăsi toate atributele acestui destin, ca nişte încreţiri de undă. Existente, însă nepuse în aplicare poate niciodată.

Zicudul, o latenţă. Un vulcan stins, oricând declanşabil:
Imprevizibilul ce zace în fiecare din noi şi care denotă faptul că nu suntem tămăduiţi deplin niciodată. În noi se află, hibernează, sunt *arhivaţi* germenii.

De aceea *Zicudul* este mai interesant decât oricare altul.

Contemplatorul, Martorul din noi, transcende persoana (per-sonare), deschizându-se conştiinţei. În tăcere şi linişte se poate configura un luminiş prin care pătrunde lumina.

Însă nu din afară, ci din lăuntru înspre afară, conturând lumea.

Să laşi sufletul să-şi urmeze drumul prin tine e totul. Natura nu este spirit, ci *expresia* spiritului.
Însă a unui spirit, care nu se limitează la natură.
Cunoaşterea lăuntrică e transverbală.

Sub pod, noaptea. Sentiment straniu. În răsfrângerea de felinare curge între diguri înalte râul. Ierburi căţărătoare unduite de apă. Un cufundar trece lin ca în vis. Magnolia cu jerbele ei atât de roze, de pline, încât malul devine imponderabil.

Nemişcat în acest cadru, alunec deodată egal printr-un gol. Mai degrabă, totul trece prin mine, concomitent cu mine. O frântură de clipă doar. Atât.
Apoi, un altfel de gol, amar, în mine.

***L**a noche oscura*: o stare descrisă şi denumită astfel de Juan de la Cruz. Ea nu este cum se crede îndeobşte un fragment, un culoar temporal, pe care trebuie să-l traversezi, înainte de-a întâlni SPIRITul.

Noaptea obscură începe în momentul în care s-a gustat din Subiectivitatea Absolută, în care însă, încă eşti „străin”. Ţi s-a permis să zăreşti ceva şi apoi, deîndată totul se destramă, păleşte.

O sete pe care nu o poate stinge nici o apă.
Iată ce s-ar putea numi într-adevăr *dialectica progresului.*

Poţi apropia flăcările a două lumânări arzând, până ce formează o singură flacără. Când le desparţi sunt din nou două.

O paradigmă tulburătoare în simplitatea ei: conştientizarea intimă, lăuntrică a Contopirii, a Uniunii.

Însă ca şi la Juan de la Cruz, şi la Theresa: a unei *trecătoare* Uniuni.

Înduioşătoare această delicată sforţare a Theresei de Avilla în tendinţa ei de a dărui, de a împărtăşi ce a *aflat:* glasul firav al unei aflări, în fond, a unei *revelaţii transverbale*, pe care ea încearcă totuşi să ne-o „împărtăşească". Spre deosebire însă de paradigma lumânării, în genuina logodnă spirituală nu mai este aşa:

Însă aici este ca şi cum o apă din cer cade într-un râu ori într-un izvor, unde totul nu este decât apă. Astfel încât nici nu poţi deosebi nici separa, care e acum apa râului şi care, apa căzută din cer; ori este, ca şi cum un firicel de apă ar curge în mare, din care prin nici un mijloc nu mai poate fi separată; ori iarăşi, ca într-o cameră cu două ferestre, prin care cade o lumină puternică: deşi pătrunde separat, totul devine o singură lumină. (Morados del Castillo interior)

Şi rostirea concludentă a lui Meister Eckhart din Tractate şi Predici: *Dacă sufletului îi este menit a vedea pe dumnezeu, atunci nu are voie să se aştepte la a vedea un Lucru în timp;fiindcă atâta vreme cât sufletul este conştient de Timp, de Spaţiu, ori de o închipuire de acest soi, nu poate niciodată cunoaşte pe dumnezeu.*

Mult îi mai datorează lui Meister Eckhart, atât Hegel, cât şi Heidegger – spre a numi doar pe aceştia. Şi nu atât, ideatic, cât – mai ales Heidegger –, îndeosebi lingvistic. Şi asta la un om care a trăit şi predicat în secolul al 13-lea. Pe drept cuvânt poate fi considerat ca cel mai genial şi inspirat om al nemţilor: în orice caz, este cel mai trecut sub tăcere ... „profet" în Ţara lui. Prea

mult îndrăgesc ei acel *Vernunft* şi *System*, precum şi „lucrul temeinic şi sistematic". Mitul şi chipul Filosofului German în lume este indestructibil şi ţinut la mare rang. Iar ei îl apără cu orice preţ ... În schimb, un om de talia lui D.T Suzuki îl ţine la mare cinste pe Eckhart. În rând cu cei mai mari maeştri ai ... zen-ului. Într-o carte uluitoare, Suzuki pune pe aceeaşi pagina, rostiri din Zen, din Eckhart şi din Hristos, tulburător de asemănătoare prin încărcătura lor reflexivă (în fond, praguri verbale, injonctive, dinspre care e posibilă *aflarea transverbală*).

Iată, tot Eckhart: *în această percepere tăcută şi fără de formă nu se vede dumnezeirea, căci eşti dumnezeirea; o recunoşti din lăuntru drept sentiment de sine şi nu din afară ca obiect. Unul, martorul, nu este de văzut, fiindcă este văzătorul. Tot ce este vizibil este obiect, lucru finit, ori făptură, imagine, noţiune ori viziune – şi tocmai aceasta* ***nu*** *suntem.*

Şi apoi, Ramana Maharshi, marele Înţelept al Indiei din epoca trecută: *Sinele este cunoscut fiecăruia, însă nu limpede. Fiind-ul este sinele. „Eu sunt" este numele lui dumnezeu. Nici o altă definiţie a lui dumnezeu nu este atât de reuşită, ca în acel loc din Biblie, unde se spune: EU SUNT CEL CE SUNT. Fiind-ul Absolut este, ceea ce este – este sinele. Este dumnezeu. În recunoaşterea Sinelui este recunoscut dumnezeu. Într-adevăr, dumnezeu nu este altceva decât Sinele*. (Talks with Ramana Maharshi)

Iar aici, tot Maharshi presupune dumnezeirea: *creaţia are loc prin întreaga dumnezeire, care se împarte în dumnezeu şi natură; în aceasta stare este doar Fiind-ul. Acolo nu mai este nici un tu, nici un eu, nici un el: nici prezent, nici trecut, nici viitor. Este dincolo de*

timp şi spaţiu şi de nerostit. Este mereu acolo – (Talks with Ramana Maharshi)

În Fiind-ul transcendent şi absolut, Platon descoperă temeiul acestei lumi, reliefând astfel necesitatea şi valoarea acestor trecătoare forme ale lumii: absolutul este într-adevăr absolut, când devine creator.

Plotin urmaşul lui Platon a armonizat mai apoi două tendinţe: a condamnat atât preamărirea doar a unui *Aici*, cât şi doar a unui *Dincolo (*dualismul tuturor dualismelor), prefigurând un *Întreg* al armoniei, un lanţ viu al Fiinţării.
„Adevărata lume" nu e nici Aici, nici Dincolo. Ea nu poate fi descrisă. Doar „aflată".

Golul, atât de rău înţeles, nu este vid, ci continuu, fără de sutură, prezent concomitent în toate, esenţa a toate.

Plotin: *fiecare parte a universului e nesfârşită*.

Dumnezeul lui Platon, atât Aici cât şi Dincolo, şi cel al lui Aristotel, doar Dincolo, vor întemeia secole de-a rândul două tendinţe diametral opuse: afirmarea lumii şi fuga de lume.

Şi asta în ciuda faptului că Augustin a aşezat cu mult înainte *lăuntricitatea* în centru: Drumul spre ultima realitate nu este extern, ci lăuntric. Lăsându-te în tine, te eliberezi de tine.

Starea actuală a lumii e dominată de Phobos (teama).

O teamă care apare atunci când doar te înalţi şi te cuprinde teama ca cele „joase" te vor contamina. Eros fără Agape, în fond. Transcendenţa fără cuprindere. Ei sunt gata să distrugă lumea spre a ajunge acolo în ţara făgăduinţei.

La fel de destructivă însă este şi cea a „coborâtorilor" thanatici, care în tendinţa lor de cuprindere a tuturor celor joase, ignoră înaltul.

Distrug lumea fiindcă e singura lume pe care o *au*.

Aurobindo: *transformarea spirituală culminează într-o permanentă înălţare dinspre conştiinţa joasă spre cea înaltă, urmată de o permanentă coborâre a firii înalte în cea joasă.*

Augustin face o declaraţie definitivă şi extrem de importanta în acest context derulator al *aflării*: faptul că pura conştientizare a gândului: nu cred în dumnezeu, *este* deja dumnezeu.

Credinţa ori îndoiala în dumnezeu, ambele îl presupun pe dumnezeu.

Universul ca holarhie.

Unele tomuri filosofice, mai ales cele axate în primul rând pe „coborâre", adică pe negarea categorică a miturilor, prin crearea de sisteme, ca rezultat al utilizării exacerbate a raţiunii, (şi fireşte şi dintr-un *phobos* subteran: angoasa morţii), trezesc o mâhnire de zloată, când nu e frig, nu ninge, ci mâzguie, ca într-o prelungă convalescenţă a iernii, tinzând, ca şi omul contemporan, să-şi piardă treptat din acuitate.

E o lipsa, o incapacitate de iubire în ele. Seamănă cu nişte sarcofage sacre şi te lasă deodată sleit. Într-adevăr, cel mai greu, însă şi cel mai derizoriu lucru, este pesemne să filosofezi asupra iubirii. Mai toţi au ocolit acest subiect la predecesorii „vizitaţi" de ei.

Singurul act care ne-ar putea scoate din impas.

Să înveţi a iubi: de „ridicolul"acesta s-au ferit şi se feresc toţi „raţionaliştii": pesemne ar fi desfiinţat din capul locului acel atât de jinduit „progres", pe care îl tot aşează ei ca şi cap de afiş. Deformare monstruoasă, prin unilateralizare. Încercând să „pompeze" infinitul într-o circumferinţă. Există însă progres în iubire?

Marele paradox şi totodată eşecul lor îl constituie faptul (pe care doar cei unduiţi de Iubire îl cunosc deplin), că Plictisul nu se alungă prin angrenarea galopantă în raţiune. Dimpotrivă, el sporeşte şi se întăreşte lăuntric ca umbră. Amânat doar. Mereu combătut prin formele tot mai sporite, mai obsesive ale unei raţiuni cuprinse de amoc, ca în crizele de abstinenţă. Plictisul este prima treapta înaintea lui *noche oscura*....

Numai Iubirea face ca el să fie cu totul mistuit: fiecare trăire, percepţie, este Plină, fremătător de Vie; trăirea în clipă a exorcizat teama.

Iubirea e astfel şi trăire deplină in Clipă.

Iată, până şi utilitaristul Bentham: *există între aceste, ale mele pagini, una singură, în care iubirea de aproapele să fi fost uitată, chiar şi pentru o clipă? Arătaţi-mi-o şi această mâna va fi prima, care o va smulge.*

Novalis într-o scrisoare către Friedrich Schlegel: *nu ştiu dacă ţi-am scris despre iubitul meu Plotin. Din Tiedemann am învăţat să îl cunosc pe acest, pentru mine, filosof înnăscut – şi m-am speriat aproape de asemănarea lui cu Fichte şi Kant - şi de asemănarea lui în idei cu ei. Este mai pe potriva inimii mele decât amândoi.*

Acelaşi lucru se simte evident şi la Schelling, iar influenţa acestuia a fost enormă. Nu numai asupra lui Hegel. Schelling a fost prieten cu Hölderlin, Goethe, Schiller şi cu cei doi fraţi Schlegel. L-a influenţat evident pe Schleiermacher. Astfel, el a influenţat o întreagă linie de gânditori, atât pe Schopenhauer, Nieztsche până la Bergson, cât şi prin ei pe Heidegger, Sartre şi Whitehead. Şi nu doar prin denotarea efectului nelimitat al spiritului.

Dacă am putea păstra calea intuiţiei fără de a o întrerupe prin încercarea fatală a etichetării ei noţionale. Unde am ajunge oare?

Intuiţia: o înlesnire de Cale printr-o anume frecvenţă a luminii?

Transfigurarea intuiţiei, de la un anume punct, în iluminare?

***G**olul* este formă. O întreţesere continuă fără nici o sutură. El înspăimântă, fiindcă este gândit prin prisma timpului.

Toate lucrurile finite sunt contradictorii, zice Hegel.

Fireşte: finitul înseamnă în primul rând o contrazicerea a infinitului şi astfel o *contrazicere lăuntrică*.

Tocmai din această contrazicere se naşte tendinţa uniunii cu ceva mai înalt.

Starea de *instabilitate* a holonului.

(Matematica devine contradictorie în sine, dacă nu se află în continuă expansiune)

Fiecare deţine o astfel de „tensiune", înnăscută se pare, manifestată prin „rătăcirile" individuale ale fiecăruia, ca manifestări ale unei posibile de-tensionări.

Oare să fie atunci *golul,* cel ce în cele din urmă mântuie totul?

Intuiesc că da. Nagarjuna: *cealaltă lume este mereu această lume*.

Dacă Schelling et. Co, ar fi cunoscut practicile şi metodele Zen-ului (mai ales, *revelaţia golului*, spre care tind şi în faţa căruia se opresc toate demersurile acestor filosofi germani şi a altora filosofi europeni), istoria culturii vestice ar fi fost alta. Şi încă ceva: se vede clar că nu l-au citit cu mare pătrundere nici pe Eckhart, unde acest lucru apare mereu, deosebit de pregnant, chiar dacă prin paradigme, ori sintagme „confuze".

Iluzia unui *eu* este în strânsă dependenţă cu timpul şi moartea: gânditorul, nu conştiinţa, este sortit morţii. Acest gânditor a tot pălăvrăgit despre dumnezeu, inteligenţă universală, conştiinţă cosmică, iubire etc. Însă a continuat să

distrugă, să ucidă şi să se comporte haotic. Şi acest lucru nu atât din rea-voinţă, ci mai ales din cauza caracterului tridimensional al gândirii, ce blochează aflarea de către gânditor a acelei „realităţi”, de care tot vorbeşte de secole. Abolirea eu-ului, mistuirea gânditorului, eliberează o energie fluentă.

Ea poartă însemnul iubirii.

Meister Eckhart: *în tot universul, nimic nu este atât de asemănător lui dumnezeu ca liniştea.*

Anguttara: *intenţia (fapta premeditată) este kharma.*

(cel ce îşi exercită mâna în odaie, înainte de a-şi spinteca duşmanul cu sabia - din evanghelii ...)

Există persoane, care prin pura lor prezenţă tăcută emană armonie, ordine, iubire, limpezime. În stare de a transfigura haoticul inter-individual într-un domeniu etic. Totul „palpabil”, însă inexplicabil (cu cât ne apropiem de un adevăr, cu atât se îndepărtează el de noi – ca în teoria indeterminării a lui Heisenberg). Şi aceasta, fiindcă aducem mereu cu noi o încărcătură duală, în orice experienţă.

Să te delimitezi, considerându-te un fuior de ceaţă.

Însă acest fuior de ceaţă nu există independent de aerul din jur.

David Bohm: *individul este ca şi muntele, ori un scaun, o manifestare a unei energii mai adânci, a unei ordini mai adânci, a unei realităţi ne-manifeste. Şi această concordă cu fizica mai mult decât orice altă concepţie pe care o cunosc.*

Rădăcinile problemelor noastre se găsesc în mod paradoxal în **ne-manifestabil**. Dinspre acest ne-manifestabil se determină şi reînnoirile unei naturi, care se înfiripă şi se stinge în manifestabil.

> Novalis, în prelungirea vechilor texte, afirmă acelaşi lucru: vizibilul este un invizibil ridicat la rangul de taină.

Ne-manifestabilul ca matrice.

(Ce sens au, şi la ce bun toate acestea. Acum şi în Lumea Aceasta?
Din orice unghi s-ar porni, se ajunge în cele din urmă la un miez. Şi acest miez este compasiunea, iubirea, ca formă a unei energii subtile, prin care se instaurează „ca de la sine”, o anume etică, inerentă acestei Aflări.)

Augustin: *iubeşte şi fă ce vrei*.
Aşadar, mai departe:

Ne putem deci întoarce din însingurarea fertilă, din nou în lume, spre a depune prin pura noastră prezenţă mărturie a acestei transfigurări/metanoia personale. Spre a nu fi Aici şi Acum ... oricum. Fireşte, pe de altă parte, oricare altul, care a păşit pragul morţii, ştie mai mult decât cel mai înzestrat om al planetei: suntem însă aidoma copiilor, care apropiindu-se de pragul adolescenţei, manifestă un interes tăinuit, ascuns, faţă de misterul sexual, încercând să îl adulmece dinspre ne-pârguirea lor. Uitând faptul că vor ajunge să îl cunoască *la timpul potrivit*. Şi astfel, *pierd* o parte esenţială din *unicul farmec al copilăriei*.

Într-adevăr, ca şi apa, *nu ne „înălţăm” însă decât picătură cu picătură*.

Unul după altul. Dar imboldul, dacă este, trebuie urmat, fiindcă altfel o boală ori un accident/incident ne vor oferi oricum *timpu*l (pe care mereu l-am amânat ori „omorât”), de a reflecta la noi înşine.

Doamne, în fond suntem cu toţii responsabili de Tot şi de toate câte se petrec pe pământ. Ele se răsfrâng în mai mare ori mai mică proporţie – potrivit unei rezonanțe/configurări individuale „pe măsură”-, în fiecare din noi. Ne pătrund ca nişte unde, începând să formeze în noi legături, structuri. Pentru cine bat clopotele ... Efectul fluturelui ...

Cât de tare trebuie să ne sporim atenţia în fiecare clipă...

Doar ea poate menține *o **integritate.***

Aplicând principiul, nu atât holografic (ce ar presupune mai ales un static), ci o *holo-mişcare*, se poate spune, că fiecare clipă conține în ea întregul timp.

Fiecare aspect al timpului, fiecare clipă, par să existe mereu pretutindeni.

Limbii, sistemului conceptual, structurii gândirii le este inerent faptul de a nu ne înţelege pe noi şi universul în genere prin modalități holistice. Holografice.

E nevoie de un alt limbaj, Un limbaj al instantaneității de comunicare; *transverbal.*

Un limbaj holistic? Se pare că spre această abolire (în care se găseşte principalul inconvenient al rătăcirilor noastre) a limbajului, în sensul înlocuirii lui cu un altul

mai eficient, ne-dual, se îndreaptă oarecum şi un anume aspect al evoluţiei.

Poezia realizează în acest sens o relaţie holografică cu o cultură, cu o epocă, cu un spectru al vieţii. Aflarea mistică pare să fie o formă totală a vederii holistice, care prin prisma personală pătrunde ordinea „pliată” a universului.

Intuiţia pare a avea întâietate (chiar în ne-conştientizarea ei concomitentă actului)
Acest clipe „goale”, în care ea / se „pipăie” instantaneu întregul, un întreg complex de structuri.

Nu putem şti ce a „trăit” un mistic. Trebuie să parcurgem noi înşine actul aflării. Nu poţi scuti pe nimeni de drum. Însă orice ar fi „aflat” misticul – şi mai ales în sensul: dacă mă întrebi nu ştiu, dacă nu mă întrebi, ştiu – cert este că fiecare din ei aduce cu sine o pleiadă de atribute ale unei genuine schimbări (metanoia): umanul, iubirea, blândeţea, toleranţa, compasiunea, comuniune, smerenia, transparenţa. Toate acestea impunând o *etică spontană*. Nici unul din aceşti mistici, despre care îndeobşte se vorbeşte eufemistic, cu condescendenţă, ba chiar cu o anume depreciere şi cu un anume dispreţ, *nu şi-a impus voinţa asupra altora, nu a dorit să stăpânească ori să asuprească pe nimeni:* un model uman, pilduitor de existenţă. Ori **acesta este lucrul esenţial**. Dincolo de Revelaţiile mistice, care sunt din nou cercetate (şi anume, mai ales de fizicieni şi de ştiinţele naturii, descoperindu-se concordanţe uimitoare între ele).

El impune ca punct de plecare la fiecare, indiferent de gradul său evolutiv, **atenţia** sporită, *grija şi băgarea de seamă*, îndreptate mai ales asupra propriei persoane în fiecare clipă.

Aceasta *trudă* ar trebui să fie cultivată, dezvoltată de la cele mai fragede vârste şi cu precădere în şcoală. Fiindcă o şcoală, care implantează doar cunoştinţe *încurajând competiţia şi concurenţa*, nu creează decât nişte mutilaţi, ducând la o extensie a urii, avidităţii, invidiei.

David Bohm: *după părerea mea însemnătatea pozitivă a misticii zace în faptul că această cauză primă a existenţei noastre este un mister, o constatare, pe care şi Einstein a acceptat-o. Tot el a fost acela care a spus odată, că tocmai tainicul ar conferi frumuseţe. După părerea mea, drept mistic, ar fi de desemnat o persoană, care a avut într-adevăr o* experienţă nemijlocită cu misterul, *o experienţă, care transcende posibilitatea descrierii ei. Problema pentru ceilalţi oameni este de a pricepe ce ar putea însemna aceasta.*

(o afirmaţie simplă, *modestă*, aproape „necenzurată” a unui celebru şi important *om de ştiinţă*: dacă am pune-o în analogie cu o afirmaţie asemănătoare în esenţă a unui *scriitor*, mereu obsedat de importanţa şi „rolul” său, mereu îngrijorat de a se exprima cât mai „memorabil” cu putinţă: ce deosebire esenţială, în fond de *nivel al conştiinţei* între cei doi ... şi poate – de ce nu – şi de smerenie, nu-i aşa?.)

Şi reacţia unui fizician german bătrân de la Harvard, concentrându-se a înţelege întrebările preopinentului de dialog,

apropo de cazul Ted Kacsynski: *Realitatea? Unde este realitatea? Unde e asta?*

Toate acestea îmi amintesc în mod straniu, de reacţia tipică a unor intelectuali francezi în faţa spontanului şi a „riscului”, pe care-l implică el. Spre a evita o confruntare onestă cu unele subiecte se refugiază în reacţiile de respingere ale aroganţei şi ironiei. Aceeaşi reacţie se poate observa şi la unii „intelectuali centralizaţi” ai marilor aglomerări urbane de la noi, axată în general pe replica: ce bă, te dai grande?

Două angoase adânc înrădăcinate la ambele tabere: *a nu te face de râs* (teama de ridicol, predominând în orice situaţie), şi în prelungirea acesteia, *bagatelizarea*, luarea în derâdere (miştoul, zeflemeaua), ca reacţie de apărare. Rezultatul: trecerea rafinată sub tăcere, ba chiar ostracizarea, alungarea *corpului străin*. Genuinul este un risc prea mare ... Ca urmare se practică în mare taină (deşi toată lumea ştie ...), plagiatul. La mare modă în zilele de azi.

La fiecare se poate observa, dacă priveşti extrem de atent, în rare momente, nu atât fiorul, ca o firavă umbră, a unui *déjà vu*,, cât mai ales al unui *deja,* tulbure presimţit. O presimţire amânată şi ignorată vreme de-o viaţă: bănuiala că în fond se pliază unui rol de mult stabilit. Cu mult înainte de înfăţişarea lui pe pământ.

Miles Davis. Se plimbă pe scenă căutând. În fond *aşteptând a fi găsit; s*ă îl ... găsească pe el sunetul. *Sound*-ul acela al lui inconfundabil. Nimic premeditat. „Risc”

total. Nu ştie - în afara unor structuri de bază -, ce îl aşteaptă în următorul moment.
Acest mers de animal de rasă. Pe scenă. Neliniştea această reţinută, încordată de leopard, spre a nu-i scăpa nici o nuanţă. Şi dintr-o dată această sincronizare *ca de la sine* între ei. Sunetul se desfăşoară în voie. Se desprinde parcă dinspre o apă misterioasă. Bătând înspre un mal îndepărtat. Pare un ecou ce străpunge aerul pur al unei dimineţi ceţoase. Lent irizate de soare. Şi vine sub mereu alte înfăţişări, alte înfiripări spiralate. Chipul lui Miles poartă reflexul de silex al înfrângerilor transformate în ceea ce s-ar putea numi „încă un pas”.

Într-un interviu declară că a avut momente de neînchipuită neputinţă ... şi nu s-a mai atins vreme de cinci ani de instrumentul său. La un asemenea muzician şi artist, o eternitate a iadului ... după care i-au trebuit *trei ani* spre a-şi regăsi sunetul ...
Însă el s-a reîntors. *But he came back ... the sound* ... (extraordinară afirmaţie!) ... *The perfect sound,* mai zice el cu vocea aceea răguşită, tulburătoare ... *I hear this sound ... and a voice,* mai zice, relatând cu o rară smerenie, despre plimbările lui solitare pe malul lacului său preferat ... Asta este. Aşchii de vorbe. În rest, a-ţi urma, netulburat de nici o părere, de nici un considerent extern, Calea ...

> O operă de artă pare a fi cu atât mai valoroasă, mai ... profundă, cu cât se înfiripă dinspre un nivel lăuntric mai ... adânc.

Când Borges îşi închipuia universul ca o uriaşă bibliotecă, se referea nu doar la carte, la cărţi. Înclin să cred azi, că se gândea la faptul că întreaga lume, întreaga natură, pare a fi o *bibliotecă vie,* pe ale cărei rafturi în etaje şi terase ascendente şi descendente, zac *semnel*e, pe care azi în suficienţa hybris-ului nostru, nu le mai putem descifra.

> Iluzia, maya, conferă şi iluzia întâmplătorului şi a haosului. Înlăturând vălul, dai peste ordini, pe care încă nu le putem cuprinde.

Omul nu se mulţumeşte doar a înţelege, a pătrunde lucrurile, fenomenele. Îl bântuie mai ales controlul, intervenţia şi ghesul stăpânirii, al transformării (ca act hegemonic) al lumii şi al naturii.

Mai întâi râd ca fetiţele. Apoi, mai târziu, râd cu unduiri de sex. *Îmi place de el: mă face să râd*. Fireşte, râsul relaxează sfincterele, *deschide*. Este o deschidere. Şi alungă temporar teama şi grijile, conferind un intermezzo al siguranţei, adăpostului.

După cum animalele îşi marchează teritoriul prin jeturi de urină, tot astfel omul îşi marchează micul imperiu, fiecare cum şi cu ce poate: prin utilizarea obiectivată a lui **a avea**. Unde domină **a fi**, graniţele se mistuie.

Cât de fatal la un scriitor: să îşi marcheze teritoriul prin propriile cărţi ...

Râul, o acţiune limitată doar de veşnica lui revenire. Binele, mai mult o stare. Cel mult, o făptuire de *maximă discreţie*. (mâna ta stânga, dreapta ce face să nu ştie ...)

Hermes Trismegistos (se presupune că ar fi identic cu zeul egiptean al înţelepciunii, Toth): enunţă în principiul al treilea al legităţilor hermetice: tot ce există se găseşte în stare permanentă de vibraţie. Afirmaţie atestată azi de fizica cuantică. Ne găsim aşadar într-o mare de câmpuri în vibraţie. Vibrăm şi întâmpinăm continuu vibraţii.

Potrivit legii rezonanţei aceste vibraţii determină reacţii în lumea înconjurătoare: pare că astfel ne determinăm în fiecare clipă, viitorul.

Un grup de muzicieni, de exemplu, intră în rezonanţă pe parcurs şi la un moment dat are loc *sincronizarea* lor. Această sincronizare se asemănă mult cu modelele de unde ale creierului în momentul unei meditaţii adânci. *Transmiţând iubire, se va întâmpina iubire.*

*(*Mulţi vor citi poate aceste propoziţii, însă câţi oare se vor opri spre a se interoga nu atât asupra valabilităţii ori non-valabilităţii lor, cât mai ales spre a-şi acorda din plin timpul necesar spre a se lăsa pătrunşi de propriul adânc, dacă a fost doar uşor atins de aceste rostiri?)

Experienţele bio-feed-back din ultima vreme au scos la iveală un lucru extraordinar: într-una din aceste experienţe, subiecţii au învăţat să-şi declanşeze la început funcţiuni organice: puls, temperatură, tensiune etc. După ce acest lucru a

reuşit deplin, ei au fost rugaţi ca prin aceeaşi metodă să pună în funcţiune prin puterea gândului butonul de declanşare al imaginii unui televizor.

La puţină vreme după această reuşită experienţă, unul din subiecţii experimentului a decedat. EEG-ul nu mai denota nici o activitate a creierului. Şi totuşi semnalul de declanşare al televizorului a apărut.

Concluziile experimentatorilor, Delpasse Jaques şi W.J.Amsyck: conştiinţa nu este aşadar legată de corp şi există şi mai departe laolaltă cu amintirile, cunoştinţele şi trăirile înmagazinate ...

Medicul Yan Xin: supertalent parapsihologic din China. În prezenţa şi sub observaţia severă a mai multi experţi şi fizicieni de marcă a reuşit un experiment uluitor: a reuşit să influenţeze de la o depărtate de peste 10.000 km, viteza de descompunere a atomilor radioactivi, transmiţându-şi pur şi simplu fluxul energiei mentale la locul experimentului.
(În ştiinţa actuală, disocierea radioactivă este considerată a fi un fenomen întâmplător şi de neinfluenţat fizic ori chimic ...)
De asemenea a apucat cu ambele mâini o sursă electrică de 150 de volţi ...
Mai mult, i-a reuşit să mărească şi să diminueze tensiunea electrică a sursei (între mâinile sale experimentatorii au măsurat o rezistenţă cu mii de Ohmi mai mare decât la omul obişnuit.)

Să poţi prin practicarea Quigongului, însoţit de o concentrare mentală ieşită din comun, să schimbi ADN-ul dintr-o celulă (cum a făcut-o într-un alt experiment Yan Xin), explică multe din vindecările miraculoase de-a lungul vremurilor.

Cum decurge un experiment depinde de *starea / atitudinea de aşteptare* (la ce se aşteaptă în fond subiectul în momentul în care începe experimentul). Conştiinţa observatoare alcătuieşte cu obiectul observat *o unitate*, iar rezultatul este până la un anumit grad oglindirea *convingerii mentale* a celui ce întreprinde experimentul. Acest lucru este valabil însă la toată lumea ...

Convingerile, închipuirile şi aşteptările creează „lume”. Schimbându-ne aşadar „mentalitatea”, convingerile, schimbăm prin urmare şi „realitatea”.

Pentru cine cunoaşte principiul dintre cauză şi efect, ştie că aşa ceva ca *întâmplarea/întâmplătorul* nu există. Doar concordanţe. Potrivit legii rezonanţei.

Culegem ce semănăm ...

Institutul HeartMath din California: s-a descoperit că numitul câmp electromagnetic *al inimii* emană de cinci mii de ori mai multă energie, decât undele de energie transmise *de creier*. (Ceea ce emană din inimă este în armonie şi concordanţă cu Fiinţarea Absolută).

Ben Gurion: *cine nu crede în minuni, nu este un realist*.
(Augustin: *minunile nu au loc în contradicţie cu natura, ci în contradicţie cu ceea ce ştim despre natură).*

Masaru Emoto, reputat om de ştiinţă japonez: „apa are o conştiinţă”. A ajuns la această constatare prin fotografiile sale

revoluţionare ale cristalelor de apă. Apa trăieşte şi se schimbă prin influenţa sentimentelor, cuvintelor şi muzicii ...

Experienţele de fotografiere a cristalelor izolate, după o metodă specială de îngheţare a apei, demonstrează că apa preia şi înmagazinează informaţii din mediul înconjurător, schimbându-se în mod corespunzător.

Structura cristalului (era parcă şi titlul unui film al lui Vajda ...), oglindeşte vibraţiile armonice ori dizarmonice ale mediului. Sub influenţa muzicii lui Bach, de exemplu, apar cristale de o frumuseţe nemaivăzută ... Pe când la „muzica”, de genul Heavy-Metal, apăreau formaţiuni haotice, distruse ...

Lucrul cel mai uimitor: la fiecare gen de muzică, cristalele aveau o formă deosebită, specială. La un cântec de iubire de exemplu, se forma un cristal de forma inimii..

Reacţiile la cuvinte: acelaşi efect. Potrivit mesajului afectiv.

(*cine e omul acesta de porunceşte apei, domolind-o?)*

Aceeaşi splendoare o aveau şi cristalele apei tămăduitoare din Lourdes, analizate tot de echipa de cercetare a lui Emoto.

Corpul uman constă în mare parte din apă. Oare ce efect au atunci asupra ei /lui, sentimentele noastre în fiecare clipă?

În India se ştia de altfel de milenii: sufletul bucătăresei „impregnează” mâncarea pe care o găteşte ...

Revin la evenimentul din 11 septembrie 2001.

Cercetătorii de la Princeton au trezit la viaţă un proiect: *global consciousness project*.

Întrebarea lor: dacă există o conştiinţă colectivă a omenirii, este ea în stare a influenţa rezultatele generatoarelor incidentale? Ce vor înregistra computerele?

Au fost astfel răspândite în întreaga lume câteva zeci de generatoare incidentale. Acestea realizează zi şi noapte prin calculatoare specializate un şir de zero-uri şi de unu-uri, care să nu fie influenţabile la nimic, în afară poate a conştiinţei umane.

Datele sunt colectate mai apoi la Princeton, unde se realizează o curbă grafică a decurgerii şi sunt comparate cu linia, care ar fi de aşteptat la un rezultat pur incidental (doar acele derogări de la incidental, care apar *în mai multe regiuni în acelaşi timp*, sunt considerate demne de a fi valorificate).

Evenimentul din 11 septembrie a dus la o înregistrare interesantă: calculatoarele au produs deodată şiruri de *cifre ordonate,* care derogau evident de la rezultatul incidental aşteptat. Oare unda emoţională universală, să fi unit astfel conştiinţa oamenilor, încât să fi influenţat calculatoarele?

Pe lângă alte evenimente înregistrate, cu rezultate asemănătoare (cutremure, jocuri olimpic, anul nou etc.), acest eveniment din septembrie a provocat cele mai mari schimbări vreodată înregistrate.

Şi mai interesant însă este faptul că anumiţi cercetători de la Princeton, analizând aceste date, au ajuns la concluzia că populaţia lumii a dus ea însăşi prin *convingerile ei negative* la acest eveniment: curbele s-au înregistrat cu 4 ore înaintea evenimentului catastrofal, de parcă populaţia lumii *ar fi ştiut înainte* de acest lucru. Cercetătorii americani au lansata ipoteza că aceste cauze s-ar fi aflat în ... viitor. După ei, *toate variaţiile posibile ale viitorului există concomitent.* Ele pot fi comparate cu mărfurile puse la dispoziţie de un uriaş magazin universal:

păşind în el dorim a cumpăra ceva anume. Din mărfurile expuse alegem doar pe acelea care corespund dorinţei noastre.

Tot astfel şi jocul dintre prezent şi viitor: suntem înconjuraţi de o matrice invizibilă, care conţine totalitatea evenimentelor posibile în viitor. Se realizează aşadar doar acea variantă, care intră în rezonanţă cu prezentul, o variantă *atrasă* deci *de acest prezent*. Toate celelalte variante au loc, însă în universuri paralele, potrivit teoriilor fizicii cuantice.

Lucrul cel mai interesant însă: energia nu se pierde. Ea se adună, se comasează undeva. Teama şi atitudinea negativă a numeroşi oameni (alimentate de agresivitatea generală din lume: războaie, măceluri, asasinate, televiziune, jocuri pe calculator etc.), formează *au aură colectivă, ce atârnă ca o negură peste o grupă ori naţiune*.

O singură persoană cu atitudine total agresivă şi destructivă poate face o legătură cu această masă de energie (prin rezonanţă), declanşând o catastrofă.

Concluzie este mereu aceeaşi: *cu toţii suntem răspunzători de ceea ce se întâmplă.*

Viitorul nu este o *problemă electivă*, ci mai ales una a *conştiinţei colective*.

Einstein: *timpul nu este deloc, dar chiar deloc, ceea ce pare a fi. El nu decurge doar într-o singură direcţie şi viitorul există concomitent cu trecutul.*

Nu există nimic mai esenţial decât pacea / armonia lăuntrică. Toţi o caută în fond ... în felul lor. Prin rătăcirea lor

individuală şi colectivă. Majoritatea însă prin *A Făptui* nu prin *A Fi*. Sentimentul de a fi *Una cu tine însuţi şi cu lumea*. Atotidentificare.

Acest sentiment născut din compasiune, iubire şi bucurie, care sporeşte cuantumul de energie vitală. Nimic nu este mai important decât acest lucru. Prin această întreţesere universală a toţi şi a toate, ce facem pentru noi, facem în fond pentru toată lumea.

Aici trebuie subliniat un lucru, îndeobşte extrem de greu de acceptat, de înţeles:

Mila nu ajută pe nimeni. Dimpotrivă. Se produce doar o cufundare în durere, tristeţe.

Teamă şi furie. Ne pierdem astfel balanţa lăuntrică. Reacţia inconştientă la unele evenimente dureroase în lume – în mod paradoxal –, ne desparte de unitatea cu fiinţarea: se creează un câmp morfogenetic al durerii şi suferinţei. În fond, *întărim contururile unei stări generale*. Astfel, deschidem poarta tocmai acestor evenimente, pe care le deplângem. La fel, *consolarea.* Consolând pe cineva nu facem decât să îl menţinem în starea aceasta a lui, demnă de ... milă.

Com-pasiunea în schimb este calea de a privi direct faptele, fără a simţi furie, teamă ori *dorinţe vindicative* (care doar măresc marja râului în lume, consolidându-l în fond) ştiind că orice sentinţă şi etichetare valorică în bun şi rău duc prin dualismul lor la ruperea de unitate.

Compasiune: să accepţi o situaţie aşa cum este ea, fără a emite sentinţe: rămâi astfel centrat în sine şi capabil de acţiune. Este extrem de greu de acceptat, de înţeles acest lucru, care pe

loc declanşează dezaprobarea, ba chiar furia (fapt, care iarăşi denotă că se atinge un nerv sensibil ...), şi care în cele din urmă este rezultatul îndelung al unei educaţii milenare, preamărind „eroicul”, răzbunarea necesară, „mânia justificată”, în fine, victoria cu orice preţ a celor „buni”, asupra celor răi ...Care erau însă cei buni şi care cei răi în războiul de exterminare al indienilor americani?

Compasiunea nu se confundă cu nepăsarea, cu inactivismul. Dimpotrivă. Doar prin compasiune rămâi Una cu toţi, şi mai ales, doar pe baza păcii lăuntrice poţi acţiona:

motivaţia şi calitatea acţiunii sunt însă cu totul altele.

Privită din miezul unei păci lăuntrice, *lumea e aşa cum este*. Abia atunci se înțelege faptul că unul ori celălalt se află pe orbita rătăcirii lor necesare, spre a-şi găsi din nou Calea, pe care unii au găsit-o deja. Altminteri, e ca şi cum te-ar revolta unul ori altul dintre colegii de clasă, care nu fac faţă unei ori altei probleme. Lumea e o diversitate, în care fiecare se află în *timpul şi la nivelului lui momentan, „rătăcit” în labirintul lui momentan, purtând în el propria lui moarte ...*

Samana Dhyani Ywahoo: *hai, să recunoaştem frumuseţea în noi înşine şi în alţii. Când ne vom întâlni, întâmpina, să ne privim în ochi, să auzim bătaia inimii celuilalt, să vorbim de bine despre noi şi ceilalţi, să ştim a fi conştienţi că ne găsim în procesul unei schimbări.*

Mata Devi: *există două limbi pe lume:* limba intelectului şi limba inimii. *Compasiunea este limba inimii, eliberată de ego. Nu cunoaşte dorinţa şi teama. Iartă şi nu trage hotare.*

Întrebarea este nu atât: ce aş face *eu* în această situaţie.

Ci mai ales: ce ar face *iubirea* în această situaţie?

HeartMath Institut, California: se descoperă că inima are câmpul electromagnetic cel mai mare. Frecvenţa câmpului electromagnetic al inimii *sincronizează* cu frecvenţa pământului.

Eckart Tolle: propune spre liniştirea „furtunii" din minte, următorul lucru: să îţi pui, pur şi simplu, întrebarea: să vedem, *care gând e următorul?* Şi apoi, să pândeşti acest gând ... şi dintr-o dată, linişte deplină o vreme ... nimic ...Ca într-un stop-cardiac ... doar *prezen*t ... o vreme ... şi o anume pace ...

Trăire deplină în clipă.

Asta e totul.

Nesfârşirea nu poate fi decât *intensivă* (nu extensivă cum se presupune îndeobşte).

Dacă libertatea este în fond armonia / iubirea, atunci nu mai există dorinţă: iar dacă nu mai este dorinţă, atunci la ce bun „libertăţile" tainice: a face bani „oricum", a călători „oriunde", a-ţi permite „orice"?

Divinitatea este identică cu lumea, însă nu este lumea însăşi.
Max Planck: *Nu există materie prin sine. Nu materia vizibilă, însă trecătoare, este realul, ci nemuritorul spirit...însă, fiindcă fiinţele spiritului nu pot exista prin sine însele, ci trebuie să fi fost create,* nu ezit să denumesc *pe acest misterios şi tainic creator la fel, cum îl numeau popoarele vechilor culturi ale pământului cu milenii înainte: dumnezeu*!

***E**ul mental* este o structură lingvistică, o creaţie istorică. El viază prin comunicare şi dialog, fiind construit din simboluri. *Este un text*. Singura posibilitate de înţelegere a acestui text este interpretarea. Într-un cuvânt hermeneutica.

Limba ştie mai mult decât cel ce o vorbeşte.

(analog, prietenul G.C.: trupul ştie mai mult)

O paradigmă impresionantă, un vers reuşit, o rostire ce bate departe, toate acestea nu au decât un singur rost: de a determina în cel ce citeşte, aude , **o breşă**. În fine,de *a trezi.* Ca cel ce are urechi de auzit, să fie *incitat* la drum întru Calea lui proprie, absolut individuală.

Saltul în tăcere. În linişte.

Acesta este potenţialul maxim: *declanşarea prin **injuncţie** a unei **motivaţii** întru o posibilă metanoia.*
Singura modalitate de a cunoaşte trans-mentalul este transformarea de sine.

A îndrăzni mersul. Nu doar a-l descrie, a-l gândi ori închipui.

Apoi, saltul de la mers, la „zbor” ...

Absurditatea europeană perfecţionată de-a lungul secolelor: cogito, ergo sum ...
(a pregătit epoca în care auzul este lacheul văzului ...)
Când în fond trăim cel mai intens atunci când ... nu gândim: contemplând un peisaj, pe malul unei mări, pe vârful unui munte, în extazul muzicii ori al iubirii – mai ales aici, în iubire.

Dacă începi să gândeşti în plină „îmbrăţişare activă” (cum numea amorul Noica) ...

Iubirea mai degrabă se „ascultă”, decât se vede.

Iubesc, aşadar sunt.
Kant: *a nu vedea, desparte pe om de lucruri; a nu auzi desparte pe om de om.*

Întrebarea poartă mult mai departe decât răspunsul: lumea vestică *obsedată* de răspunsuri.

Ce pervertire: un om „ascultător”. Când în fond trebuie să asculţi doar de propriul sine.
Să-ţi fii ţie însuţi „ascultător”.

Geologi din California: *„atitudinea” pământului, sfidând toate legităţile fizicii, în ceea ce priveşte deficitul de oxigen, comportarea lui,* nu poate fi înţeleasă, *dacă îl privim drept un*

conglomerat ***mort*** *de piatră şi lut, ci doar dacă îl considerăm drept* ***viu****, drept o mare* ***fiinţă****:* ***Geea****,* cum îl denumeau vechii greci. (Astronauţii au resimţi cu toţii acest caracter viu al pământului. Cosmonautul american Irwing*: cald, viu ... atât de fragil ... de gingaş* ...)

E linişte. Şi e atât de târziu printre înfrunziri, încât aud privighetoarea cojind tăcerea dinaintea zorilor.

Poezia reuşită îşi devansează mereu propriile structuri. Indică ceva dincolo de ea. Poemul începe înainte de a fi auzit / murmurat.

Poemul genuin este ceea ce rămâne după lectură: *o stare inefabilă*.

Muzica, poezia, o emoţie controlată, geometrizată ...

George Leonard, fizician american: *felul şi modul în care se înfiripă muzica este şi modul de înfiripare al lumii ... Structura de adâncime a muzicii este identică cu structura de adâncime a tuturor lucrurilor.*

În fond nu există decât *o singură muzică*.

Ceea ce vechea Indie numea Nada Brahma, sunetul divin.

H*ipertrofia* contemporană a *ochiului*: catastrofală!

Atenuând dezastruos celelalte simţuri. Aşadar, atenuând intensitatea trăirii în fond.

Ştiinţa: precumpănirea vizibilului, a ochiului: precumpănirea *programării ochiului*: sporirea agresivităţii: nutrind larma / fertilizând astfel agresivitatea.

Dominarea văzului a dus la disocierea subiect-obiect. Disociere pe care Einstein o numea: un soi de închisoare ...

Ochiul: expansiv, agresiv, dur, tăios, masculin, ego-centrat, ahtiat de putere.

Aristotel: *prin ochi sufletul se poate risipi, în vreme ce prin cele auzite se adună şi se concentrează.*

Ochiul compară. Urechea cuantifică.

Mecanismul de decodare al ochiului: se bazează pe *evaluarea* prin repetabilitate.

Al auzului, al urechii: pe *surprinderea unică, irepetabilă*.

Fenomen extrem de relevant. Mai ales că mecanismul decodării auzului este departe de *aproximaţia ochiului*.

Ochiul caută. Urechea găseşte.

Epoca *manipulării prin vizualizare* a consumatorilor.

O pereche iubindu-se, închide ochii: se ascultă unul pe altul.

Acum înţeleg şi de ce nu suport telefonul în genere: auzul e „nemilos” prin adâncime, cuprindere integrală, prin

matematica surprindere a celor mai intime nuanţe ale sufletului; îl trădează o anume rezonanţă a vocii pe cel ce vorbeşte; citeşti în el ca într-o carte ...

Ochiul şi-a adus din plin aportul la *de-spiritualizarea lumii* şi preponderenţa raţionalismului /materialismului.

Când visăm, ochii sunt închişi şi totuşi „vedem" totul cu o limpezime de vis… *oare cu ce vedem în vis*? Ori analog: ochiul lăuntric din visarea cu ochii deschişi, când vedem clar locurile îndepărtate ale copilăriei?

Bardo Thödol: *eliberare prin auz* (în trad. aproximativă)

Însuşi Lao-Tse a primit porecla de Lao-Tan (ureche mare, în chineză)
Pentru chinezi ochiul e simbol Yang, auzul, Ying:
Vulturul-emblematic din cetăţile şi oraşele vestice, din stemele imperiale ...
(maestrul ochiului)

Krishnamurti: *ochiul zice: eu!*

Kierkegaard: *am învăţat că rugăciunea nu este doar pură tăcere, ci ascultare, auzire.*

Auzul presupune nu disociere, ci unitate (ce titlu: **sub dictatura ochiului**! ...)

Bhagwan: *democraţia simţurilor*. (fireşte, ambele, ochi şi ureche, îşi sunt unul altuia reciproc necesare, puncte arhimedice unul altuia.

Sub fir de lună - mireasma nopţii din glasul păsării...

***A** iubi înseamnă a trăi întru dumnezeu. A iubi este făptuire întru dumnezeu, astfel încât fiecare gând şi fiecare acţiune să prindă rădăcini în dumnezeu şi nu în lume. Dacă un om este împlinit de iubire, nu mai reacţionează la vibraţiile distrugerii şi morţii, ci la vibraţiile inepuizabilei vieţi.* (White Eagle)

Trupul meu este în rezonanţă adâncă, intimă cu această colină verzuind în unduiri de vară şi în care corpul meu se va mistui cândva.

Corpul nu ştie nimic, *ştiind.*

Faţă de un ţăran, un intelectual este un analfabet al naturii.

Trec prin faţa fostei grădini de vară din oraşul meu natal. Aici seara „se dădeau" odinioară în anii dictaturii, filme, mai suportabile în aerul perlat, curat al verii. Cinematograf în aer liber.

Acum o năpădesc bălăriile, cât un stat de om.

Ecranul – afumat de un foc „revoluţionar" încropit pe scenă.

Vânt de libertate ... (a cântat pe această scenă în copilăria mea, Ion Dacian)

Părăsire totală, abandon deplin.
Bănci luate în stăpânire deplină de scaieţi şi ierburi:
tot ce a fost, tinereţe, copilărie, cei stinşi şi mulţi ... tot mai mulţi ...

Limba străveche, arhetipală, utilizată desăvârşit, face de prisos toate problemele filosofice.

Da, zenul, ca *spiritualitate cotidiană*. Spiritualitatea *zicudului.* În zen nu există nimic „sacru”. fiindcă totul este sacru.

Zen - o înaltă artă a vieţii.

Poţi scrie bine *despre ceva*, doar când ai habar şi *de altceva.*

Deseori m-am întrebat: oare de ce mai ales nemţii şi în genere popoarele nordice au fost cei cu cele mai multe invenţii tehnice? Asemenea lui Martin Grotjahn, m-am întrebat şi eu deseori de ce nu au păşit deja grecii în era maşinistă? Doar deţineau cunoştinţele necesare, ba chiar şi inteligenţa tehnică şi priceperea pentru aceasta ...

Iubirea pentru viu, pentru corp şi spirit, nu i-au lăsat însă să transfere funcţii umane asupra obiectelor. Corpul a fost considerat *păcătos* doar sub influenţa creştinismului. Iubirea faţă de viu, faţă de sine şi faţă de aproapele s-a răsfrânt astfel asupra lui *res*, asupra obiectului.

Inventarea de maşini şi utilizarea lor drept surogat. Ca proiecţii şi simboluri ale fragmentelor corpului şi ale funcţiunilor sale.

Grotjahn denota faptul că deja romanii cunoşteau principul presiunii hidraulice, pe care însă îl utilizau doar la sistemul de pârghii din circuri.

Doar în slujba zeilor, s-a permis utilizarea maşinilor în antichitate. *Pentru demnitatea omului liber era o jignire*, spune Grotjahn.

Sensul frumuseţii şi instinctul sexual sunt într-o legătură intimă, adâncă.

Privind de exemplu o femeie, o denotăm ca fiind frumoasă, sub credinţa unei motivaţii estetice. Însă această judecată este ea însăşi motivată sexual. Şi invers: instinctul sexual presupune şi tendinţa înspre frumuseţe. O implică.

Totul pare a depinde de sunet: corpul uman este „a-cordat” nu doar în ceea ce priveşte dimensiunile sale, ci şi în ceea ce priveşte punctele sale de acupunctură, care determină sănătatea. Fiecare trup – un diapazon unic.

Legăturile liniare dintre aceste puncte de acupunctură par a funcţiona ca şi corzile unui instrument muzical: acupunctorul înfige acul, îl învârte, parcă acordând un instrument.

Relaţia stranie dintre meridianele-acupuncturii şi sunet, adică intervalele.

Vântul de vară într-un lan de spice: ce muzică vizibilă, ce dans de armonii.

Georg Leonard: *structura abisală a muzicii este identică cu structura abisală a tuturor lucrurilor.*

La o lansare de carte: să presupunem, zic, următoarele; dacă unui număr de o sută de scriitori aleşi, li s-ar oferi şansa **Înţelegerii** depline, sub condiţia Tăcerii, adică a renunţării la scris, 99% ar alege scrisul ... Uluire. Stupoare generală ...

Superstiţia mea este textul. Pesemne, pentru că l-am privit mereu ca pe *un mijloc* către un alt scop. Ceea ce rămâne la urma urmei se înscrie într-o *carte invizibilă*. Fiindcă tot ce ducem cu noi în stingere, tot ce ne defineşte este în fond înscris într-un invizibil. Cărţile multora dintre cei admiraţi, dintre prietenii duşi. Ceea ce eu *doar presupun*, presimţind, este pentru ei acum *certitudine*. Si iată cum văd eu lucrul acesta: dacă un vânt sacru s-ar năpusti prin biblioteci, printre cărţi, ar alunga multe dintre cuvinte, lăsând poate pe undeva multe cărţi imaculate. Ca ele sa se întoarcă în valea, de unde poate se vor înfiripa alţi arbori, prin moartea cărora s-au ivit ele. Şi mai văd unele cuvinte, unele propoziţii fremătând de încordare sub bătaia acestui vânt. Văd cum tremură rezistând suflului lui. Sunt textele care, chiar dacă sunt scrise cu „naivitatea" celor pătrunşi, rămân. Fiindcă deseori adevărul este atât de şters, de banal şi de evident, încât este trecut cu vederea, ignorat: sunt cărţile scrise cu vârful inimii. Şi ele vor rămâne. Sunt cărţile intuiţiei, ale *dăruirii*. Ce poate să fie mai superstiţios decât această secvenţă de imagine, frizând „apocalipsa unei culturi", care ar fi poate şi posibilitatea

ei de mântuire, într-o lume ce o ignoră nu atât în favoarea altor surogate, ci mai ales pentru faptul că – analog religiei instituționale de azi -, nu mai corespunde cerințelor ei „reale” şi legitime, adică lăuntrice?

Nicicând nu se înțelege mai bine rolul manipulativ al separării semenilor decât azi: *divide et impera*; acest dicton latin este mai actual decât oricând.

Literatura (poezia) – *o oprire în timp ...*

Poate suntem atât de fascinaţi de splendoare, fiindcă întotdeauna, unde o trăim, aspirăm odată cu ea si atotprezenţa morţii în ea.

Dacă considerăm adevărul drept momentul în care nu mai există taine, câtă bucurie vie va mai conţine viaţa atunci? Nu este tocmai misteriosul, tainicul, emblema viului?

Cercetători ruşi au descoperit bioplasma, o substanţă eterică. Această substanţă eterică, ce nu se poate confunda cu eterul fizic, pătrunde fiecare formă a materiei. Este substanţa, care ţine laolaltă spiritul şi materia.

(Democrit: fiecărui atom i s-a dat un eter.)

Este cunoscut în China drept *chi.* El curge prin punctele de acupunctură ale trupului.

Piramidele, constructele sacre, străvechi - puncte de acupunctură ale pământului.

Cu amar de ani înainte se jura pe un bulgăre de pământ ţinut în palmă. Sacru.

Apa vieţii şi apa morţii sunt una. Chipul oglindit în apă, *regăsit* aşadar *în adânc*.

Un episod, ce devine prin el însuşi simptomatic şi elocvent, în cetatea oraşului meu natal Sighişoara. Amiază toridă de mai. Un grup mare de turişti străini aşteaptă să vadă, cum bat ora exactă figurinele din turn. Risipiţi printre tablourile pictorilor sighişoreni.

Şi deodată, o mare rumoare. Sus pe balustrada Turnului cu Ceas s-a suit un vlăjgan tuciuriu, ţinând de mână o fată. Anunţă că şi-au turnat benzină pe haine şi au de gând să sară. Poliţia cu duba. În spatele tufişurilor pompierii cu furtunul. Iese primarul. Îi roagă să coboare. E luat în derâdere. De ... sus ... Între timp se află cine este zdrahonul: un „peşte” local, mare scandalagiu şi oaspete aproape permanent al zdupului, al pârnăii ... Aflat în conflict cu un alt proxenet dintr-o aşezare învecinată. Rugăminţi. Televiziunea. În fine, tipul coboară însoţit de o fufă care se ţinuse tot timpul tăcută şi liniştită. Proferă într-o limbă scâlciată câteva înjurături la adresa oficialităţilor de faţă, a poliţiei mai ales, pe care, zice el, a aprovizionat-o cu fetele lui din plin.
Urlă şi ameninţă. Înjură gros.

În cele din urmă este...rugat să plece....I se face loc prin mulţime. Şi omul, de mână cu fufa, se îndepărtează prin portalul cetăţii şi dispare...

Mai este oare nevoie de comentariu? Are el vreun rost? Când nici măcar de ochii lumii şi ai turiştilor străini, nu a fost urcat în dubă?

N-are rost nici a presupune cu rafinament de *connaisseur*, că ar putea fi vorba de o „lovitură" organizată de vreun „catindat", acum când se apropiau din nou alegerile locale.

Concluziile simple şi limpezi se impun de la sine, nu?
Mereu se vorbea pe vremuri, îţi aduci aminte – îmi zice un unchieş bătrân – *de omul nou ... păi, ăştia sunt omul nou ... noua societate ... coruptă şi ahtiată de căpătuială ... demonizată ... orice ar zice vreunul, cum că este altfel, că „el" e altfel, e doar dorinţa de a-şi mai pune şi caftan, jilţ ... pentru că toţi sunt molipsiţi ... de la mic la mare ... dacă te ţii tare şi te însinguri scârbit ... ori dacă îţi declari pe faţă dezacordul... te elimină ca pe un corp străin ... aşa au făcut cu toţi oamenii de bine de-a lungul secolelor ...mai ştii ce zicea buna ta?...* Ăstora le lipseşte frica, ruşinea şi mila ... *unde ea presupunea prin frică, **smerenia, respectul** ... în fine ...*

Suntem înconjuraţi de o neauzită muzică, care ne pătrunde întrutotul. Întreaga materie se află în vibraţie continuă. Celebrele pietre megalitice din Anglia au în domeniul ultra-sunetului vibraţii de o neobişnuită forţă, dependente de timpul zilei şi de anotimp, de fazele lunii.

O ştiinţă relativ nouă, *cymatica* (de la gr. Kyma-undă), cercetează vibraţiile creatoare la toate nivelele, de la moleculă până la galaxii. Descoperă legităţi ascunse, care, cum bănuia

deja Novalis, erau evidente, de la sine înţelese, în vremurile străvechi, mitice.

Muzica nu poate minţi ...

Filosofiile apusene sunt strict legate de structura gramaticală a limbii (subiect-obiect, activ-pasiv). Spre deosebire de ele gândirea chineză ori japoneză nu se mişcă dinspre subiect înspre obiect prin intermediere de verb: ea înconjoară obiectul şi îl înconjoară până ce subiectul şi obiectul devin una. *Atingerea unităţii* este aşadar mult mai înlesnită în gândirea orientală.

Simbolul oriental este *cercul*, unitatea. Cel apusean, *linia dreaptă.*

(modelele ciberneticii – nici ele nu se dezvoltă de la gândirea liniară, ci de la cea circulară, potrivit regulii circulare: în care efectul poate deveni cauză, iar viitorul poate influenţa trecutul; cauza zace acolo, în punctul unde păşeşti în cercul regulator):

Mecanica cuantică este Zen-koan-ul timpului nostru ...

Epitaful de pe mormântul lui Rilke în apropierea bisericii din Raron în Wallis, desprins dintr-un poem al său: „Rose, oh reiner Widerspruch, Lust / Niemandes Schlaf zu sein unter soviel / Lider” („roză, tu pură contrazicere, voluptate / nimănuia somn să-i fi sub atâtea / pleoape”).

Modelul unic al sufletului, ca o semnătură spirituală a fiecăruia.
Oriunde ne-am afla, lăsăm o amprentă a acestui model unic.

Lumea vestică are un *vacuum mitologic*: secularizarea şi fundamentalismul (dogma) i-au răpit miturile. Miturile sunt simboluri ale modelului adânc al vieţii noastre.

Ele sunt ca o lentilă, prin care ni se permite *vederea* lumii.

În nuanţele dorului se ascunde şi această chemare a modelului sufletului, care-şi clamează astfel împlinirea traseului său (înscris în manuscrisul vieţii)

Fiecare are un sunet al său, unic; ca şi în cazul adevărului însă, totul este o problemă a *simfoniei* (conlucrarea sinergică).

Citesc în reviste dizertaţii despre ... modernitatea şi actualitatea lui ... Eminescu.
Nu se pricepe pe pagini întregi faptul simplu:

Eminescu se află în plină evoluţie.

Metodele noastre de receptare, precum şi nivelul şi canoanele receptării, până şi (ori mai ales) în şcoală sunt cauza. Muzeul acesta pedagogic.

*No*i am rămas pe loc.

Acest simptom îngrijorător la atâtea capete „luminate” nu este decât reflectarea generală a situaţiei din şcoli: trebuie revizuite din temelii. O cere Timpul, *calitatea* lui.

Copiii sunt extrem de inteligenţi şi doresc răspunsuri proaspete, nu hapuri.

Însă aspectul cel mai straniu şi în acelaşi timp atât de (milenar) concludent: cu cât *caracterul*, o anume smerenie şi etică sunt pe cale de dispariţie, cu atât mai atacată este o *fire atât de luminoasă* ca cea a lui Eminescu – la egală înălţime cu valoarea sa artistică, fenomen extrem de rar.

Reacţia aceasta atât de ciudată nu este oare reflexul violent al unor suflete bolnave de amânări, agonizânde*?*

El devine astfel oglinda sufletului lor. Cum să nu se înfurie, cum să nu-l ostracizeze a doua oară?

Dintotdeauna corpurile străine, care deranjau „perpetuarea” (diabolicum ...) au fost înlăturate de-a lungul acestei atât de concludente istorii ...

John Keats: *nu sunt sigur decât de înclinaţia sacră resimţită din inimă şi de adevărul fanteziei.*

(filosofarea autentică nu se poate despărţi de persoana celui ce filosofează ...)

Clamarea muzei la antici era în fond un apel la conştiinţa supra-individuală. Un teritoriu pe care cei moderni trebuie să şi-l recucerească, să-l re-conştientizeze.

Lumea noastră este o lume a semnelor, care în fiecare secvenţă individuală percepută încearcă a dialoga, a ne comunica – a intra în rezonanţă –, cu lăuntrul nostru hibernând. Lumea vie, ca o uriaşă carte ce-şi aşteptă lectorul. Astfel, în fiecare poezie, ce merită acest nume, *transpare un ritm înscriind o grafică anume*, decantând o anume *geometrie arhetipală*. O retrăire

la diverse nivele temporale şi istorice a aceloraşi rezonanţe arhetipale.

O artă *are prezent (*şi nu un viitor cum adesea se afirmă), doar dacă reuşeşte o re-integrare a spiritului (invocat în trecut dintr-*un afară),* din propriul for adânc/lăuntric.

Nu utilizarea dezastruoasă a anumitor tehnologii este problema, ci *calitatea conştiinţei* care le-a generat. Nu atât îndemnul la *o etică a utilizării* lor rezolvă/constituie problema, ci mai ales problematizarea asumată a conştiinţei care le-a „dat la iveală”.

Nu ne bântuie câteodată, în momentul în care luăm în mână o carte, senzaţia că o gingaşă aură palpită, radiază în palmele noastre, ca şi cum unda sufletească a celui care a scris-o, ceva din transparenţa inimii, din nobleţea spiritului celui care a elaborat-o, ne înfioară degetele, urcând înspre piept ? Şi parcă ne cutremură o rezonanţă lăuntrică cu ceva de mult aşteptat (*citim spre a afla că nu suntem singuri*..., Shadowland). Le deschidem la întâmplare, uitând totul în jur: cărţi scrise cu nerăbdarea gratuităţii, o nerăbdare aplanată doar de smerenia celui care, *dăruit fiind, încearcă să dea acest dar mai departe.* Sunt cărţi care încearcă să se uite în-lăuntru, nu cum s-ar uita în-afară. Cărţi în care lăuntrul devine vizibil în-afară. Interiorul făcut vizibil în exterior, ori *lăuntrul din cele de afară*.)

Adevărata artă dintotdeauna revelează, face transparentă fiinţa. În acest sens *orice mare muzică e mistică,* oricare *evoluţie a unei poezii autentice se face înspre o anume mistică.* (Brecht însuşi, poet absolut al obiectualului, concretului, nu se dovedeşte înspre sfârşitul vieţii sale tot astfel în splendidele sale „Elegii din Bukowa”?). În fiecare operă de artă, există ceva inefabil, aflat dincolo de aspectul natural.

***T**oată marea poezie conţine un element transcendent*, spre a aminti doar marea poezie anonimă tibetană, chineză, japoneză, din care se desprinde un fin fluid metafizic. Acest lucru îl putem raporta însă şi la experienţa noastră de viaţă. Valorile de azi se bazează nu pe intuiţie şi pe percepţia lăuntrică a sublimului, ci pe focalizarea asupra *personalităţi*i şi asupra lumii.

În Cabala, mersul în exil nu are deloc de a face cu părăsirea unui loc geografic, ci cu *existenţa* noastră *emoţională:* exilul este pierderea acestui loc. Similar cu întrebarea filosofică: dacă cade un copac în pădure şi nu e nimeni acolo, spre a auzi acest lucru, există de fapt zgomotul căderii? Totul se reduce la această ***nevoie** de îm-părtăşire*, la desfiinţarea singurătăţii.

Singurătatea este un exil.

Totul în creaţie era bine (... şi dumnezeu a văzut că era bine), doar ca omul să fie singur ***nu** era bine* ... să posezi toate bogăţiile planetei, însă să fi singurul ei locuitor ... nu ai da totul pentru o singură fiinţă lângă tine? Nu tinde totul în rătăcirea seculară înspre recunoaştere, iubire, atunci?

Levado, acest vechi cuvânt ebraic pentru însingurare....
Modelele sufletului tind să se *între-pătrundă* ...

Isaac Luria: *acest* **levado** *se referă şi la dumnezeu însuşi: spre a atinge Binele, calitatea de a fi bun, trebuie ca însuşi dumnezeu să părăsească acest levado-divin şi să creeze o lume cu care poate intra în relaţie* ...
(ceea ce în fond face ca divinul să fie liantul, forţa, care ne tămăduieşte de singurătate).

Singurătatea de care mulţi sunt atât de mândri, potrivit celor de mai sus, cu cât suntem mai singuri cu atât suntem mai departe de divin: doar în comuniune deplină se manifestă deplin divinul (cum se spune şi în Zohar).

Comuniunea şi iubirea sunt însă de atins doar prin *asumarea singurătăţii ...*

(Ultima modă, ca simptom absolut al izolării şi singurătăţii latente cumplite a omului modern: dintr-o inversă / şuie dorinţă de a fi „deschis, sincer", se practică, *cum laudae* şi mândrie publică în ultima vreme *outing*-ul - recunoaşterea publică a înclinaţiei sexuale; asistăm ca la o erupţie de pojar în masă la obsesia sexuală din artă: pe scenele teatrelor, actori goi, practicând amoruri perverse, onania, fapt folosit şi pentru avantajele comerciale şi atragerea publicului; în filmele mai noi, penibil decadente, se vorbeşte pe „şleau" şi într-un limbaj de mahala, fără întrerupere despre coit, sex, femeile au lungi şuete „deschise" şi gustate de public. Sexul ca ultimă redută pentru a camufla un lăuntru jalnic chircit şi tabuizat. Iluzia de a te înfăţişa deschis frizând obscenul, îngreţoşarea. Tot ca măreţie

modernă: minute în şir actul sexual cunilincs, felator etc. Totul într-un context al „adevăratei iubiri” ... drăguţ, simpatic şi cu impact la public, totul. Actorii aşişderea, într-o prelungă prostituare ... în lălăituri de amor şi un umor de *banlieue* ... femei cu aere angelice şi nevinovate scâncind ca nişte căţele în călduri ... mieunând ca mâţele în perioada de rut ...

Toate acestea ca un surogat al imensei singurătăţi şi izolări: panaceul universal – sexul afişat, expus public ... Sex and the city ... (evolutiv se prefigurează fireşte atingerea ... limitei absolute în acest sens, ca în orice sistem istoric, apogeul)

Elifas Levi dezvăluia într-un comentariu periculozitatea acestui drum al aflării nemijlocite: dacă te cuprinde – odată ce te-ai decis să-l urmezi -, *îndoiala, ori nu te stăpâneşte o anume smerenie* pe tot parcursul lui, te vei prăbuşi într-un hău adânc (fenomen ce apare sub forme specifice şi în orice basm, ce-şi propune un drum al iniţierii eroului). Într-o formulare mai modernă: *drumul spiritual nu-ţi permite cantonarea*, ori întreruperea, fiindcă îţi periclitează întreaga existenţă. Este drumul obligat către un punct unde te întâlneşti pe tine însuţi (un punct, care doar prin menţionarea lui instituie în mulţi frica; de aceea se caută mereu această fugă din faţa timpului acordat personal, în faţa acelui „a-ţi lua timp pentru tine”, fiindcă în acel moment ţi se pune în faţă o oglindă, ce va reflecta *o imagine incomodă asupra persoanei,* majoritatea preferând să perpetueze în starea prescrisă şi iluzorie, decât *să se oprească,* şi să încerce a-şi înfrunta şi deci a-şi epura imaginea încărcată de balasturi convenţionale, de falsuri şi răzleţiri, în care moartea e mereu şi *zilnic refulată).* Dacă găseşti la capăt de drum acel

punct, dacă găseşti acest sine, pierzi tot ce ai considerat până atunci în mod eronat a fi sinele.

Calea aceasta are mereu în fundal conştiinţa morţii, fiindcă doar astfel poţi via în *aici şi acum*. Abia atunci viaţa dobândeşte acea calitate care îţi permite să *vezi* ceea ce se petrece în ea. Eşti dintr-o dată, ceea ce se „întâmplă”, mai ales că odată cu înaintarea în vârstă respiri în fiecare clipă tot mai conştient moartea aceasta, zilnic însoţitoare. O confruntare onestă, în care asumându-ţi concomitent şi nelipsita suferinţă, se prefigurează şi drumul de tămăduire în care „realitatea” se estompează mult, tocmai spre a putea fi mai târziu interpretată într-un mod adecvat, ne-polar, ne-dual.

Limita făţărniciei – prin care nimeni nu recunoaşte că este singur, fiindcă ar fi descalificat, singurătatea declarată fiind ca o stigmă, o lepră modernă, un soi de paria ... – se va atinge odată cu *recunoaşterea imensei izolări* (*outing*-ul genuin), cu *încetarea negării singurătăţii* ...

Pe de altă parte, de acest lucru profită: politicul (*divide et impera*) şi fireşte în mare, totală măsură ca întotdeauna, comercialul, banul. Puterea şi banul, tot ca acum trei milenii.

Epoca de glorie a decadenţei romane se repetă, aşadar. Unde duc toate drumurile de data asta? O ştim prea bine ...

Freud în fond n-a făcut altceva decât, reducând totul la impulsul sexual, să răpească omului măreţia sa, misterul care-l defineşte în fond. Vorba unuia: *toată teoria lui Freud pare cam trasă de păr ... şi mai ales de părul pubian ...*

Jung: *nu se ajunge la iluminare, închipuind făpturi de lumină, ci prin conştientizarea întunericului* ...
(ca mai întotdeauna, Jung pare a pune lucrurile la punct...vorbind dinspre un abis asumat.)

Singurătatea cu „mândrie” declarată, cere în fond – cerşeşte de fapt -, compătimirea ... şi esenţa acestei compătimiri ce sete ascunde? ... nu e greu de ghicit ....

În psihologie, lipsa de conştientizare a singurătăţii lăuntrice poartă denumirea frumoasă de *disociaţie* ... Instituţionalizarea ei: *single* ... Singurătatea copiilor moderni: un tabu. Să mai mire atunci obsesia furioasă a lui *to be the best, to be number one*? Violenţa copiilor. Agresivitatea lor atingând pragul incredibilului în cruzime. Masacrele tot mai dese din şcoli.

Într-un cuvânt, celebrul *Lieblosigkeit ... făr' de iubirea* aceasta extinsă, planetar. tabuizată ...

Singurătatea: un sentiment de gol datorită incapacităţii alteritare de a lua parte la trăirile, experienţele noastre, care ne conferă în fond individualitatea. În fond revenim la Zorba: întrebat de un fiu ce crede despre o anume fată, tatăl îl întreabă: puteţi tăcea laolaltă? Atunci ia-o ...

Tăcerea, plânsul, râsul – împărtăşite. Acestea alungă singurătatea.

Întrepătrunderea modelelor prin transparenţa întâmpinătorului. Prin deschidere.

Nu uleiul de măsline al grecilor le conferă sănătatea. Ci faptul că se întâlnesc seară de seară, cântând şi bucurându-se unul de altul. Împărţind masa, emoţiile şi durerile, laolaltă. Să ne bine-*cuvântăm* unul pe altul deci ... splendidă noţiune-compusă - dincolo de esenţa ei solemnă. Recunoaşterea esenţei noastre şi iubirea sunt tot atât de necesare ca şi aerul şi hrana.

Comunitate sau moarte. Această sintagmă ebraică spune totul. Despre multe.

Superficial şi sacru. două cuvinte care pot defini în mare valurile ciclice ale istoriei....

Radicalizarea de la zero a sistemului şcolar şi canalizarea prin conştientizare deplină a energiei sexuale printr-o cultură sexuală extrem de fundamentată prin rolul ei sacru, vital, constituie atributele unei genuine civilizaţii. Formarea atentă a complexului conştiinţei încă din primii ani, prin aplecarea asupra sufletului, a intuitivului, a inteligenţei inimii (prin mit, paradigme, basme, povestiri, şi mai ales exemple cotidiene aplicate), sunt mult mai importante decât „înarmarea" cu unele cunoştinţe (după cum se observă în mai toate domeniile se utilizează în educaţie, cultură, termeni din *domeniul militar* ...).

Odată caracterul format, fiecare îşi va alege singur cărţile, drumul, Calea.

Nu se aude de altfel mereu vechea poveste: ce copil bun era până ce nu i-au dat tuleiele, până nu a început fata să se uite mereu în oglindă? ...

Pubertatea este cheia viitorului individ ...

În această fază omul este în mod paradoxal *mai sensibil decât oricând* la cele lăuntrice, la spiritual (iată importanţa decisivă a riturilor de iniţiere de altădată). Legătura dintre prefigurarea sexuală şi spiritual, *aici* devine evidentă, lucru extrem de semnificativ. Ea constituie platforma etică în fragil echilibru.

Superficialitate şi sacru, din nou aşadar.

Extazul: întrepătrundere/comuniune deplină cu Altul şi sentimentul unicităţii totodată.

Suntem fotoni ai autoportretului divin.

Atmosfera de cârciumă e atotprezentă, deşi nu se mai bea în masă şi din neagră neputinţă: toţi vorbesc deodată şi nimeni nu ascultă. Şi fără de astâmpăr gonesc ca apucaţii în trei părţi deodată. Gonesc. Şi-n urma lor gâfâie propria viaţă ...

La fel cum unul din cele mai mari dezastre provocate de comunism a fost desfiinţarea claselor sociale, prin decimarea intelectualităţii, aducerea ţăranilor în oraşe etc., şi deci „închegarea" unei mase gri, în care elementele nu mai erau nici ţărani, nici muncitori, ci un fel de *lumpeni,* o masă pâcloasă, bună doar de bişniţă, tot astfel în fiecare categorie ierarhică socială există câte un „cenuşiu".

Este cel despre care cu îndreptăţire amară poţi spune: omul nu e atât de rău pe cât e de prost (mărginit, dogmatic, limitat, ignorant).

Iar Cenuşiul este un prost al limitelor, fudul şi cu tichie: nici prea-prea, nici foarte-foarte ...

Adică cel mai periculos gen ... ori germen.

Cenuşiul şi ortacii lui mişunând pe coridoarele fiecărui nivel ierarhic.

Multele interpretări ale paradigmei Cain şi Abel, chiar şi cele ale Zoharului, nu ţin seama de un singur lucru: faptul că paradigma nu poate fi interpretată izolat (ca şi cum din Wittgenstein de exemplu, izolezi un aforism –cum se procedează deseori - lucru ce nu poate fi făcut fără a dăuna întregului context din care acesta face parte constitutivă şi liantă). Interpretarea posibilă trebuie să fie *mai voalată*, printr-o „homeopatie" a Întregului, adică în mai mare ori mai mică măsură prin „apropiere" şi participare rezonantă, sugerată dacă se vrea, a mai multor paradigme biblice.

Astfel, la interpretarea paradigmei Cain şi Abel, analogiile te duc automat la paradigma crinului şi a păsărilor din evanghelii, la paradigma pruncului (până ce nu veţi fi aidoma copiilor ...), ba chiar prin extensie am putea alătura şi integra chiar şi (mai ales) zen-ul în hermeneutica paradigmei.

În fond este vorba despre deosebirea esenţială dintre *Încrâncenare* şi sărăcia duhului (ca altă analogie de paradigmă), adică de *Debarasare-Înseninare în întâmpinarea lumii.*

Pe de-o parte încrâncenarea lui Cain, iar pe de altă parte, seninătatea lui Abel (în primul rând în *contextul îndeletnicirii lor* ... şi apoi, ca stare perpetuă, fireşte ...)
Astfel, Cain nu are sentimentul identităţii de sine, trăind mereu *în comparaţie* cu Abel ...

Încrâncenarea şi Înseninare întru întâmpinarea lumii, lucru ce presupune deîndată şi paradigma, mâna ta dreaptă, stânga ce face, să nu ştie ... Încrâncenarea presupunând automat şi *aşteptarea unei răsplăţi, a unei recunoaşteri* a efortului depus ...

Înseninarea, dimpotrivă, *nu aşteaptă nimic.*

Kabbalah, ce straniu ... însemnând în traducere aproximativă, *acceptare, luare în primire*, a primi ofranda, printre altele.

Gestul cel mai gratuit cu putinţă, cel mai simplu, ne pune deseori în rezonanţă cu modelul sufletesc al altuia, şi nu neapărat cel grandilocvent.

Rugăciunea, dincolo de cuvinte, este mai ales *o stare rezonantă* anume.

Eroare milenară: nu cel ce doar la greu e alături de tine.
Eu cred că, mai degrabă, cel care se bucură într-adevăr de succesele tale.

Unde este însă el?

Israel Salanter: *nu există gânduri-ascunse mai mari, decât cele tupilate în spatele evlaviei.*

Orice *Absenţă,* mai ales cea definitivă, *sporeşte* prin tăcuta evocare, *Prezenţa.*
Oare absenţa din iubire a morţii, nu-i sporeşte prezenţa de împresurare?

Nu suportăm nici măcar să ne cunoaştem pe noi înşine,
şi avem pretenţia de a afla adevărul.

Oare „absenţa" lui dumnezeu, nu-i sporeşte infinit „prezenţa"?

A-ţi lua timp pentru altul (când te roagă să-l însoţeşti o milă, însoţeşte-l zece ...), a te apleca deplin asupra unui lucru (timpul investit, timpul dăruit deci ...), nu este oare *combustibilul absolut al Iubirii?* Timpul devenind ... materie, materia preschimbată în timp ...

În iubirea genuină a femeii, apare din nou întrepătrunderea modelelor sufleteşti:femeia îndrăgind copilul lăuntric din bărbat şi făcând inconştient analogia cu cel încă nenăscut?

Sinteza yin-yang: noul născut. *Presupunerea* lui inconştientă prin totala dăruire, fără de rezerve, nu este oare însemnul iubirii genuine? Cu vremea sufletul transpare pe chip. Însă nu devine oare astfel chipul un simbol al modelului sufletesc?

Privirea misticului este o privire de-lumită. *„În bruscă iluminare a unei înfremătate vederi, spiritul meu a ajuns în fiinţarea absolută – aceea, care este"* (Sf. Augustin). Lumea se revelează

misticului în fiinţarea ei absolută. Şi aceasta deodată, *deîndată* (cuvânt atât de des utilizat şi-n Evanghelii): *„şi ei deîndată au lăsat totul”*. Nu aminteşte aceasta de iluminările (satori) din zen şi nu apropie această stare toate marile religii în miezul lor cel mai genuin?

Elementele tainice ale misticii – atât de eronat interpretate ca întunecate, iraţionale şi supranaturale – însemnau, chiar în sens medieval, cunoaştere, o cunoaştere ce nu se poate gusta decât în-lăuntru, depăşind limbajul uzual atât de mult încât misticul e nevoit a recurge la paradox şi simbol. Este o transcendere a „realităţii” într-o realitate imposibil de redat prin limbajul uman / polar: *„Dumnezeu creează lumea şi toate lucrurile într-un Acum prezent”*, spune Meister Eckhart.

Este vorba de o transcendere a separării eu-lui de lume, ce-l izolează şi-l subjugă pe om spaţiului şi timpului. Misticul adevărat este, aşadar, cel care este eliberat de apăsare şi nesiguranţă, căci ele apar când contemplăm lumea ca pe ceva străin, iar pe noi înşine ca impulsionaţi din afară. Expresia acestei atitudini faţă de viaţă este o dăruire de sine spontană şi senină. *„De aceea există o mare deosebire între prietenul intim al Domnului şi fiii săi cei protejaţi. Prietenii simt în lăuntrul lor doar o sporire iubitor-vie într-un anume mod, peste aceasta însă, fiii simt o trecere (*transcendere, aş zice*) semnificativ-murindă, fără de un anume mod”* (Jan van Ruysbroeck). Această trecere (*moksha* în hinduism, *nirvana* în budism) este în sine scopul final al tuturor religiilor.

Privită ca un organism, fiecare mare religie are drept inimă mistica. Căutând reguli, care să fie valide pentru o întreagă societate, religia îşi pune astfel singură cătuşele, în vreme ce mistica încurajează *experienţa individuală,* dincolo de orice regularizare, fiind astfel liberă. Istoria misticii creştine începe cu Isus Hristos.

Noţiunea de mistică creştină presupune însă o delimitare mai degrabă geografică decât una de conţinut, dat fiind că apropierea de mistica chineză ori japoneză, de exemplu, apare deseori în mod evident fără ca prin aceasta să se presupună o influenţare reciprocă. Experienţa mistică deci nu este legată de o religie anume, însă acest lucru presupune şi faptul că nici o religie nu-şi are o mistică doar ei subordonată. Misticii viază o contopire a tuturor religiilor, o con-creştere a tuturor zeităților într-unul singur

5 dimineaţa. A fost nevoie de o mie de oameni cel puţin, ca eu să pot sorbi acum în zori acest ceai ... Poate că lucrurile vor decurge mai bine când se va putea încheia o prietenie genuină cu sinele, când *Ierarhiile se vor preschimba în Simfonie*.

Libertatea atât de clamată mereu, nu este oare mai degrabă pentru mulţi: a fi liber **spre a ...** sfârşind aşadar mereu într-un eşec?

Ce aşezare întru armonie a smereniei, gândul prelung la cei o mie, graţie cărora îţi poţi sorbi ceaiul ori cafeaua în zori.

Libertatea genuină este cea lăuntrică: intrarea în rezonanţă a chemării lăuntrice cu glasul unic, identitatea dintre ele, unisonul divin.

Însă viaţa în parametri lui *do ut des* tinde să se universalizeze, făcând parte deja din sfera inconştientului. Doar gândul la aşa ceva mă prăbuşeşte în negre văi ...

Se pare că apa, lumina, în genere fiecare electron deţin o memorie aflată în evoluţie, nu statică. Acel gol al misticilor, denumit de oamenii de ştiinţă vacuum-cuantic este plin de informaţii şi energie (atestând teoria morfogenetică a lui Sheldrake), o mare cuantică de energie ce aşteaptă a fi conectată...

> În postfaţa lui Karl Pribram la cartea lui Laszlo *The interconnected universe*, aflăm de vorba extrem de sugestivă a lui McCulloch: *nu muşca din degetul, meu; priveşte încotro indic* ... afirmaţie ce va scoate pe mulţi oameni de ştiinţă din spaima de a părea ridicoli prin idei-tabu, „fanteziste”...de a-şi pierde „credibilitatea” ...

Se pare că toate lucrurile materiale există într-un uriaş vacuum clocotind de energie.

Aceste adevărate sisteme de energie se află într-o continuă devenire şi evoluţie. Un invizibil cuprins în vizibil, care se află, potrivit fizicii cuantice, în acelaşi timp, pretutindeni ...

(la zero grade Celsius de exemplu, legăturile devin superconductoare fără a întâmpina nici rezistenţă); astfel devin deodată de înţeles fenomenele telepatice şi paranormale, dacă privim acest vacuum ca un loc în care toate sunt legate între ele şi la care putem avea acces.

Heinz Pagels în cartea sa *The Cosmic Code*, denota faptul că, dacă matematicienii caută incidentalul (întâmplătorul în natură), nu îl găsesc într-adevăr niciodată. Se descoperă în schimb o ordine ascunsă, o formulă, care scoate la lumină o formă ascunsă. Într-un univers în care toate sunt legate între ele nu poate exista întâmplătorul/incidentalul (care presupune autonomie şi constanţă, fiindcă fără de autonomie nu poate exista nici întâmplarea, nu-i aşa?)

Se poate aşadar spune că întâmplarea oferă lucrurilor şansa/posibilitatea de a se întâmpla ...

Tot de aici se poate deduce şi o anume ireversibilitate a timpului, a istoriei; dacă orice are memorie, colectează aşadar istorie, nu este posibilă o repetare a aceluiaşi lucru, fenomen, fiindcă substanţa aceasta îşi poartă deja propria istorie. Poate doar la un alt *nivel al spiralei.*

Timpul şi spaţiul circular.

Totul este memorie, incluzând deci capacitatea re-amintirii. Totul este reamintire. Chiar şi *amintirea este un sistem circular*, de la nivelul microcosmic la cel macrocosmic.

Brian Greene în cartea sa The elegant univers: *universul, în ciuda complexităţii sale evolutive este în simplitatea sa centrală, elegant.*

Iar Roger Penrose de la Cambridge: *chiar şi electronii, fotonii şi superstrings-urile pot în felul lor propriu să aibă o conştiinţă de sine, o organizare de sine, putându-se defini din nou.*

(Deci din nou în fond, modelul de gândire al procesului sistemic *de amintire)*

Astfel se poate înţelege şi *procesul homeopatic*: prin capacitatea memorativă a apei.
Ruşii şi japonezii constituie în acest domeniu avangarda: experienţele lor atestate din ultimul timp în acest domeniu sunt uluitoare.

Dinspre coamă, sclipirile depărtate ale apelor Să fi fost octombrie? Cu ce vedere te zăresc, cu ce ureche odihnesc ecoul, azi, când la cele spuse atunci, nu se mai poate adăuga decât ce aduce dinspre câmpie vântul în răsucirea adierii, ochii tăi, în sclipirile depărtate ale apelor?

Este straniu cum de-a lungul secolelor s-a instaurat în concepţia, mai ales Vestică, gândirea ierarhizantă: toate gândurile tind spre ierarhizări, din toate sistemele de gândire transpare abia sesizabil acest ghes al ierarhizării, culminând în hybris, lucru concludent începând chiar cu literatura antică, mitul lui Oedip ...
(Einstein: *acest al nostru, „a fi-separaţi-unul-de-altul", este în fond o iluzie optică a conştiinţei*)

Într-adevăr, însă cultivată cu o obstinaţie de *connaisseur*...

Unde iubirea e deplină, mai poate încăpea ceva, altceva? La început a fost cuvântul, **însă înaintea „începutului" nu a fost oare iubirea?**

Reducerea la celulă. Aşa s-ar putea lămuri un fenomen, care descumpăneşte prin complexitatea sa. Prin reducţionism, prin *reducerea la celulă*, de exemplu. Lumea regăsibilă în „celula” ei: un oraş. Oraşul, drept microcosm, conţine ca într-o hologramă, toată lumea s-ar putea zice, dacă îl privim cu atenţie.

Circularitatea este o lege a naturii. Alcătuind miezul sistemelor, fluviul mereu revenind al vieţii. O cauzalitate circulară, sistemul circular al timpului pe orbita spiralată (la nivele diferite, deci). Ani paraleli ...

Totul este pătruns de o *energie vie*, de la nivel cosmic până la cel sub-atomar, toate sistemele dinamice au un soi de memorie, adică pot înmagazina informaţie, sporind-o pe parcurs, aşadar evoluând.

Revenire la pătrunderea lucrurilor, la înţelegere în general: dacă *am înţelege* **de ce ...** bucuroşi le-am duce toate. În genere: orice formă de metanoia/schimbare implică suferinţa. Înţelegerea acelui: la ce bun metanoia, la ce bun schimbarea, pare a fi totul.

> Nagakawa, maestru Zen: *suferinţa se întemeiază pe faptul că oamenii făptuiesc lucruri pe care nu le înţeleg, a căror însemnătate / semnificaţie însă le-a fost insuflată.*

(Etape de evoluţie, defrişarea umbrelor din conştiinţă)
Sentimentele de vină, spre o pildă, pot fi surse ale unei agresiuni extreme, de „neînţeles” ...

Tot în acest context: după un studiu al unor institute de la Palo Alto asupra fenomenului „morţii amânate" (revenirea din moarte), mai toţi pacienţii au declarat următorul lucru: în momentul revenirii lor la viaţă, după levitaţia între viaţa şi moarte, au avut viziunea lumii „aşa cum este", adică a unei lumi ce nu necesită în decursul evoluţiei ei intervenţii speciale de modificare, o lume aflată în deplină inter-rezonanţă, unde incidentalul /întâmplarea nu-şi au locul; *lumea e aşa cum trebuie să fie*, au mai adăugat ei în mod repetat. După care au simţit o mare linişte lăuntrică, o împăcare. *Au priceput. Au înţeles* aşadar. Şi toţi au avut o altă atitudine lăuntrică faţă de lume de atunci, altfel întâmpinând lumea şi aproapele.

> Straniu ... să ai astfel viziunea lumii dinspre miezul lăuntric, dinspre acalmia centrului lăuntric ...

În textele străvechi, precum şi în cele biblice, apare mereu această sfâşietoare dorinţă a înţelegerii: *de ce?* Este întrebarea străveche a lui Iov, este întrebarea mereu actuală şi azi, dovadă a unui univers aflat în plină evoluţie, într-o dinamică vie.

> Individualizată prin durere şi suferinţă, întrebarea închide, ori deschide o Cale. O cale a aflării individuale. Cel care se dăruie deplin acesteia, din dorinţa genuină de a afla *de c*e, va primi invariabil un răspuns. Paradoxal, acest răspuns rămâne însă mereu doar un *fragment de răspuns*. Un paleativ deci, certificând impulsul de a renunţa la static, de a se afla mereu într-o continuă metanoia. Lecţia începe mereu cu noi înşine.

(Masca feed-back-ului: în filmele cu atât de adoratul Lawrence Olivier, spre o pildă, este o eroare a crede că femeile îl doreau realmente pe L.O.; în fond ele erau inconştient afectate de expresia actriţelor din compania lui în anume momente: beatitudinea teatrală de pe chipul lor, extazul din ochii şi atitudinea lor, trezeau în ele un dor al echivalenţei acestor „trăiri”: în fond doreau şi ele să simtă ce „simţeau” aceste prea frumoase pupe hollywoodiene, nu neapărat pe L.O., care era doar „codul” declanşator ... este şi explicaţia eşecului trăit lamentabil pe viu cu alt actor, berbant renumit: Clark Gable. Ulterior actului consumat, categorisit de multe femei dezamăgite drept o slăbătură ...)

Această proiecţie fatală se întâlneşte des în multe aspecte ale vieţii individuale, însă şi în sistemele de gândire, filosofice, literare.

Fatalitatea proiecţiei obsesive. Non-deschiderea şi deci imposibilitatea dăruirii depline.

Prin masca acestui feed-back se pot explica multe, în multe domenii.

Propria viaţă este mereu vasul explicativ, interpretativ al lumii.

Şi aici se află şansa însă şi eroarea maximă (hybrisul)

Suferinţa pare a fi în taină jinduită.

Între voluptate şi suferinţă, omul ...

Sufletul în dublă recluziune: a trupului şi apoi prin el în secţiunea socio-istorică dată.

Autonomia individuală vis-à-vis de comuniune. Competiţia vis-à-vis de comuniune.

Şi surâsul Martorului, pe care fiecare îl presimte undeva în el ...

Oare cu cine ne identificăm la urma urmei?

Asanga (maestru al mediaţiei din sec.4): după nouă luni de meditaţie zadarnică într-o peşteră – încercând a-l zări pe Maitreya, viitorul Buda – iese plin de amar din grota lui şi pe cărare zăreşte un câine agonic; îl ia în braţe plin de compasiune; în acest moment apare Maitreya; am meditat nouă ani, zice Asanga, şi nu mi-ai apărut; am fost tot timpul aici, zice Maitreya, însă tu nu m-ai putut vedea.

John Chapin, în celebrul său experiment numit de el *thinking about drinking*: În laboratorul său din Philadelphia, şobolanii au învăţat (lucru atestat de mai multe ori în mod experimental), să declanşeze un robot spre a primi apa. Şi acest lucru prin pura forţă a gândului ... : la început primeau apa doar dacă apăsau pe un buton.; având implantaţi electrozi în creier, acest proces declanşa în computere un anume model de unde; în momentul în care butonul a fost dezactivat, a fost de-ajuns ca şobolanii „să se gândească” la apă, ca modelul să reapară şi odată cu el şi apa, prin robot.

> Două concluzii se impun de la sine: 1. animalele pot gândi şi 2. este de neimaginat ca „natura” să fi dezvoltat la ele asemenea posibilităţi fără de un anume scop. Care?

În context uman se poate vorbi despre *hypercomunicare*, un fenomen în care - în mare - este vorba despre o comasare de *canale comunicative* la molecula ADN, prin care apoi, cu ajutorul *efectului cuantic al tunelului*, curg informaţii (inspiraţia, motorul creativităţii). Este de-ajuns a spune aici: *pe o singură moleculă ADN se găsesc la om cam trei miliarde de informaţii codificate,*

totalizând cam *peste două sute de cărţi* de peste o mie de pagini, dacă le-am lista normal pe o coală ...

Hipercomunicarea se practică de câteva milioane de ani: pentru o decurgere ordonată a vieţii în lumea insectelor de exemplu.

Albinele constituie un simbol străvechi al omenirii. În mitologie ele sunt simbolul nemuririi şi al reîncarnării, soli ai zeilor şi ai aştrilor. Celţii le considerau drept reprezentante ale înţelepciunii din alte lumi, iar la neamul Maya, legătura cu energiile cosmice.

Un simbol *al conştiinţei de grup*, în cele din urmă.

Centrul unui popor de insecte este întotdeauna o regină. La termite, o pereche regală. Dacă se îndepărtează regina la o distanţă respectabilă de muşuroi, activitatea funcţionează în mod straniu la fel de regulat şi de bine. Însă dacă se ucide regina, orice activitate încetează şi domneşte haosul şi dezorientarea deplină. Un soi de entropie absolută ...

Ce sistem de comunicare există între regină şi poporul ei? Explicaţia nu poate sta decât în câmpul morfogenetic al lui Sheldrake ... Cum altfel să reuşească nişte termite fără de un plan, să sape dinspre două părţi un tunel şi să se întâlnească exact la mijloc, lucru realizabil uman doar cu o înaltă tehnologie? Mai ales că sunt oarbe. Deci un soi de hiper-comunicare la nivel de ADN. Doar această hiper-comunicaţie la nivel de ADN funcţionează dincolo de spaţiu şi timp, prin intermediul acelor găuri-de-vierme.

Ipoteze ţinute, din păcate, doar drept ipoteze ... ele însă ar putea *schimba concepţia* noastră despre lume.

Furnicile tăietoare de frunze din America au inventat acum cincizeci de milioane de ani deja, comerţul cu produsele agrare, stăpânind şi tehnica genetică - fiind în stare a clona ciupercile.

Doar într-o conştiinţă super-ordonată pot fi înmagazinate aceste cunoştinţe, nicicum în una individuală.

Plutarh: *doar delfinului, făcând abstracţie de toate celelalte, natura i-a dăruit ceva, după care se topesc toţi filosofii: prietenia fără de avantaj persona*l ... Superb, nu?

Conştiinţa de grup pare să fie mult mai mult decât o bancă de date, mai mult decât o sumă de instincte: pare a fi o întreţesere / o plasă globală a conştiinţei: prin ea un grup de animale este capacitat la prestări calitativ mai ridicate, decât ar corespunde sumei indivizilor ce o constituie.

Tot astfel, s-a observat şi în domeniul computerelor: conectate între ele sunt în stare a-şi spori incredibil viteza.

(Această utilizare a conştiinţei de grup, la delfini de exemplu, a dovedit că în acelaşi timp, agresiunea scade până la totala ei eradicare, ceea ce mi se pare esenţial).

Păcatul originar, alungarea din paradis, marchează în fond *naşterea liberului arbitru şi deci căderea din conştiinţa de grup ...*

Descoperirea individualităţii înseamnă concomitent pierderea stării paradisiace (*vocea lăuntrică* ce conducea omul amuţeşte şi el trebuie să-şi asume responsabilitatea faptelor sale într-o lume a conflictelor, o lume problematică).

Este de fapt dubla strategie, dintotdeauna, a menţinerii lumii sub control: i se oferă un scop, iar apoi acest scop îi este imediat luat; prin această omul este ţinut *în stare de preocupare* – aceea de a atinge respectivul scop.

Astfel anumitor structuri ale puterii le este posibil să ţină sub control populaţii întregi, spre a le utiliza potrivit scopului lor ...

Căderile haotice, inexplicabile de la bursă ori cele meteorologice de exemplu, pot fi explicate tot prin această *hiper-comunicare*, prin reacţiile conştiinţei de grup (câmpuri morfogenetice).

Această conştiinţă de grup pare a funcţiona ca un barometru pentru oscilaţiile dispoziţiilor de context ...

Masaru Emoto, celebrul medic japonez deja evocat, a făcut dovada experimentală a unei epocale descoperiri (deşi în fond homeopatia utiliza acest principiu de secole): prin fotografierea cristalelor de apă a dovedit în mod uluitor că apa deţine informaţii, preia informaţii, ba chiar şi gândurile îşi lasă amprenta asupra ei, modificând-o.

Ce memorie trebuie să aibă un gheţar, o crevasă, ori apa oceanelor, bunăoară?

Emoto a îngheţat apa naturală din izvoare şi apoi a fotografiat cristalele astfel formate. Unul din echipa lui a avut mai apoi ideea de a utiliza audieri muzicale şi a privi ulterior cristalele astfel formate: surpriză totală! La muzica unor Bach, Chopin, Mozart, cristalele erau de o mare puritate şi frumuseţe, mai toate hexagonale, de o splendoare inimaginabilă. La zgomote, ori muzica heavy metal, ori la rostirea unor cuvinte imperative, agresive, apăreau forme de-a dreptul haotice, neliniştitoare ... un gând de gratitudine, ori lipirea unui bilet de gratitudine pe o sticlă cu apă, a dus la formarea unor cristale de-o nespusă frumuseţe, pe când utilizarea cuvintelor din afara sferelor armoniei, declanşa forme tulburătoare. Vibraţia din spatele fiecărui gând prefigurat într-un cuvânt se transmite acestor cristale aşadar.

Câtă importanţă au deci vorbele pe care le scriem ori ni le adresăm zilnic.
Cu câtă responsabilitate, grijă, băgare de seamă, ba chiar cu smerenie şi evlavie ar trebuie ele folosite şi ce efect uluitor ar avea acest lucru asupra tuturor ... începând din şcoală?

Însă cuvintele transportând sentimente, modifică şi apa corpului nostru care este constituit din peste 70% din apă, ducând la modificări esenţiale deci şi în corp.

Cristalele par a fi borta, *lucarna înspre alte dimensiuni*.
Prin intermediul lor putem vedea cum energiile conştiinţei, *cuvintele, se transformă în ceva vizibil.*

Masaru Emoto*: omul este apă. Acest fapt este cheia dezlegării tuturor misterelor lumii. Dacă privim lumea din*

această perspectivă, zărim un cu totul alt peisaj decât până acum. Apa este oglinda inimii.

În Sutra-Inimii: *forma este golul şi golul este forma.* (lucrurile vizibile nu au formă, iar cele invizibile au o formă, afirmaţii certificate recent şi de ştiinţele naturii, adică lucrurile sunt vizibile, însă vibraţiile, nu)

Fiecare lucru are *propria vibraţie*, aşadar şi fiecare om (şi în acelaşi timp şi senzorul de preluare al altor vibraţii, ce diferă individual, fireşte).

Fiecare cuvânt îşi are propria vibraţie individuală.
Apa pare a fi maestrul preluării celor mai fine vibraţii din jur, modificându-şi structura potrivit calităţii acestor vibraţii.

Esenţial este faptul că atunci când cuvântul *gratitudine* spre exemplu, *mulţumesc,* or *iubire*, au fost scrise ori rostite în limbi diferite, efectul era acelaşi: apăreau mereu cristale de o mare frumuseţe. Se pare că există o încărcătură de vibraţie emoţională a inimii, am putea zice, care se transmite. Lucru uluitor ...

Cristalele de apă din ţevile de alimentare ale marilor metropole au forme de-a dreptul înspăimântătoare.

Profesorul Louis Frank de la Universitatea Iowa: *apa a venit sub forma cometelor de gheaţă din univers pe pământ;* această teorie, dacă este acceptată, explică multe din calităţile extraordinare ale apei: plutirea gheţii pe apă, vaporizarea ei gravitaţională, cum dizolvă ea substanţele preluând de la ele informaţii etc.

Însă în acelaşi timp ar contracara teoriile actuale despre originea omului, cele darwiniste ... sosind din negura universului, apa conţine şi informaţiile esenţiale ale vieţii.

Într-un celebru experiment s-au luat trei pahare cu orez fiert. Primul a fost tratat cu cuvinte ale gratitudinii, al doilea cu un cuvânt depreciativ, al treilea a fost ignorat. Vreme de o lună de zile. Rezultatul: în cel ignorat, orezul s-a stricat cel mai repede; în primul, cel tratat cu gratitudine, orezul a rămas deosebit de proaspăt, răspândind şi o mireasmă aromatică.

Experimentul a fost urmat de reluările lui în lanţ în cadrul familiilor japoneze

Toate cu acelaşi rezultat uluitor. Analogia cu domeniul uman devine astfel deosebit de grăitoare ...

Sacralitate şi superficialitate arogantă, din nou aşadar ...

Emoto: *memoria vieţii într-un conglomerat de gheaţă sosind din univers: din această memorie s-a născut viaţa, omenirea. Dacă ne întoarcem din nou chipul înspre apă, îi transmitem din nou viaţă. Conştiinţa voastră, privirea, inima, surâsul tandru, toate acestea transmit apei o nouă viaţă şi vor crea un nou univers.*

Punctul de interferenţă al tuturor acestor notaţii de până acum: **conştiinţa.**

Conştiinţa ca esenţă a esenţelor. Şcoala şi – bine ar fi ... –, obiectul ei: conştiinţa (utopie? – cuvânt atât de îndrăgit de demon, întru a zădărnici în faşă orice îndrăzneală a gândului, imaginaţiei). Ceea ce există ca lume există o dată ca lume; concomitent cu prefigurarea ei, conştiinţa.

Oglinda lăuntrului nostru, lumea. De aceea observator şi obiect observat sunt unul şi acelaşi lucru, ori de unde şi pandantul ei ştiinţific, teoria indeterminării a lui Heisenberg.

De aici porneşte totul, de la înţelegerea acestui fenomen în dubla sa ipostază.

Ani paraleli ...

Dacă în celebra formulă a lui Einstein, considerăm viteza la pătrat a luminii (consemnată cu litera c), drept conştiinţă, atunci lucrurile pot fi văzute deodată într-o altă ... lumină.

Tot ce s-a adunat în această *carte a surâsului*, purtând subtitlul: *intermitenţele aflării,* se referă tocmai la acest demers individual al aflării, însoţit metaforic de paradigme şi experimente adiacente întru prefigurarea fragilă a conştiinţei, în fond doar *Una.*

Venim, sosim dinspre *diferite nivele ale conştiinţei* pe lume. De aici totul.

Reluări ale miturilor străvechi, a miturilor şi paradigmelor biblice, lentile prin care putem re-interpreta trăirile şi lumea.

Şi tot de aici *vectoru*l limpede al tendinţei generale a *evoluţie*i, tot mai clar configurat în acest demers absolut individual, ca orice Cale genuină.

Neobosita metanoia, mereu fragedă.

De unde şi furia *mob*-ului faţă de astfel de Oglindă.

Fiindcă ce se vrea e *perpetuarea*, nu resurecţia.

E o eroare a crede că egoismul înseamnă în primul rând faptul de a te iubi prea mult.

E mai ales faptul *de a te iubi prea ... .puţin* ...

Tot ce promite o împlinire, o satisfacere dinspre exterior (lume, lucruri) este mereu doar *surogat*. Şi surogatul creează dependenţe, ca orice drog.

Să ne odihnim în noi înşine, aşadar, câtă vreme inima nu este ceva ce *avem*, ci ceva ce *suntem*. În lăuntrul, adânc.

Spiritualitatea. Înţeleasă drept *religia minus folclorul ei*. Spiritualitatea: uimire, acceptanţă, renunţare deplină la control, iubire. *Aflare* individuală. Religia crede: ea este o evitare a lui Acum în favoarea unei eternităţi îndepărtate. Ca şi noua religie, ştiinţa, ea vrea să ne fixeze asupra unor anumite paradigme. Tot ce depăşeşte graniţele acestor paradigme este considerat a fi eretic. Religiile despart, dezbina. *Spiritualitatea uneşte*. Ea este – cum o denotau atât Jung cât şi Maslow –, o *necesitate atavică*, ca şi hrana, sexualitatea etc. Nefiind satisfăcută această necesitate, apare un soi de metapatologie.

În Nepal, spiritualitatea are un nume frumos: *sbarka.*

(cine suferă, se zice că are prea puţină *sbarka)*

Spiritualitate, cultură, ethos – inextricabil contopite, constituie în bloc, premizele evolutive ale conştiinţei.

Înfiriparea culturii scrise a atras după sine un decalaj enorm. Decalajul dintre ceea ce am fost ca fiinţe exclusiv intuitive şi ceea ce suntem azi. Arta încearcă a recupera acest fond natural, mistuind decalajul: mereu presimţit, acesta pare a acţiona ca un sorb ...

Transparenţa absolută, chiar cât un grăunte din adâncul adâncului inimii - care există în fiecare indiferent cât de „odioase” ar fi făptuirile sale – este ceea ce interesează cel mai mult; această zonă freatică a fiecăruia, prin care el îşi va defrişa treptat, mereu amânatele umbre ...

Câţi indivizi, atâtea nivele de conştiinţă ...

(dictatorii deţineau in acest sens o genială capacitate de detectare a unui „numitor comun” al tuturor)

Moartea o ieşire din timp. Fixaţia vestică asupra cauzalităţii (*de ce* a murit), nu e numai ridicolă, ci mai ales funebră: *ascunde moartea în spatele cauzalităţii*.

Atât de obsedaţi de măreţia inventivităţii şi creaţiei umane, de aşa-zisul progres, da, atât de extaziaţi de „cuceririle” umanităţii, încât nu mai zărim minunăţia din jur, devenită tot mai mult *decor*. Ba dimpotrivă: o distrugem. Deşi tot mai des se constată faptul că cele mai perfecţionate „cuceriri” sunt doar o răsfrângere palidă a unor procese aflate într-o stare atât de desăvârşită în natură, încât nu facem în fond decât să la „copiem” stângaci.

Totul este o problemă de Cerc, *de context*. Atâta vreme cât ne mişcăm dinspre noi înspre divin, credinţa va rămâne tributară eului. Însă dacă o înţelegem *drept întoarcere a divinităţii înspre om* şi apoi, ca răspunsul de tandreţe al omului, această mişcare ne duce înspre adânc, unde ne transcendem pe noi înşine şi *ne reîntoarcem hristic* acasă.

Această mişcare este iubirea.

Orbirea constă în faptul că intelectual, prin intermediul gândului, suntem în starea de hybris a înţelegerii, aşadar a iluziei înţelegerii. Însă tot ce nu este aflare proprie, individuală, experienţă lăuntrică totală, prin decantare, linişte şi tăcere, este în fond vânare de vânt ...

Oare nu tocmai „rezistenţa” la iubire, faptul că *nu ne lăsăm iubiţi*, este fatală?

Nesfârşit de aproape, aproape palpabilă, *depărtarea* din care am venit, pe măsura trecerii anilor. *O călătorie în centrul inimii.*

Nu tehnicizarea exacerbată constituie în fond problema. Nimeni nu contestă binefacerile ei parţiale, însă *dezechilibrul monstruos* dintre acest Afară şi Lăuntrul chircit peste măsură. *Decalajul* acesta sporind vertiginos. Prin care în cele din urmă *ne automanipulăm.*

Marile metropole, luminate, colcăind de restaurante, spectacole, bordeluri...Însă în fine, „moarte”... Adiate de o stranie moarte ... *lipsa, chircirea inimii*. Globala corupţie a spiritului.

Cu bani poţi cumpăra un pat luxos. Nu-ţi poţi însă cumpăra Somnul ...

Ce face viaţa demnă de a fi trăită: tot ce nu se poate cumpăra cu bani ...

Mai mult decât oricând avem nevoie de *o cultură a inimii*.

Da ... în prelungirea cântului înnebunitor din zori, din acele vremuri (uteciştii de azi, comuniştii de mâine ...): revoluţionarii de azi, asupritorii de mâine ...

Revoluţia genuină este categoric una lăuntrică. Absolut. Este in-voluţie (răsucire în lăuntru, adâncire lăuntrică).

Un dezastru major pretutindeni la el acasă, definit prin doua aserţiuni ale ţinerii sub control, deci ale viitoarei *auto-manipulări*, în final:

1. *cu cine ţii, de ce gaşca, de ce clan aparţii?* ... şi apoi, nelipsitul, genialul*:*
2. *pupat toţi Piaţa Independenţii*...

Dacă prima funcţionează în virtutea unei *erotici subtile a corupţiei*, care pune de la bun început, mai ales pe cei tineri, în faţa unei *decizii fatale*, a imperioasei alegeri, similare cu poemul lui Frost al dilemei de indecizie în faţa cărărilor bifurcate, cea de-a doua „încununează" grotescul predării morale şi etice, totale.

Ghesul de nereţinut (remarcat si de Goma prin utilizarea ardelenescului „tu de cine aparţâi?"...), al apartenenţei neapărate la ceva, la cineva, este extrem de subtil, demonic chiar, însă separă în acelaşi timp si grâul de neghină: Autenticul asumat responsabil şi împotriva oricărui risc şi Plierea, Subordonarea, Aservirea sub varii motivaţii externe: demaraj carieral, vasalitate sub apanajul concomitent al ocrotirii suverane etc. ...

Aceste doua aserţiuni de mai sus definesc un dezastru etic si moral, ce mai pe urmă duce la stagnări, la reluarea jalnică a aceloraşi structuri dezastruoase... iar noi locului ne ţinem ... cum am fost, aşa rămânem ...

Rămân ca întotdeauna corpurile străine deîndată ostracizate, alungate, surghiunite, trecute sub Tăcere - Nedoriţii, Oglinzile cu groază şi furie ocolite (Bălcescu, Cuza, Caragiale, Eminescu, spre a pomeni doar pe cei de mult duşi, pe cei clasici).

E o mare eroare deci, *atacul /denotarea personală* în orice inconvenient: este mereu doar vârful aisberg-ului ...
Isus recurgea şi el la acelaşi procedeu: al paradigmei, al generalizării.

Eliminarea atacului personal e pe potriva eliminării adjectivelor dintr-un text.

Mult mai eficace este abstractizarea, privirea acestui incident ca reflexul unui fenomen colectiv: foloseşte prin incitare curiozităţii (despre cine e vorba), şi celor ce receptează, însă într-o anume formă subtilă, câteodată, şi celui vizat (mult mai laborios lăuntric prin actul auto-recunoaşterii, decât prin iluzia ispăşirii la evocarea lui concretă).

> După potolirea furtunii şi retragerea apelor, rămân mereu doar peştii singurateci, zbătându-se pe uscat, extrem de eficace izolaţi astfel (auto-izolaţi).

Restul, în final, mereu: *pupat toţi ...* astfel încât cel ostracizat şi singularizat prin consecvenţă şi înverşunare (oricât de oneste, constatabile ar fi motivaţiile), va fi mereu ţapul ispăşitor, elementul, corpul indezirabil şi care astfel **s-a *şi*** „auto-deconspirat”..

(Estimp, solia prin mass-media decurge *într-un sens unic,* ca în cazul străzilor, şi nu de la om la om – o comunicare unilaterală)

Totul ţine de tactica deosebit de fructuoasă *a înregimentării.*

În această **cultură a consumului**, oamenii par să-şi fi pierdut capacitatea de a *resimţi pur şi simplu, vina.* Par a fi totalmente abrutizaţi; un soi de blazare, ce sfidează nesimţirea. Această incapacitate a *conştiinţei întemeiate a vinei,* constituie *o mutilare* psihică.

Se maltratează fizic şi psihic aproapele, acesta fiind lezat în toate chipurile – nici o reacţie; se tace când în jur se petrec lucruri reprobabile; se rămâne într-un soi de impasibilitate din teama pierderii unor roluri ori statuturi preferenţiale, ori a altor „avantaje" şi interese. Totul adie peste toţi, fără nici o umbră de vină.

Justificarea propriei tăceri în faţa calomnierii unui element incomod pentru putere (nedorit, prin atitudinea lui intransigentă, lipsită de compromisuri), sporeşte nu numai printr-o neruşinată, „spontană" aprobare a descalificării oficiale a acestuia prin reprezentantul puterii şi deci în prezenţa unora (a „lor" în speţă), care ar putea reacţiona graţie statutului ori rolului pe care îl deţin, şi nu o fac, ci şi mai mult: acesta este intim ori în grup calificat de ei drept *tembel, dement, idiot*, act care funcţionează ca un tampon de formol pe scâncetul propriei conştiinţe, ori ce-a mai rămas din ea.

Şi când te gândeşti că aceşti beneficiari de ranguri şi privilegii au dorit în mod declarat o „normalizare a societăţii". Da, însă cu revendicarea, mai mult ori mai puţin manifestă, de-a li se recunoaşte în mod automat poziţia lor privilegiată, de

capete „luminate", care au „dreptul" la rangul şi poziţia lor. Neîntâmplându-se deloc astfel, au devenit contabili, realizând că „doar forţa financiară, a banului" le poate netezi drumurile. Astfel, se rămâne într-un soi de blazată impasibilitate, într-o atitudine manifest aprobatoare a tuturor măsurilor luate de cei ce deţin puterea şi influenţa. Ba mai mult, pentru un post mai de seamă, ori alte avantaje legate de o sporire financiară, fac sluj oficial oral ori scris faţă de cei dinspre care bate vântul acordării privilegiilor (amuşinând briza imperială, aidoma birjarului lui Rotschild), indiferent de convingerile lor intime (gata a izbucni cu furie la o schimbare de macaz), acuzând pe toţi cei ce îndrăznesc a-şi ridica glasul critic la starea deplorabilă din jur, oricât de justificate ar fi reproşurile aduse, lucru atestat în şuşotelile intime dintre ei. Toate convingerile, toate principiile, parcă nici n-ar fi fost vreodată. S-au dezis de tot, de toţi cei care i-au iniţiat, crezând în mod naiv în calitatea şi „stofa" lor promiţătoare.

Preschimbarea mizeriei celor mulţi într-o strategie îi lasă la fel de rece. Nici urmă de vină, ori căinţă. Ci mai degrabă un soi de furie ca un recul al scamei de conştiinţă rămasă, împotriva celui care îndrăzneşte în mod întemeiat să-şi declare în mod deschis, fără de compromisuri jalnice, opinia, credo-ul, pe care, iată, *nu le trădează* cum o fac ei. O furie şi un soi de agresiune, faţă de cel care a rezistat la ispite, torturi şi nu şi-a trădat crezul. Lucru care lor nu le-a reuşit, deşi se consideră net superiori acestuia. Într-adevăr o „încremenire în proiect", însă una jalnică, ale cărei urme transpar şi pe chip în vreme ...

Într-adevăr, *când nu te mai respecţi pe tine însuţi (mai mult ori mai puţin tăinuit), cum să iubeşti ori să respecţi pe altul?*

Straniu este faptul că în orice discuţie cu aceşti oameni, spre o pildă din domeniul culturii, se aude mereu, fie evident, fie doar prin prezenţa resimţibilă a unui sub-ton: *însă eu nu sunt aşa* ... „Ei” – din presupusul *„aşa ... ca ei, ca ceilalţi”*, fiind în acest context canaliile crase (evidente, ostentative), ori cei corupţi bunăoară, şi nu doar material, ci şi spiritual, în sensul fardării pe măsură a propriilor convingeri.

Pe de altă parte, comparaţia cu ceilalţi se face, fireşte, dinspre un hybris ce le este lor propriu, aşadar asemuindu-se automat cu „vârfurile” răului (fiindcă ceilalţi, larga pătură, sunt şi-aşa neglijabili ...). Însă în fond *toţi fac parte din Context,* cu toţii sunt atinşi „piramidal”, în mai mare ori mai mică măsură, de morb într-un mod subtil şi rafinat. Altfel ar fi fost eliminaţi, ostracizaţi, ori ... martiri.

Conştiinţa poziţiei lor „privilegiate”, a ceea ce „li se datorează” calităţilor lor de „excepţie”, le serveşte ca justificare la formele subtile, rafinate ale varietăţii coruptive. Este şi punctul incipient al instaurării unui *dispreţ de castă*, care îşi găseşte în mediul jalnic din jur, motive suficiente de sporire şi întărire a acestui dispreţ, *„justificat”* şi justificabil astfel, mereu.

În fond, o diminuare sporindă a iubirii prin mutilarea fondului uman, lăuntric.

De aceea orice atac personal devine hilar pentru simplul fapt că ei sunt *interşanjabili*, legaţi printr-un numitor comun, „nemuriţi” de el.

Tao: *şi nu apare – datorită faptului, că unul nu trăieşte pentru sine -, evidenţa că sinele său se realizează?*

Cel mai mare dintre voi să fie slujitorul vostru. Căci cine se preamăreşte, va fi umilit, şi cine se umileşte de la sine, va fi preamărit (Matei, 23, 8-12)

Oare să-i mai atingă cumva această spusă a lui Matei?

Nu sunt şi azi destui cei care se umilesc cu plăcere, singuri, spre a fi preamăriţi?

Egoismul camuflat sub acel: *a fi bun ...*

Ceea ce i-aţi făcut celui mai mic dintre voi, mie mi-aţi făcut-o.

Desigur, venim cu înzestrări total diferite şi dinspre nivele diverse. Însă această înzestrare trebuie privită ca un dar, pe care trebuie să-l dărui la rândul tău celorlalţi, şi nu *ca un privilegiu de castă (aducător de sporite avantaje adecvate ierarhizării).* De aici nu e decât un pas până la o afirmaţie necesară: pentru o adevărată comuniune, pentru ... *un comunionism* genuin încă nu suntem maturi (copţi), dat fiind că individual nu suntem pregătiţi pentru o astfel de comuniune socială.

Această comuniune ar putea fi baza unei viitoare forme de con-vieţuire, din care orice formă coercitivă de guvernare să dispară, graţie unei organizări, asumate şi spontane, pe baza spontanului sinergic, în care cei mai evoluaţi să realizeze cu gratitudine faptul ca în acelaşi timp sunt chemaţi a fi şi cei mai pătrunşi de-o anume smerenie, în fine, a se devota, a sluji, a-şi pune la îndemâna celor mai puţini înzestraţi calităţile, şi nu de-a clama avantaje, statute şi roluri de excepţie, care „li se cuvin" ... O Comunitate umană constituită din totalitatea persoanelor unite şi libere şi nu *o masă anonimă.* Fireşte, ar zice mulţi, o utopie, însă nu este oare utopia un termen îndrăgit la culme de „demon", şoapta lui tainică în faţa oricărei forme

neîngrădite a imaginaţiei, însemnul victorios al neîncrederii pe care îl lasă în lăuntrul nostru?

(**N**u pot uita în acest sens niciodată o anume dimineaţă din 26 decembrie 1989: am ieşit din casa de pe malul Târnavei sighişorene îndreptându-mă, neras şi tuns perie, înspre gară spre a-mi cumpăra ... carpaţi fără filtru ... gara pustie ... ghereta tabacului ferecată ... m-am întors, însă nu îndeajuns de repede: în spatele meu trei soldaţi tineri cu automatele îndreptate înspre mine: m-au dus în sediul miliţiei gării ... acolo, un maior nedormit, soios, negru la faţă: că cine sunt, de ce nu am buletinul, ce caut în gară ... vezi, doamne, căutau la Sighişoara terorişti în retragere ... vreme de un ceas a tot întrebat unele, altele, tot mai sarcastic, mai ştiutor şi mai bădăran ... a telefonat mamei acasă, care, ca un făcut, nu ridica receptorul ... din nou zâmbete rele, ironice ... Apoi, la îndemnul meu categoric – eram hotărât, auzind rumoare afară, să mă scol în ciuda armelor îndreptate spre mine şi să ies, iar el a simţit asta ..., - a telefonat la şcoala la care lucram pe atunci; a ridicat receptorul colegul meu de istorie-română: se auzea foarte clar şi răspunsul lui; a ezitat o clipă, repetându-mi numele, deşi ne cunoşteam de mult şi băusem şi câteva beri cândva după ore ... apoi: dar ce a făcut? a întrebat el cu oarece prudenţă .... şi după ce află că sunt reţinut în gară zice deodată: *nu ştiu ... nu îl cunosc* ... M-am sculat şi am ieşit, iar cei soldaţii şi maiorul s-au năpustit şi ei spre uşa pe care am deschis-o ... afară, tot felul de „amici „ sighişoreni, deodată „revoluţionari”, deodată costumaţi rambolian ... rânjind şi trăindu-şi ora lor ... Ia spuneţi bă, cine sunt ăstora, că nu-mi dau pace ... Şi ei privindu-mă cu toţii deodată ogoiţi oarecum ... Apoi, unul din ei zice: *mi se pare că e*

Andrei, însă ... nu ştiu ... nu ştiu ce să zic ... Şi asta după ce petrecusem cu ei, ani şi după-amieze împreună ... Am propus maiorului, care nu mai avea acum încotro, să lase soldaţii să vină cu mine până acasă; erau câteva sute de metri doar ... a încuviinţat, iar eu agasat, uluit la culme, am luat-o repede înspre casă ... Soldaţii în urma mea .... şi deodată, am simţit clar, limpede, că dacă mai lungesc aşa rapid, înfuriat pasul, ăştia o să tragă fără ezitare ... Am încetinit ... Ajuns acasă am intrat. Am scos buletinul şi i
l-am pus în palmă sergentului .. S-a uita mult timp la el, răsfoindu-l... Altădată să nu-l mai uitaţi, a zis dur şi oarecum nemulţumit de faptul că nu i-am dus cu preşul ... de atunci, acest gust amar nu m-a mai părăsit până azi)

Se pune întrebarea: între această adevărată *erotică a corupţiei* – frustrarea de-a nu fi demn de-a fi corupt –, şi *cenzura* tăcerii, ce legătură se poate stabili? La prima vedere nici una. Analizând în parte conceptele în evantaiul teoretic şi practic pe care-l presupun, se ajunge treptat însă la intim, la această periculoasă extremă formă a *autocorupţiei:* se eludează *certitudini individuale*, tocmai spre a nu se pierde *apartenenţa la grupare,* a nu risca dezaprobarea prin susţinerea unor mărturisiri de credinţă.

Primul pas făcut – cenzura prin tăcere, ca act „nobil”, a nu spune deci, nici că-i albă, nici că-i neagră –, sistemul autocorupţiei se erijează uluitor de rapid de la sine, cu tot eşafodajul inerent şi mitoman al justificărilor. E ca într-un scenariu de autohipnoză.

Apropierea se poate face în stilul larg aplicat – la scară social-economică – al *cumetriei.* Poziţia lor nu se datorează originii lor, ci se bazează pe corupţie: mi-aduc aminte de un om cu o minte bine utilată cultural, talentat şi cu un admirabil spirit de observaţie, care însă m-a uluit într-o zi – găseam pe-atunci de neconciliat aceste calităţi cu o slăbiciune umană elementară la care am fost martor. Mi-a spus că este foarte supărat pe un coleg de redacţie, care – după ce la intervenţia lui, a fost adus de pe *stradă*, cum spunea el deci *by the goodness of his heart* – acum, odată instalat în redacţie, *îndrăzneşte* să-l contrazică deseori. El nici măcar nu se mai întreabă dacă e justă ori ba contrazicerea. Ajungea că acesta *îndrăzneşte* acum să-l contrazică. Parabola de mai sus este evidentă, în sensul unei erotici a corupţiei.

„Şi ce-i dacă fac un compromis, un trafic mic de influenţă, asta nu-nseamnă încă că sunt corupt”.... – acesta este primul pas în seria de domino a justificărilor, a stilizărilor sinelui într-o elită funcţională, extrem de periculoasă, ce rând pe rând va crea: spiritul de corp, spinarea îndoită însoţită paradoxal de rigiditate faţă de despoiaţi. *Originea comună, concepţiile comune, ca mijloc social de mituire, cine ar zice că aici e vorba evident de corupţie?*

Să ne amintim că punctul culminant al evangheliilor îl constituie în cadrul unei diacronii a parabolei cei treizeci de arginţi ai lui Iuda care, în fond, n-a trădat pentru ei, ci dintr-o anume erotică a corupţiei şi suferind de o *cenzură a tăcerii apostolice*

Când începe să-şi distrugă propriile simboluri, soarta unui popor e pe multă vreme pecetluită. În acest sens şi spre a da un exemplu, trebuie să spunem că în Franţa, ori de pildă, Germania, imaginea pe care popoarele lor – şi mai ales unii indivizi – cred că o au în lume (bazată evident pe nişte realităţi incontestabile ale artei, ştiinţei şi tehnicii) intră în flagrantă opoziţie – decalaj tragic – cu neputinţa lor majoritară *de acum* / din prezent, de-a face faţă acestei imagini.

Apare astfel o crispare: deschis, nu se mai poate în faţa lumii contesta propria imagine a naţiunii ce-a dobândit între timp o superbă independenţă şi care azi nu mai este funciarmente capabilă (în mare parte), a o umple, a o acoperi. S-ar putea spune că din nou apare teribil de disputata – pe-atunci – însă mereu perena, diferenţă dintre formă şi fond. Problema însă nu este atât de simplă. Căci în spatele ei se ascunde o maladie ce oricând va putea izbucni cu taraful ei însoţitor de violenţă şi brutalitate, pe măsura tărăgănării confruntării cu ea. Astfel, rar, imaginea pe care o ţară o are în lume – şi de care indivizii care o compun au / n-au ştire – este acoperită efectiv de aceiaşi indivizi.

Acest decalaj, dintre *imaginea în lume* (care în fond îi ţine oarecum în hăţuri pe indivizii cu oarecare scrupule naţionale) şi *neputinţa de-a mai putea corespunde acestei imagini de marcă,* devine obiectul unui *conflict tragic*. Tragismul acesta nu se poate depăşi decât prin asumare şi confruntare cu o realitate genuină. Altminteri, el tinde să se preschimbe printr-o extensie a depăşirii, în ură, agresiune şi violenţă.

Copiii aduc şi-au adus mereu cu ei instinctele şi intuiţiile ştiinţei lor anterioare: *cultura din jurul lor nu este atât de evoluată* (lucru de care ar trebui să ţină seama şcoala şi religia instituţionalizată).

Faptul că mulţi din aceşti copii, de cum devin mobili, *sunt mereu tentaţi a se roti/ învârti în jurul lor*, denotă că ei cunosc instinctiv, că trebuie să-şi ţină în cumpănă, în balans, în echilibru, integritatea organelor (de altfel şi în jocurile lor ei se ţin de mână şi se învârt în cerc ...).

Rotindu-se în jurul axei, ca în cele 5 exerciţii Tibetane, provoacă polarităţii un şoc ...

Acest şoc (ori *spin* cum se spune în fizică), este deosebit de efectiv în menţinerea sănătăţii, a echilibrului.

Deja s-au inventat aparate pentru măsurarea polarităţii umane.

Suntem „inculcaţi" în câmpul magnetic al pământului ...

În fond, din fiecare simptom al unei boli poţi trage concluzii asupra gândurilor şi sentimentelor celui bolnav, lucru extrem de semnificativ: dacă vrem să ne schimbăm, să ne tămăduim, trebuie să ne schimbăm sentimentele şi gândurile.

Refularea emoţiilor /sentimentelor, înmagazinarea lor în subconştient, duce la blocarea fluxului energetic liber, blocând deci şi sănătatea.

Se pare că acest corp al nostru *nu ştie să ... mintă.*

Rebirthing: respiră de patru ori scurt şi o dată lung: leagă toate aceste respiraţii între el lejer şi fără întrerupere, însă

şi fără de grabă şi respiră cum vrei, cum doreşti; repetă această secvenţă de patru ori.

Uluitor efectul metodei de mai sus ...

Deosebirea dintre medicina şcolită şi cea naturistă este esenţială: aceasta din urmă *nu-şi aşează ştiinţa şi aflările peste înţelepciunea lăuntrică a trupului*, ci „întreabă” trupul celui tratat de ce are nevoie, în loc să prescrie ce gândesc ei înşişi despre fenomenul în cauză.

Experienţa majoră nu este nici de sorginte estică, nici vestică, nici budistă, nici creştină. Este un bun comun al omului oricăror vremi, rase, ori religii ar aparţine. Toate par spiţele unei roţi ce se îmbucă într-un centru, într-un miez, comun tuturor. Fiecărei *atitudini* îi corespunde o *contra-atitudine* în sensul în care atitudinea noastră creează contra-atitudinea.

Atitudinea emanând din fiinţă nu mai este însă condiţionată, ci expresia unei prezenţe a ne-condiţionatului, care freamătă în toate condiţiile. Este vorba de atitudinea genuină a fiinţei. Contra-atitudinea aflată în armonie există doar raportată la o atitudine de sine. Fiecare este în căutarea „armoniei”. *Ne definim după chipul pe care îl dobândeşte „armonia” căutată.*

Eul dependent de lume (eul-minor), resimte drept dizarmonie tot ceea ce contravine tendinţelor lui. *Calea spre armonie trece prin cultura experienţei lăuntrice*. Experienţa majoră nu are nevoie de un „talent”, ea fiind de cu totul altă natură.

Este vorba de *o disponibilitate*, de faptul „de-a fi gata”, pregătit, disponibil întru traversarea unei schimbări lăuntrice. Este deci o stare accesibilă oricui, fiind o şansă general umană, aflându-se mereu şi-n orice clipă în omul ajuns la o anumită treaptă a „umanizării”. Un fruct al maturizării.

S*lăbirea forţei statului înseamnă evident sporirea forţei concernelor*. Mai mult de jumătate din marile concerne ale lumii aparţin SUA, Japoniei etc. Resemnare? Replica ar fi faptul că *nici un travaliu, nici o veghe nu pot fi mai mari decât travaliul individual*, întâmpinarea de sine, recunoaşterea şi asumarea. Resemnarea este analogă încremenirii sistemului. Ea e contrară dinamismului natural al vieţii. Principalul obstacol îl constituie bineînţeles *teama* sub infinitele ei manifestări prin care castele îşi păstrează statutul.

Paradoxal, însă revelator în acest sens, este faptul că mereu, *întâlnind pe cel fără de teamă, l-am ucis, l-am ostracizat, surghiunit*, l-am „crucificat”. *Un intelectual* – spunea Max Frisch –, în lumea de azi, este o *figură anacronică*, nedorită în nici un partid, pentru că în sine *este omul care caută adevărul*, *chiar dacă acesta se-ndreaptă împotriva lui*, *ori îi periclitează viaţa.*

Atât de mult ne temem de cel liber – care în ochii noştri primeşte fără să o vrem, investitura de reproş încarnat la adresa propriei noastre persoane, el trezind în noi aproape inconştient imaginea robiei noastre, demascând caracterul manipulator al oricărui sistem impus din afară -, *încât nu numai că îl ocolim, îl exilăm, ci l-am ucis de atâtea ori.*

În vechile texte indiene se menţionează faptul extrem de semnificativ: la pregătitul bucatelor, *sufletul bucătăresei impregnează mâncarea gătită de ea ...*

Raportat la vremea noastră, „modernă",acest lucru trebuie să ne îngrozească, să ne sperie cumplit şi să explice parţial, bolile şi neajunsurile cu care ne inundă alimentele oferite spre consum: trecând prin mii de mâini, ele trebuie că poartă în mare şi impregnarea subtilă a acestora cu agresivitate, teamă, nelinişte sporită, angoasă, repulsie, blesteme, amărăciuni, deprimări etc. ...

Toate ca rezultat al acestei înrobiri, robotizări în masă, pentru o minimă recunoaştere, o minimă răsplată, la care se adaugă în mod firesc şi situația individuală a fiecăruia în comunitate în familie, viața conjugală etc.

Totul „condimentat" pe măsură şi din plin cu chimicalele de rigoare ...

H*sin-Tao* (calea zeilor): deschide spiritul pentru un nivel mai înalt al aflării spirituale, chiar dacă nu ai avut în viaţă o asemenea experienţă. Metoda *restructurează din nou emoţiile în corp* (care în fond produc bolile şi determină şi îmbătrânirea).

Cine nu-şi controlează el însuşi subconştientul, acela *este controlat* (prin alţii, prin dispoziţiile din jur, prin vreme, prin totul ...). E nevoie de *Prezenţă,* de o conştiinţă trează, spre a făuri ce vrei să făureşti.

Tot ce am trăit, purtate de o anume Sete, înscrie desenul unei vieţi, din care transpare treptat, *chipul inimii.*

Totul pare fi însă cuprins pentru mine în câteva cuvinte: *sclipătul depărtat-al apelor* ...

Solia puternică, a înfiripării unei noi etape a conştiinţei spirituale: cea a lui Isus, solia Iubirii în fond, a fost eronat receptată: *el nu voia să fie adulat*. Şi tocmai acest lucru s-a întâmplat mai apoi: prosternarea adulatorie în locul acceptării / asumării celor zise, în sensul unei preluări raportate la sine. Zeificare, în locul traversării acestei noi învăţături.

E nevoie de o *atitudine spirituală ofensivă* (o compasiune ofensivă ...), precum a avut-o mereu Isus în întâlnirile şi episoadele descrise de evanghelişti: el dă putere, nu o pierdea, risipea ... La fel, preocuparea faţă de trecut are mai ales urmarea nefastă a unei dependenţe: în spaţiile mâhnirii, grijilor, tristeţii, compătimirii de sine.

Analog: dacă eşti unul din cei care nu se pot dărui „pe cioburi" / parţial, ci deplin, „total", trebuie să consideri şi următorul lucru: mulţi nu rezistă / suportă o asemenea iubire.

Sunt copleşiţi de ea şi te părăsesc oarecum speriaţi. De aceea, „o lacună" (funcţionând ca un magnet), e mereu necesară: Iubirea deplină cere o ramificare, ca a arborelui, în muncă, în artă, într-o îndrăgită preocupare, totul într-o deplină transparenţă: doar prin simbioza aceasta deplină a ambelor se poate reface Unitatea pierdută.

Apropo de simbioză, de „simbioza culturală": tot mai mult se observă această trăire „simbiotică", empatică a „autorului" contemporan ... cu alţi autori receptaţi. El nu mai

are deloc senzaţia plagierii. Ci a faptului că totul îi aparţine lui, de vreme ce îi place atât de mult.

(Picasso: *iau tot ce-mi trebuie de pretutindeni...exceptând propria operă*...Na!...)
Se mai poate distinge în decalajul temporal gâfâind tot mai tare (şi care separă autenticul de copia travestită prin sinonime reluate), acest rapt?

Tot ceea ce este viu se află într-o polaritate, o tensiune polară: omul între cer şi pământ, între lăuntricitate şi lume, individual şi universal, Est şi Vest, în acest caz înţelese ca principii ale vieţii. Suferind de pierderea fiinţei din conştiinţă, omul vestic resimte nevoia recuperării ei. Tendinţa eronată de natură mai ales intelectuală este însă aceea de-a prelua gândirea estică ca produs al unei lumi lui străine şi nu ca *expresie a* unei laturi aparţinând *întregului,* care îl caracterizează funciar. Estul şi Vestul constituie două principii care fiind polare periclitează întregul, însă care prin „racordarea" lor duc la sinteza întregului.

Astfel, cultura vestică se află cu precădere sub semnul operei dăinuinde în lume, în vreme ce cea estică, sub semnul veşnicei schimbări, deveniri, al maturizării lăuntrice. Una se întreabă: *ce am prestat*, cealaltă: *unde am ajuns pe calea lăuntrică, cine am devenit*. Existenţa acestor două tendinţe / principii duale / polare, constituie evident o modalitate prin care divinul se revelează omului.

Pericolul caracteristic lumii vestice este de-a ignora omul *ca persoană vie* şi a-l privi ca pe o „încadrare”. Mirarea şi suferinţa constituie două categorii de raportare. Prima se raportează prin întrebările mirării la cap / intelect, cealaltă la o formă de conştiinţă a inimii (obiectivarea eliberată a subiectului).

Spre a ajunge prin cunoaştere obiectivă la ţelul unei ordini stabile şi general valabile, omul se reduce la un punct şi reduce lumea la o schemă de relaţii abstracte, devenind centrul unei conştiinţe anonime care nu mai este umană. El devine pur şi simplu *un funcţionar al ordinii create de el:* ordinea creată îl manipulează în cele din urmă.

Singura diferenţă dintre el şi un automat este posibilitatea erorii, ce-i rămâne proprie. Însă încercând, ca urmare a ratării sale în lume, să urmeze unilateral drumul lăuntric, să găsească mântuirea pe această cale, el suferă un alt fel de eşec: *se mistuie în sentiment*.

Efectul vaccinului devine mai limpede prin teoria morfogenetică: organismul este vaccinat cu imaginea provocatorului şi implică câmpul lui morfogenetic. Decisivă este deci forma, imaginea provocatorului bolii. După ani, când anticorpii, respectând ce şi-au propus, îşi impregnează imaginea provocatorului în forma lor şi abia se mai recunosc în această sublimare, conceptul încă funcţionează. *Apropierea de homeopatie* devine evidentă în acest fel. Tot în câmpurile morfogenetice se află şi enigmaticul: întregul este mai mult decât suma părţilor lui.

Teoria câmpurilor morfogenetice ne poate însă da şi o bază explicativă pentru fenomenul ritului şi iniţierii. Prin repetarea unui procedeu (ritual) *se stabilizează* astfel câmpul morfogenetic. Ancorarea ritului se face însă în conştiinţă – în conştiinţa individuală – însă mai ales în conştiinţa lumii. Cu iniţierea într-un ritual, se încearcă a introduce pe cineva într-un model, *a-l face parte a modelului*. Iniţierea îşi are efectul din câmpul deja construit, din modelul efectiv de secole.

Astfel, individul devine parte a modelului: dacă poţi să înoţi, vei putea întotdeauna (modelul devine aproape imposibil de şters). În lumea sportului, spre exemplu, sunt multe obstacole, considerate până atunci de neînvins, care fiind depăşite de unul, au fost în serie, mai apoi, depăşite de mulţi. În spatele fiecărui demers către un ţel se află o *imagine*, efectul unei imagini deci. Imaginile au avut mereu un efect magic, am putea spune.

Teoria câmpurilor morfogenetice împrumută acestui fenomen o explicaţie mai mult decât limpede şi-n acelaşi timp covârşitoare. Ea se poate extinde, devine revelatoare şi în cazul apariţiei aproape concomitente în diverse părţi ale globului, la diferiţi cercetători aşadar, a aceloraşi idei, invenţii radicale, fenomen destul de cunoscut în diferitele compartimente ale ştiinţei şi culturii umane.

Meditaţia: o Rugăciune.
Fără de vorbe. Ascultare, auscultare.

Revirimentul constă în întoarcerea la *linişte / răgaz.* O linişte în care nimic nu mai poate opri mişcarea transformării. Poate cea mai valabilă frază filosofică a fost enunţată nu de un filosof, ci de un om de ştiinţă, de Lavoisier („în lume, nimic nu se pierde, nimic nu se câştigă, totul se transformă"). Au devenit extrem de rari oamenii care emană o anume linişte, tocmai pentru că în lăuntrul lor e linişte. În locul ei a apărut liniştea „jucată", calmul englez, provenind de la o autodisciplinare. Adevărata linişte îşi are forţa în izvorul nostru divin.

Rugăciunea, în acest sens, nu este doar pura tăcere, ci *ascultare.*

(Întrebată de un reporter ce spune când se roagă, Maica Teresa a răspuns: nimic, ascult doar...şi dumnezeu ce spune, a continuat reporterul...Ascultă, a răspuns Teresa.)

Cuvintele şi gândul. Cuvintele-mi par ca sclipirea soarelui pe oglinda-gând a mării.

(în adânc, marea e zona non-gândirii, zona transverbală; zona eliberată de gând, deci eliberată şi de timp, fără de timp; acest fără-de-timp e în fond eternitatea, nu ceva nesfârşit, o vidare de timp.

> Gândul devine proteic în cuvinte. Însă ceea ce aici numesc *gând* este în fond un *teritoriu transverbal*, unde există pesemne un alt soi al comunicării. Cel al conştiinţei pure. Dincolo de lumină şi întuneric, aşa cum le ştim noi.
>
> În meditaţie, nu gândul /gândurile trebuie reduse la tăcere, ci sclipirea / cuvintele,
> care opresc „curgerea", precum şi mistuirea gândurilor: cum vin, aşa şi pleacă, noi,

nefiind în fond gândurile noastre.

Să ne oprim la două categorii de oameni: 1. categoria celor ce pornesc de la *ideal* ori tind înspre el; 2. categoria celor ce aud glasul divin în boli, neajunsuri, emoţii: acolo unde zac problemele cele mai grave, acolo zace şi-*o nestemată* (boala de exemplu ne arată drumul înspre ea, e cale de tămăduire, deci).

Refularea neajunsurilor este fatală: doar în dialogul atent cu ele reuşim a realiza asupra a ce vor ele să ne îndrepte atenţia, băgarea de seamă, aplecarea. Ce vor ele în fond, funcţionând ca simptom, să ne „mărturisească" ...

> O *spiritualitate a transformării*, nu a schimbării (fiindcă în schimbare zace mereu ceva agresiv). Schimbarea pleacă de la ideal (care deseori nu corespunde cu firea omului). Transformarea e mai blajină, totul capăt un sens: boala, teama, furia; trebuie doar descoperit *în dialogare* cu ele, în ce anume vor să se transforme.

În această intenţionalitate a transformării este mereu însă şi imperativul aportului, a graţiei, a *harului* divin: aceasta este în fond esenţa spiritualităţii transformării.

> *Rămâi viu atâta timp cât accepţi mereu transformarea. Integrarea inconştientului.*
>
> În jurul lui Isus mulţi se transformă. Schimbarea la ochi...
>
> Totul poate fi motiv de transformare. Chiar şi un simplu mers printr-o pădure. *Creăm doar condiţiile metamorfozei*… Ea est însă mereu un *concedente Dea*, graţia, un dar, *o înlesnire* dumnezeiască, cum preciza Jung.

Poate ar trebui scrisă o carte cu titlul frumos de *Exercitarea Prezenţei*. Însă aceasta *este* zen, în fond. Şi aproape în fiecare din paradigmele lui Isus zace un miez-zen.

Şi doar negândindu-Te, mă pot lăsa pătruns ...

Libertatea persoanei se dovedeşte abia acolo unde *omul întâmpină destinul, îşi asumă suferinţa,* unde omul *nu-şi trădează fiinţa* sa. În schimbările dese de situaţie, un astfel de om rămâne orientat acestei sarcini de bază, fără de excepţie, astfel încât orice situaţie să devină cea mai bună din posibilităţi. Major este omul în care transformarea nu este întreruptă nici o clipă. Major nu e cel ce crede că poate depăşi teama, tristeţea şi disperarea lumii, ci cine *le poate traversa suferind şi care astfel se maturizează.*

Întru această cale, un rol esenţial îl joacă *smerenia*: de-a nu voi să pari mai mult decât eşti şi a nu vrea să fi mai puţin decât eşti.

Maharishi Ramana: *mai întâi sinele este văzut drept lucru, lucruri; apoi drept gol, apoi din nou drept sine; însă în acest din urmă caz nu există vedere; căci vederea e devenire.*

(Aici e spus totul)

Nu suntem fiinţe umane, care facem o experienţă spirituală, ci *fiinţe spirituale care fac o experienţă umană.* Deosebirea devine astfel esenţială.

Diminuarea gravității demersului lăuntric se realizează prin instituirea generală a unei *atitudini de ridiculizare (*şi ca semn al unui complex de inferioritate), persiflare față de „elucubrațiile spirituale gratuite”- în sine o manipulare sub punerea sub tabu -, nerealizându-se faptul că adoptând o asemenea poziție se face în sine jocul sistemului, indivizii care-l compun, automanipulându-se în favoarea unui sistem discriminator şi ierarhizat.

Omul îşi creează singur în acest fel structurile sociale oprimante, rămânând mereu tributar prejudecăților, trecutului; acest „bagaj” al trecutului este utilizat cu aroganță în orice situație ce intervine, uitându-se faptul că orice clipă, cere o nouă orientare. Îndeobşte însă, această responsabilitate lipseşte în lume. Nu ne simțim responsabili de ceea ce se-ntâmplă în lume, fiindcă *delegăm asupra autorităților politice şi religioase responsabilitatea.*

Cuvântul responsabilitate conține în mare şi semnificația lui „a răspunde”. Şi nu poți răspunde când ți-e teamă. Nu se poate răspunde deplin, când acțiunea este rutină, o repetiție, condiționată tradițional. A răspunde unei situații de criză înseamnă înainte de toate *debarasarea de eul-lume*, *ce-n sine e* ***trecutul.***

Fizicianul contemporan care descrie, care încearcă să descrie lumea, este construit, *alcătuit din aceleaşi elemente pe care le descrie*, supus aceloraşi legi, pe care încearcă să le formuleze. Lumea se vede pe sine însăşi: ea se defalcă în cel ce vede şi cele văzute, fiind astfel mereu doar o parte a ei însăşi.

Fiecare încercare de a recunoaşte lumea ca obiect e o contradicţie lăuntrică.

Nu utilizarea dezastruoasă a anumitor tehnologii este problema, ci *calitatea conştiinţei* care le-a generat. Nu atât îndemnul la *o etică a utilizării* lor rezolvă/constituie problema, ci mai ales problematizarea asumată a conştiinţei care le-a „dat la iveală".

Dualismul filosofiei greceşti nu s-a mai desprins de lumea vestică.
Whitehead: *filosofia occidentală este o notă de subsol la Platon...*

Isus mi se pare a fi Poetul prin excelenţă: contradicţiile nu sună la nimeni mai armonios. Simone Weil: *contradicţiile sunt criteriul potrivit căruia ceva este real*.
(*Adevărul este ceea ce se contrazice cel mai tare în timp* - L. Durell)

Din păcate, afirmaţii lui Isus sunt luate deseori *în sens literal*, ignorându-se astfel esenţialul: mireasma lor poetică, faptul că *materia primă* la el e *Viaţa*, arta vieţii ....
(Şi zen-ul *este* o artă a vieţii ... orice poet adevărat nu poate să nu fie fascinat de zen ...)

Poezie şi umor cosmic.

Fiindcă în fond în aproape fiecare paradigmă, spunere a lui Isus, se află inculcat - subliminal, un fin, rafinat umor (ca de

exemplu *în îndemnul, în porunca,* de a iubi pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ... însă *iubirea nu poate fi poruncită, comandată*, ci este o stare prin excelenţă a maximei Spontaneităţi ... şi Isus ştie acest lucru prea bine. Ştie că este o chestiune de har divin; şi parcă îi vezi surâsul lăuntric)

Nimic nu mă îngrozeşte mai mult decât încrâncenarea religioasă de sectă, de inchiziţie. Această severitate şi „seriozitate" mortală în adevăratul sens al cuvântului (mortificatoare), care domină şi în majoritatea întreprinderilor vestice: nu se râde acolo, este un lucru mortal de serios (*todernst*); dacă totuşi unul râde e semn că are un mahăr în spatele său care-l susţine; deseori însă fiecare crede că despre el râzi ... şi acest lucru este un semn de maximă, îngrijorătoare maladie.

Umorul îmi pare a fi criteriul ... seriozităţii ...
Cel lipsit de umor pare a avea carenţe şi în capacitatea de a iubi. Orice fixaţie împiedică actul spiritual. Spiritualitatea genuină fiind o înaltă artă.

Lao Tse: *dacă Sensul major (Tao) se alterează, apar datoria, obligaţia şi regulile morale*. (adică moartea spontaneităţii)

Poate oare mintea alunga iubirea?
Nu prin sforţare, prin *încrâncenare, prin străduinţă*, ci numai prin harul divin e posibilă mântuirea...

Dorul trebuie să atingă intensitatea naufragiatului după un ţărm ... a celui rătăcit în pustiu după o oază, un izvor. Şi atunci nu mai este dor, e *mistuire*.

Adevărata spiritualitate nu are nimic de a face cu atletismul moral. Ci cu *firescul şi spontaneitatea.* O asceză a firescului.

Splendoarea se sustrage oricărei analize.

Trăsătura esenţială a artei este surprinderea miraculosului

în cotidian, în cele „de mult şi mult ştiute”...

Nu atât să schimbi lumea, cât mai ales să o vezi într-o altă lumină ... cu neprihănit ochi. Însă, nu este aceasta borta înspre spiritualitate?

Paul Klee: *artistul nu prefigurează vizibilul; el face vizibile lucrurile*.

(pătrundere şi băgare de seamă, deci)

Lumea se află într-o precipitare, într-o goană irositoare determinată de un anume ritm tot mai alert; ea este înclinată azi mai ales spre o sporire a formelor în defavoarea unui fond (exterioritate – lăuntru). Calea tămăduirii va începe cu regăsirea artei, ce încearcă – chiar prin eşecul ei – să părăsească polaritatea.

Dacă ne gândim apoi că mitul şi cultul, reprezintă două aspecte ale unuia şi aceluiaşi lucru şi ţinând seama de faptul că acest cuvânt, *cultură*, se trage în sine de la *cult*, putem afirma cu

oarecare mâhnire că azi nu mai avem cultură, dat fiind că *nu avem cult.* Cultura are întotdeauna *o referinţă transcendentă,* presupune o între-prindere religioasă. Azi însă avem o **întreprindere / firmă culturală**... „Cultura" a fost secularizată, lumită. *Azi, se înalţă-n slăvi nu divinul, ci idolii, starurile şi vedetele*

Dacă fiecare ar trudi la sine însuşi, fără menajamente şi cu o tot mai sporită smerenie, n-ar mai fi nevoie „să aparţâi" de ceva, de cineva, ori „să iei parte activă", să te „împărtăşeşti" tam-nisam la nebunia generală, caducă a lumii.

Isus iniţiindu-ne în *arta blândeţii* prin parabola cu păsările cerului şi crinii câmpurilor
(trăind ele fără de griji, fără de temeri, reproşuri, plânsete – privilegiul blândeții le sporeşte splendoarea în care viețuiesc)

Alan Watts. *Crinii sunt slabi şi uşuratici, blânzi şi inconsecvenţi, fapt pentru care dispun tocmai de acele calităţi ale înţelepciunii vegetative, la care oamenii cu o voinţă de fier şi cu nervi de oţel (care luptă energic pentru Bine şi-şi urmăresc neabătut ţelul), privesc cu un adânc dispreţ.*

Libertatea şi constrângerea sunt cele două feţe ale aceleiaşi realităţi. Una nu poate exista fără de cealaltă.

În netulburarea copilului zace adevărata libertate. Relaţionarea la un *eu,* alterează bucuria şi libertatea lăuntrică.

Paradoxul nu este joc de cuvinte, încercând a explica sensul dublu al cuvântului, ci mai ales se referă la incapacitatea limbii de a spune concomitent două lucruri (muzica poate acest lucru)

Se spune îndeobşte, că limba oglindeşte gradul de civilizaţie al unui popor; în fond gradul de abstractizare, ce duce la pierderea, abolirea *Viului*, la mortificarea lui lentă; să fie asta tendinţa „civilizatoare"?

„**M**uţenia" naturii este o lecţie esenţială.
(şi cum ne mai agrăieşte ea lăuntric)

Alpinismul de performanţă, cu riscul sporit al vieţii, pare a fi forma vestică de meditaţie (uitarea de sine, abolirea ego-ului).

E stranie „aplecarea" emisferei stângi a creierului (cea raţională, logică), de a trăi în viitor şi nu în prezent. Dorinţele sunt cele care necesită timp; ele nu pot exista fără timp.

Dacă te pierzi deplin într-o activitate, te dărui ei total, mai pot apărea sentimentele negative de soiul furiei, agresivităţii, dorinţelor de tot felul?

Bucuria, starea de fericire, beatitudine, nu se pot apuca *în timp*.
Arta de a fi şi *dependenţa* de a avea.

Fericirea pare să fie mai degrabă o încuviinţare /afirmare a ceea ce ai.

A preţui ce ai Acum şi Aici.

Shakespeare: *there is nothing either good or bad, but thinking makes it so*.

Pe cei ce intră în viaţa noastră, făcând-o insuportabilă prin pretenţii aberante, autoritate, severitate inutilă, sufocantă, trebuie să-i privim cu ochi lăuntric, *ca pe un corectiv,* care ne face viaţa grea spre ... binele nostru. Să privim *obstacolele* pe care ni le pun în cale *drept sarcini spirituale* ce ne ajută în evoluţia fiinţei noastre lăuntrice, a fiinţei noastre spirituale.

Să-i privim *cu alţi ochi*. Nimic nu e întâmplător.

Realitatea nu este nici bună, nici rea: e o chestiune de decizie şi anume cum ne decidem noi a o percepe. Ceea ce pentru unul e o bagatelă, pentru altul e o catastrofă. Nu lumea trebuie schimbată, ci percepţia noastră asupra ei. O chestiune de creuzet lăuntric. O schimbare de atitudine lăuntrică.

Acel „cine nu se naşte din nou" a lui Isus este o problemă de *trezire spirituală* şi nu de credinţă religioasă.

D.T. Suzuki: *Satori-ul îl surprinde pe om fără de vrere, când simte, că şi-a epuizat întreaga lui fiinţă (...) Lumea apare acum ca învelită într-o altă haină ...*

(Analog: *Împărăţia lui dumnezeu nu vine astfel încât să o recunoşti prin semne dinafară, e deja printre noi, în mijlocul nostru*. Isus rupe total cu tradiţia vechi-testamentară prin faptul că Împărăţia e pentru el o realitate prezentă.)

Apa şi duhul.

Purificare şi spirit.

*Impactu*l dintre nesfârşire şi finitudine: Isus.

Duhul, aducătorul adevărului..

Nietzsche observa faptul că această capacitate de a trăi cu tragedia este un semn de forţă, nu de slăbiciune; dovada faptului că grecii *n-au fost pesimişti*, o dovedesc tragediile pe care ni le-au lăsat moştenire. Asumarea tragicului, conştientizarea laturilor tragice şi curajul de a le privi în ochi. Echilibrul lor pare să vină însă şi din faptul că erau politeişti (dispersare de nelinişte, de angoasă), putându-se adresa când unuia, când altuia dintre zeii aflaţi îndeobşte pe poziţii adverse în ceea ce priveşte neînțelegerile, favorizarea muritorilor.

Monoteismul a minimalizat redutabil „sursele", însă a oferit şansele a ceea ce Isus numea „Fiul Omului" (o sintagmă a speciei, fiindcă el nu şi-a arogat deloc monopolul asupra ei: „voi spuneţi că sunt aceasta").

Preamărirea Fiului Omului, în sensul de asumare a Vieţii şi de afirmare a existenţei umane în ciuda neajunsurilor din lume.

Urcarea începe cu coborârea.

Remarcasem de altfel undeva faptul următor: conştiinţa e o lamă cu două tăişuri: este pricina suferinţei şi în acelaşi timp este germenele mântuirii. *Viaţa ... e una din cele mai grele ...* Într-adevăr. Însă acceptarea şi înţelegerea acestui lucru ne ajută la transcenderea neajunsurilor. Nu există un *eu* separat de destin (privit ca ceva exterior, separat).

> Einstein: *formularea unei probleme este deseori mai importantă decât rezolvarea ei, care în cele din urmă poate fi doar o problemă a putinţei, a priceperii matematice ori experimentale*.

Tot ce avem mai de preţ, *tot ce luăm cu noi la urmă este* nemijlocita noastră experienţă de viaţă, răsfrântă lăuntric şi care presupune necondiţionat timpul. *Un timp* absolut *individual* în derularea lui entelehică.

Tot ce descoperim pe parcursul acestui drum este poezie. Cu alte cuvinte poezia este doar o anticameră a nezăritului teritoriu al Poeziei. O Poezie inefabilă, de necuprins în cuvinte (doar muzica beneficiind aici de avantajul avangardei), deşi prin corelative ale „realităţii”, ale vizibilului (un vizibil ce constituie în sine un invizibil descins dintr-o stare de taină), textul poetic încearcă să sugereze acest lucru apelând la intuiţia, imaginaţia şi empatia lectorului.

Timpul personal, acest timp pe care ţi-l dărui, precum şi timpul pe care îl dărui celor dragi este decisiv (gravat în memorie, copilul uitând de pildă, toate sacrificiile băneşti ori de altă natură, însă nu va uita nicicând o după-amiază *petrecută laolaltă*, când *ţi-ai luat timp* spre a merge împreună la pescuit, în

pădure ori altundeva, când ţi-ai luat timp a-l asculta în tăcere, fără reproşuri şi fără întreruperi). Nu se aude astfel oare tot mai des, pretutindeni în lume, acel refren deja obositor: îmi pare rău, dar *nu am timp*?

Aşteptarea rezolvării într-un viitor este fatală pentru că neglijează mereu prezentul (cum să înţelegi naşterea spiritului dacă n-ai înţeles pe cea firească, normală?).
Deîndată ce îţi focalizezi atenţia, ori te focalizezi tu în mâine, înseamnă că eşti mereu bântuit şi copleşit de teamă.

Când începi să te întrebi asupra fiinţei tale, *să te întrebi cu sete* ... eşti deja pe Cale ...

Între realitatea de sorginte mentală şi cea psihologică se cască la mulţi un abis.
Ce putem face, când nu mai putem face nimic? *Nimic şi totul.*

Capitularea e în fond premiza victoriei în procesul spiritual.

Iad şi Cer: ambele în Acum şi Aici.
Mahomed: *„paradisul îţi este mai aproape decât cureaua sandalelor; şi tot astfel focul”.*

În tendinţa de a determina **repetabilitatea unei satisfacţii** suntem în stare de orice.
Apar astfel: teama, ura, făţărnicia, josnicia, lăcomia, intriga, ponegrirea şi tot restul junglei.

Ancorarea în viitor a atenţiei sporeşte la infinit teama.

Iadul pare a fi pentru mulţi starea normală.

Doar o persoană mărginită face deosebirea între cer şi iad, în sensul de a trage o linie de demarcaţie iubirii atotprezente, divine: ea nu se opreşte la porţile iadului.

Oare cel ce meditează cu succes, yoghinul, maestrul zen, înţeleptul budist, cel mahomedan, înţeleptul Sufi, nu se însingură oare spre a se reîntoarce decantaţi în lume, în deplină transparenţă, adică întru Iubire şi Compasiune?
Se pare că Iubirea este Calea, drumul umblat, pe care ne regăsim cu toţii.

Să nu te rogi pentru ceva, pentru nimic altceva decât
pentru **sporirea Iubirii în tine.**
Pentru asta orice truda, orice activitate împlinită cu deplină, totală dăruire poate fi o adresare, o ruga, o ofrandă întru dumnezeu.

Fiindcă a o spori de unul singur nu poţi. E nevoie
de *harul divin* ... atunci când eşti „copt" pentru asta ...

(***N**u există iubire, în afara declaraţiei de iubire*, zice în Jurnalul său cutremurător prietenul meu George ... Dară ... Însă în spiritul obsesiei sale de o viaţă, acum că s-a dus aşa, cum nu şi-a dorit niciodată (cu o agonie vegheată): declaraţiile de iubire nu sunt doar *expresia debordantă a trupului?).* Ca şarpele Ouroboros s-a devorat lent pe sine însuşi ... analiza obsedantă şi perpetuă i-a slăbit şi mistuit trupul. Neîncetatul, nelipsitul *comentariu mental* (anterior rigurozităţii textualizate), la cea mai simplă făptuire. În vremea liceului, când ne-am cunoscut şi în

primii ani la Bucureşti, avea un corp robust, sârmos, bine croit, îi plăcea sportul, alpinismul ... Avea pletele lungi ... şi îmi aduc aminte de o noapte plină de viaţă, când am cutreierat Bucureştiul ... avea o vitalitate de excepţie ...Un ardelean robust şi sănătos din Tohan, îmbrăcând cămaşa lui Nessus a intelectualului de excepţie ... cu un orgoliu şi un simţ fatal al controlului asupra a tot şi toate ... Tot ce-i scăpa controlului îl înfuria ...

Apoi, a început să .... textualizeze totul, necontenit: în timp ce trăia din plin, el transforma, concomitent, trăirea în concepte ... „luciditatea" însoţitoare, fatală, a trăirii, care în fond l-a făcut cu timpul oarecum inapt de orice trăire spontană ... trăia concomitent doar în actul scrisului, doar prin el ... iar în ultimul timp tot mai mult doar astfel. ... l-a „mâncat" creierul, această umbră a textualizării necontenite, analitice, disecante, această cerebralitate excesivă şi permanentă, otrăvitoare, imanentă la el oricărei trăiri ... sufocând-o, făcându-o imposibilă, nelăsându-i voie să-şi trăiască potrivit ştiinţei străvechi a trupului (pe care o intuia mereu...), momentul ... răpindu-i orice bucurie în afara textualizării... luându-i pur şi simplu aerul de respirat ... până chiar şi la îndeplinirea celor mai vitale şi „simple" funcţii ... o ascetizare a trupului prin textualizare torturantă, obsedantă ....: *copilul din mine a murit*... nu ajunge oare această declaraţie a totalei sincerităţi, a dureroasei constatări lucide?
A încercat mereu printr-un bisturiu electronizat să tot disece şi să tot disece, şi asta întru căutarea Viului ... care fireşte, se îndepărta astfel tot mai mult. O altă cale de apropiere (prin ratarea textului, a insuficienţei verbale pentru ceea ce căuta el, *în esenţa lui de poet*) , de divin.

A fost Calea lui ....

(Jurnalul său este o carte mare, cutremurătoare, pilduitoare, care va rămâne, dincolo de celelalte)

Şi tot el, formidabil: *dacă eul* (aici în sensul de eul profund, n.n.) *este ceea e se opune acţiunii, înseamnă că el nu aparţine acestei lumi.*

E clar, e limpede faptul că mereu friza mistica prin tot ce a făcut?

Fiecare idee irealizabilă îmi prefigurează două noi posibilităţi ...

Unul pătruns de dumnezeu e mereu *majoritatea ...* Aceasta numai în plină transparenţă ...

Ceea ce iubeşti deplin, total, vine invariabil înspre tine.

Centrul de pauză dintre inspiraţie şi expiraţie, în care dispare micul sine, înfiripând metanoia re-naşterii.

Ştiinţă şi ne-ştiinţă, fiinţă şi nefiinţa, lăsate în urmă spre *a fi.*

„**Ş**i Adam *a (re)cunoscut*-o pe Eva: şi Eva a rămas grea şi îl născu pe Cain (Gen. 4.1)

(aici se utilizează pentru verbul a recunoaşte grecescul *epiginoskein,* însemnând aproximativ re-cunoaştere, *cunoaştere adâncă,* ceea ce prefigurează în fond actul devenirii întru Unu. Mistuirea în Unul).

A iubi devine implicit a re-cunoaşte, a cunoaşte.

Urmează deci că ignoranţa, imposibilitatea recunoaşterii e Păcatul.

Ignoranţa recluzionează, maltratează.

Fiul Omului ... Perfecţiunea în imperfecţiune ... *Mandorla.* Două cercuri (cel divin şi cel uman), care se suprapun şi în care este înscris Isus, însă cu mult înainte şi Krishna. Mandorla exista însă şi înaintea acestuia din urmă. E un simbol străvechi. Cercul uman şi cercul divin suprapunându-se. În acest sens, fiecare are o mandorla a lui, unică ... *divinul lăuntric din fiecare.*

(Utilizând acest titlul pentru o carte a mea, editorul m-a rugat să schimb titlul: nu ar avea priza la public, publicul n-ar şti ce înseamnă acest cuvânt şi deci cartea nu ... s-ar vinde ... Însă nu tocmai faptul că o noţiune este necunoscută, trezeşte curiozitatea, incită?
Editorul zice că nu .... Replica unei prietene: poate trezeşte curiozitatea ta ... în nici un caz a „multora" ... Să fie oare astfel?)

Pasul înspre spiritualitate începe cu recunoaşterea lui Hristos în noi.

Copiii se joacă pesemne cu atâta plăcere şi dăruire „de-a v-aţi ascunselea", tocmai fiindcă sunt atât de aproape de divin: divinul practică el însuşi acest joc, l-a inventat el însuşi.

N-avea însă companioni de joacă. Şi astfel ...

Să joace memoria, re-amintirea în speţă, un rol atât de decisiv, cel mai decisiv (apelul acesta la subconştientul atoate-înregistrator) ?
Să fi uitat noi faptul că miezul nostru e divin?

Să fi acoperit noi acest miez cu un tabu, pe care nu suntem în stare a-l risipi, a-l încălca?

Să fim oare *Fiul Rătăcitor*, fiecare din noi?

Cui să ne plângem atunci, dacă toţi suntem Una?

Nu suntem atunci noi toate acestea, lumea?

Lumea e aşa cum este. Şi lumea suntem noi. Altfel n-am fi aici. Aici şi Acum.

Însuşi Isus a zis – mai lămurit nu se poate: *eu sunt cerşetorul, cel închis, cel gol, cel flămând, cel de prin spitale.*

Krishnamurti: *tu eşti lumea*.

În fond totul mi se pare a fi marja *sporirii unei Iubiri* (prin harul divin, nu prin *străduinţe încrâncenate*, şi deci inutile); dacă ea sporeşte până la un anumit grad prin Setea ta, nu-ţi mai pui nici un fel de întrebări scormonitor-demonice, chinuitoare, autodevorante şi torturante. Totul se limpezeşte dinspre această iubire.

AJUNGE că iubeşti. Asta este.

(în analogie palidă, terestră. Când iubeşti deplin, nu te mai întrebi dacă merită ori nu fiinţa alteritară iubirea ta: iubeşti pur şi simplu. Şi asta ajunge; când începi să te întrebi, intensitatea iubirii a scăzut ca şi cotele apelor. În fond nu caută fiecare să fie iubit, aşa cum este, oricum ar fi el? Oare o mamă nu-şi mai iubeşte copilul, dacă acesta este aşa, ori altfel?

Totul pare a ţine de o sporire continuă prin Har a Iubirii.

Pe măsura dorului, a Setei lăuntrice.

Şi dacă tratăm lumea drept reală, nu e oare pentru că visăm fără a şti?

În ultima vreme se petrece un fenomen simptomatic la unele petreceri de firmă: pe un imens ecran în cadrul unui restaurant, bar, etc., apare un text însoţit de muzica lui, totul prin intermedierea discretă a unui DJ, care dă doar tonul. Toţi stau în picioare în faţa ecranului cu berile şi paharele lor în mână şi urlă în cor, într-un mod extrem de fals şi lălăit, cântecul, al cărui text îl pot citi cu litere de un cot pe ecran ... karaoke ... Încântaţi la culme, par a se amuza de minune în această înhăitare sporită *şi* atenuată de alcool.

Niciunde nu se simte mai acut *izolarea* şi încercarea de depăşire a ei prin această „înhăitare" în faţa unui ecran. Totul este şi sună în acelaşi timp fals; are gust de proteză. Doar când vine plata, spiritele îşi „revin". Devin extrem de pragmatice şi parcă şi aburii băuturii se risipesc ca prin minune. Se dez-bată deîndată. Şi totul îşi reia cursul acelei cruciade vestice a *fiecăruia împotriva fiecăruia* din întreprinderi, firme, magazine, case ... divide et impera ... acest dicton, pe placul aparatului firav de stat (ce-a mai rămas din el în această campanie a oligarhiilor informaţionale, a managementului bancar şi informaţional global). Acest tot mai slăbit aparat social de stat încearcă şi el din toate puterile să manipuleze prin presă, televiziune, această populaţie în fond sleită; în care numai satisfacţiile mai contează ... şi *tendinţa feroce de a le repeta*, prefigurând eficace în spaţiul acestei „dependenţe" demonice o adevărată cutie a Pandorei.

În acest feudalism electronic în care baronii domeniilor digitale şi bancare îşi împart teritoriile fără nici un menajament, nu mai contează naţia, rasa. Feude ale puterii încercând să se înghită una pe alta, pe rând şi cu o eficacitate extremă. Orice naţie nu mai este decât un eventual partener de afaceri, o posibilă şi „anonimă” piaţă de desfacere.

Batjocorire de valori, prostituare, aservire, înregimentare, spiritul partinic împotriva altui spirit partinic şi de gaşcă, în fine toată gama erotică, subtilă şi rafinată a corupţiei încă de pe băncile şcolii.

Dacă Cervantes a prefigurat arhetipul feudal, Caragiale a creionat ferm arhetipul micului burghez, demagog, cu implicaţiile lui politice şi „compensator” amoroase, până în miezul capitalismului de azi (al acestui feudalism electronic, în fond)

În fine, lumea în plină şi *adecvată* evoluţie. Lumea, aşa cum este şi trebuie să fie ...

Un „progres” care *se vede* ... nu unul ne-văzut ...

(şi totuşi trebuie remarcat faptul că la acest festin descris mai sus, spiritul accentuat de castă, deosebit de reliefat, „firesc” conturat în viaţa cotidiană, pare în aceste puţine momente, pentru câteva ore, atenuat, oarecum nivelat de muzică, lălăituri comune şi „detaşare” deplină).

Însă el e prezent subliminal ... Departe, altundeva, pretutindeni în marile metropole mai apoi, *musical*-urile pe scene ... „Arta” aceasta modernă şi protejată, unde participă, aproape exclusiv, crema, casta aproape inviolabilă a celor zece mii. Când te gândeşti că e o lume a vedetismului. În care o vedetă, curând înlocuită de alta, uitată, câştigă într-o noapte, ori

pentru un rol, atât cât s-ar putea hrăni într-o zi o mare parte din populaţia lovită de inaniţie, de foame atroce, a lumii ..., *panem et circensis* ... istoria pare să evolueze-n spirală totuşi în repetabilitatea ei.

Roma ... amoR ... Zborul 242, Roma-Washington ...

Privesc din miezul odihnei mele toate acestea... Şi mă mir de aceste rătăciri necesare sorbite lent de un atractor nevăzut ... cizelându-se necontenit în decantarea imperioasă ... În care doar ponderea pe care o acordăm în neştiinţa noastră, timpului, poate deprima ... Ce sunt însă trei mii de ani faţă-n faţă cu această clipă? ... Mistuire ...

Interdicţia de gândire (tabu) întru realizarea libertăţii ameninţă pe fiecare în parte. Această libertate are un sens doar relaţionată la fiinţarea individuală. Şi aici, ajungem la unul din drepturile cardinale ale omului: dreptul său asupra *eliberării de angoasă*.

Această angoasă ne însoţeşte de la naştere. O angoasă refulată, potenţială, care se „odihneşte şi germinează" în sine însăşi, şi care poate brusc izbucni. În domeniul psihologiei ea este cunoscută drept *angoasa latentă*. Societatea noastră se apără / blindează prin intermediul tabu-urilor împotriva deconspirării şi cercetării acestei angoase. Este o *societate tipică de blindaj / de apărare*.

Dacă vine vorba despre tabu, aceasta înseamnă în mod stringent şi o referire la libertate, aşadar trebuie să ne ocupăm

în mod tot atât de necesar şi de *tabu-ul angoasei*. Tabuizarea angoasei trebuie să asigure *continuitatea structurilor sociale*. Multiplele publicaţii asupra angoasei acoperă cu un văl proteguitor faptul că, mai în toate domeniile, se face abstracţie în mod intenţionat de a vorbi despre însemnătatea copleşitoare a acestei problematici. Cercetările se limitează la a încadra angoasa într-un model patologic. Toate aceste încercări situează angoasa în perimetrul fenomenelor aparţinând în mod inerent socialului.

Astfel, problema este „predată" – ca de altfel în ultima vreme, moartea –, spitalelor, sectorului medical, ori celui filosofic, potrivit unei acute necesităţi umane de a ordona totul. O încercare perfectă de *refulare*. *Tabu-urile provoacă angoasă şi această angoasă se preschimbă în mod paradoxal - în cadrul unei societăţi -, într-un tabu.*

Izolarea şi neajutorarea formează premiza viitorului tabu. Este vorba de o disponibilitate continuă de-a mobiliza această angoasă latentă. Copilul se anunţă în lume printr-un aşa-zis ţipăt-ancestral. În izolarea şi neajutorarea lui, el resimte prima durere. Mai târziu, lipsa generală de iubire duce la persistente depuneri de angoasă. Aşadar, la refulări, învăluiri, care se consideră a fi „de neatins" (tabu). Prin aceasta, omul este tot mai mult îndepărtat de propriul sine.

Procesul de socializare ne desparte de rădăcinile existenţei noastre, ne înstrăinează de necesităţile umane de bază. Astfel, eşti în căutarea unei relaţii de *surogat*, de *trăiri-surogat.* Cele general recunoscute au precădere. Tot ce zace

dincolo de ele *se preschimbă în angoasă existenţială şi de aici în agresivitate, adică în cele din urmă, în depresie.*

Dispreţul de sine, mai mult ori mai puţin conştientizat este dezastruos; el explică multe trăsături colective şi individuale ale lumii de azi: încărcătura ei emoţională trebuie să se reverse. Şi se revarsă în primul rând în lăuntru: dependenţe, agresiuni, depresii, boli, idei fixe; şi apoi, proiectarea lor în afară: război, oprimare, dispreţ, fărădelegi ...

Într-adevăr, încă o dată: dacă nu te iubeşti, nu ai respect de sine, cum să iubeşti / respecţi pe altul?

Conştiinţa absolută este o iluminare a forţei transcendente şi creatoare, care ne locuieşte, eliberând de conformisme, de tabu-uri şi de constrângerile prescrierilor perimate ale îndoctrinărilor de orice fel. (Se poate observa în ultima vreme în modul de raportare la lumea înconjurătoare un tulburător fenomen*: lumea aceasta, accidentele ei, moartea, sunt privite ca un spectacol, ca o lume virtuală*, în vreme *ce lumea într-adevăr virtuală este luată drept reală,* fenomen extrem de grav şi periculos din perspectiva înstrăinării absolute umane, prin repercusiunile dezastruoase ce le poate avea – „moartea” lăuntrică*).*

Prin *metanoia*, angoasa se preschimbă în eliberare. Şi acest lucru este legat de o atitudine de încredere, prin care sunt preluate toate schimbările necesare. Abia atunci te poţi desprinde de trecut şi să te oferi fără de angoasă prezentului. Reîntoarcerea din înstrăinare poate fi privită şi ca o re-naştere. Prin aceasta se face referire şi la responsabilitatea fiecăruia pentru potenţialul evolutiv sufletesc.

Noţiunea de libertate îşi dobândeşte sensul real, raportată şi la existenţă, nu doar corelată dreptului. Doar prin eliberarea de angoase se poate tinde spre celelalte forme de libertate. Influenţa angoasei cotidiene asupra vieţii individuale este imensă. Tocmai aici, când e vorba de angoasă, intră în funcţie interdicţia de gândire, tabu-ul Funcţia sa esenţială este *de a împiedica preocuparea cu problematica angoasei.*

Angoasa şi blindajul corespunzător ei constituie factori decisivi în toate relaţiile interumane. Efectul tabu-ului angoasei constă în mare parte în faptul că nici nu-ţi poţi închipui o asemenea interdicţie de gândire. Tocmai *interminabilele discuţii* asupra ei aruncă un văl asupra faptului că însemnătatea decisivă a problematicii angoasei rămâne pe dinafară, este exclusă în mod rafinat.

Se vorbeşte despre angoasă în postura de problemă psihică, se fac referinţe la acea angoasă primordială despre care se spune că există odată cu instinctele, ca parte a înzestrării umane primordiale. O problemă, pe care o întâlnim mereu, o problemă de natură existenţial-filosofică, ce ne întâmpină atât la Kierkegaard, cât şi la Heidegger. Aceste punctări uzuale, de-servesc tabu-ul, în loc să-l demoleze. Trecerea sub tăcere (tabu), prefigurează fatalitatea umană.

Libertatea are sens doar înţeleasă ca eliberare de sub dominaţia angoasei.

Spre a fi cu adevărat liber e nevoie să iubeşti. Iubirea şi libertatea sunt ca cele două feţe ale unei monezi. *A făuri în tine din lăuntru o stare a iubirii*. Ce va radia „neutrală” în jur (plouă peste buni şi răi ...). Intensitatea, calitatea ei diferă fireşte de la un individ la celălalt. Toate par legate între ele printr-un soi de memorie. Lucru dovedit şi ştiinţific: de la memoria apei, a luminii ... a celulei ... până la acest numitor comun între o moluscă şi o fiinţă umană: memoria. Toate străbătute de această iubire, în mod atenuat ori intensificat.

Starea aceasta de neutralitate pare a fi starea divină: nu favorizează pe nimeni. Fiindcă toţi pretind o iubire necondiţionată ... dară. Însă, doar răsfrântă asupra şi numai asupra lor. O iertare deplină, dar *doar a lor* etc. De aici şi întrebările aproape infantile sub imperiul angoasei, al fricii: cum de a lăsat dumnezeu să se petreacă aşa ceva ...

> Nimeni nu vrea, ori prea puţini se străduiesc într-adevăr, *să înţeleagă, să priceapă* (mânaţi de o anume *sete* mistuitoare şi o *smerenie* pe potrivă), căci dacă baţi, nu baţi cu sfială, ci cu o copleşitoare sete ... şi uşa se va deschide ... din lăuntru. *Problemele încep mereu* **în** *noi*, evoluând cu noi. Înainte de toate, *noi suntem mai mereu problema*. Viaţa, lumea din jur, ca posibilitate de activare creatoare.

Asta presupune însă şi o continuă *auto-observare* (printr-o lăuntrică detaşare), în raport cu ele. O onestitate a Vederii de sine ... ajunge.

> Paiul şi bârna: nu poţi învinui. Toţi suntem responsabili, de tot. Lumea e aşa cum este fiindcă noi suntem aşa cum suntem.

Schimbarea continuă: singurul adevăr ... necontenita metanoia.

Ne construim astfel singuri capcane, trăind în credinţa că evenimentele din *exterior* hotărăsc dacă vom găsi această pace lăuntrică ori ba: spre a fi mulţumiţi, lumea ar trebui să fie aşa, ori altfel... Este începutul conflictului sus-pomenit. Neasumarea noastră ca potenţial. Devenim astfel victime ale lumii în care trăim şi ne mişcăm.

Tocmai aici se ascunde o cosmică ironie: *nu lumea în sine este cea care ne împiedică pacea lăuntrică, ci grijile vis-à-vis de ea.* Ori întrebarea esenţială este: putem noi să percepem lumea dincolo de ochii temerilor noastre personale, putem să „ne iertăm” reciproc şi să renunţăm la „proiecţiile” noastre, unul asupra altuia spre a fi aici şi acum?

Această *proiectare* a cauzelor asupra altora este izvorul tuturor conflictelor. În fond, problema *sinergiei* este o problemă a calităţii relaţiei, căci ceea ce deosebeşte o organizaţie sănătoasă de una nesănătoasă este *calitatea relaţiilor* interumane, iar această calitate este influenţată de judecăţile şi concluziile ce ni le construim unul spre celălalt. *Judecând un alt om*, nu-l mai privim ca semen, ce are nevoie de hrană, tandreţe şi seninătate (interioară), ci *îl privim prin prisma necesităţilor şi intereselor noastre*, a speranţelor şi temerilor noastre.

Ne proiectăm astfel asupra lui opinia noastră despre el, îl vedem deci nu cum este, ci cum ar trebui să fie în viitor (cu alte cuvinte, cum a fost în trecut). *Prejudecata devine astfel opusul iubirii, nu ura.* Toleranţa asumată şi întâmpinată cu recunoştinţă îndeamnă la deschidere, la dezvoltarea unei organizaţii *întru* un organism.

Lao-Tse: *cine exercită învăţarea, sporeşte / înmulţeşte zilnic: cine exercită sensul ((Tao), diminuează / împuţinează, zilnic* (sărăcia întru duh ...n.n.).

Conflictul nu este atât între clase, cât mai ales *între capacitate şi necesitate*, căci, privite economic, valorile create de exercitarea capacităţilor unui individ nu vor corespunde niciodată valorilor pe care le consumă. Este ca o propoziţie a domnului de la Palisse. Prin mijloace sociale nu se poate atinge ceea ce doar economia poate atinge. Or, legea sinergiei presupune, după cum am văzut, conlucrarea tuturor părţilor întru întreg. Lucru care se poate realiza doar prin lărgirea sferei de conştiinţă, şi deci eradicarea egoismului, ca primă treaptă. Şi poate că acest lucru se va realiza când conştiinţa noastră va atinge acel prag de la care *nu vom mai avea nevoie de aste vorbe.* Ceea ce până şi lupii ştiu, fără a beneficia de conceptul de haită

Umorul extrem de fin, aproape subliminal, al lui Isus în multe din rostirile lui pătrunzătoare, constelaţia simbolică inepuizabilă a interpretării (spre a avea *câţi mai mulţi acces* şi în acelaşi timp spre a evita prin rostirea răspicată, banală, *ignorare*a adevărurilor şi a intensifica astfel *truda individuală a aflării*), scoate în evidenţă însă şi *fundamentalismul* fiecăruia din noi: fiecare ego cere imperios, *siguranţa, consolarea, adevărul gata-servit, certitudinea*, agăţându-se de ele cu obstinaţia şi disperarea unui dependent.

E târziu. Aproape de miezul nopţii. Larma şi nebunia lumii capătă lent chipul abia conturat al unei stranii linişti. Mâna ta dreaptă, stânga ce face, să nu ştie: nu atât *autofălirea,* însă nici măcar *înregistrarea intimă* a faptei bune. Un gest obişnuit doar. Spontaneitate deplină. Asta pare a fi finalitatea unui social mult dorit.

În care eticul transpare de la sine, ca aerul respirat.
Dacă încetează deosebirea dintre tine şi o alteritate (apanaj al iubirii genuine), mai poate fi vorba de faptă „bună"?

Lozincile şi clişeul tind demonic la abolirea oricărei forme de responsabilitate. În 80% din producţia de filme după renumite *best-seller*-uri, de exemplu, se face apologia lumii avocăţeşti, a avocatului, procurorului, a baroului ca şi cadru al desfăşurării acţiunii – ce exemplu mai elocvent de oglindă şi oglindire a unei stări de declinare a oricărei responsabilităţi, a agresiunii incipiente / avansate germinând în lumea modernă, o agresiune şi o cruzime a lumii „civilizate" la cel mai neînsemnat „ultragiu", o intoleranţă frizând absurdul ? Kafka a impus în acest sens în *Procesul* o mitologie a lumii moderne. Un astfel de clişeu s-a manifestat imediat după '89, deosebit de pregnant şi grăitor: s-a vorbit de *calvarul întru nevinovăţie şi nu despre propria vină în acest calvar colectiv.* În vreme ce în lumea capitalismului cu îndelungă tradiţie, *explicaţiile* sunt gata ambalate şi servite de-a gata, din comoditate şi dezinteres / nepăsare faţă de celălalt. Perpetuarea primitivului, a scandalului ce-neacă în faşă spiritul critic şi analitic, proliferând o superficialitate uşor exploatabilă de o politică fără de scrupule.

Milarepa: *nu trebuie să-ţi fie teamă de hoardele demonice din jur; esenţial este a-ţi domestici spiritul lăuntric.*

Puterea neputinţei, ca în dependenţa de droguri, alcool etc. ....

Idolatria, ca instrument de manipulare socio-economică şi politică, a dobândit o importanţă covârşitoare. Din punct de vedere politic, extinderea în masă a mediilor electronice, duce în sine la dezvoltarea spiritului de observaţie, însă *abate categoric atenţia de la ceea ce se petrece în sine*. E ca o izolare de castă a puterii politice efective de larga masă a „prostitului popor". Efectul: mortificarea spiritului de analiză, a lucidităţii publice, a spiritului critic, ceea ce-n ultimă instanţă conduce tot la manipularea în masă – căci, nu-i aşa – „mediul este / devine în fond solia" (Mac Luhan). O lume structurată pe labirinturi şi coridoare, astfel încât nu mai necesită efortul de-a înţelege. Aproape un muzeu. Scandalurile sexuale, catastrofele, forţa brutală, îşi aduc aportul la sporirea averilor clicii privilegiate şi a magnaţilor deţinători ai mediilor electronice / publicitare. *Nada publicului o constituie veştile rele, spre a-l* ***focaliza asupra mărfii,*** *prin clipurile publicitare*. Niciunde mai percutantă – şi mai lipsită de scrupule – antiteză dintre publicitatea (inclusiv a preparatelor pentru animale) şi o realitate dezastruoasă, de care profită, ca nicăieri în ţările fără tradiţie democratică, bonzii şi magnaţii economici şi politici, majoritatea din rândurile fostului aparat de represiune. Nu există decât două alternative: adaptarea / înrolarea ori şanţul / recluziunea. O adevărată beţie psihică colectivă, de abatere a atenţiei de la un conţinut grav şi rafinat camuflat..

Şamanica întrebare a lui Isus adresată celui chinuit de demoni: cum te numeşti? (Fiindcă numele în şamanism, se zice, este esenţial; e important să denumeşti demonul. În fond a privi în ochi, direct lucrurile, în lumina numelui, a de-notantului şi nu să lupţi cu el în deplina obscuritate şi confuzie, mai ales).

> Problema în sine nu e demonul, nici pieirea turmei de porci (porci ispăşitori), ci *noi* suntem problema; *noi*, proiectându-ne umbrele noastre lăuntrice asupra altora, procurându-ne de fiecare dată ţapi ispăşitori.

Tendinţa de demonizare este deosebit de actuală. Şi face parte din mecanismul de apărare al ego-ului ...

Isus: nu opune rezistenţă răului ...

(aşadar capitulare: nimic nu este o problemă de luptă, ori de învingere cu forţa, fiindcă *opunând rezistenţă îţi întăreşti* adversarul fizic ori psihic. E o problemă, în fond şi la urma urmei, de *Vedere, de Pătrundere*, de vedere pătrunzătoare).

Toate neajunsurile noastre, toate umbrele noastre lăuntrice sunt în fond (pot să fie), Maeştri, Învăţătorii noştri; dacă intrăm cu ei într-un dialog „fratern" sporit de o nudă atenţie şi asumare. Trebuie să devenim familiari, intimi chiar, cu „umbrele" noastre. Ele ne pot fi călăuze înspre un anume loc tăinuit. Pesemne ca întotdeauna înspre propria copilărie lezată ... Înspre rănile ascunse şi refulate ale copilăriei.

Compasiune, aşadar, şi în acest caz.

În procesul emoţionalităţii prin secvenţe de realitate, ce nu sunt văzute în contextul general, imaginile sunt întotdeauna selective. Funcţionalitatea lor prin text se face doar când imaginea trebuie să slujească drept enunţ. *Imaginea necomentată*

însă are un efect sporit mai mare asupra emoţionalităţii individului, deoarece – ca şi în cazul refrenului / laitmotivului – oferă şansa / iluzia participării creative şi nu a influenţării de afară prin texte, afirmaţii. Este un mijloc sigur înrudit incipienţei mitomanice şi autosugestiei.

Clişeul: cultura este identitate (spre o pildă: numai un negru poate înţelege cultura africană – spunea de curând un docent de culoare); clişeu, deosebit de grav şi de supralicitat, ducând la cantonare şi regres, însă satisfăcând minunat ambiţiile exponenţilor puterii politice. În exemplul de mai sus, dezavantajată nu este majoritatea albă, ci însăşi minoritatea neagră ce îşi instaurează astfel singură ghetoul, recluziunea. După cum „prostitul popor" îşi sapă singur groapa-capcană în care va zace. Metamorfozarea rafinată a culturii şi unităţii de etnie, ba chiar a grupurilor din sânul ei diferenţiate net în instrumente cinice ale politicii, duce implicit la teroare, ciomag şi linşaj. „Aş vrea să văd, oameni de culturi, etnii şi de religii diferite rugându-se laolaltă în aceeaşi încăpere", a spus într-un interviu Dalai Lama – precum am dori şi noi să-l vedem pe el, în sfârşit, în Tibetul lui atât de oropsit (simptomatic şi exemplar în acest context). Comunismul a îngenuncheat, a mutilat ori distrus o cultură, oare propaganda modernă a cameleonilor politici, va fi în stare să distrugă ce-a mai rămas? Propaganda, clişeul ei, aruncă un văl liniştitor însă asupra grijilor, lipsurilor, neliniştii disperate. Oamenii tânjesc după o ordine, o echitate, o acalmie, *o decenţă a traiului* - o denotă şi refugiul masiv în religiosul naţional. Tolerarea propagandei şi a reprezentanţilor ei va duce mai mult ca sigur la o intoleranţă periculoasă din care raţiunea va fi cu siguranţă repudiată ... ca fiind obsoletă.

Drumul tantric, drumul Iubirii. În fond, în cazul Tantrei e vorba de o spiritualitate a blândeţii, a acceptării, a asumării, a non-emiterii perpetue de sentinţe (a nu se confunda cu tehnicile ei, mai ales cele din contextul sexualităţii), aşadar în fond, non-dualitate.

Când te gândeşti că în genuina blândeţe *zace o decizie* de criţă.

Un semn definitiv al unei stranii forţe.

În umbrele noastre, Tantra găseşte *posibile leacuri*, agenţi ai tămăduirii.

Asceza (ţinerea a tot, inclusiv a ta însuţi, sub control), mortifică.

Asceza e o formă de evadare (Buda însuşi a avut iluminarea după ce a realizat eşecul ascezei ... Când a capitulat, deci).

Spiritualitatea dimpotrivă *exaltă Viul*. Asumând totul, transcende totul.

(toate acestea îmi aduc aminte din nou de George C.).

Se pare că odată pe Cale fiind, pe calea experienţei sale personale, fiecare trece prin *punctele nodale* ale fiecărui miez mistic din fiecare formă religioasă. Totul în învăluirea generală a specificităţii religiei sale.

Spiritualitatea: *religia minus folclorul ei.*

Când unul vorbeşte într-un grup e interesant de văzut la ceilalţi momentul, când unul ori altul devin frapant de atenţi la ceva. O trăsătură definitorie îşi face loc la suprafaţă.

Niciodată însă ca în lumea contemporană, condiţia poetului şi a poeziei nu se aseamănă mai tare cu cea a lui Iov. Neîncrederea în sine, în lăuntrul /adâncul său - în care veghează într-o recluziune mai feroce ori mai blândă, o lumină, un bob de rară lumină divină -, închinarea la alţi „zei” (opinia publică, apropiaţii „sfătuitori,”), i-a fost fatală şi în cele din urmă mântuitoare lui Iov. *O rugăciune nu înduplecă divinitatea* (principiul divin universal, aflat dincolo de morala, dincolo de bine si rău), *ci schimbă doar pe cel ce se roagă*.

Drumul poetului / poeziei asumate genuin este o derogare, o altă cale – din infinitele căi -, prin care se produce o limpezire, o decantare entelehică, *drumul ireversibil al transparenţei*.

O propoziţie formidabilă, pesemne cheia ... viitorului nostru, deşi (şi poate tocmai fiindcă) a fost rostită şi scrisă acum câteva mii de ani: *cei vrednici să nu fie favorizaţi, doar aşa se ajunge ca poporul să nu se învrăjbească; să nu se preţuiască nestematele, doar astfel faci ca poporul să nu fure* (Lao-Tse).

Din ea se desprinde perspectiva lui Lao-Tse asupra viitorului, însă dictonul său devine tot o dogmă prin rafinamentul condiţionării.

Doar când propoziţiile subordonate, cu referinţă la popor, ar dispărea, s-ar putea vorbi despre o societate în care toate reglementările ar dispărea de la sine, fiind înlocuite de conştiinţa spontană, de un etic, spontan, firesc, *ca de la sine*.

Însă nu vor exista mereu doar favorizaţi (chiar dacă ei înşişi nu se vor preamări dintr-o conştiinţă evoluată), şi popor?

Într-adevăr, nici marea nu se înalţă toată, deodată, la cer ... Ci doar picătură cu picătură.(câtă vreme doreşti onest să fii vrednic, nu este asta oare *tot o manifestare a ego-ului*? Iată, un lucru deosebit de simptomatic azi în toate domeniile)

La ora actuală, omul contemporan n-a fost parcă niciodată mai pătruns de *hybrisul individual şi colectiv*. Nu este însă simptomatic chiar şi serialul cu nava pământeană Enterprise? O realizare tehnică cum numai în vis se poate închipui se află mai în fiecare episod în conflict belicos, într-un război aproape medieval cu alte civilizaţii la fel de „înaintate". Personal nu cred că o cultură poate ajunge într-un asemenea stadiu (prin dezvoltarea monstruoasă, neechilibrată, doar a unei laturi, inteligenţa tehnică), fără a nu o potenţa, echilibra, prin evoluţie lăuntrică. Ar fi sortită în timp a se autodistruge (pericolul războaielor iminente pe care îl trăim azi constituie o pildă suficientă). Filmul relevă însă în mod paradoxal tocmai această dezvoltare monstruoasă doar a unei laturi, obsesiile agresive, distrugătoare, aceeaşi de acum trei mii de ani … aceleaşi ca cele prefigurate intuitiv într-o fostă Atlantidă...

Ca formă defensivă absolută a acestui fenomen galopant, apar poziţia, ierarhia, rangul, sporirea materială, ca

un zid ridicol de fragil, împotriva angoasei şi a manipulării. *Se naşte iluzia (cu atribute de justificare) că în măsura în care eşti mai avut, ai un rang mai înalt, eşti mai apărat de angoase, de teamă şi deci eşti mai puţin manipulabil*, fiind tu cel care în cele din urmă devine factorul manipulator. Iluzia se dărâmă ca un joc de cărţi la cea mai mică dereglare între factorii ierarhici (precum criza adâncă a lumii electronizate după atentatul din New-York). Astfel se observă tot mai des, apariţia unor „locuinţe" în apropierea oraşelor, a satelor: vile blindate de prost gust, conace desuete protejate de fire electrice, de camere de luat vederi, de câini, adevărate fortăreţe ce par minuscule văzute din stradă, dat fiind că de la poartă oboseşti până a ajunge la uşa propriu-zisă (dacă ţi se permite prin megafon). Mai locuieşte oare omul contemporan?

Fireşte, în cadrul unei învăluiri generale a răsfrângerii unui subconştient colectiv ca într-un cerc diabolic vicios, este greu ca individ să te poţi sustrage influenţelor sale morfogenetice (Sheldrake). Blazarea şi tăcerea intelectuală (manipulată şi ea cu mare grijă, mai ales prin impunerea tabu-urilor, a neputinţei şi lehamitei condiţionându-se reciproc), impunerea unui „pragmatism" până şi în minţile cele mai evoluate, ca singura cale de a realiza prin el unele nobile idealuri (sperând într-o reaşezare ierarhică „normală" cu vremea), este dezastruoasă şi condamnabilă în virtutea a ceea ce un intelectual ar trebui să fie: ***un trezitor***

Să auzi e lesne...Însă *să asculţi* ce zice celălalt, cu răbdare, cu o spirituală băgare de seamă, cu atenţie. *Asta* este mai greu.

Şi nu este o calitate înnăscută, instinctuală, ci o deprindere. Care depinde de gradul de evoluţie al conştiinţei. Ce nu depinde numai de şcoli. Doar astfel poţi „auzi” ce zace dincolo de cuvintele uzuale. *Cine are urechi de auzit* ...
zice mereu, neobosit, Isus.

Ascultarea, o anulare de ego.
(Parabolă zen: un grup de elevi şi un maestru înaintea unei prelegeri: o pasăre se aşează pe pervaz şi începe să cânte ... Maestrul, după încetarea cântului: asta a fost prelegerea de azi...)

Adjectivarea obositoare este periculoasă: dă impresia autonomiei într-o lume în care tot şi toate sunt legate între ele. În care în fond nici nu există autonomie.

Eckhart: *toate deosebirile se pierd în Dumnezeu.*

Într-o sală de tribunal la un mini-proces al unui băietan din Ţară, în vârstă de 19 ani, care a furat dintr-un magazin select german, cu ajutorul unei genţi cu cadru de aluminiu (spre a dezafecta sistemul de alarmă la ieşirea din magazin ...), două perechi de blugi şi un parfum scump ... Mă uit la el - ca un ..tălmaci ce şi sunt de fapt în acest context -, când intră şi se aşează ... tuns perie, modern, ieduţ frumuşel, încă copilandru, însă în gesturile şi privirea lui o anume fermitate de „profesional”, deşi se vede că îşi dă aere spre a nu părea timorat, impresionat ... Se dă *cool* ... Avocaţii şi judecătoarea, cu o anume nereţinută dezaprobare, vizibilă în gesturi şi pe chip, faţă de aceşti, deveniţi între timp o plagă, de-a dreptul obositori, *Ausländer*, care fură tot şi peste tot...se pare că prin îndemnuri şi sub protecţia unor „alese” persoane din Ţară ...

Trecând însă peste acestea: la un moment dat îmi dau seama cu limpezime că, dacă în intimitatea lor lăuntrică aceşti avocaţi, judecători, n-ar avea *şi în ei* „calitatea” acestui băietan, mă rog, fărădelegea, nu s-ar afla acolo şi în funcţia lor, pe care o îndeplinesc cu *o anume fervoare, cu un anume Eifer (zel)* ... straniu...

Cine tulbură însă această oglindă (diminuarea, deformarea conştiinţei sufletului universal), încât proiecţiile divine să reflecte prin intermediul ei o lume imperfectă?

Textele de la Nag-Hammadi vorbesc în acest context de „Sofia”, care creează în *„îndărătnicie”* (*autodeterminare*), fără de conlucrarea însoţitorului ei, spiritul – şi de aceea proiecţiile ei nu sunt modele / copii pure ale imaginilor primordiale spirituale. O plăsmuire deplină a divinităţii ar fi în primul rând un gând divin, în al doilea rând un „suflet”, o conştiinţă, care ar recepta *pur*, adecvat, acest gând divin şi l-ar şi impune pur, şi în al treilea rând, o personalitate care să fie expresia sufletului şi spiritului.

Dacă sufletul universal ar fi o oglindă pură, netulburată, pentru aceste gânduri divine, atunci creaţia ar fi un model pur al spiritului şi sufletului universal. Prin „îndărătnicia”, încăpăţânarea (hybrisul autodeterminării, al separării de spiritul divin) fiinţelor care îl compun, sufletul universal este perturbat şi de aici rezultă o tulburare, o deformare a modelului. Omul ca receptor al gândurilor divine nu le receptează însă pur, şi nu le reflectă aşadar limpede, ci le deformează prin *voinţa sa de autodeterminare*.

În spatele tuturor apariţiilor în această lume, a „celor bune şi a celor rele”, se află *autodeterminarea, principiul individualităţii.* Bun este mereu ceea ce unei individualităţi îi apare drept bun, rău, ceea ce ei îi apare drept rău. În acest sens, nimic în această lume nu este absolut bun. După cum luminozitatea este definită doar relativ faţă de obscuritate, binele va fi mereu doar relativ definit faţă de rău. Sarcina omului nu constă a se decide pentru acest bine din perimetrul umbrei şi de-a combate acolo răul, ci de-a *recunoaşte că trăieşte în umbră*.

Omul întreg este o fiinţă dublă: o personalitate în regatul proiecţiilor şi un aparţinător al regatului spiritului. Debarasându-se de fatala autodeterminare, de principiul individualist, trăind conştient în lumea divină şi împlinindu-şi opera la nivelul proiecţiilor, îşi va găsi calea preconizată şi de autorii textelor de la Nag-Hammadi, care denumesc aceste fenomen *„remuşcarea Sofiei”* şi, implicit, reîntoarcerea ei la divin.

Tot ce s-a întâmplat într-un trecut imemorial se mai află prezent în noi, şi-a lăsat urmele în noi. De aceea există două căi de apropiere de acest trecut: calea perceperii prin intermediul simţurilor (proprie ştiinţelor naturii) şi calea lăuntrică. Tocmai vina autodeterminării, a individualizării este cea care a prăbuşit omul în ignoranţă asupra originii sale şi care-l sileşte să trăiască - cu o conştiinţă adecvată acestei ignoranţe - într-o separare de originea sa şi într-o continuă tensiune. În logica lucrurilor însă apare faptul că într-un anumit moment, spiritul, ca loc de origine al omului, să-l facă din nou conştient, astfel ca ignoranţa

să se destrame - ca şi tensiunea vinei la rândul ei -, în linişte şi armonie cu spiritul adevărului: *viitorul este deja prezent în om, ca dizolvant al tensiunii vinei şi autodeterminării.*

Un *mondo* (joc de întrebare-răspuns în zen): vine un elev la un maestru spre a-l întreba calea eliberării. Cine te ţine prins? întreabă maestrul. Nimeni, se bâlbâie elevul. De ce cauţi atunci eliberarea?

Aşadar, în analogie, păcatul, ca auto-condamnare, ca auto-iluzionare.

Duhul sfânt este miezul fiinţei noastre, sinele genuin. Cine păcătuieşte aşadar, cum zicea Isus, împotriva duhului sfânt ... Atunci cine să ne mai mântuie, dacă ne aflăm în „război" civil cu sinele nostru?

Înstrăinarea de dumnezeu este *o înstrăinare în cap*, a minţii şi nu a inimii ... este preţul autonomiei, al auto-determinării ...

Mai toţi înspăimântaţi de moarte, şi totuşi se comportă în viaţă, mai ales în cea diurnă, de parcă ar fi orbiţi, anesteziaţi, ca şi cum ar fi eterni....

> În copilărie predomină impregnarea concretă a limbajului şi o anume prospeţime, o anume neprihănire, o neumbrire adiacentă; după pubertate, domeniul de circumscriere al limbajului devine mai obscur, mai camuflat, presupunând tendinţele impregnării sexuale,

inculcate încă subliminal, precum şi cele sociale, mai evidente în pragmatismul lor.

Limbajul, ca o mască a piticului din Nibelungii, prin care Siegfried însuşi putea deveni (după ce l-a învins şi i-a luat masca), nevăzut.

Prin Isus s-a manifestat în aceste sens Hristos, spre a demola regatul lui Jaldabaoth, regatul morţii şi al dualismului, al polarităţii. Textele de la Nag Hammadi, caută să dezvăluie căi şi ţeluri noi. Ele îndreaptă atenţia asupra unor nivele, unde dincolo de dogmatismul religios şi de gândirea materialistă, acţionează adevăratele cauze ale existenţei. Este vorba mai ales de înlăturarea unei evoluţii eronate, puse în mişcare printr-o gândire eronată. Acest lucru se poate realiza prin trezirea gândirii primordiale, divine, aflate încă *în stare latentă* în noi.

Însă nu este vorba în sine de un numitor comun, care poartă numele de conturarea lentă a unei *intenţionalităţi*, atât individuale, cât mai apoi şi colective, comunitare? Şi nu este *intenţionalitatea* aceasta în „spontaneitatea" ei, în prefigurarea ei lentă, motorul acestui demers, al acestei metanoia, al acestei *însingurări întru reîntoarcere* în cazul fiecăruia? N-a fost ea oare, această intenţionalitate, în gratuitatea spontaneităţii ei, întotdeauna *condiţia iluminării* individuale, însă şi *condiţia martirajului* în perimetrul unei comunităţi, a unei colectivităţi, ca atribut al trezirii ei? Se pare că *totul începe cu asumarea reamintirii.*

Întreaga noastră viaţă are / este o *formă*, pentru care într-o supra-lume există o formă opusă, aflată cu forma în armonie ori dis-armonie. Drama lumii moderne constă printre altele şi în faptul că preschimbă lăuntrul într-un obiect din care *dispare vitalul. Unde vitalul devine obiect, apare o noţiune.* (Novalis: „Tot ceea ce e vizibil este un invizibil ridicat la rangul de taină"). Omul este mereu cetăţean a două lumi: al celei temporale, spaţial condiţionate, şi al lumii *fiinţei* sale, aflate dincolo de spaţiu şi timp. Aceasta însă nu se deschide înţelegerii fixate obiectual, ci doar conştiinţei lăuntrice. Viaţa, ca drum iniţiatic, este viaţa *omului trezit întru Fiinţă*. Unitatea fiinţării a fost despicată de eul lumesc, cantonat într-un hybris arogant: ponderea cade pe polul raţional, exterior.

Eroare: nu atât faptele şi vorbele lui Isus, într-o neapărată şi necesară *imitatio christi*. Ci mai ales *spiritul lor viu* ... duhul lor, inculcat lent şi indelebil în noi.

Marea retrăgându-se şi lăsând peştii pe uscat ... Iată, una din imaginile explicaţiei absenţei divine din lume ... a lui Moltman mi se pare ...

Fireşte că suntem liberi a decide, însă la jumătatea drumului te întâmpină dumnezeu.

> Există aproape palpabil o anume veghe (precum cea mereu presimţită, maternă); aproape ca un val de mistuire asupra noastră, a acestui pământ. O întrepătrundere, deloc aleatorie, de raze venind dintr-o depărtare, nouă necunoscută, ce cuprind în întretăierea lor acest pământ, această planetă albastră.

Mai toţi cosmonauţii, care au privit dintr-o anume depărtare cosmică Pământul, au avut trăiri, pe care mai apoi le considerau

deplin mistice: o anume tandreţe, o dragoste blândă şi totuşi copleşitoare la vederea planetei, pentru acest Pământ.

Dacă am avea mereu conştiinţa faptului că suntem doar în trecere, pasageri, în această lume, totul ar dobândi un alt sens. Ne naştem în locomotivă şi traversăm vagon după vagon, îmbătrânind în fiecare clipă, în vreme ce afară alunecă parcă ireal lumea. Trecere şi petrecere.

Mutilaţi de întâmpinare, nu ne mai întâlnim într-adevăr unii cu alţii, o întâlnire de la fiinţă la fiinţă, *ci pe roluri*. Fiecare vede în celălalt doar un rol (cum medicul în bolnav, doar un caz, şeful în subaltern, doar un obiect al rentabilităţii). Întâlniri *dominate de utilitate, interese şi scopuri,* până şi în cele mai intime impacturi.

Omul acestei vremi se plânge de singurătate şi izolare, fie pe faţă, fie în intimitate, însă în momentul când cineva îi trece pragul, abia aşteaptă să fie din nou singur (elevii pe de altă parte, pot vorbi ore în şir la telefon /celular... unii cu alţii, căci nu sunt nevoiţi a se privi în ochi – orice apropiere semănând cu un act de agresiune, însă când se află faţă-n faţă, amuțesc. Ce semn de maladie generală mai evidentă?)

Dintr-o peregrinare splendidă montană: întreb un cioban, ce-i face muierea (pe care o cunoscusem cu două săptămâni înainte, când i-a adus lui merinde) ... Mă priveşte cu

o anume sfiiciune şi apoi: *apăi, s-a dus la doftor*, zice ... *Are ceva cu fătăciunea* ... Şi apoi m-a privit hâtru, adânc, încât am simţit limpede ce ar fi vrut să zică: toate neajunsurile ni se trag de la acestea, două: fătăciunea *dornică de a ştii* ... Şi fătăciunea *vestejită*...

Apoi, a oftat şi şi-a chemat *cânele*.

Cultul câinilor în lumea urbană a atins proporţii industriale: saloane de coafură, de pedichiură, de tuns. Alimentaţie în pungi cu diverse meniuri. În fine, o industrie deosebit de prosperă. Cei care au câine, şi nu sunt puţini, unii chiar posedă adevăraţi dulăi, cât un viţel (încât ţi-e pur şi simplu milă, cum e el ţinut în recluziune într-un apartament, când ar zburda şi el în voie pe o pajişte, ce cruzime în fond), zic mereu: *pe câinele meu mă pot baza*. În fond, le place faptul că animalul acesta nobil ascultă, vine, se culcă la comandă, mă rog, tot tacâmul (această impusă „prostituare” a bietului animal), în fine, pentru că *e supus*. Ca o recompensă a propriei supuşenii în lumea industrializată, pragmatică şi tot mai dură. Şi apoi, câinele te urmează oricum ai fi considerat de ceilalţi. Te ascultă şi nu te contrazice deloc. Te urmează, de a-i fi sfânt ori ticălos (ce pildă a non-deosebirii, a neutralităţii de-a dreptul divine, care însă pe noi nu ne caracterizează, ca fiinţe „alese”, deloc...). Poţi monologa în prezenţa lui ore întregi.

Şi-apoi, te întâmpină **cu o bucurie** *nefirească unui om.*
În fine, mereu şi mai la toţi, această propoziţie simptomatică, uluitoare, mereu aceeaşi, după ce câinele lor a fost anesteziat, ori s-a stins de moarte bună: *ich muss mir einen neuen Hund verschaffen ...* trebuie să-mi fac rost (să-mi procur) de un câine *nou*.

De parcă ar schimba o maşină cu alta ... nouă ...

Întemeietorul ortodoxiei franceze Jean de Saint-Denys, unul din marii teologi ai secolului, nu era un teolog abstract; el a bănuit că restaurarea ortodoxiei originare în Vest va fi unul din cele mai importante evenimente ale secolului 20. Există în noi un ***eu enigmatic,*** aflat la întretăierea dintre eul-lume şi fiinţă. Acest eu-central este capabil să discearnă între cerinţele celorlalte două, aflându-se deasupra lor. Despre el nu se vorbeşte aproape de loc. Este acel eu al *ascultării iniţiatice*

Lumea ca proiectare de imagini constituie o escală de reflectare deosebit de dificilă. Însă aici trebuie să înceapă onestitatea noastră. Pentru că din acest punct trebuie să *răspundem,* să preluăm *răspunderea* (în sensul în care te mişti în lumea ta şi că tot ce trăieşti nu este decât reflecţia asupra ta însuţi, că eşti mereu singur în lumea ta, mereu te mişti în cercul imaginilor tale şi că deci porţi răspunderea absolută pentru destinul propriu, pentru această lume; ea este un produs al polarităţii, al sciziunii psihice în eu şi non-eu; separarea noastră eronată de ceea ce numim lume, ceilalţi). Această umbră devine deci lumea înconjurătoare, ce astfel încearcă să se apropie din nou de noi spre a fi integrată, asumată.

Pe măsură ce ne apropiem însă mai mult pe acest drum, de această unitate, ne „rarefiem" treptat. Ceea ce în lumea din jur este îndemnul de-a deveni tot mai plin de succes, tot mai bun decât ..., nu este altceva decât o gonflare monstruoasă a eului, ipostazierea unui hybris fatal. Însă un eu ce porneşte pe drumul nostru descris, în momentul în care a ajuns la „ţintă", nu mai există. Aceasta este jubilaţia şi totodată spaima... De

aceea, eul încearcă să prelungească cu tot dinadinsul perpetuarea în iluzie, încercând formele călduţe şi instituţionalizate ale religiilor majore, în şi prin care se asociază cu alte euri la fel de „sârguincioase” în a-şi păstra într-un mod „justificat” statutul şi rolul, în asocieri şi întâlniri comunitare prezervatoare, tradiţionale.

Un eu delimitativ: eu şi *alt* eu. Se încearcă astfel o identificare de durată cu acest eu, uitându-se că el se află în decursul biografic *într-o continuă devenire*. Încercăm să menţinem *o continuitate care de fapt nu există.*

Căutarea de sine devine aşadar *o înfăptuire de integrare.* Obstacolul major îl constituie eul, înţeles ca ego (nu însă în sensul de egoism etc.). Eul suportă o infinitate de definiţii. *Sinele* este însă ceea ce *este*. Altă definiţie e cu neputinţă cu mijloacele restrânse ale limbajului uman.

***O**rice copil*, încă demn de acest nume, *este mistic.* Mistica, atât de greşit înţeleasă mai ales datorită unei moşteniri de tristă amintire, este ceea ce se sustrage oricărei definiţii. Misticul nu se află în faţa unui adevăr, pe care l-ar putea înţelege. *El trăieşte un adevăr, care-l pătrunde*. Doar ca Pătruns, se poate el exprima. Iar exprimarea lui nu se potriveşte în nici un concept mistic. Este o nemijlocire întru divin.

A fi prezent mereu în acum şi aici presupune o trudă anevoioasă (în sine şi în zen: totul poate fi un drum întru Tao, de la cea mai mică şi măruntă îndeletnicire, dacă te dedici total ei, fără a fi nici o fărâmă preocupat în acelaşi timp de altceva). Însă noi suntem mereu absenţi. De aceea nu ne atinge adevărul.

Prezentă, atenţie, veghe şi smerenie (să nu fii nici mai mult nici mai puţin decât ceea ce eşti). Lumea tehnocratică în care trăim este putere fără mistică. Fiindcă *tehnocraţia se întoarce împotriva celui care a creat-o: ea poate mânui viaţa, doar distrugând-o.* (Sf. Augustin: eu sunt afară şi tu eşti înăuntru).

Copilul este astfel un mistic în primul rând fiindcă este *pură prezenţă*.

Să încetăm astfel a-l gândi pe dumnezeu: doar când încetăm a-l gândi îl putem trăi. El ne întâmpină mereu altfel decât ne aşteptăm. Nu îl putem înţelege, însă ne putem lăsa pătrunşi de el.

Cu Francisc de Assisi, începe o nouă înflorire a misticii, ce-şi găseşte în Germania un punct culminant prin Meister Eckhart, Heinrich Seuse şi Johanes Trauler. În Spania, Teresa de Avila şi Ioan al Crucii investesc cel de-al 16-lea secol cu denumirea de secolul de aur al misticii. Prin Jakob Böhme mai apoi, se trezeşte din nou interesul pentru mistică – după fărâmiţările cauzate de Reformă şi Contrareformă – el reunind cugetări lutherane, paracelzice şi mistice într-un sistem teologico-natural. Însă cuvintele lui Albert Schweitzer *„esenţa misticii constă în faptul că este fără de vreme şi că nu face apel la nici o autoritate decât cea a adevărului, pe care-l poartă-n sine”* – sunt o mărturie a faptului că acest fenomen continuă. Chinuitoarea căutare a întâlnirii cu divinul este azi mai actuală decât oricând. Deasupra eticii şi moralei, se află desigur căutarea de sine, experienţa cu divinitatea, mistica în fine.

Noţiunea de mistică pleacă de la noţiunea grecească *„mysterion”* (învăţătură / cult tainic), la rândul lui format din

două noţiuni: „*mystos*” (tăcut) şi „*my*” – însemnând *în* (o închidere a ochilor, buzelor). Este vorba deci de o taină care se revelează printr-un cult, când începem a ne înturna înspre lăuntru, închizând ochii şi tăcând. „*Cine şi-a adus în-lăuntru simţurile acela aude ce nu se spune şi vede în noapte*” – ne spune Angelus Silesius. Aceasta e posibil, ne spune Böhme, prin ceea ce el numeşte „*umgewandte Auge*” – ochiul în-turnat (ochiul întors în-lăuntru).

Deosebind între mistica pozitivă şi cea negativă, Darshan Singh denotă faptul că prin negarea lumii, se creează o falsă asceză. Doar mistica pozitivă, arată el, ne oferă posibilitatea de-a ne dezvolta uriaşul potenţial ca oameni deplini. De aceasta ţin: realizarea / punerea în practică a menţinerii sănătăţii şi frumuseţii, a simţirii şi emoţiei adânci, a concentrării şi dezvoltării capacităţii de gândire, însă în acelaşi timp şi dezvoltarea capacităţilor noastre uitate „supra-senzoriale”, supra-lumeşti şi supra-temporale (aşa cum, se pare, acest lucru a atins în mitul Atlantidei, un punct culminant).

Să contempli o vale înzăpezită, iarna, fără vreo obligaţie, fără gândul câştigului ori al pierderii, fără de grija ridicolului, fără de ghesul apărării, fără de nici un ghes; să guşti pur şi simplu această clipă în oprire deplină, să dai drumul la toate, fără de gândul că trebuie să laşi totul să cadă, să te delectezi cu această splendoare, fără a încerca a o reţine, fără de speranţa, că trebuie să dăinuie mereu: mişcare în nemişcare, totul ... *har, artă şi trudă ....*

Isus face deseori afirmaţii imposibil de împlinit pentru om: nu atât faptele, cât gândul deja, duce la pierzanie ... Prin această *împingere la extrem* a lucrurilor, Isus doreşte doar a spune mereu: *mântuirea este o problemă a graţiei, a harului divin* ... a îndurării divine ...

Şi el o declară astfel, fiindcă este un adânc cunoscător al sufletului omenesc: *utilizează ego-ul spre a învinge ego-ul...*
Ca în cazul unui koan.
Te pune în fond în faţa unui koan.

Trebuinţa traversării lumii formelor; presupune deci o transcendere a lor. Lumea formelor mediază invizibilul. Astfel, însingurarea nu este o fugă de lume si o retragere spre a o putea traversa. *Însingurarea ca dar făcut lumii, ca posibilitate de solidarizare imanentă.*

Ne retragem, spre a putea reveni cu atât mai efectiv. În sensul acesta tot ceea ce făptuim produce ceea ce poartă numele de kharma, adică forme pe care trebuie să le mistuim, să le asumăm. Câtă vreme gândim doar în categoriile binelui şi răului, creăm mereu sciziune, defalcări. Ceea ce trebuie este un soi de *conjunctio oppositorum*, o împăcare a contradicţiilor. Doar astfel se poate întrevedea o ieşire din această dilemă: în cazul acesta crucea, ca simbol al polarităţii. Crucificarea însăşi, o legare, o cetluire de această lume polară.

În răs-cruce se află ieşirea din polaritate, este punctul mistic al mântuirii (în lăuntrul, nu în afara polarităţii, deci). Picătura lui Ma Ananda May îşi are din nou cuvântul: sunt în tot şi totul e în mine.

Cea mai grea lecţie a zen-ului: iluzia este iluminare şi iluminarea este iluzie.
(suntem autorii propriului scenariu şi în acelaşi timp şi actorii propriei piese)

Paul Tillich: *Isus este eliberat de religie; toţi fac noi legi religioase. El le învinge, trece peste ele.*

Allan Watts*: koanul este o problemă care nu permite o rezolvare raţională; răspunsul nu are o legătură logică cu întrebarea, iar întrebarea este de asemenea soi, încât dezorientează complet raţiunea.*

Se pare că pe lângă frustrarea şi sleirea, pe care o aduce cu sine, koan-ul dezvăluie faptul esenţial că suntem *victimele propriei noastre tendinţe a „seriozităţii"*, a încrâncenării: ne scapă umorul situaţional, detaşarea, graţia.

> (Spre o destindere: intră un berbant frumuşel, spilcuit şi ţanţoş în local. Şi comentariul: „Ia te uită frate: ... Muşchiul, Forţa, Eleganţa ... Spiritul şi Graţia")

Aurobindo spunea undeva că fiecare sentiment este aidoma unui val: apare şi dispare, fiind însă indisolubil legat de taina oceanului. În val se concentrează întregul ocean. Conştientizarea acestui „cu totul altceva" din noi constituie

punctul retragerii şi al revenirii; o retragere pregătind de fapt revenirea unei fiinţe deplin transparente, manifestându-se în aceasta ipostază în orice act, în *cea mai măruntă activitate* (care poate fi prea-bine o cale minunată – graţie unei concentrări absolute,unei aplecări totale, unei tandre, nude atenţii – întru iluminare, epurare lăuntrică, întru dumnezeu: „când mănânc, mănânc, când mi-e sete, beau, când sunt obosit, dorm, când merg, merg, însă voi când şedeţi, sunteţi deja în picioare, când sunteţi în picioare, mergeţi deja şi când mergeţi aţi şi ajuns" cum se spune într-o celebră afirmaţie zen).

De aici apare şi responsabilitatea. Eul-lume, caută să-şi menţină-n static poziţia „cuceririle" şi rangul. Acest static, ucide vitalul, viaţa ca dinamică, în devenirea ei. *Depăşirea staticului presupune metanoia, deci suferinţa*. Suferinţă care trebuie integrată, asumată. Suferinţa ca şansă. Traversarea nopţii obscure (*la noche oscura*, a lui Juan de la Cruz), totul fiind pre-luare, asumare şi integrare. *Living your dying,* a-ţi trăi morţile de fiecare zi, micile morţi, cotidienele morţi.

În domeniul spiritualităţii trebuie ... să te străduieşti, spre a ajunge la concluzia, că toate străduinţele sunt inutile.
(Ca în cazul unei boli: nu lăsa capul să stea în drumul de tămăduire al corpului înțelept...)

Mărturie a divinului în „neînsemnat". Deschidere totală şi necondiţionată. Paralela ar fi pre-luarea, asumarea, integrarea necondiţionată. Preluarea / acceptarea nepreluabilului. Asumarea

calvarului, nicidecum împotrivirea, amânarea ori refularea, sporind „umbrele” (Jung) din noi.

Această asumare nu are de-a face deloc cu resemnarea ori cu eroismul, care constituie de fapt două modalităţi de manifestare ale eului-lume. Asumarea întunericului nu e nicidecum resemnare (static), ci dimpotrivă dinamismul cel mai fluid cu putinţă. Preluarea, asumarea „întunericului”, înseamnă grăbirea apariţiei zorilor. Ea reprezintă în mod uluitor şi unul din adevărurile străvechi ale zen-ului şi nu numai. În sine, *un act anagogic*.

Orice fariseu este departe de *drumul umblat*, de *spiritul obişnuit, cotidian*; însă este aproape, dacă nu identic cu *spiritul eroic*, fatal şi atât de preţuit în societăţile concurenţei acerbe ... *to be number one* ... (*ambiţia* este „injectată” copilului la vârste fragede, cu efecte fatale ... este şi ea zeificată)

Fariseu – în trad. aproximativă, *cel deosebit.*

În societăţile în care se zeifică concurenţa în toate domeniile, partea masculină (yang) a femeilor dobândeşte o pondere monstruoasă. Partea feminină (yin) a bărbaţilor este aproape total înlocuită cu yang-ul aroganţei, cruzimii, urii.

Este straniu: majoritatea femeilor în funcţii de conducere caută să se comporte, nu din lăuntrul feminităţii lor (lucru absolut pozitiv, deosebit de efectiv şi necesar, stringent mai ales în zilele noastre), ci prin *imitarea unor calităţi de conducere masculine*, puternic şi ridicol accentuate.

Gândirea raţională legată de limbă nu poate nicicând ajunge din urmă cunoaşterea spirituală, însă un reflex al spiritului, ce însufleţeşte un discurs, se mistuie mereu în el. Are loc astfel un transfer al acestei sensibile vibraţii asupra cititorului / ascultătorului atent. *Un act anagogic*. Un act de înălţare aşadar. Un act de incitare, de trezire.

Lipsa vestică de Orient-are ... ex oriente lux ... Orientul lăuntric, fireşte ...

Tot în acest context un lucru ce mi se pare esenţial: în gândire trăim într-un mediu al semnificaţiei, raportate la *o fiinţare*, nu însă *în aceasta însăşi.*

Totul este să laşi lucrurile să gândească în tine, şi nu să lipeşti etichetele „gândirii", închipuirilor, dorinţelor pe lucruri; gândurile sunt acelea, care împiedică, înăbuşe, o adâncire a percepţiei; doar când ele tac este în stare spiritul individual să preia în el pe cel universal. Şi doar astfel devin lucrurile *cifruri* ale spiritului universal. Totul e semn. Însă revelaţia o constituie lucrurile, fenomenele însele, doldora de semnificaţii. Alfabetul prin care ne agrăieşte spiritul universal, lumea un limbaj al nevăzutului.

> S-a crezut astfel că în gânduri se prefigurează amprentele unei lumi exterioare lipsite de spirit. Nu faptul că în gânduri există amprenta, *imprintul* spiritului divin.

Lucrurile lumii nu sunt doar obiecte pe care le poţi măsura, introduce în statistici, ci *sens* devenit audibil, vizibil. Semnificaţia dintr-o prezenţă fizică. Ce poartă în ea întregul.

Într-o *mantra* (la nivelul bazal, întemeietor al limbii), numele şi forma, semnificaţia şi corpul sonor (vibraţia sonoră), sunt nemijlocit legate între ele. Prin *Japa*, adică prin repetarea subtil-spirituală a acestei mantre, se deschide treptat puterea ei. Cum denotă şi tantrismul, percepţia, cuvântul şi obiectul sunt echivalente în dumnezeu. Adevăratul nume al lucrurilor îl constituie esenţa lor, cum se pot ele vedea şi „auzi" spiritual.

Babilonia limbii se referă mai ales la un eveniment *ontologic*, nu istoric.

Numele etern nu poate fi numit fiindcă este fiinţarea însăşi.

Ea este Una, şi nu: cuvânt **şi** lucru.

Este nevoie de *o vedere*, acolo unde gândirea eşuează. Fiecare act al cunoaşterii are ca punct de pornire *o revelaţie.* Şi în acelaşi timp *certitudinea* acestei revelaţii. Lucru extrem de important. Acest *se arată, ţi se arată*, în care în mod paradoxal eşti mai tu însuţi decât niciodată.

Aşadar, nu atât *o explicaţie a existenţei*, cât mai ales *o transfigurare* a ei.

(*o trecere de la finitul explicativ, la nesfârşirea transfigurării)*

Vederea spirituală nu este în nici un caz gândire intelectuală.

Cu cât un fenomen al lumii aparenţelor reflectă mai pur eternul, cu atât mai inextricabil contopite sunt aceste atribute. În

lumina *conştiinţei văzătoare*, devine evidentă toată zădărnicia strădaniei de teoretizare.

O simplitate absolută, care să fie concomitent, tăcuta deţinătoare a unui potenţial explicativ maximal. Ce putem însă observa în această etapă a unei *delte culturale*?

O raţionalitate exacerbată cu tendinţe de unilateralizare, implicând automat o limitare a conştiinţei, ce nu poate genera decât mutilări. Desprinderea de unitate şi deci instituirea de delimitări tot mai rafinate (graţie ochiului disecator, în pofida urechii care preia întregul), duce la un soi de *metapatologie:* nimeni nu-şi mai pleacă urechea (nu mai are *urechi de auzit*, deci implicit nici atenţia, nici tandra aplecare ori băgarea de seamă, luarea-aminte), la spusele *altuia,* ba dimpotrivă , vrea să se audă *doar pe el.*

Ori arta se naşte tocmai din această nevoie de-a tămădui *rana rupturii,* rana desprinderii (încercând o re-ligare de genuina vatră). Altfel, arta decurgând dintr-un asemenea context pomenit mai sus îşi anulează din start orice interlocutor. În cazul literaturii, nu putem vorbi decât de *fragmente ale harului*, legate între ele printr-un liant deseori nefericit.
Nu indiferenţa unui public(deplângerea lui), constituie problema, ci *alungarea* lui, *desfiinţarea* lui de către autor.

Schimbările şi mult invocatele înnoiri, ţin fireşte de devenire, însă punctul de *orient*-are trebuie să fie mereu prezent (ex oriente lux), să palpite în ea. Altfel, devin caricaturi ale revelaţiei.

După cum filosofia genuină este o artă a gândirii, marea artă este o filosofie plastic configurată. Nu este uşor a reveni la povestire, decât dacă utilizezi vârful inimii în haloul geometrizant al conştiinţei.

Când accepţi devenirea, deci transfigurarea perpetuă a adevărului, când accepţi fără de spaimă şi-n fiecare clipă metamorfozele ei, *spiritul devine un altul şi rămâne totuşi acelaşi.*

Shankara: *Maya nu este nici Fiinţare nici Non-Fiinţare, nici un amestec al acestora două. Ea nu este divizată, nici ne-divizată, nici un amestec al celor două. Ea nu este nici un întreg nedivizat, nici nu constă din părţi, nici un amestec al acestora două. Este în cea mai mare măsură stranie, firea ei nu se poate explica.*

Cel ce încearcă aşadar a cunoaşte maya este deja el însuşi orbit de ea.

Cercul demonic declanşat astfel devine evident.

Vederea spirituală despre care vorbesc: o împletire strânsă, o înrudire între vederea senzorială şi intuiţia spirituală. Însă aceasta nu se restrânge la simţul vederii: pe măsura adâncirii procesului, el se preschimbă în auz lăuntric, în fine, o confluenţă lăuntrică a tuturor simţurilor, o unificare a lor, în care se pot produce pe rând schimbări ierarhice în contextul simţului lăuntric. Fiinţa în devenire în spaţiu şi timp, pare a fi

un simbol al ei însăşi, adică pare a avea sensul în ea însăşi. O *fecundare de sine cu sens.*

Universul pare a fi dincolo de sens ori non-sens.

În *Philokalia* (iubirea pentru frumos), acest lucru apare cu evidenţă: aceşti părinţi ai bisericii nu erau nicidecum nişte esteţi, pentru care frumuseţea, splendoarea trebuie să îndeplinească nişte criterii impuse teoretic, din afară aşadar. Cele văzute sunt frumoase pentru că se înfiripă din conştiinţa văzătoare, în care frumuseţea şi adevărul sunt „vital" contopite. În vederea lăuntrică, plinătatea spirituală a formei (identitatea dintre frumos şi adevăr), reiese nemijlocit.

Arta nu poate fi imaginată (ce paradox straniu), în afara ieşirii din starea paradisiacă, a nevinovăţiei. Arta pare a încerca o tămăduire: aceea a faptului că suntem rupţi din Unitate. Deci îşi trage originea dintr-o *nevoie lăuntrică de tămăduire* a acestei rupturi; a dualităţii inerente contextului lumesc.

(însă totul este atât de rapid şi de caduc, ca o făgăduinţă, de unde şi o anume mistuire reciprocă dintre o anume nostalgie şi bucurie, ce pare a clama o re-creare sub auspicii „noi"
a acestei stări).

Cu cât artistul pătrunde mai adânc în zona conştiinţei trans-individuale, cu atât mai „splendidă" creaţia sa, ceea ce explică în mare şi relaţia precară a modernităţii vis-à-vis de frumuseţe.

Adevărata creaţie, într-o mistuire colectivă în timp, pare a fi cea lăuntrică.

Un frison de spaimă mă străbate în momentul în care îmi imaginez suspendate în văzduh două oglinzi, una în faţa celeilalte.

Diminuarea afectului şi lipsa reciprocă de interes, izolarea şi complacerea în izolare, cerebralizarea sexualităţii cu toate efectele adiacente, eradicarea spontaneităţii, se oglindesc elocvent în *dialogurile-clişeu, în utilizarea pre-fabricatelor verbale cu mireasmă de robot.* Bombardaţi de informaţii cu girul competenţei absolute, cum să mai îndrăznim neaoşul, originalul? Orice gândire independentă, derogată de la pre-fabricat este resimţită ca un afront, ca o jignire personală. Comunicarea vie devine un antagonism. Plăcerea conversaţiei, o corvoadă, clişeul-verbal mărginindu-se la banal, drăgălăşenii de tot soiul, la exclamativ, devine însă şi o pavăză a unui lăuntru fragil, terorizat şi infantil, deci cu atât mai lesne manevrabil, manipulabil. Fenomenul se petrece pe un fond masiv de angoasă / teamă atotprezentă. Literatură-cocktail cu iz postmodern. *Mai are oare critica nevoie de literatură?*

Mi-aduc aminte de uimirea lui Enzensberger, care renunţând la o atitudine de o bonomă ironie a devenit de câteva ori „serios": *Domnule*, a rostit el rapid, *mă uimeşti total*, *cunosc compatrioţi de-ai dumitale, precum şi alţi scriitori din Est, care mi-au împuiat capul cu dorul lor de-a fi traduşi, pe când dumneata eşti cu totul interesat a publica doar în ţara dumitale*…. Şi apoi de un interviu cu doamna Monica Lovinescu (în după ani, după noi, Andrei Zanca, ed. Criterion Publishing) – mult mai dură –, în

care declara: *toţi se aşteaptă de la noi să ne întoarcem înapoi cu geamantanele pline de manuscris spre a fi traduse, nepunându-şi problema că aceste manuscrise trebuie să aibă şi o anume valoare spre a putea fi publicate.*

Din această direcţie apare reacţia lent demolantă a *autocompătimirii* (fără a vorbi că ea constituie un păcat capital în faţa unui miez divin aflat în fiecare), *a cinismului, a defetismului, a luării în tărbacă a tot şi a toate sub forma unei ironii nu ca feed-back, ci ca reacţie grotescă de apărare a unei neputinţe creatoare de conflicte,* în cadrul oricărei grupări ce-şi impune **o intenţionalitate** *funciarmente justificată*, a ieşirii dintr-un impas.

Apare aşadar o ***aroganţă a închiderii, datorită hybrisului***, o dorinţă malefică de *autodeterminare.* În acest context apare tainica umilinţă asumată într-un cerc galopant vicios, al supunerii active la *influenţe străine de matca proprie*.

Reacţia unui public confruntat cu totul alte realităţi devine astfel automat *una de îndepărtare, de separare faţă de carte şi autor.* El realizează cu uimire că **nu-şi regăseşte** obsesiile, dificultăţile şi nedumeririle lui în aceste „realizări”, preferând în cele din urmă divertismentul fad şi fără miez al ecranului, telenovelei (ce tinde a deveni modelul educaţional naţional, o cultură de telenovelă...), al „operelor muzicale” (musical), zgomotoase şi atletice, într-o feerie de proteză.

Dincolo însă de aceste aspecte, de categoria experimentaliştilor de tot soiul în vreme ce clădirea arde, şi care tot ei deplâng cu o insistenţă „degajată” starea jalnică a literaturii în vremurile acestea modern de post-moderne (în care influenţele şi

izvoarele de influenţare mult înlesnite de internet sunt atât de numeroase încât nimeni nu mai poate decide cine pe cine influenţează, cine de la cine se „inspiră”, lucru mai lesne de descoperit de o fire ce se încredinţează deplin intuiţiei, decât celor cu adânci, interminabile şi „totale” lecturi), rămâne concluzia simplă: ***scriitorul însuşi îşi erijează pe nesimţite un zid, o barieră, intră într-o izolare pe care el însuşi şi-a instituit-o.***

Se cere pur şi simplu deschidere absolută, *onestitate absolută faţă de sine şi deci implicit şi faţă de interlocutor, de public, care în cele din urmă este susţinătorul material* (când încă n-a devenit şi moral) al unei arte ce-şi pune cu stringenţă problema dispariţiei ca „specie”. *Interesul pentru poezie n-a dispărut, ci doar **faţă de o anume poezie**. Interesul faţă de carte în genere n-a dispărut, ci doar **faţă de o anume carte**.*

În multe cazuri artistul reacţionează evident ca un mediu (invocarea muzei la antici era o premoniţie clară a acestui lucru); în lucrările anonime, colective, precum catedralele, acest lucru este şi mai evident decât oriunde, fără a mai vorbi de Rilke, care în scrisorile lui către Maria von Thurn und Taxis evoca, cum pur şi simplu, i-au fost dictate, după o perioadă de secetă creativă de mai bine de nouă ani, cele unsprezece elegii. În acest caz, cel ce se rostea era de-ar dreptul vizibil pentru el: în alte cazuri, doar sprijinindu-se de un arbore străvechi de pe domeniul castelan al aceleiaşi, se simţea deîndată cufundat în vieţi anterioare cu o limpezime şi claritate pe care numai visul le poate avea. La Mozart acest lucru reiese

din uluitoarele sale manuscrise, aproape fără de ştersături, ca sub imperiul unui dicteu cursiv, fără de întreruperi.

Reacţia modernă la astfel de apariţii - în care cu cât mai abisală, mai lăuntrică opera, cu atât mai înaltă intuiţia călăuzitoare –, este îndeobşte în mod regretabil aceea a unei confruntări cu abstracţiuni moarte, cu teorii venind din afară ca un adevărat pat a lui Procust, în loc de a încerca o recuperare conştientă a acestor domenii spirituale (de care a trebuit de fapt să se înstrăineze, spre a se putea afirma oarecum autonom).

> Intelectul ţine mereu a privi cunoaşterea ca pe un ansamblu de teorii individuale, care se raportează la lucruri şi evenimente concrete în spaţiu şi timp. Cunoaşterea spirituală se ocupă mai ales de *arhetipul ascuns* în spatele acestor evenimente, infinit proteic în cursul vremii; pasiunea, entuziasmul tinerilor pentru reînvierea miturilor în cărţi (Tolkien etc.), ori filme cu subiect mitologic, pasiunea pentru animalele preistorice de exemplu, capătă în acest context un contur explicativ ferm: este o apetenţă impresionantă pentru *Viul peren*, pe care-l trezesc aceste mituri vis-à-vis de mortificarea teoretică, abstractă ... şi a lumii în genere ...)

Ce paradox extraordinar: tocmai atunci, când prin sporirea capacităţii conştiinţei dobândeşti o anume putere asupra sinelui, a potenţelor sale, dispare şi impulsul (propriu ego-ului şi implicit a hybrisului său), de a utiliza această putere în folosul tău.

> Capitularea ego-ului deschide drumul cunoaşterii spirituale; resimţite ca o *graţie divină, ca har.*

Între un gând şi un scaun nu mai există aşadar o deosebire *principială*, ci *una graduală.* Este deci vorba de o dilemă în încercarea de a mijloci o cunoaştere spirituală: ea trebuie să obiectualizeze noţional spiritul viu, spre a afirma caracterul lui trans-noţional, deci trebuie să mintă, spre a spune adevărul.

O paralelă: scoarţa unui copac, ascunzând viaţa lui lăuntrică, şi gândurile abstracte, camuflând spiritul viu.

Corpul spiritului fiinţător este sens, iar sensul ce se revelează în configurarea corporală **este** această configurare.

În Tai Chi – un cerc în care se cuprinde yin şi yang, ca simboluri al polarităţii (ca în cazul materiei şi spiritului), partea albă a cercului cuprinde un punct negru şi invers -, devine evident faptul că un principiu conţine, în formă latentă, celălalt principiu.

Iar în tantrism: Shiva (aspectul spiritual, masculin al fiinţării divine) nu este nimic fără Shakti (aspectul material, feminin al aceleiaşi).

Calea de ieşire din impasul unei gândiri tributare amocului progresului, a individului raţional, „modern" este, în mod paradoxal, *stră-vechiul*. Trans-raţionalitatea spiritului devenind astfel evidentă.

Cultura de informaţie şi divertisment ... modernă, informează şi distrează doar la nivel superficial, însă

efectul ei constă în faptul că menţine conştiinţa membrilor într-o zonă a aparenţei.

Nici un produs al culturii nu este mai valoros *decât conştiinţa* din care provine.

Ce înseamnă Calea, a fi pe Cale? A vorbi dinlăuntrul unei aflări (înţeleasă ca experienţa individuală nemijlocită). Însă atunci:

Shankara: *Studiul scrierilor este ne-fertil, atâta vreme cât Brahma nu este* ***aflat.*** *Aflarea lui Brahma însă, face inutilă lectura scrierilor*.

Aflarea nu înseamnă aşadar a poseda adevărul, ci *a fi substanţial adevărul* (prin cunoaştere iniţiatică).

Eckhart: *ochiul, in care îl văd pe Dumnezeu, este acelaşi ochi, în care mă vede Dumnezeu*.

Vederea spirituală e cu neputinţă de amintit. ea însăşi *este* re-amintire, o re-integrare a straturilor conştiinţei. Verticalitate. Adâncire lăuntrică.

Tot mai mult devine clar faptul că nu eu realizez, în sensul unei „defrişări” voluntare, sinele, ci sinele se realizează, „se coace” în mine. Starea de graţie, harul, din nou. Sămânţa din fruct.

Iubirea multora pentru unul şi iubirea unuia pentru mulţi: în amândouă, sinele se iubeşte pe sine. Cine se uită însă în lume se uită într-o oglindă.

Cine nu şi-a limpezit lăuntrul nu poate limpezi nici cele de afară.

Visvasaratantra: *tot ce este aici, este altundeva; ce nu este aici, nu este niciunde*
(varianta indiană la Tabula Smaragdina).

Cum duhul unei cărţi există ca întreg în fiecare pagină a cărţii.

Prietenul George C. scria frumos prin anii optzeci în *Astra* despre Arcimboldo şi antropomorfismul lumii manifestat în *Mioriţa*, însă ce nu a voit el cu nici un preţ să admită este faptul că *lumea este antropomorfă* fiindcă *omul este teomorf ...*

Un om de cultură poate depăşi spaţial graniţele ţării sale locuind în alte spaţii şi meleaguri, însă niciodată *nu-şi va putea depăşi graniţele limbii natale*, oricâte încercări ar face în acest sens (exemplele lui Eliade şi Cioran sunt absolut grăitoare în acest sens).

O analogie necesară şi tragică în acest sens este **marginalizarea tinerei generaţii** (neavând cum să deţină nici relaţiile, nici capitalul, nici poziţiile celor mai în vârstă, posesoare aşadar doar a unui talent incontestabil şi mai ales a unei dorinţe, a unei **intenţionalităţi funciarmente oneste** a

unor realizări necesare, şi aceasta în mai toate compartimentele), o generaţie silită fără drept de apel la compromisuri fatale, deci pervertită încă din faşă, dacă doreşte să înainteze într-un domeniu; este însă de preferat „eroarea”, rătăcirea - în virtutea unui foc lăuntric, a unui temperament şi a unei, ba chiar şi unei dorinţe lesne de înţeles a epatării prin referiri culturale copleşitoare, până la găsirea sunetului propriu -, decât cantonarea, conservatorismul unor adepţi de mult implicaţi fără de ieşire într-o subtilă erotică a corupţiei, a coteriei, a unui trafic de influenţă devastator şi care deţin în mâna lor toate atributele şi pe toţi străjerii unei culturi, fără a mai vorbi de cel mai eficace cerber: al invidiei, ca reacţie şi memento la vremurile în care au fost încă curaţi şi funciarmente nepervertiţi, aidoma acestor tineri, nu-i aşa?

Cultura vestică, *o cultură ex-centrică* (nemaiodihnindu-se într-un miez, un centru, vorbind şi *trăind dinspre un miez,* unde natura şi cultura se confundă; aflându-se deci într-o periferie), nu trebuie, spre a-şi recuceri miezul, centrul, să-şi abandoneze fundamentele culturii ei, ci *trebuie să revină la vechi*, la stră-vechi, în sensul pe care în India, îl deţine vechiul: el este sinonim cu *sacrul,* cu adevărul, *nu este depăşit, ci atemporal*.

În starea ex-centrică a conştiinţei, ce formează baza ştiinţelor moderne, nu mai există unitatea de vedere a legăturii între legile naturii şi legile psihice. Însă chiar şi cele mai înalte adevăruri (întru o reîntoarcere în miez, într-o centrare a conştiinţei), dacă sunt receptate doar din exterior, rămân la suprafaţa conştiinţei, ori pot deveni dogme.

Întoarcerea aşadar la adevărurile trecutului, „vechiului”, va duce la o reînnoire a culturii, dacă se uită tot ce este în ele caduc, trecător şi se încearcă o schimbare a culturii de azi în ansamblul ei (aşadar şi a ştiinţei, tehnicii, artei, economiei, socialului etc.) dinspre *spiritul ei Viu*, mereu tânăr, etern.

Calea spirituală genuină nu înseamnă *o îndepărtare* de fiinţarea lumii, ci dimpotrivă o *pătrundere în miezul ei*: cel care se găseşte în acest miez *este* în lume, însă nu din astă lume...
Acest lucru însemnând nu o înstrăinare, ci o *eliberare* de lume.

Sacrul este de fapt starea noastră originară, normală.

(în el nu mai există *deosebiri* – asemănătorul prin asemănător se recunoaşte)

Revelator în acest sens principiul alchimist: *ce-a început natura, arta trebuie să ducă la capăt* (afirmaţie ce denotă în acelaşi timp şi *lipsa tradiţiei iniţierii* la omul „modern”)

Criteriul de verificare al unui adevărat maestru spiritual: nu numai că nu încurajează deloc orice încercare a elevului de *a se lega de el*, ci o înăbuşe cu severitate de la bun început.

(paralel cu mijlocirea conştientizării faptului că nu există în fond nici maeştri, nici elevi, ci doar oameni /persoane: adevăratul maestru este *călăuza lăuntrică, antaryamin* în Vede)

Călăuza lăuntrică, dumnezeirea lăuntrică – lucru ce implică şi următoarele: tot ce întâlneşti în viaţă, impactul cotidian, poate să fie maestru spiritual (pesemne moartea, conştientizarea ei mereu reluată, poate fi unul din cei mai mari maeştri)

Mi se par cu totul esenţial faptul că în cele din urmă *totul e* ***graţia***. Fără de **darul g**raţiei, nu vom putea face niciodată saltul. Nu vom putea *înainta* nici cu un pas. Însă darul graţiei se primeşte doar prin *mântuirea Mântuitorului* **în** *noi.*

Prin călătoria în miezul timpului, în vremea aceasta *tot mai deasă*, tot ce a fost dobândeşte acum, *dinspre miezul* meu de tihnă, un alt sens: ce-a fost e mistuit în azi; ce rămâne mereu este *sinele.*

Ce deosebire fundamentală în cele două concepţii: cea veche creştină, în care divinului, văzut ca bun, îi trebuia deci răul ca oponent explicativ necesar, şi ambivalenţa divină a lui Shiva: el este deopotrivă văzut ca cel ce aduce tămăduirea (*sankara*), însă şi ca înfricoşător distrugător, care tocmai prin distrugerea ignoranţei, neştiinţei (*avidya*), contribuie la tămăduire.

Un spot publicitar relevant, simptomatic: într-un metrou, un „bastion al societăţii moderne”, managerul, citind *Frankfurter Allgemeine*. În faţa lui un tânăr cu uitătură şuie, în

trening cu glugă, care în mod ostentativ nu inspiră nici o încredere. Simţindu-se observat, managerul, parcă spre a-şi face singur curaj, a intimida de la bun început un posibil agresor, se adresează tânărului cu o anume condescendenţă studiată, – ironică (în care însă se presimte şi neliniştea): Vă pot ajut cu ceva? Dacă se poate, replică tânărul, ... cu *rubrica economică.* Şi apoi, apare pe ecran cu titlu de o şchioapă: *Să respecţi în loc să desconsideri. Daţi tinerilor o şansă !*

> Într-adevăr: când în şcoli şi colegii reprezentanţii managementului propun profesorilor să pregătească (în fond, să dreseze) elevii, astfel încât să poată fi imediat înregimentaţi în economie, în loc să predea tot felul de *lucruri „obsolete”*. Şi asta, în tăcerea absolută a tuturor cadrelor didactice aflate acolo. Nimeni nu a replicat ceva. Şi asta, „în ţare poeţilor şi filosofilor”. Im Lande der Dichter und Philosophen.

Tot umorul ar fi pierit, dacă tânărul ar fi cerut ... rubrica culturală.

Astfel însă e numai grotesc.

În fond, nu cum poate fi *omul mai om* interesează azi. Ci cum poate fi omul mai *util.* Şi deci, mai exploatabil, mai manipulabil; şi în definitiv, un consumator ahtiat, turbat.

> (Modalitatea tratării fricii, angoasei, a comportării cu ele, prefigurează adânc, desigur, forma oricărei culturi)

Dereglarea echilibrului, armoniei funcţionale, are desigur cauze endogene şi exogene (condiţionate de mediu). Izolarea sporită din lumea modernă şi „viitoare” este unul din factorii determinanţi ai agresiunii. Se pune însă întrebarea în cazurile tot mai des citate de lezare şi distrugere prin

accidentarea unor porţiuni masive de creier, în care pacientul continuă să beneficieze de aceleaşi cunoştinţe şi de memorie (şi este cunoscut cazul des citat al unui reputat chimist englez – şi nu e un caz izolat – la a cărui disecţie masa creierului era aproape inexistentă sub un meninge însă intact), se mai poate vorbi de determinanta din etajul superior a agresiunii? Se pare că dincolo de materie se află alte sedii ale unei inteligenţe şi memorii necunoscute şi inexplicabile până azi. Se pare că agresiunea ar fi înscrisă, ar beneficia de antecedente „justificatorii”. Budismul, ca şi alte religii primitive, consideră aceste lucruri de la sine înţelese. Luând ca şi criteriu acceptat experienţa milenară, cine ar avea dreptate, religiile primitive, milenare ori negarea absolută a creştinismului în dezvoltarea sa de numai câteva secole?

Frica înscrisă în ereditate are şi o funcţie de adaptare şi de pregătire, apărare a organismului printr-o modalitate de reacţie. Între frică şi agresiune există o relaţie de influenţare reciprocă. *Frica determină portretul agresiunii*, care la rândul ei – slobozită din „legătură” – devine în mod paradoxal frică, care din nou se „leagă” de persoane ori instituţii cu totul potrivnice intereselor ei. Frica apără / avertizează eul de pericole, însă – în mod paradoxal – o şi sporeşte. Ea duce – în formele ei acute – în mod bizar la o sporire a atenţiei, a pândei, a prudenţei, a spiritului critic (bătrâneţea începe odată cu o sporire a prudenţei vizavi de fenomene pe care altădată le traversai firesc). În formele ei cronice duce la nerăbdare, panică, agresiune oarbă. Se ajunge la transferul pe caste al agresiunii: agresiunea ce refulează în faţa unui sus-pus se transferă asupra

celui de jos. Aici se includ şi femeile, copiii, neajutoraţii în genere, alte rase, minorităţile.

Refularea agresiunii din teamă poate duce la conformism comportamental controlat (în fond o sporire nebănuită a dispoziţiei agresive). Tendinţa de a impune şi de intimidare este deseori o reacţie de apărare împotriva fricii proprii. Se ştie că în acest context râsul, bancul, funcţionează ca un ventil al agresiunii. Pe de altă parte, *depresiunea este o agresiune orientată lăuntric.* Apariţia în acest caz a feedback-ului – reorientarea în exterior a acesteia, este considerată ca un semn terapeutic. Munca, sub forma acelui *workaholic*-ism din lumea modernă, constituie în mare parte tot un ventil al agresiunii, care, privită doar ca terapie, duce – în absenţa unui ţel justificator – din nou la agresiune.

***P**oate poezia, literatura, arta în genere, să schimbe lumea* ? Ne întreba prin anii optzeci un conferenţiar de sorginte germană, zâmbind ironic, cu subînţeles, atotştiutor. Deşi prin ele îşi câştiga şi el existenţa. Fireşte că pusă astfel, întrebarea nu face decât să se racordeze înţelegerii *liniare,* vectoriale a timpului şi deci şi a istoriei etc. Se uită însă faptul esenţial că totul are loc de fapt într-un prezent, în care schimbările sunt continue şi *ciclice, în cercul regulator*, atât de firesc, de familiar japonezilor de exemplu. Astfel încât în acest context arta, poezia, nu pot decât să *Trezească*, să înfiripe o rezonanţă, utilizând injuncţia. Şi trezesc *doar pe acei inşi ce sunt copţi pentru trezire*. Cum s-ar aprinde ici-colo, una câte una, stelele într-o uriaşă constelaţie. Şi

asta, ajunge. Şi-apoi altceva: Eminescu, Mozart etc. şi lista ar putea fi completată aproape la infinit au murit în deplină mizerie (ori chiar de inaniţie, ca în cazul lui Daniel Harms şi a altora, nenumăraţi). Însă azi trăiesc de pe urma lor binişor mulţi profesori, doctori etc. Ce „echilibru”...

Ce rol joacă în contextul responsabilităţii scuzate, autoritatea, exercitarea prestigiului, a demonstrat-o suficient celebrul experiment New Heaven: oameni ai secolului 20, „cultivaţi” şi „cumsecade”, au fost în stare să provoace şocuri electrice mortale în cazul nememorării exacte a elevului în cadrul unui experiment special (elevul făcând în acest caz parte din grupa experimentatorilor). Nimic evident – sadic în personalitatea acestor oameni ce beneficiau de un bun „nume” în cadrul societăţii, fără de antecedente ţinând de o formă sau alta a violenţei. Însă, în momentul intrării sub portalul *prestigiului şi al autorităţii, şi-au declinat automat orice răspundere individuală.* Ce exemplu mai grăitor pentru „promptitudinea” – sub privegherea unor respectate personalităţi /autorităţi – de executare fără de o tresărire lăuntrică a ordinului? Ce exemplu mai grăitor pentru cei ce „au îndeplinit doar ordine” în timpul celui de-al doilea război mondial? Dar obedienţa în faţa autorităţii bisericeşti cu toate însemnele fizionomice şi vestimentare – aureolat-auritele feţe? Dintre care nu puţini au fost delatori ori precum în Iugoslavia de azi ori în încă nerăcitele răzmeriţe, binecuvântând cu apă sfinţită tancurile şi căştile pline de funingine? Savanţi germani, spre exemplu, au replicat că, după experienţa lagărelor de concentrare, aşa ceva nu va fi posibil într-o Germanie postbelică. S-au dovedit – în urma experienţei – a fi prea-supuşi. Paradoxal şi de reflectat: în

urma experimentului în ţări cu diferite nivele de civilizaţie, tocmai ţările aşa-considerate „de înaltă civilizaţie” s-au dovedit a însuma un procentaj mai ridicat în ceea ce priveşte ducerea fără întrerupere la capăt a experimentului până la voltaje ce puteau carboniza instantaneu. Grăitor şi înfiorător „dat obiectiv”, revelând limpede *obedienţa aproape absolută în faţa autorităţii, a statului, a respectabilităţii, robotizarea placidă.*

Ordinea naturală a universului intrată în conflict cu ordinea impusă de om. Pe care el o crede adecvată, uitând că nu face decât să perturbeze grav, catastrofal o ordine dinamică, un echilibru al armoniei cosmice. Tragic este însă faptul că o schimbare odată intrată în funcţie nu mai poate beneficia de o revenire, nu poate fi retroactivată: este definitivă. Şi are impact şi efect asupra tuturor schimbărilor viitoare.

William James: *conştiinţa noastră trează, normală, este doar o modalitate specială a conştiinţei, în vreme ce pretutindeni în jur, zac despărţite doar printr-un văl fin forme potenţiale ale conştiinţei, ce sunt cu totul altfel*.

> Percepţia noastră cotidiană pare a fi doar vârful aisbergului. Undele întregului ascuns se răsfrâng mereu asupra conştiinţei cotidiene încercând să o pătrundă. Iluminarea pare a fi tocmai o asemenea „intruziune”, a părţilor ei încă ascunse, în zona cotidiană iscând un sentiment de i*dentitate* cu universul, conştiinţa atot-unităţii.

Această formă a cunoaşterii se află în miezul fiecărei mari religii.

Încercând să se pună în practică întrebare lui Maharshi (*cine sunt,* considerată de el ca întrebarea fundamentală pentru fiecare, cheia înţelegerii, a *vederii* depline), se întâmplă la început fenomenul curios al *delimitării.* Se consideră ceva ca fiind sinele, iar tot restul ca non-sinele. În însăşi expresia, *sinele meu,* această delimitare este deja cuprinsă în ea.

În identificarea totală, de-limitările, dispar.

Delimitarea suflet-corp este în acest sens simptomatică: din punct de vedere biologic nu există această delimitare, însă din punct de vedere „psihologic" delimitarea a existat de când lumea, preponderent însă în cultura vestică.

Făcând aceste delimitări, în fond ale conştiinţei sale, omul îşi programează de fapt *conflictele.* La fiecare, în funcţie de nivelul evolutiv al conştiinţei, apare *familiarul,* ceea ce el consideră a-i fi propriu, familiar, şi cealaltă parte a delimitării, cea *străină.* Între el apare conflictul, mereu. Freud observa de altfel în acest context faptul că fiecare străin este un inamic.

Decizia, dorinţa, închipuirea, educaţia, instruirea etc. etc., toate nu fac decât să *de-limiteze,* să înscrie graniţe. *Programând* astfel viitoarele contradicţii, conflicte. Nemulţumirea e cu atât mai mare cu cât „tendinţa de progres" e mai mare.

Ceea ce rămâne însă este un adânc sentiment de frustrare.

Se uită pur şi simplu faptul că termenii contradicţiei nu pot exista unul fără de celălalt.

Lao-Tse: *toate contradicţiile apar în acelaşi timp şi în dependenţă alternantă.*

Totul începe de la simplul fapt de a considera de-limitările, aşezarea de graniţe, drept *reale.* Facem neîncetat demarcaţii, cu un cuvânt: tragem mereu o linie *între* ...

Korzybsky: *harta nu este teritoriul* ...

Un fenomen extrem de interesant cu dimensiuni de masă. Punctul de pornire – ca la majoritatea comunităţilor îndelung oprimate, în care instinctul *supravieţuirii* determină o fire deosebit de „flexibilă”, o atenuare moral-etică, dezvoltând neîncrederea, suspiciunea, scepticismul, toate irizate de o ironie, de un umor defensiv, îl constituie un *deziderat lăuntric*, mereu amânat de-o istorie vitregă, înfiripând i*maginea* mult dorită a unui *portret pozitiv*. Din acest deziderat, prin reluarea lui mereu în vreme, el se transformă într-un soi de *mitomanie colectivă.*

> Vine însă mereu o vreme, când unul ori altul realizează, chiar dacă pentru scurt timp, faptul că s-a preschimbat lent într-o canalie, o lichea. Această constatare penibilă este însă deîndată alungată, fiindcă nu cadrează cu *imaginea* lui despre sine şi el o alungă şi o *proiectează* asupra altuia /altora.

Dintr-o dată, iată, cei din jur sunt acum canaliile. Ceilalţi, alţii ...
Un fenomen dezastruos prin aura colectivă, greu de mistuit, pe care o creează şi care nu poate

fi eradicată decât *prin individual întru* social: doar când fiecare realizează acest lucru şi se iveşte *intenţionalitatea* de revizuire se poate vorbi de un reviriment social.

(Paradigma de mai sus este larg răspândită: *imaginea* de mai sus se substituie rând pe rând cu alte complexe emoţionale şi de caracter, *furia, invidia, avariţia* etc., pe care le proiectează subiectul în jurul lui printr-un subtil mecanism de „apărare")

Când în budism se spune că realitatea e goală, se presupune de fapt că ea e lipsită de de-limitări, de graniţe.
T.D. Suzuki (tot despre acest gol): *el nu neagă varietatea lumii, sunt munţii, cireşii sunt în plină floare, luna străluceşte cel mai tare în noaptea de toamnă, însă în acelaşi timp ele sunt înţelese în relaţie* ***cu ceea ce nu sunt.***

Erwin Schrödinger: *prezentul este singurul care nu are sfârşit* (se pare că şi aici timpul este de-limitarea introdusă eternităţii; graniţa pe care „o furişăm" în ea)
O deosebire fundamentală însă: încercarea de a trăi în prezent (adică focalizarea atenţiei asupra prezentului), cere, clamează *timpu*l.

Şi nu ne putem folosi de timp / spre a ieşi din timp/ ... scriam cândva într-un poem ...
Trecutul şi viitorul *nu se pot auzi.*

Se poate schimba ceva în memorie?!...
Însă, doar prin investigarea „neclintirii” ei e posibilă o schimbare ... *prin oprire vie.*

Oprirea e totul. Reculegere, reconsiderare, smerenie, rugă. Ceasul binecuvântat dinainte decantării. Schimbarea e Acum şi Aici.

Îndoiala, fisura, neîncrederea: ele ne îmbătrânesc.

Lumea e corpul meu.

Aldous Huxley: *eternul Acum* **este** *o conştiinţă*.
*Omuleţu*l lăuntric (cum spunea Krishnamurti), este alcătuit în întregime din amintiri.
Astfel încât se poate spune că *observatorul este amintire.*

Într-o parabolă cu un bătrân rabin, o comunitate este revoltată de faptul că nişte tineri joacă cărţi de două zile şi două nopţi fără încetare. La care rabinul răspunde: dar e minunat. Închipuiţi-vă, dacă aceşti tineri în stare să joace cu atâta pasiune cărţi ar folosi această patimă, această pasiune, în slujba dumnezeirii.

> În fond, rabinul subliniat faptul că *toţi suntem în căutarea transcendenţei*. Însă *într-un mod* care în fond zădărniceşte, *împiedică* această căutare şi înfiripă aşa-zise *soluţii surogat*. Aceste surogate iau forme diverse: lăcomie, ban, succes, putere, sex etc. Toate sunt în fond *satisfacţii surogat*.

Toţi doresc transcendenţa, însă se tem concomitent de „moartea”, de *mistuirea eu-lui*. Acest eu, care este în fond un *subiect surogat* la rândul lui.

În loc de a fi *una cu universul*, omul are dorinţa de *a-l domina.*

Einstein: *sentimentul cel mai adânc şi mai sublim de care suntem capabili este trăirea mistică. Din ea se înfiripă toată ştiinţa adevărată. Cel căruia acest sentiment îi este străin, cine nu se mai poate minuna şi nu se poate pierde în smerenie, acela este deja mort. Ştiinţa faptului că insondabilul există realmente şi că se revelează drept cel mai înalt adevăr, drept splendoare strălucitoare, pe care abia le bănuim, această ştiinţă şi această presimţire constituie sâmburele religiozităţii adevărate. În acest sens, şi doar în acest sens, mă număr printre oamenii genuin religioşi.*

Straniu: câteodată zgomotul apei trase la toaletă seamănă izbitor cu ovaţiile ...

Totul există undeva tăinuit, acolo. Şi aşteaptă un Trimis, să îl exprime, să-l prefigureze.

(Nu putem „amuşina” infinitul, decât dinspre o finitudine)

Părem prinşi într-o aură colectivă seculară: până şi în filmele româneşti mai noi se conturează două tendinţe: anatemizarea evidentă, grotesc îngroşată a răului, a malignului, a canaliilor, a vitregiilor istorice, însă într-un fel mereu alegoric,

proiectarea tarelor – în mod reluat şi simptomatic -, asupra mai tuturor, cu excepţia (veşnicului) „erou principal" (cel mult doi ...), care în cele din urmă (ca-ntotdeauna), piere, pier. Alb ori negru, totul pare a fi dat odată pentru totdeauna. Destinul istoric *vine din afară mereu*, imuabil si necruţător.

Binele pare că nu se poate exprima şi realiza decât în martiraj.

În decursul evoluţiei totul pare a fi *ierarhie*, aidoma unei *piramide* (să fie în forma ei cuprins şi acest înţeles?). Contextul ierarhic la rândul lui este suspus în necontenita devenire unui mecanism dublu de reglare cu influenţe atât de jos în sus, cât şi de sus în jos.

Este ceea ce l-a determinat pe Koestler să schimbe denumirea de ierarhie în cea de *holarhie*. O plasă întreţesută de *întreguri sporinde*, s-ar putea zice.

CINE VORBEŞTE, când mi se deapănă dinspre memoria încinsă de un posibil monolog, ca o izbucnire de pojar în aerul pur? **Întru** adevăr cine? Doar **auzul** prinde inconfundabilul sunet al gurii opuse. În fond, scâncetul din spatele rostirii lui. Cum câte unul, bând ca într-o curmare de viaţă, încearcă-n van să înece străinele guri.

Împovăraţi de delimitări hilare ne târâm înspre moarte. Nu putem fi însă în afara unui eveniment. Suntem **în** eveniment. Suntem evenimentul. Unde a întinde şi celălalt obraz nu înseamnă decât a recunoaşte în răul striat, marja propriul rău.

Iubirea, detestarea se preschimbă în molecule, ce vor cutreiera trupul: ghesul de a afla esenţa fiinţei modifică mintea; reamintire, deci re-cunoaştere.

Fie atunci acest consens în conştiinţă, amprenta diluată a individualului în unic, definindu-ne pe rând, pe măsura delăsării şi putinţei, undele reverberând într-o necontenită reînfiripare.

Lumea ca lume fiind.

Totul vizibil doar în recluziune de **timp** preschimbat **în spaţiu**, cum **arătătoarele ornicului**, în mişcarea lor ancorată într-o nemişcare de punct printre petele ruginite ale ploii pe cadran, **îl înscriu.**

Chipul meu adevărat nu mi-l poate nimeni lua.

Unduie deasupra lui valul fostelor chipuri foşnind. Mereu altele.

Necontenit aburindu-i imuabilitatea.

Când sinele se recunoaşte în totul, mai poate exista oare dominarea, controlul, sentinţa, **aproapele?** Unde, nu **ca pe mine însumi**, ci mai degrabă, **drep**t eu însumi iubindu-l ?

Confiinţare, compasiune. Linişte vie şi tăcere, nu-i aşa?

Depresia, zic unii, apare atunci când un complex de constructe *iluzionare* se sfarmă.

Într-adevăr, când nu se înfiripă stăruitor o stare compasivă *de comuniune, de iubire*, când *rostul* nu se prefigurează dinspre *un miez de odihnă lăuntric,* tot restul **este** iluzie.

Însă şi aici lucrurile se defalcă: iluziile „naive", ale visării cu ochii deschişi proprii unei anume vârste şi iluziile cu moţ, adică a celor care în fond au vrut *să fie cineva*. Ele, aceste iluzii, sunt mereu „contaminate" mai mult ori mai

puţin perceptibil de o ascunsă dorinţă de *putere, de recunoaştere*, care sfârşind într-*un eşec* nasc *agresiunea,* o agresiune refulată (ca la orice om, ce „nu-şi poate permite” asemenea „manifestări”).

O agresiune refulată, *ce se preschimbă treptat în depresie*. S-a constatat că eşuarea are un impact organic: anume substanţe cerebrale mai ales, nu rezistă acestui şoc, diminuându-se. De aici mai apoi şi medicaţia, care să suplinească aceste substanţe. Totul un paleativ, fiindcă în fond se conturează un fenomen de recurenţă tot mai violent. Însă omul depresiv a fost la început întreg, nu-i aşa, posedând aşadar în mod echilibrat, toate aceste substanţe, care acum lipsesc ...

Nu este mai normal a „pătrunde” ce a dus de fapt la diminuarea lor?

Tocmai fiindcă lumea este construită *holarhic*, din contexte în contexte în contexte (în care fiecare context este ne-limitat), un deranj patologic într-un teritoriu, un câmp contextual, poate perturba întregul sistem.

Martorul /Văzătorul există doar într-un prezent atemporal. Trecutul şi viitorul au loc şi ele doar într-un prezent. Când mă gândesc la trecut ori la viitor, aceste gânduri au loc Acum. Să fii doar atotprezenţă mărturisitoare, deplină, să te odihneşti în ea, înseamnă a fi tu însuţi atemporal. Nu poţi *începe* a fi Martor, prezenţă absolută, fiindcă acest lucru se întâmplă dintotdeauna. Starea aceasta nu are vreun început în timp, tocmai fiindcă *este* mereu în prezent. Eşti starea.

(dacă contempli o vreme o colină împădurită, deplin dăruit acestei contemplări, la un moment dat *eşti* această colină; eul pare mistuit ...tat twam asi ... fugare încreţiri de val într-o mare a conştiinţei)

Starea descrisă mai sus *nu este* o aflare: *permite* doar aflarea, experimentul.
Aflările (ca şi gândurile, emoţiile, lucrurile etc.) vin şi trec. Intermitenţe. Toate vin şi pleacă cu excepţia acestui „gol" şi liber Văzător /Martor, care nici nu vine nici nu pleacă.

Trecut-au anii ca nouri lungi pe şesuri ...

Totul se înfiripă în această circumscriere nelimitată a Văzătorului / Martorului, care la rândul lui dispare în spatele tuturor. Între ceea ce numim lăuntru şi cele de afară nu mai există graniţă. Astfel, *orice căutare* (a spiritului, a divinului etc.) *este fatală*: o*biectualizează* ceva ce nu există ca obiect. Spiritul este *o constantă* în şirul unduitor al aflărilor, experimentelor.

Omul lăuntric, cel de-al treilea, cum l-a numit Eliot în *The Waste Land*: *cine este cel de-al treilea, care merge mereu lângă tine?*

Este ca în pictura japoneză: unde s-ar presupune o linie, o masă, o anume pondere – **nu e nimic** ... şi acest lucru ne descumpăneşte, ba mai mult, ne învăluie într-un soi de dezamăgire, care în mod paradoxal trezeşte un fior de bucurie. Splendoare *prin* **ne-deplinătate**.

> „Asimetria" serveşte în fond Trezirea. Geometrizarea, deplinătatea, simetria, toate acestea au ceva mortificator în ele: încearcă să „trezească" admiraţia intelectului, să impună, adică să închidă, să supună, nu să *ne-sfârşească* şi să emane prin „absenţă" viul. Prezenţa unui anume *ritm spiritual.*

Lucrul cel mai neînsemnat, dacă suntem într-o dispoziţie divină, poate trezi o trăire religioasă, spirituală. Este ceea ce revelează şi *haiku*-ul. El ocoleşte fiecare analiză, fiecare

prefigurare ideatică ori construcţie noţională. Denotând un inconştient cosmic din care se înfiripă arta genuină, un atelier divin în fond. *Vederea* plăsmuind o imagine, prin care artistul încearcă a prefigura o intuire originară.

> Viaţa noastră conştientă poate găsi calea propriei semnificaţii doar atunci când intră în legătură cu ceea ce îi constituie baza: non-conştiinţa, inconştientul cosmic.

Ceea ce numim credinţă (a crede) este echivalentul acestei cuprinderi intuitive a non-conştientului. Haiku-ul pare a fi echivalentul „sărăciei duhului” în contextul artei.

Se pare că Arta atinge deplinătatea doar atunci *când încetează a mai fi artă.*

***C**el mai preţuit lucru este blândeţea; decisiv este să nu fi în confruntare cu alţii* (Prinţul Shotoku în 604, prima propoziţie din Constituţia celor 17 articole)

Nu putem realiza (vedea), acel „a fi una cu spiritul”, identitatea cu el, fiindcă conştiinţa este îndeobşte îmbâcsită, blocată cu ceva ce ne preocupă (în fond, focalizarea atenţiei asupra ego-ului şi a constelaţiei sale de interese). Percepţia nu este limpezită, curată, decantată, ci închisă asupra eului. Identitatea mea reală rămâne astfel ascunsă. Ca individ trăieşti în înstrăinare, în sciziune cu spiritul şi cu restul lumii. Despărţit de lumea care se află undeva acolo, afară. Trăind în recluziunea trupului. Este clasica dualitate: subiectul şi lumea obiectivă. Eul astfel separat este un eu suferind. Această suferinţă nu i se întâmplă, ci îi este intrinsecă eului, naturii, firii sale.

Ceva e mereu martorul emoţiilor, gândurilor, al trupului.

Ceva în noi rămâne *neatins de timp* în vreme. Neschimbat.

Fără de experimentul individual, fără de această *ne-mijlocită aflare* este extrem de greu de crezut de pildă că norul, pe care-l zăreşti, eşti tu în fond.

Un maestru Zen, despre acest moment al iluminării: *când am auzit clopotul, deodată n-a mai existat „eu" şi „clopot", doar sunetul.*

Eşti ceea ce se întâmplă.

Într-o emisiune televizată vorbesc despre globalizare în genere. Vedetele din domeniul filosofiei şi psihologiei sociale germane (Safranek, Sloterdijk etc.). Toţi pedalează pe ideea
cum să se aducă lumea la numitorul comun al *Vernunft*-ului, al raţiunii.

> Înclin să cred că adevărata civilizaţie va fi *una a inimii* înviorate de adierea spontană a raţiunii. Doar inima poate armoniza raţiunea. Toleranţa ploii şi a zăpezii căzând peste buni şi răi.

Afectul, emoţiile sunt la începutul fiecărei percepţii, abia apoi vine din urmă intelectul. Schimbările nu pot fi sociale. Ci *prin individual întru social*. Cum într-o clasă de elevi, esenţial este să trezeşti în fiecare, exact punctul incitativ, care îl va pune pe drum, *dinspre nivelul lui*. *Omul trezit este omul eliberat*. Nu să faci deosebiri ori *să încurajezi concurenţa*. Ci să inculci respectul reciproc, apreciativ (respectul faţă de ceea ce este fiecare în sine), ca o sporire a încrederii în sine, *să creezi caractere*. Ca deschidere a potenţialului fiecăruia potrivit unicităţii sale.

Inima unifică, intelectul aşează graniţele. Varietate în unitate, ca în natură. Raţiunea „ştie" ce e bun pentru unul ori pentru altul, fireşte, din perspectiva condescendentă a propriului hybris cu tente evidente de misionarism agresiv. Acceptare fără rezerve la toţi cei insuficient „evoluaţi", spre a nu renunţa la nimic, la nici una din comodităţile „civilizatorii". *Ierarhiile şi castele* recunoscute tacit. Mereu doar o sporire a demarcaţiilor, a graniţelor.

Când colo *schimbarea* trebuie să înceapă în aşa-zisele state „evoluate". Nu dinspre un status-quo al bunăstării lor. *Bunăstarea ţinută drept civilizaţie*.

Ca şi în cazul individual: el caută salvarea din dezastrul, din epuizarea şi eşecul său în afara, nu în lăuntrul său. Nu-şi dă seama că ceea ce consideră el Afară este în fond tot un lăuntru.

Prin oprire şi exercitarea Vederii lăuntrice, nepărtinitoare, omul îşi realizează infirmităţile (în vreme ce s-a iluzionat în credinţa unor imagini pozitive despre sine), descoperind *în el* lumea.

Tehnocraţia nu poate exista decât prin *agresiva mistuire a tot ce e viu*.

Globalizarea este calul ei troian.

În analogie, să laşi copilul să-şi dezvolte menirea, nu să încerci a trăi prin el propria ne-trăire. Însă pentru aceasta e nevoie de atenţie, de respect faţă de o Fiinţă ce *nu aparţine* în fond nimănui. De susţinere fraternă, nu de manipulare, oricât de „nobile" ar fi intenţiile.

Omul trezit este omul eliberat.

Unde realitatea este resimţită doar ca gând, domneşte falsul, minciuna. Să fii deschis faţă de o realitate înseamnă să fi în fond treaz.. Prin trăirea ei deplină se mistuie falsul.

Posedăm o istorie tăinuită, a cărei ştiinţă am pierdut-o şi la care căutăm azi un acces. Am pierdut relaţia noastră simbolică şi mitică cu lumea înconjurătoare, precum şi / ori prin aceasta, legătura cu haosul. *Arta, ca viaţă desfăşurată în imaginaţie, ne aşteaptă ca arhetip la finele istoriei.*

În Cartea *Dzyan* (unul din cele mai vechi documente spirituale ale omenirii) se spune în Cosmogeneză: *„cauzele existenţei erau înlăturate, vizibilul, care era, şi invizibilul, care este, se odihneau în veşnicul Nefiind – al Unului-A-fi*”. Potrivit metaforicii jungiene, inconştientul „emerge-n” jos (un model ce apare şi în Geneză). Metafora, imaginaţie coborâtoare, aparţine concepţiei platonice şi neoplatonice. Avem deci două modele: unul coborâtor, altul urcător. Conflictul se poate rezolva – mai ca întotdeauna – prin interacţiunea / întrepătrunderea celor două modele.

Însă toate modelele se dovedesc a fi provizorii: în limbajul matematic se vorbeşte în mod paradoxal / ironic despre modele matematice că sunt haotice, adică corespund semnificaţiei bănuite a haosului, însă nu sunt arbitrare. Din acele black-holes (găuri negre), spre exemplu, nu scapă nici o informaţie. Nimic nu poate fi deci absolutizat, totul alunecând într-o formă de metafizică ce are deja tradiţie printre matematicieni şi fizicieni (Heisenberg, Gödel, Schrödinger, von Weizsäcker etc.).

Confucius: *vrei să schimbi lumea, schimbă statul, vrei să schimbi statul, schimbă familia, vrei să schimbi familia, schimbă-te pe tine însuţi.*

Şi tot în acest context, din nou problematica atât de disputată a lui Cain: puţine din dizertaţiile asupra acestei paradigme pleacă de la afirmaţia atât de elocventă în sine a lui Cain: *sunt oare păzitorul fratelui meu?*

Câte nu se ascund în această propoziţie ...Cain si Eul...Abel şi Sinele ...si vechea dispută dintre ele ...

O şcolire în cadrul Mahayanei budiste: în această formă a meditaţiei, se închipuie foarte viu o persoană suferindă; apoi, prin inspiraţie se imaginează această suferinţă sub forma unui nor negru, vâscos; se inspiră acest nor în adâncul inimii; la expiraţie se lansează către persoana suferindă gânduri de pace, sănătate, bunătate, gânduri preschimbate într-un şuvoi de lumină albă. Se repetă de câteva ori acest procedeu.

Un participant îl întreabă pe maestrul tibetan (Kalu Rinpoch, un maestru tibetan, care a meditat retras în munţi vreme de treisprezece ani şi care a înfiinţat mai apoi sute de centre de meditaţie, fiind considerat pe potriva lui Milarepa ca stadiu evolutiv lăuntric): *însă ce se întâmplă cu mine dacă aspir această boală, suferinţă, şi mă îmbolnăvesc şi eu la rândul meu*?

La care maestrul răspunde, fără nici o ezitare: Să vă gândiţi: „aha, e bine. Funcţionează deci ...”

Acest răspuns a surprins zeci de meditatori „altruişti”, care în fond erau pregătiţi a se exercita în meditaţie, spre a găsi *propria* iluminare, alinarea *propriei* suferinţ*e.*

Însă să ia suferinţa altora asupra lor, nici vorbă.

A aşeza acest *celălalt* în locul eu-ului: acest lucru simplu zdruncină şi mistuie dualitatea subiect-obiect din temelii. Aici nu mai e vorba doar de compasiunea stilizată, ci mai mult: *de-a fi gata a lua asupra ta însuţi, suferinţa altuia.* Este autentica *com-pasiune*.

Are loc o metanoia, aşadar. Şi în mod paradoxal o revigorare, o întărire în locul presupusei contaminări cu boala, suferinţa etc.

Nu ne aduce oare aminte această acţiune adânc budistă de esenţa învăţăturii creştine?

Nu există decât conştiinţa. Una, Universala Conştiinţă.

Iar în paradigma de mai sus, *trecerea de la „dulcea" alinătoarea teorie, la practica efectivă.*

Ramana Maharshi, concludent în sensul de mai sus: *mulţumiţi lui dumnezeu pentru binele care vi se întâmplă, însă nu îi mulţumiţi şi pentru rău ... şi aici greşiţi ...*

Câtă vreme suntem recluzionaţi în dualităţi (bine-rău, boală-sănătate, viaţă-moarte), atâta vreme suntem excluşi de la identitatea cu întreaga creaţie.

A ne împăca cu totul. Asta este.

Tot Maharshi în acest context: *faceţi pace cu moartea, cel mai mare învăţător.*

Plotin: *astfel, lumea – întemeiată de sufletul îmbibat cu inteligenţă aflate într-o mişcare atemporală – este o fiinţă vie şi sacră.*

Această aroganţă antropocentrică prin care ne îndreptăm spre o criză ecologică, un posibil dezastru, datorită

în primul rând unei imagini sfârtecate a lumii, în care se adâncesc graniţele între natură şi cultură, obiect şi subiect, gânduri şi lucruri, spirit şi materie. O imagine dualistă, mecanicistă, antropocentrică şi patologică. Hybris absolut.

Tot Plotin afirmă că în toate segmentele Întregului, care e lumea, se manifestă binele spiritului, că fiecare în sine este extrem de valoros, încât nici una, oricât de „neînsemnată" ar fi, nu există doar spre a fi utilizată de celelalte; dacă se distruge un singur segment, întregul eşafodaj se prăbuşeşte.

Se pare că totul depinde în cazul făptuirilor şi gândurilor noastre de motivaţia abisală, adică genuină (nu cea care ne place nouă să credem că este). Spre o pildă putem dărui ceva unei persoane, fiindcă o îndrăgim, ori spre a fi recunoscuţi ca generoşi, ori spre a „drege" ceva, ori spre a obţine în viitor ceva etc. În spatele acestui gest /dar există o imensă potenţialitate de motivaţii. *A recunoaşte* prin curaj şi responsabilitate, care în fond este *motivaţia genuină* (mai întotdeauna atât de firavă, încât nici nu-i acordăm importanţa cuvenită), este un lucru esenţial în exercitarea atenţiei perpetue, fără de menajamente întru Trezire. Doar astfel putem să facem ca o suferinţă să nu să prelungească în mod reluat prin altă suferinţă, ci să însemne prin asumarea ei conştientă şi sfârşitul ei.

Naşterea sfârşeşte odată cu moartea.

Adevărata credinţă adastă în deschidere deplină; *credinţa prin gând, trage concluzii*.

Rugăciunea, rugăciunile în genere, nu sunt doar cuvinte în contexte de contexte, într-o derulare „fierbinte”, ci ne adună, mijlocind o cale a realizării atot-identității; prin intermediul lor facem un adevărat salt. Trezind esenţa spiritului.
(Maica Theresa întrebată de un reporter ce face/spune, când se roagă, a răspuns: *nu spun chiar nimic ... ascult ...* Şi dumnezeu ce spune? a continuat reporterul deconcertat. *Nu spune nimic ... doar ascultă ... Ap*oi realizând uluirea reporterului a continuat: *şi dacă nu înţelegeţi asta, nici nu v-o pot explica).*

Criza financiară declanşată în SUA. La televizor se vorbeşte despre acţiunea elitelor.
Termenul acesta de elită este prea licitat, s-a extins ca pecinginea.

> Elita genuină nu apare pe post de vedetă la televizor, nici în postura de scriitor, nici de filosof, nici de poet veritabil. Cei din alte domenii pot fi socotiţi drept *Profi*, cum se spune aici, adică profesionişti, nicidecum elite. Elita autentică este constituită din acei oameni, care au dus (şi mai duc) un intens şi neabătut travaliu lăuntric; cei care se dez-umbresc lăuntric prin atenţie şi veghe pe tot parcursul vieţii.

O epurare lăuntrică continuă. Şi în acelaşi timp ei beneficiază de nişte cunoştinţe atât de asumate şi solide în cele mai diverse domenii, încât te uluiesc pur şi simplu. *Nu intervin, nu vor să schimbe viaţa nimănui,* nici *să fie misionari*, nici *nu emit aprecieri, ori sentinţe, nici nu-şi impun părerea ori opinia*, manifestând în schimb o prezenţă de spirit exemplară.

> Însă dacă unul vine la ei, *mânat de o veritabilă Sete* şi îi întreabă, ori le cere un sfat, atunci se fac luntre şi punte

să îl ajute. Altfel, nu. Nu se „bagă”.Şi mai ales sunt cei care nu se împăunează oficial. Sunt oameni, nu atât de o modestie exemplară, ci mai ales de o *anume smerenie*. Şi un anume *respect* pentru fiecare fiinţă, pentru sfera ei intimă, pentru tot ce viază. Dacă ai privilegiul de a le călca pragul (privilegiu, dinspre propria ta persoană, nu dinspre a lor), atunci bagi deîndată de seamă cu o anume uimire, *şi* o modestie vestimentară la aceste persoane, respectând decenţa, ba chiar şi o modestie ce ţine de condiţiile ambientale în care viază. O anume blândeţe, un anume surâs. *Nişte necunoscuţi*. Ca întotdeauna, de când lumea.

Lumea în manifestările ei nu este decât oglinda lăuntrului nostru, debusolat, răzleţit, plin de tare, adânc adăpostite, în parte tainic refulate, într-un ecou de angoasă permanentă, un revers pe de-o parte al unei naturi în agonie, de care suntem funciarmente legaţi şi responsabili.

De vreme ce *recunoaştem* toate acestea în lume, în cei din jur, înseamnă că ele există şi în noi, altfel nu ne le-am putea recunoaşte. Calea travaliului lăuntric, a asumării, a preluării conştiente şi fără de rezerve, calea *in-voluţiei individuale* în sensul *însingurării întru o reîntoarcere transparentă, spre a depune mărturia divinului în lume*, devine astfel o imperioasă condiţie a reechilibrării unei lumi, în care accentul s-a aşezat până acum doar pe latura exterioară, ducând la malformaţii periculoase şi la instituirea unui *hybris* care ne ameninţă însăşi firea noastră intimă şi colectivă.

Teama, frica. Tot ce nu integrăm, delimitându-ne, iscă frica (să ne gândim şi la etimologia acestui cuvânt ce poate fi pus în relaţionare evidentă cu o strâmtorare, îngustare în cazul fricii – de la latinescul angus = îngust). Păcatul suprem îl reprezintă în sine această de-limitare, această *instituire de vămi, de graniţe, între noi si Dumnezeu, între om şi om, între noi şi ceilalţi, între noi şi lume. Ruptura din unitate.*

De aceea orice supremaţie a eului este o delimitare, o îngustare. Pierderea/ mistuirea lui însemnând regăsirea sinelui, dat fiind că este o absurditate a considera o pluralitate a „conştiinţelor”: *nu există decât o singură conştiinţă*. Asumarea, în acest sens, înseamnă deci o integrare a polului opus, a umbrei, o integrare intenţionată.

Pentru omul mitic, *lumea vizibilă este o teofanie*, o realitate divină ce păşeşte în vizibil, revelându-se prin forme. *Vizibilul ca formă de expresie a invizibilului*. Lumea devine astfel limbajul invizibilului, al divinului. Mitul se referă aşadar la o altă ordine a fiinţării, ce depăşeşte cu mult realitatea noastră. Abisul dintre vizibil şi invizibil devine o necesitate a simbolului. Puntea – simbol. Vizibilul ca simbol.

Lumea noastră modernă este impregnată de astfel de structuri – a considera că suntem în toate domeniile un non plus ultra (hybris), că am fi mai evoluaţi decât oamenii altor epoci. Această cramponare de un model liniar este un specific al eului nostru, căci *eul nostru vrea permanenţă*. O noţiune liniară de veşnicie este însă complet absurdă, căci tot ce are un început trebuie implicit să aibă şi un sfârşit. Fiecare unilateralitate îşi

zbiară polul opus, închizându-se-ntr-un cerc. Fiecare ritm este un cerc. Omul este deci condamnat la eşec atâta vreme cât se confundă cu eul său, după cum este condamnat la moarte câtă vreme se identifică cu trupul său. Din faţa acestui eşec nu există scăpare. Acesta este tragismul său.

Realizarea prin meditaţie şi comportamentul moral, etic nu se lasă despărţite, separate. Întreaga cărare spirituală neatinsă de vreme se bazează pe *etica non-prejudiciului* adus altuia, altora (a nu păgubi nici o persoană, a nu prejudicia pe nimeni), ca o expresie a iubirii ce include aşadar *integritatea şi răspunderea*.

Cu câtă disperare tind cu toţii după fericire şi în acelaşi timp întreprind fapte care le provoacă doar suferinţe. Se uită un lucru esenţial: faptul că această aşa-zisă fericire a noastră, depinde mult de fericirea (nefericirea ...) altora.

Yogananda: *omul nu este important din cauza eului său, ori a personalităţii sale. El este important, fiindcă este – ca suflet -, o parte a lui dumnezeu*.

Cum reiese din cercetări recente a fost o greşeală capitală a oamenilor de ştiinţă de acum un secol a considera cifrele ca o invenţie umană, spre a îndepărta mistica din ştiinţele naturii şi din matematică. Însă astfel l-*au exilat pe dumnezeu din natură*. *Cifrele prime* se pare că stau la baza planului constructiv divin.

Un univers „cifrat”. Mesajul spiritual antic pare astfel a se împlini.

Tot Yogananda: *liniştea este respiraţia vie a nemuririi dumnezeieşti în tine.*

În întreaga istorie se constată mereu de-falcări de la originea spirituală a unui lucru ori fenomen. Spre exemplu Marx nu a inventat socialismul, ci l-a împrumutat şi l-a des-părţit de originea sa spirituală, formulând *o motivaţie economică* pentru acest socialism.

Miezul fiecărei problematici umane este în fond de sorginte spirituală.

Fără de arderile şi impulsurile incipiente ale motorului-inimă, orice gândire rămâne sterilă.

Suntem atât de marcaţi de prejudecata unui Început (prezent în fiecare manifestare a vieţii pe pământ), încât nu putem pricepe, nu ne poate intra în cap că în fond, *nu a existat un Început.* Dacă se „pricepe” acest lucru, atunci totul prinde o altă configuraţie.

Un specialist în probleme de alcool în faţa unui grup de terapie, foşti alcoolici: aşează pe masă două pahare. Într-unul din pahare, declară el, se află apă pură. În al doilea, alcool pur. După care cufundă un vierme în primul pahar. Toată lumea observă cum viermele pluteşte la margine şi iese nevătămat din

pahar. Apoi, pune viermele în cel de-al doilea pahar. În faţa ochilor uimiţi ai grupului, viermele se scufundă, mistuit lent de alcool. Aşadar, întreabă specialistul, ce concluzie putem tragem de aici? Pauză lungă. Apoi unul din grupul alcoolicilor: E limpede ca lumina zilei: bea alcool şi precis nu capeţi viermi ...

(pe lângă latura pur umoristică a acestei parabole, reiese însă şi faptul deosebit de semnificativ, că *nu auzim şi nu preluăm decât ce corespunde prejudecăţilor şi judecăţilor noastre de valoare, convingerilor şi experienţelor noastre anterioare).*

În genere, întreg sistemul psihologic de stabilizare tinde *să respingă responsabilitatea* şi *să menţină* între anume limite orice tendință de schimbare.

Evadarea din prezent pare a fi o boală contemporană.

Printre milioane de amprente, nu se găseşte nici una identică cu alta. Însă o legătură inexplicabilă te face să simţi durerea / mâhnirea celuilalt în mod real, fizic. Acest fapt devine grăitor în sensul că e o evidență a inter-dependenței noastre, a faptului că nu suntem singuri şi izolaţi, fapt posibil doar prin eradicarea temerii şi instaurarea încrederii şi deschiderii.

Asumare întru limpezire şi dăruire. Sorbire de răscruce a crucii.

Delimitându-ne de altul, nu facem decât să ne epuizăm propria energie, care, paradoxal, prin deschidere / dăruire sporeşte necontenit. Mai devreme ori mai târziu, trebuie să ne

dizolvăm ego-ul, eul. Şi acest lucru nu e posibil decât prin deschidere şi nu prin delimitare, prin neîmpotrivire (v. şi taoism, budism) şi asumare şi nu prin opunere îndârjită de rezistenţă, irosire, în faţa aşa-zisului „rău" al lumii ori al altuia, pe care dacă l-am recunoscut în lume ori la altul, înseamnă că face parte şi din fiinţa noastră în mai mică ori mai mare măsură. Altfel nu l-am putea *identifica*(!). Ce ne este străin, impropriu esenţei fiinţei, îl trecem de altfel cu vederea (nu ne irită), nu ne „zgândăre". Oamenii se îngrijesc îndeobşte foarte de ceea ce gândesc alţii despre ei – o dovadă că ei înşişi stăruie în gândiri, atitudini lăuntrice negative.

Un arhimodel întreţese timpul pământean. Noi toţi avem un codex cosmico-genetic constituit din dimensiunile fin-materiale ale luminii şi spaţiului. Fiecare celulă conţine lumină şi se hrăneşte din ea. Eliberarea de orice delimitări este deosebit de înfricoşătoare pentru ego-ul uman, care *se defineşte tocmai prin delimitare*. Posibilitatea preschimbării în spaţiu mijloceşte însă transcendenţa. *Suntem gol, un gol însărcinat*. Astfel experienţa sinelui impregnează forma, o pătrunde atât de adânc şi definitiv, încât va influenţa fără doar şi poate cele ce vor veni.

Holograma existenţei începe şi sfârşeşte în spirit / duh, fiind legătura spiritului ce poate duce prin potenţialul ei la schimbarea „realităţii". Rugăciunea / meditaţia sunt în acest sens cele mai eficiente metode de apropiere / asumare a moştenirii noastre sufleteşti. Dincolo de temeri, de îndoieli, există un loc al comuniunii, unde converg energiile noastre asupra ceva mult mai esenţial decât bietele noastre vieţi

personale, ele putând fi orientate în perimetrul existenţei noastre limitate, asupra originii noastre divine.

Inteligenţa creatoare primordială are o efectivitate asemănătoare procedeelor evoluţiei oului, în care dintr-un mugure informaţional se dezvoltă imperios structura unui embrion, până la definirea unei fiinţe. Ea acţionează nemijlocit, gândurile ei înveşmântându-se cu energie şi materie până ce se prefigurează deplin într-o formă. Astfel, *formula* se dezvoltă prin mijlocirea energiei într-o *formă vizibilă,* prin care ea se exprimă şi se revelează. Ea constituie astfel lăuntrul formei, spiritul şi viaţa ei fiind în revelarea lor dependente de formă.

Toate aceste gânduri ale spiritului universal conlucrează armonic, înfiripându-se dintr-un nesfârşit izvor, structurile mai evoluate cuprinzând însă şi pe cele mai joase. O analogie cu lumea noastră ne-deplină, imperfectă, a aparenţelor, o constituie, sistemul căii lactee, care cuprinde un sistem solar, sistemul solar cuprinzând la rândul lui planetele, iar acestea la rândul lor toate fiinţele ce se găsesc în perimetrul lor. Astfel, inteligenţa primordială (tatăl), însoţită de energia primordială (mama), dezvoltă în jocul dintre ele, o lume prefigurându-se în deplinătate. Instrumentele utilizate în acest sens sunt atât mintea şi înţelepciunea cât şi *iubirea*, o inepuizabilitate în devenire continuă.

O palidă reflectare a celor de mai sus se poate găsi şi în gândirea umană, când într-un artist, care aşteaptă cu răbdare, cu sensibilizare maximă „inspiraţia", intrarea în rezonanţă, se

conturează ca într-o poală maternă conceptul unei opere, dat fiind că omul este construit din calităţile şi forţele universale. Capacitatea gândirii sale creatoare trebuie aşadar să fie prefigurată deja în calităţile şi forţele universului, spre a se putea repeta, reitera astfel.

Nu putem schimba mai nimic, ori nu mare lucru. Esenţial însă este totuşi *să spui ce crezi*: pentru „cei care au urechi de auzit". Mereu în decursul istoriei, doar pentru aceştia, pentru cei puţini (the happy few), s-a rostit ce s-a rostit. Toate speculaţiile minţii, toate teoriile, oricât de rafinate ar fi nu pot înlocui experimentul, aflarea personală. Discuţiile spirituale sunt bune, însă *realizarea /trăirea spirituală* este totul. Pune-l pe unul ce nu a gustat încă un fruct exotic sa explice ulterior acest gust, aceasta senzaţie, unui grup, care la fel nu a gustat din acest fruct. E imposibil. Doar actul, făptuirea, experienţa proprie, personală te ajută în acest caz. Ca şi în cazul experimentului spiritual. Nespus de greu, imposibil de împărtăşit prin cuvinte.
Nu suntem obiectul experimentului, ci observatorul / martorul tăcut **în** experiment.

Iar repercusiunile, rezultatul aflării, al experimentului nemijlocit:

decantarea rostirii, a spunerii; simplitatea, limbajul epurat, deşi nu lipsit de constelaţia paradoxului, a sugestiei, a parabolei şi paradigmei, ca reacţie firească la insuficienţa limbajului în faţa unei trăiri depline, insolite, totale; fiindcă este în fond un *experiment trans-verbal.*

Spiritul e ca o adiere: o simţim, însă nu o putem zări.

Wilder Penfield (The mystery of mind): *Spiritul trăieşte un eveniment, creierul îl înregistrează.*

Fireşte, fiecare are Calea lui unică, însă pe această cale *nu mai e singur*.

Când te gândeşti ce model sunt părinţii în anii fragezi pentru copiii lor. De aici începe însă ruptura: prin sesizarea intuitivă la copil a discrepanţei dintre aparenţă şi realitatea în comportamentul / atitudinea părinţilor.

> *Modelul* este esenţial mai pentru fiecare, şi mai ales pentru copii (pilda, exemplul). Însă cine sunt azi modelele? Actorii şi vedetele din toate domeniile? Cum să nu se instaureze cu timpul în fiecare tânăr sentimentul frustrator al dispreţului, al scepticismului de netămăduit în faţa „modelelor" de azi (atât din familie, cât şi din viaţa socială, publică), al neîncrederii greu de eradicat mai târziu a fiecăruia în fiecare? Dinspre această atitudine se va instaura mai apoi mâzga socială şi publică, anevoie, nespus de greu de mistuit.
>
> Şi tot dinspre această platformă începe şi *manipularea* masivă şi tot mai rafinată.

„**A**ntrenarea" bisericii în stat (ca în cazul dictaturii, însă nu numai ...)

Separarea statului de biserică, fireşte, *însă nu separarea statului de dumnezeu*.

Mi-aduc aminte în acest context de vremea profesoratului: i-am rugat odată pe elevi să se arate / indice cu degetul pe sine (spre locul „aflării” noastre). Toţi şi-au îndreptat degetul mare înspre piept (inimă). Nici unul înspre cap.

Într-adevăr: nimic din ce vedem, auzim ori ştim *nu* este des-părţit de noi.
Realizarea celor de mai sus deschide mereu Vederea: ne face să întrezărim în fiecare posibila *schimbare la ochi.* Care va avea loc, mai devreme ori mai târziu. O întrezărim.

> Deprimarea, depresia, grija, apăsarea, amărăciunea – toate acestea sunt semnul sigur al rupturii, al pierderii contactului cu zona spirituală din noi. Şi ele astupă, ştrangulează calea spre ea. Fapt care provoacă mai apoi în mare parte maladiile, fiind în contradicţie cu o legitate, cu un principiu esenţial, cel *al curgerii* nestânjenite.

Ignoranţa *nu înseamnă lipsă de cunoştinţe*: mulţi oameni de ştiinţă şi de cultură sunt „ignoranţi” spirituali, faţă de un simplu lucrător al pământului.

> Cei neatinşi de blestemul lăcomiei, al ahtierii, al banului, spre exemplu, au fost şi sunt, mai ales azi, caracterizaţi drept ... ignoranţi.

Ce simetrie a auto-distrugerii: monştri de pe vremuri au fost înlocuiţi cu alţi monştri: Progres, Marketing, Productivitate. Jocul finit al competiţiei, al angoasei.

Toate bune şi frumoase şi chiar acceptabile, dacă ar fi o anume detaşare în toate.

Însă această continuă, oarbă *Înşurubare de cârtiţă* în ele, această *Încrâncenare* cu care sunt urmărite, nu sunt de bun augur.

Patanjali: *ceea ce numim păcat este energie eronat utilizată ... dacă ignoranţa nu ne-ar fi purtat în rătăcire, am fi utilizat această energie întru comuniunea cu dumnezeu*.

(aşadar, păcatul drept *obstacol* în calea Unităţii cu divinitatea. Un lucru esenţial, fiindcă ne întăreşte, ne dă puterea, impulsul, nu de-a cădea în recluziunea auto-condamnării, a vinei şi dispreţului de sine, ci de a înlătura, de a mistui acest obstacol. În fond, tot ce spune Patanjali acolo se referă la regăsirea de sine).

Patanjali: *cine este consecvent în evitarea sistematică a falsului, poate culege roadele faptelor bune, fără de a împlini el însuşi aceste fapte.*

Propoziţia aceasta poate fi pusă în analogie cu excelenta propoziţie a lui Steinhardt: să dai *nu* din puţinul pe care îl ai, *ci să dai ce nu ai ...* (nu ai iubire, comportă-te cu toţi de parcă ai avea această iubire, „dăruind" aşadar iubire, şi ea se va instaura cu vremea în acest gol, în tine).

Fireşte Patanjali se referă în propoziţia de mai sus la cel care nu-şi confundă identitatea cu lumea ego-ului (avere, prestaţie, rang ori renume). Una din acest persoane, dacă rosteşte o binecuvântare la adresa cuiva, aceasta *este* într-adevăr binecuvântată (fiindcă cel limpezit nu mai este în stare nici măcar în vis să mintă ori să facă ceva fals. Referinţa aminteşte şi

de spusele tămăduitoare ale lui Isus, de miraculosul împlinit de el *prin pura rostire*).

A făptui fără de a făptui (prin vreo acţiune trupească). Cel care s-a perfecţionat, împlinit întru adevăr, va controla practic adevărul, pare a ne spune Patanjali. Pulsul neoprit al comuniunii depline cu divinitatea preschimbă gândurile şi afirmaţiile în realitate.

O asemenea persoană la care se referă Patanjali, care nu are în gând ori inimă resentimente, agresiune, va tempera şi pe cei din jur. În acest sens o paradigmă despre Buda. Un pelerin îl pune la încercare insultându-l, ironizându-l, şicanându-l trei zile la rând, fără de nici un succes. În fine, învins de calmul lui Buda îl întreabă: cum poţi fi atât de blând şi de tandru totuşi după cele ce ţi-am spus eu de trei zile încoace? La care Buda răspunde: dacă cineva îţi face un dar şi tu nu îl primeşti, cui aparţine darul atunci?.

> Această radiaţie fraternă a unei persoane a fost de altfel verificată de mulţi şi în contactul cu animalele, care nesimţindu-se deloc agresate (prin rezonanţa unui lăuntru epurat, armonic dintre ele şi om), sunt cu totul paşnice.

Agresiunea şi teama sunt strâns legate între ele, iar animalele o simt. Cum altfel ar fi putut rezista printre scorpioni şi şerpi veninoşi, printre animalele de pradă, cei ce se retrăgeau ani de zile în ţinuturi de junglă, pustii de om?

Einstein: *problemele esenţiale în faţa cărora ne aflăm nu pot fi rezolvate la acelaşi nivel al gândirii care le-a generat*.

Toate problemele par să se înfiripe dintr-o atitudine ne-spirituală.
(Ele apar şi se înfiripă în capul nostru)

În schimb, într-o atitudine adânc spirituală, câmpul nostru energetic (pe care îl constituim în întregul nostru), poate fi schimbat, transformat (metanoia), prin *sporirea frecvenţei de vibraţie* a acestui câmp. Prin înălţarea la un *nivel superior de vibraţie*.

Frecvenţa undelor luminii în acest sens reprezintă una din cotele maxime de vibraţie.

Simţurile noastre, spre exemplu, remarcă soliditatea unei mese, fiindcă percep la această frecvenţă o soliditate. Masa deţine o energie atât de încetinită, încât poate fi receptată drept o soliditate.

Sunt azi interpreţi, mult elogiaţi, care ar fi în stare să-ţi vorbească şi despre complexul de inferioritate la ştiucă. Nemaivorbind despre cei care vorbesc despre animale, ca şi cum ar şti tot ce petrece în ele. Fireşte mereu dinspre hybrisul şi perspectiva Omului.
A acestui OM ce vorbeşte cu „adâncă ştiinţă" despre tot ce este divin, tot ce e ... Dincolo ... cum şi ce ... Totul ... Într-adevăr:

Dumnezeu ştie totul.

Interpreţii lui, mai mult.

Pura aflare *în clipă* înfiripă adâncirea ei în lăuntrul meu, cum sub primele raze se deschide roza, unde *a mă opri*, părăsind

foşnetele din jur, înseamnă a muri, spre a fi viu la răscrucea ei, a Clipei, mereu. Nu sper. Şi nu aştept nimic. Ancorat prin răsuflare în răsfrângerea inimii.

Kabir: *ce este dumnezeu? Este răsuflarea în răsuflare*.

Thoreau: *doar **acea** zi se înfiripă, pentru care suntem treji.*

Intuiţia pare să fie astfel rezonanţa adâncă a evenimentului clipei prezente.

Adevărata etică este cea motivată lăuntric, şi nu cea motivată prin forţe externe, coercitive. Nu este posibil să atingi o stare de armonie fără de o atitudine etică.

Răbdarea este una din aceste posibile atitudini etice. Sub nerăbdare, goană, irosire, se ascunde mereu o doză de furie, deci şi agresiune. Însă din perspectiva răbdării, anume lucruri se întâmplă, pentru că „se întâmplă” alte lucruri: nimic nu este izolat şi autonom.

Pacea lăuntrică este premiza păcii din Afară. Ceea ce se va „întâmpla” depinde mereu de starea noastră de Acum. Baza prezenţei absolute, a atenţiei pure, nude, o constituie însă acea formă de concentrare numită în sanscrită *samadhi.*

Lao-Tse: *poţi adăsta nemişcat, până ce făptuirea dreaptă apare de la sine?*

Plouă de câteva zile, obositor; chiar şi în noaptea asta de sfârşit de octombrie.

Totul mi-aduce aminte de Vlasiu, sculptorul, când prin anii treizeci a avut o expoziţie, toamna la Paris împreună cu (o

retrospectivă) Schuffenecker – un prieten de-a lui Gauguin. Şi vine Picasso, se uită, trece şi trece şi se uită. Apoi, la ieşire îi spune coţofenei, care găzduia expoziţia:

... *Da, plouă mult la Paris* ...

Şi acum noaptea se apropie de masa mea un înstărit arogant cu chef de vorbă după o „beutură". Şi-mi arată dobermanul proprietarei localului, stând el deci la o masă cu stăpâna lui şi „ciugulind"şi el câte ceva. Şi ăsta zice: *Uită-te domle la câinele ăsta. Se comportă ca un om.* Mă uit obosit la el. Şi-ntr-un târziu: *Asta*, zic, *nu e un compliment pentru câine*.

S-a uitat lung la mine; din nou la câine. Apoi, s-a întors la masa lui clătinat de *jin*.

Ca la noi la nimeni. S-a instaurat „ca de la sine" *un soi de cumetrie* generală în toată ţesătura social-politică. *O cumetrie veninoasă*. Şi o demagogie, o făţărnicie, care îmi aduce aminte de un amic de prin anii \`80. Aştepta în zori să se deschidă localul gării. De cum se deschidea, era primul care intra. Se oprea în prag şi apoi rostea tare „să se audă" în tot localul ... gol: *dau un rând la toată lumea* ...

Lehamitea care ne bântuia pe atunci, pare acum să prindă forma unui reflex dobândit.

Ceea ce stânjeneşte cumplit este nu atât faptul că nimeni nu-şi regretă pe faţă „rătăcirile", slăbiciunile anterioare, ci mai ales faptul că încearcă dimpotrivă *să se justifice* în fel şi chip în continuare. Perpetuând.

Nimicul zen-budist este însemnul esenţial, care deosebeşte cultura estică de cea vestică. Însă orice încercare de

a-l circumscrie în concepte eşuează, el pierzându-şi astfel din adevăr şi viabilitate, mistuindu-se în umbre. Aflarea lui este posibilă prin nemijlocirea experienţei individuale şi ca posibil auxiliar dinspre un iniţiat: doar *prin injuncţie*, adică prin indicarea / denotarea unei căi posibile, printr-o imagine călăuzitoare. În rest, nimeni nu poate fi scutit de drum.

În fond se poate vorbi despre o *auto-trezire* a adevărului.

Noţiunea de dumnezeu exclude orice definiţie. Acest *Nimic* despre care e vorba poate fi pus în analogie cu spusa lui Eckhardt: *dumnezeu este Nimic*.

(se poate oare închipui azi groaza pe care a trezit-o atunci în secolul ... al 13-lea această afirmaţie?)

Şi totuşi Nimicul acesta rămâne în acest caz o negaţie a unei afirmaţii şi nu este *Nimicul* zen-ului.

În capitolul Yeh-tso-cieh a lui Wu-Hsing-Lun*: inima* (Nimicul zen-ului, n.n.) *este curată ca şi Golul. Ea umple cele zece direcţii ale lumii şi ajunge pretutindeni. Nici un munte, nici un fluviu, nici o stâncă nici un zid nu-i pot fi obstacol. Lumi tot atât de nenumărate ca nisipul Gangelui sunt în ea.*

(într-adevăr, inima nu este cuantificabilă)

O inimă Văzătoare. *Vederea activă* în sensul unei activităţi ca *subiect al tuturor funcţiunilor fizice şi psihice.*

Toată eroarea pare a începe de la următorul fapt: eul aflat în faţa lui dumnezeu nu este sinele subiectiv. Însă atât în metafizică cât şi în religie, dumnezeu este privit în mod obiectualizat, drept un Altul. Cel ce se află în faţa cuiva. Şi nu: *un Altul şi în acelaşi timp propriul meu subiect.*

(„eu trăiesc, însă nu eu trăiesc, ci Hristos trăieşte în mine”)

În cartea Shobo-Genzo, în capitolul Naştere şi Moarte a lui Dogen următoarele: *abia când te desprinzi de trup şi suflet şi le uiţi şi le aduci drept ofrandă lui Buda, doar când te trimiţi în ceea ce se întâmplă dinspre el, poţi fără de osteneală să te eliberezi întru corp şi duh de viaţă şi moarte şi să devii Buda.*
(însă şi aici, dacă se înţelege mântuirea printr-o forţă din afară, deci privind *divinul ca subiect obiectivat*, rămâi la suprafaţa lucrurilor şi nu pătrunzi conţinutul celor spuse de Dogen)

***R**ecunoaşte aici şi acum faptul că propria ta inimă este la origine Buda* (Ciuan-Hsin).
(înclinaţia umană de a căuta aşadar mereu în afară ce se găseşte în fond în lăuntru; paradigma cu valul şi marea devine şi aici concludentă: valul drept subiect şi acest subiect (sinele) din val, reîntorcându-se mereu în mare).

Faptul că totul e *unic, irepetabil*, rămâne durerea însă şi mântuirea noastră. Chiar dacă am putea printr-un miracol să *re-trăim* încă o dată ce ne-am dori, nu s-ar schimba în fond nimic. Fiindcă nu am şti. Iar dacă am avea privilegiul de a şti, ar pieri bucuria: copilul rămâne copil câtă vreme e jocul însuşi. Când *ştie* că se joacă, nu mai e copil.

Iar dacă în *ciuda* acestora de mai sus totuşi am prefera să re-trăim un anume eveniment, chiar fără de ştirea acestei *re*-trăiri, cred că mulţi ar renunţa înspăimântaţi mai ales

de cele neplăcute, care astfel ar urma în mod firesc şi reluat. Nu se mai poate schimba nimic. Rămâne însă privilegiul amintirii. Înscrierea din memoria aceasta neiertătoare; ne-selectivă în straturile ei abisale (prin înmagazinarea fără discernământ a toate şi tot).

Regretul şi remuşcarea faţă de anume trăiri în viaţă, prin intermediul mântuitor al memoriei se preschimbă prin autenticitatea şi onestitatea lor în mistuire de kharma. În fond, *noi fiindu-ne şi timpul şi moartea*, să fie sinuciderea regretul morţii – în această ludică rostire?

Tocmai unicitatea unui eveniment lasă bucuria nealterată, iar regretul şi remuşcarea pot deveni posibilele căi ale unei metanoia. În faţa dispariţiei cuiva drag în această viaţa, în faţa acestui definitiv absolut al dispariţiei lui, rămâne însă mereu un hiat lăuntric. Mereu ceva nespus, neîmplinit, nefăcut *la vreme*.

Din acest regret, din această remuşcare, mediate de memorie, iubirea dobândeşte însă o acuitate, o decantare de limpezimea unei lame, care în fond ne pregăteşte, re-clamă metanoia, purifică. Durere şi mântuire. Devenire. Totul. Nimic întâmplător.

Şi dincolo de toate acestea, intuirea firavă, dar certă, a faptului că suntem mereu în contact unii cu alţii. Chiar şi în anume zone, nouă încă „interzise” (şi deci fără de putinţa reciprocă a influenţării într-un mod ori altul), însă *ştim că se ştie şi se ştie că presimţim* acest lucru. Prezenţi şi dispăruţi, fără de nici un *dincoace* ori *dincolo*, ci într-un întreg ierarhizat de putinţa şi evoluţia conştiinţei. *Aria de deschidere a inimii*.

Un autopilot demonic pare să „călăuzească” pe mulţi pe coridoarele înguste al „strategiilor” fiecăruia (de adaptare, de control, de recunoaştere, de succes, de ierarhie, de zeificare a verbului a avea etc. etc.), ce-şi trag mai toate originea dintr-o nebuloasă angoasă şi teamă. Strategii ce creează *iluzia siguranţei, a controlului,* în fâşâitul lăuntric, necontenit, al unei *nelinişti* şi a firavei, însă permanentei *intuiri a fragilităţii* fiinţei.

> Constatări, care în loc să determine o oprire benefică, sporesc prin amânare, irosire şi goană. Alţii tot vrând ei să schimbe viaţa, uită faptul simplu, că în fond *ei înşişi sunt viaţa* şi că *atitudinea î*n faţa *aşteptărilo*r vis-à-vis de ea trebuie schimbată.

Se trăieşte o viaţă surogat tocmai, fiindcă mereu *se aşteptă* de la unul, de la altul, de la viaţă, de la lume *ceva* (şi nu invers: de la sine însuşi, spre a radia *un întreg armonic* înspre lume, altul). Şi acel altul „simte” acest lucru, simte constrângerea neplăcută a acestui *ceva*. Şi devine împotrivire intimă, refuz. Îl mutilezi şi astfel, începe nebulosul, confuzul, haosul şi demonia. Instituirea de graniţe peste graniţe, ca urmare a unor *decizii centrale vechi şi fatale,* prin lentilele cărora privim şi judecăm totul. Şi mai ales pe noi înşine. Atitudinea de aşteptare, ca urmare a unei prestabilite decizii, devine diabolică.

Poate de aici şi mitul denumirii „demonului”: denumind starea de mânie, de furie, determinăm *o oprire benefică*. Fiindcă acestor manifestări emoţionale negative nu trebuie să li se opună rezistenţă, ci să fie recunoscute drept ceea ce sunt: s*emnale*, spre a focaliza atenţia în lăuntru. *Ce sunt* şi ce vor ele *să ne spună*, aceste simple întrebări ne aşează în oazele opririi: *Trezirea*.

Replica lui Marmeladov, *înţelegi dragule, să n-ai unde te duce* este mai actuală decât oricând. Mai ales că azi, cei ce *au*

unde se duce, tot nu le dă ghes inima să o facă, fiindcă în fond sunt întâlniri / întâmpinări de circumstanţă, de convenienţă, nu de *inimă.* Întâlniri şi întâmpinări *surogat*. În prelungirea replicii sale s-ar putea zice acum*: înţelegi dragule, să n-ai cu cine râde ...*Atât de singur, încât doar cu dumnezeu mai râd....

O analogie: azi nu se mai învaţă, ca pe vremuri, cum se încropeşte, ci cum se poate ocoli o căsătorie.

Întrebarea, pe care undeva Eliade o considera fundamentală pentru definirea unui om, este întrebarea, pe care vechii maeştri budişti o puneau de la început celor care-şi doreau iniţierea: crezi în viaţa după moarte? Răspunsul, pe care îl aşteptau, era unul simplu, spontan, aşadar al inimii. Cei care cred în viaţa după moarte au o altă atitudine faţă de viaţă: o responsabilitate personală şi o anume etică. Cei care nu cred, nu-şi fac gânduri asupra consecvenţelor făptuirii lor, configurând *o societate* orientată, ba mai mult, *fixată,* asupra *rezultatelor imediate*. În aceasta pare să zacă şi brutalitatea şi superficialitatea acestei lumi, germenii distrugerii ei sistematice, lipsa compasiunii.

Amânarea confruntării cu moartea este direct proporţională cu sporirea angoasei.

Moartea e ultima oglindă.

Milarepa: *dacă recunoşti Golul ai compasiune*.

Într-adevăr, lucrurile sunt goale. Asta înseamnă simplu că *nu sunt autonome.*

Totul este o întreţesere, totul „colaborează”, conlucrează cu totul.

„Simplitatea” a la Palisse a frazelor de mai sus despre moarte dobândeşte prin propoziţia lui Milarepa briza de viabilitate necesară.

Cine crede în *întâmplare* nu crede în dumnezeu.

Ce joc sublim de cuvinte în engleză: *god is nowhere - god is now here*.

Lumea nu se schimbă prin mesaje, fie ele şi mesianice. Lumea se schimbă, când fiecare îşi *descoperă divinul în sine*. Isus pătrunde în noi nu atât prin vorbele sale, cât mai ales mulţumită *reînfiripării hristice în inima fiecăruia*, prin graţia divină.

Însă nici un Învăţător genuin nu este de acord să facă el temele în locul elevilor.

(analog: ca divinul să înlăture ca prin farmec toată suferinţa de „neînţeles” a lumii)

O voce modulată de inimă se simte instinctiv, imediat, graţie infailibilităţii urechii noastre, care cuprinde dintr-o dată întregul. Este vocea articulată de rodul *căutării verticale* (esenţiale). Aceste voci sunt rare. Cele mai multe nu oglindesc decât răsfrângerea vană a *căutărilor orizontale* (superficiale).

Divinul pare să fie oglinda în care transpare inima fiecăruia.

Multe din rătăcirile, erorile de azi se datoresc faptului ca vechi strategii, vechi deprinderi etc. sunt pur şi simplu travestite în noţiuni răsunătoare, orbitoare, perpetuându-se astfel stări de lucruri de când lumea. Camuflarea aceasta, aceste travestiuri devin astfel fatale, prelungind la infinit căutările orizontale.

Model evolutiv: unul împotriva altuia, unii-ntr-alţii, unul lângă altul ... laolaltă.

Fireşte, sub obsesia carierei poţi urca toate treptele ierarhice, însă nu ajungi la nici un ţel, doar *la capăt*. Scopul genuin este întotdeauna conştiinţa de sine, respectul de sine. Şi acestea sunt în fond doar puncte de orientare, fiindcă un aşa-zis scop în acest joc (lila) nu există de fapt. Se poate acesta însă împăca cu compromisurile etern-carieriste? Totul pare a fi: să renunţi, nu contează la ce. Cunoaşterea de sine implică sacrificiul: se sacrifică tot ce nu ţine de acest adevărat sine.

Dorul, acest *dor de sine* în fond. Un abis în care eşti mereu nesfârşit de aproape.

> Semnele apropierii de clipa unui nou salt cuantic al conştiinţei devin însă pe zi ce trece tot mai numeroase, mai imperioase, mai numeroase parcă.

Ce temperare de dumnezeu într-o ramură, în fiecare piatră, în fiecare făptură, pe potriva si măsura lor în acea clipă. Clipă de clipă. Astfel, sensul vieţii se schimbă şi el clipă de clipă.

Împrejurarea, contextul de viaţă al fiecăruia este ca o carte deschisă în care se poate desluşi cota spirituală la care a ajuns acesta. Drumul lăuntric trece prin smerenia făptuirii / slujirii unui Afară. Doar în corp se pot întâlni însă cele două forţe contrarii: duh şi suflet. Duhul, ca *tendinţă concentrată* întru

unitare, sufletul ca *tendinţă extensivă,* atotcuprinzătoare, întru realizarea aceleiaşi unităţi primordiale.

Acei Cahunas, preoţii Polineziei, referitor la armonie: *nu răni pe nimeni; nu deranja armonia celuilalt, căci celălalt eşti tu.*

Ce limpede reiese de aici, din această veche rostire, analogia hristică: să-ţi iubeşti aproapele ca pe tine însuţi. În fond: să-ţi iubeşti aproapele, nu atât ca pe tine însuţi, ci *drept* tine însuţi, lucru *eviden*t în rostirea de mai sus a preoţilor polinezieni.

Totul fiind în stare de vibraţie, influenţează şi este influenţat de totul. Fiecare vibraţie este *cauză* şi în acelaşi timp *şi efect* al unei cauze anterioare. Fiecărei vibraţii îi corespunde un sunet, un ton, o culoare, o formă. Ceea ce vibrează poartă denumiri diferite: energie, spirit, dumnezeu. Indiferent de denumire însă, ea există şi determină forma manifestării, care sunt în cele din urmă expresia Unei Forţe. Ultima realitate din spatele a tot ce fiinţează.

> Intensificând vibraţia conştiinţei noastre, *îi schimbăm* şi pe cei din jur: adică în fond trezim în ei anume forţe, capacităţi latente, *îi trezim*, într-un cuvânt. Mantra şi cântul sacru se bazează tot pe această vibraţie: intrarea în rezonanţă cu energia lor primordială, lăuntrică, lăsând-o să se manifeste în noi. Este forţa „poeziei" din fiecare manifestare, în sensul în care am putea spune că Isus este *poetul absolut* în constelaţia manifestărilor sale.

Fiecare deţine o capacitate anume de rezonanţă potrivit căreia percepe realitatea. Tot ce zace dincolo de această capacitate individuală de rezonanţă, *nu există* pentru el, însă se află acolo, există acolo. Nu putem recepta decât atât *cât putem prelua*, potrivit unei calităţi, ce corespunde vibraţiei conştiinţei noastre; cât poate cuprinde conştiinţa noastră. *A cuprinde* înseamnă deci în cele din urmă, *a crede.* A crede, fiind în acest caz, direct proporţional *cu aria* realizării plinului trăirii. Este ceea ce-i aşează acestuia graniţele, delimitându-i realizarea.

> Legea rezonanţei ne determină contextul, întâmpinările, lumea cu care intrăm în contact (suntem pe aceeaşi undă). Intrarea, implicare unuia într-un cerc agresiv, o încăierare, un incident neplăcut, un accident etc., nu fac decât să sublinieze faptul, că această persoană are *afinităţi* cu acest eveniment, afinităţi latente trezite tocmai de acest eveniment cu care încearcă să intre ... în rezonanţă. Fără aceste afinităţi nu ar fi putut trăi evenimentul, nu s-ar fi aflat (n-ar fi fost), acolo. Se pare că de la naştere purtăm cu noi un anume cip-informaţional (ce ţi-e scris ...)

Vedem cu ochii, însă *creierul interpretează*. Vedem de obicei, aşadar, ceea ce *credem că vedem*. Totul fiind energie, „realitatea” nu există în sine, ea fiind ceea *ce traducem*, transpunem, ceea ce interpretăm *din vibraţiile energiei*. Realitatea aceasta însă este doar *aparent o aparenţă*. Ea se re-creează în cap, necontenit. Nu înseamnă că ea nu există, ci doar că nu este ceea *ce pare a fi*. Aparenţa constă din realitate. Idealul viitor decide realitatea prezentului. Zicală: *fii realist: crede imposibilul*.

Încă nu-ul devine astfel mai important, decât *deja*-ul: aceasta este premiza devenirii întru transparenţă, motivul evolutiv al conştiinţei. Adevărata realitate este energia.

Spaţiul vital al sufletului este realitatea în continuă schimbare. Însă această schimbare are nevoie de factorul timp spre a se „derula”. Este ca într-o parabolă cu o carte: cartea a fost deja scrisă, există ca întreg împlinit, acolo. Însă subiectul are nevoie de timp spre a o parcurge (doar prin şi în timp ajunge să o „cunoască”).

În acest context pare că şi istoria este un soi de ritm de modele rezonante.

Pomul cunoaşterii pare că *l-a infestat pe Adam cu istorie*.

O istorie pe cipul-informaţional, o istorie în ritmuri spiralate ascendente, şerpuitoare.

Astfel, pare că şi cunoaşterea nu este „adevărată”, ea ocupându-se mereu cu ceva care trece, deîndată ce este. De aceea, debarasarea (sărăcia duhului) este necesară spre a fi mereu în contact cu noul.

Ceea ce transmitem prin gânduri (potenţiale de energie) se reîntoarce ca un bumerang înapoi la cel ce transmite: pare că nici nedreptatea nu există, fiindcă se reîntoarce ceva ce am transmis; însă întrebarea esenţială şi tulburătoare este: *am transmis conştient* (intenţionat) ori mai mult ori mai puţin *inconştien*t (neintenţionat)?

Iată unde Atenţia, Grija, Băgarea de seamă, Veghea (precauţi ca şerpii şi curaţi ca porumbeii), se dovedesc

încă o dată atributele esenţiale în procesul decantării fiinţei.

Drumul conştiinţei pare să fie *trăirea a ceea ce este*, *fără de sentinţe* ori *evaluări* adiacente, însoţitoare. Astfel, tot ce nu acceptăm în viaţă, pare a se repeta mereu, până când le acceptăm ca fiind create de noi, până când le trăim.

Propriile convingeri filtrează şi percepţia proprie: cu cât mai puţine convingeri avem, cu atât se pare că suntem mai liberi în configurarea „viitorului”. Trăim obiectiv *ceea ce aşteptăm subiectiv.* Ne trăim realitatea drept *convingere devenită vizibilă*. În cazul corpului: convingerile vătămătoare fac ca el să nu mai funcţioneze optimal. Trebuie astfel recunoscute obstacolele – blocadele, într-un cuvânt.

(Mintea trăieşte realitatea în lăuntrul realităţii; această realitate creată prin sine îngrădeşte posibilităţile noastre; astfel se rămâne mereu într-un trecut; doar dincolo de convingeri şi trăiri se află *percepţia pură*, prezentă, care le poate transgresa)

Fiecare sentinţă, fiecare evaluare pare să caute cauza realităţii în iluzie. *Deosebirea dintre indivizi constă în esenţă în convingerile lor diferite.* De aceea, întrebarea adecvată pentru crearea realităţii, nu pare să fie, *ce cred*, ci *ce vreau să cred.*

Esenţial însă rămâne să nu mai recunoşti realitatea în spatele aparenţei, ci *să fii una*, *singura realitate* din spatele tuturor. Să priveşti *drept Unul* în lucruri.

Totul are loc, se supune legităţii maxime a cauzei şi efectului. Ceea ce numim *întâmplare,* nu este decât manifestarea unei *cauze încă ascunse, necunoscute*. Nimic nu e „întâmplător".

Ramakrishna: *după cum soarele şi luna nu se oglindesc în ape tulburi, nici atotputernicul nu se poate oglindi într-o inimă tulburată de ideea eu-lui ori „al meu"*-ului.

Într-adevăr, limba străină cea mai dificilă pare să fie limba vieţii.

***P**sihoigiena,* acest atât de necesar fenomen de decantare lăuntrică, care numai mereu reluat, devenind astfel obişnuinţă, ne poate epura de *imprevizibilul latent* şi mereu coagulant din lăuntrul nostru. E straniu, însă cu cât mai deplină o inteligenţă, cu atât mai puţină gândire e nevoie. Totul prinde alura spontaneităţii, ca pura respiraţie. Şi aidoma cu actul deplinei iubiri: nu mai necesită reflectarea în timp; acţionezi simultan, mereu din miezul ei. *Gândirea devine la mulţi un surogat pentru lipsa de iubire.*

Trăirea în dualitate generează dorul unităţii. Criza lumii şi a noastră este în fond o criză a conştiinţei. Un ego, un eu, încearcă să înţeleagă conştiinţa prin intermediul raţiunii, însă acest lucru nu este posibil, dată fiind limitarea acesteia în nelimitarea conştiinţei. În fond, gândirea, când este una a sentinţei ori a evaluării (deci prin rezistenţa ei), cauzează

problemele. Însă noi căutăm mereu în afară o rezolvare, uitând că de fapt *căutătorul este cel căutat*.

> Înspre adevăr nu există un aşa-zis drum, fiindcă adevărul este ceva viu. Nu trebuie nimic făcut spre a fi cel ce eşti. Pare că acolo unde încetează gândirea începe *aflarea*. Fiindcă dispare *separarea* dintre cel ce vrea să ştie şi cele ştiute, *dintre ştiutor şi ştiut*.

Câtă vreme se discută, se argumentează, se susţine o opinie, *cauţi să ai dreptate, să dovedeşti ceva,* te afli în raţiune şi cu asta în dualitate. Raţiunea nu poate înţelege ce **este**, ci doar ceea ce *se cunoaşte*. Starea firească constă în a *re-cunoaşte cine eşti* într-adevăr şi apoi să rămâi în această stare a conştiinţei. Totul pare să fie *reamintire* ...

Tot în contextul legităţii cauzei şi efectului: păcatul originar pare *să constituie cauza* suferinţei în lume (separarea de întreg conducând la apariţia ego-ului). Aşadar, tot ce ne întâmpină în lume este *efectul credinţei noastre în păcat*. Păcatul, ca şi cauza, au drept rezultat suferinţa, durerea şi moartea, cum remarca şi Sf. Paul (*plata păcatului e moartea*). În perimetrul considerării lumii ca nefiind reală şi a faptului că păcatul separării nu a avut loc niciodată, este necesar deci *a înlătura efectul*, lucru care înseamnă în fond, *eliminarea cauzei*.

> *Efectul păcatului fiind moartea*, a dovedi aşadar, că ea nu există, înseamnă simultan şi că nu există nici păcatul. Acest lucru l-a împlinit Isus.

Mesajul esenţial al evangheliei constă în reliefarea treptată a acestei sarcini a lui Hristos. *Înlăturând moartea, el a eliminat păcatul.*

Pare cel mai greu lucru pe lume – şi de altfel singurul lucru de care ne roagă şi Isus -, cel al *iertării*; al iertării lezării fizice şi psihice de către un altul. Acest lucru însă nu îl vom putea nicicând împlini cu de la sine putere, decât doar prin conştiinţa faptului că *ceva, cineva ne protejează, ne apără lăuntric*, ne consolează şi iubeşte şi ne roagă să împărţim această iubire cu agresorul (în fond aflat pe orbita rătăcirii sale). Fără de *această graţie, fără de acest har* (la care de altfel *suntem îndemnaţi a recurge*), nu putem împlini **radica**l actul iertării.

> Însă Isus are nevoie şi el de noi în aceeaşi măsură în care noi avem nevoie de el. Şi mai ales să nu-l investim pe el cu o responsabilitate, cu care l-au împovărat alţii prin interpretările lor de-a lungul timpului, pe scurt, *ce au făcut ei din el.* (Nietzsche spunea undeva de altfel, că *ultimul* Hrist ar fi murit pe cruce; lucru care din perspectiva expusă mai sus, pare a şi fi adevărat. Zeificarea fatală a lui Isus.

Adevărata noastră identitate, pacea şi iubirea lui dumnezeu, nu pot fi lezate de nimeni, orice ar încerca să facă. *Aceasta e / constituie baza iertării.*

O analogie cu zeificarea lui Isus, cu ceea ce s-a făcut din el de-a lungul timpului, din motive şi *interese* de clasă mai ales decât dintr-o crasă ignoranţă este următoarea: mereu în lume,

sub scutul aşa-ziselor valori perene, mereu evocate, s-a ascuns *interesul.* Dacă reproşul major care li s-a adus evreilor de către nazişti, anume cel al afacerismului veros, rece, calculat şi fără de scrupule, încununat mereu de succes (sub care se ascundea în fond o reală invidie), azi sub scutul marilor vorbe evocând valorile perene (ca întotdeauna de fapt), iată că personajul major, principal este afaceristul, *Geschäftsmann-ul, businessman-ul*. Adică tot ce acuzau ei înainte. Însă acesta apare azi sub forma extrem de respectabilă în exterior (lucru pe care îl şi interiorizează printr-un soi de narcisism din ce în ce mai reliefat, mai rafinat). Mişună lumea de acest soi de afacerişti „luminaţi" şi de superioară castă.

> Dacă după cel de-al doilea război, lumea se aştepta ca anume foruri – cel puţin în domeniul educativ şi cultural – să fie decantate de elemente naziste, nici vorbă. Ele s-au re-infiltrat imediat şi pe „nesimţite" în universităţi, întreprinderi, bănci, concerne, ajungând treptat să reprezinte forţa-cheie în multe domenii decisive. Acelaşi lucru s-a întâmplat şi în fostele ţări comuniste, unde elementele serviciilor secrete, ale aşa-zisei siguranţe statale, ocupă azi locurile strategice, în deltele banului, în economie şi în celelalte domenii decisive. Şi de ce acest lucru, de ce au fost acceptaţi tacit, deşi se ştia cine au fost?

Buna mea ar fi spus pe vremuri (ca una din cei mulţi, care nu doreau decât o existenţă paşnică şi fără de lipsuri): *au pe dracu-n ei!* Pactul demonic însă – nu bănuia Buna mea acest lucru –, era încheiat şi de mult prea mulţi din cei „paşnici" (fără de aportul cărora, cei „cu dracu-n ei", n-ar fi putut face ce fac şi au făcut), într-o mai mare ori mai mică măsură; toţi erau fie cu paiul, fie cu buturuguţa în ochi, *mai mult ori mai puţin maculaţi*, infestaţi

într-un fel ori altul, şi astfel, cum să arunce ei primii piatra în bâzâitul „avertizator” al musculiţei de pe propria căciulă?

În momentele rare de har, de graţie, toate lecturile, experienţele, cunoştinţele acumulate, tot hambarul de gânduri înalte din aria unui – cum ni se părea până atunci – uriaş interval temporal (şi în acelaşi timp „copleşitoare” prin cantitatea lor), **se reduc** dintr-o dată la una, două propoziţii elocvente. Un uriaş puzzle, care denotă acum doar *o unică imagine*; ani întregi reduşi la câteva vorbe semnificative, în fine, la *o singură imagine elocventă*.
Totul pare a se reflecta într-o singură picătură de ploaie, de rouă.

> Acest *model al vieţii* noastre nu face altceva decât să tânjească după *modelul altei vieţi, v*rea să-l atingă, şi să fie atins de el. La ce ar şi folosi toate avantajele şi deliciile lumii, atâta vreme cât suntem înstrăinaţi unul de altul? Poate doar la iluzia de a învinge, printr-o sporire şi mai accentuată a acestora, o singurătate şi o *izolare mortală*.

Aristotel: *nici unul nu şi-ar alege o existenţă fără de prieteni, şi chiar dacă ar putea avea în schimb toate celelalte bunuri ale lumii*. (Bunul Aristotel nu bănuia pe atunci că în viitor, cei „sănătoşi”, vor constitui o minoritate neglijabilă, aflată ea însăşi pe cale de dispariţie).

O contrapondere faţă de superficialitatea vieţii moderne o constituie, în orice caz, viaţa contemplativă. În momentele de linişte, de pace suntem mai degrabă pregătiţi a ne deschide spiritului. Contemplaţia este în acest sens marea cărare în viaţa

lăuntrică. Ea este o formă a conştiinţei, care este direcţionată asupra unui ţel sacru. *Contemplaţia sacralizează cotidianul*, de ea aparţinând rugăciunile, însă şi formele meditative, mijlocind un trai mai decantat şi mai fertil. Îndrăgirea liniştii, a atenţiei nude, meditative, a tăcerii fertile, ne scoate din emoţiile şi atitudinile destructive ca invidia, ura, agresiunea, întru deschidere şi o gândire decantată.

Atenţia, ca act al iubirii.

Extrem de important mi se pare faptul că *Hinukh,* cuvântul ebraic pentru educaţie, nu înseamnă doar îndrumare, ci şi iniţiere. A educa înseamnă a sacraliza. Copilul este condus astfel în teritoriile sacre ale credinţei. În Tora, cea mai însemnată experienţă a iniţierii copilului este cea a *aflării divine*, a adâncirii şi lărgirii ei. Potrivit lui Pirke Aboth (o culegere de zicale şi aforisme, de principii etice şi religioase), studiul Torei constituie adevărata bază a existenţei. Tora poartă omul în prezenţa divină. Studiul ei începe devreme la cinci-şase ani şi cere o concentrare deplină. Nu este acest lucru extrem de semnificativ pentru un anume vector evolutiv? De la cine se cere de la o vârstă fragedă mult, va şi da mult.

Fiecare nou născut, *fiecare copil, este un gând divin*.

Lipsa unor rituri de tranziţie (pubertate-maturitate de exemplu, însă şi altele), şi-a arătat deja urmările dezastruoase: disturbări serioase în cursul vieţii normale în societăţile aşa-zis moderne, în care tranziţiile în general sunt total ignorate, lăsate la voia întâmplării. Toate riturile de tranziţie au un numitor comun: trezesc în cel iniţiat *simţul spiritual*.

Într-o emisiune, oameni de ştiinţă privesc pe un ecran întretăieri grafice presupunând matematic existenţa unei stele necunoscute până acum. Pe ecran apar puzderie de constelaţii, într-o copleşitoare evidenţă a infinitului, uriaşului univers. Şi totuşi, în fond este o călătorie în conştiinţă, *în holonul individual al conştiinţei*: ceea ce privim cu spaimă ca fiind un continuu abis în aceste constelaţii, pare a fi doar *abisul conştiinţei noastre*. Închizând ochii şi închipuind din nou nesfârşirea de groază a universului, dintr-o dată lucrurile par să se aplaneze: este conştiinţa, ce aşteaptă incursiunea noastră prin intermediul unei *atenţii nude, meditative*, prin pura atenţie fără de a urmări ceva precis, *prin pura percepţia a ceea ce este*.

> La început a fost visul. Cineva, spunea odată că nu poţi aduce nici un argument care să conteste afirmaţia că lumea, cu toate amintirile noastre, să nu fi luat naştere acum zece minute ...

Textele lui Lao-Tse provoacă o incitare spirituală, pe care textele unei raţionalităţi „de casă”, precum cele ale lui Confucius nu o pot egala. Confucius a fost de fapt un pozitivist; Lao-Tse, un mistic.

> Lao-Tse: *în vorbele mele zace un principiu. În treburile oamenilor zace un sistem. Fiindcă nu ştiu asta, ei nu mă cunosc*.

Cel mai indicat este să citeşti Lao-Tse în paralel cu Ciuang-Tse, care a fost elevul lui şi cel mai de seamă exponent al taoismului. În vreme ce textele lui Lao-Tse sunt aforistice, splendide nestemate fără de montură, textele lui Ciuang-Tse sunt lungi, vii, explicative excursuri filosofice; primul este pură intuiţie, al doilea în mare parte, raţiune; primul vorbeşte inimii, al doilea,

raţiunii. Ceea ce la primul este filosofie a camuflării, la al doilea este poetică.

(Trebuie în acest context amintite aici şi textele cu totul taoiste ale lui Emerson din *Circles* şi *The over-soul*, care pot fi acum înţelese mult mai bine prin prisma lui Lao-Tse. Emerson citând un fermier: *binecuvântat fie nimicul; cu cât mai rele sunt lucrurile, cu atât mai bune sunt ele.)*

Când Lao-Tse şi Ciuang-Tse vorbesc în termeni mistici despre non-opunerea de rezistenţă, despre *evitarea impactului* în Tao, se poate observa abia azi, că nu au fost în sine „mistici", ci extremi de buni *observatori ai naturii*. Această evitare (ca în teoria indeterminării a lui Heisenberg), o observă şi fizicianul în laboratorul său.

Fizicianul Eddington: *Am alungat substanţa solidă din continuumul fluid în atom şi din atom în electron; acolo le-am pierdut* (în cuantumul luminii, corpuscularul se întâlneşte cu ne-corpuscularul, descumpănind).
Şi tot Eddington, tulburător: *Ceva necunoscut face – nu ştim, ce* ...

Când se vorbeşte în termeni mistici despre Tao şi incapacitatea lui de cuprindere, acest lucru este împărtăşit nu numai de mistici, ci şi de oamenii de ştiinţă. Aici se produce cufundarea în problema *principiului nevăzut al cauzalităţii*, adică acceptarea prezenţei unei arhi-*rădăcini cauzale*, ce nu poate fi văzută, auzită, ori dovedită.

Totul păşeşte în viaţă, însă nu putem zări izvorul. Doar cei ce se reîntorc la ceea ce cunoştinţele nu pot şti, ştiu într-adevăr.

Tao este astfel *im-personal, ne-partinic*.

Spre deosebire de dumnezeul religiei creştine.

Tocmai *în acest punct,* pare să se producă în viitor *ruptura esenţială*.

Nu pare astfel încât în „epocile păgâne”, oamenii nu ştiau ce înseamnă a iubi viaţa şi a detesta în acelaşi timp moartea?

Dacă vrem să vedem cât de departe a ajuns unul pe Calea lui prin aflările lui asumate deplin, ajunge să-l observăm o vreme cu atenţie cum îşi îndeplineşte *cele mai mărunte, cele mai uzuale, activităţi cotidiene.* Dacă le îndeplineşte cu un surâs, cu calm, cu atenţie, aplecare, tandreţe, sensibilizat la cei din jur şi la nevoile lor, dacă posedă calitatea de *a asculta* realmente când unul îi descrie ceva ori se împărtăşeşte lui, dacă are o conlucrare armonică cu ceilalţi, *atunci este pe Cale*.

Meher Baba, misticul modern al Indiei: *un spirit care este rapid este bolnav; un spirit care este lent este sănătos; un spirit care este liniştit este divin*.

Era atomică se naşte în mod paradoxal prin „moartea” materiei. Dezlănţuirea energiei atomice urmează prin distrugerea particulelor materiale.

Lao-Tse: *când fiecare ştie, că Binele este bun, atunci nu e bine.*

Ce profeţie peste milenii a Mao-ismului ...

(aşa e, când nu mai există spaţiu pentru alte opinii)

Şi tot Lao-Tse, simptomatic pentru o anume atitudine „intelectuală" în genere: *poţi rămâne nevinovat în vreme ce puterea de înţelegere pătrunde pretutindeni?*

Nevinovăţia, ca sinonim al naivităţii şi prostiei este o atitudine periculoasă, condiţionată de izolarea psihică. Să rămâi însă nevinovat în ciuda a toate care te întâmpină, să înţelegi slăbiciunile aproapelui, fără a pierde fermitatea lăuntrică – prin abordarea unui anume cinism, de exemplu –, acest lucru e posibil doar prin conştiinţa originii sublime a potenţialului uman.

> Taoismul priveşte echilibrul în societate în *categoriile sănătăţii şi igienei* şi nu ca moralitate abstractă (tendinţa iudeo-creştină de a emite observaţii morale asupra unor probleme, pe care taoismul le priveşte drept strategice şi pragmatice)

Să vezi Binele în ceea ce nu-ţi place şi erorile în ceea ce îţi place. Însă în final: ce rămâne din aceste constatări? Pesemne cele neutre, nebăgate în seamă şi pe care aşadar, din această cauză, nici nu le poţi percepe. Nu sunt ele cu totul semnificative în acest context?

> Solia e mai importantă decât specia literară, spre o pildă. Conştiinţa lăuntrică este elementul constant; realitatea din spatele tuturor aflărilor.

De ani de zile sună un telefon. Prins în spatele ochilor nu l-a luat în seamă. Acum, după amar de ani ridică receptorul

şi *se ascultă* răbdător. În deplină tăcere. Şi deodată Vede lumea pentru prima oară.

Treceam, scai de gânduri în ruga disperată, mută a paşilor, prin soarele unei ierni uscate, sub arborii hibernând de-a lungul străzii. Când deodată în mijlocul ei am zărit două, trei vrăbii. Le-am privit îndelung risipind stropi de apă, prin băltoacă asfaltului, în lumina răsfrântă de cărămizile caselor, *în nesinchisirea* lor deplină. Mult mai învins decât atunci când am căzut în viaţă.

Totul pare a fi ca într-o autobiografie: cel ce-şi desfiră viaţa, până ce boala şi neputinţa
îl sting într-o pată de cerneală şi cel ce-o citeşte – neîmbătrânind decât cu o zi -, sunt unul şi acelaşi. Cum între disperare şi exaltare mereu, doar odihna în sine, timpul ieşirii din umbră, *tu* fiind motivul dinspre care trezindu-mă în zori sunt în stare a începe ziua. Lent răbdător şi lent ne mai soarbe pământul. Şi e târziu. Şi eu voiam doar să spun c-a venit iarna.

Păşeam în gratitudinea mersului peste ultimele zdrenţe ale zăpezii, de-a lungul trunchiurilor printre coline. Viile pustii. Într-o sclipire am zărit între frunzele moarte o tăblie cu litere ruginite: *totul în viaţă e o problemă de timp*. Aşa e. Mereu ne ajunge din urmă trecutul în impactul lui cu ziua de mâine. Altminteri, oare de ce ţi-am simţi lipsa atât de mult? Cum printre gratii, unul contemplă piscul înzăpezit. Cerul de un albastru lihnit: *Vedem mereu, ce suntem.* Aidoma acelor vremi de

coşmar şi durere, în care ei erau închişi. Nu noi. Şi m-am ridicat, pornind mai departe în lumina atenuată de-apusul geruit.

Wu-Wei, principiul non-acţiunii în Tao. Acest lucru nu înseamnă însă *pasivitate*, ci o acţiune întreprinsă *fără de intenţie*. Spontaneitate deplină. O acţiune eliberată de orice determinare, de orice legare de ceva, de cineva: eliberată de legarea de trecut ori de viitor. În acest sens Wu-Wei este completarea externă la Wu-Nien, „non-gânditul”, pentru viaţa lăuntrică.

Maestrul Dogen: *oriunde ar merge, dincotro ar veni, pasărea apei îşi şterge siajul, însă nu îşi ratează Calea.*

Zicală Zen: *nu vă sprijiniţi pe calităţile voastre, ci pe lipsurile voastre*.

Heidegger, după ce l-a citit pe Daisetz Teitaro Susuki, cândva pe la finele anilor ´50:
dacă am înţeles bine, atunci este ceea ce am încercat să spun eu în toate scrierile mele.

Zen-budismul joacă un rol mare mai ales datorită faptului că oferă o filosofie practică, una chiar terapeutică, care nu se sprijină pe speculaţii teoretice, ci pe metanoia, pe metamorfoza lăuntrică. Ea se înfiripă din Aflarea nemijlocită (experiment individual), meditativ-contemplativă. Atot-prezenţa Atenţiei.

În general se transformă mereu prezentul în trecut:
nu *ce facem* este important din păcate, ci ceea ce *vom face*.

Prin atenţie şi răbdare se purifică lăuntrul. Eşti singur în acest demers şi în acelaşi timp simţi uimitor de limpede şi prezenţa celorlalţi. O comuniune miraculoasă. O energie colectivă circulând liberă, care cu timpul devine ... palpabilă.

Este explicaţia cârdului de peşti, a stolului de păsări, a orchestrelor şi formaţiilor muzicale, care acţionează simultan ca un organism.

„**E**liminarea gândirii” nu înseamnă *a nu te gândi la nimic*. Ci a te gândi din clipă în clipă la toate lucrurile posibile fără ***a te fixa*** prin gând asupra a ceva. Fluiditate şi detaşare din clipă în clipă. În fond, a nu te lăsa „molipsit” de o fixaţie. De aici şi paradoxul copilului: întrebat la ce se gândeşte, el răspunde în general: *la nimic...*

Copilul pare să vadă lumea aş cum este şi nu cum şi-o va închipui că este (mai târziu, atunci când anume lucruri devin cu timpul „invizibile”): *adevăr grăiesc vouă, cine nu va întâmpina lumea ca un copil, nu va intra în împărăţia cerului* ...

Kharma problematizează, însă nu dă şi soluţii. Acestea rămân la latitudinea noastră. De aici posibilitatea *fiecărei clipe*, de eliberare, de dizolvare a kharmei. **Este**, şi totodată, *nu* ne este scris. Aici, deci rolul covârşitor al Atenţiei, băgarea de seamă, grija faţă de ceva, cineva, devine mai evident decât oricând.

E lesne să te odihneşti în sine în tăcerea înfrunzirilor, în preludiul apelor. Însă să depui mărturia luminii în mijlocul dezlănţuirii, în bezna mahalalelor, în larma mulţimii rătăcite-n lumina reclamelor, să-ţi păstrezi aşadar neumbrită inima în vacarmul, durerea şi mutilarea din jur, e dincolo de

compasiune. E însuşi golul din care se înfiripă totul. Ningea. Însingurat de fulgi am bănuit deasupra mea ca într-o fulgerare pasărea gerului. Şi-am întrezărit deodată limpede un chip în miezul inimii.

Cuvântul latin *meditatio* se trage de la verbul *meditari* – a se exercita, a dărui atenţie – din care s-au născut mai apoi: a reflecta, a te gândi la ceva, a te pregăti; este forma mai tare a verbului *mederi –* a tămădui -, de unde mai apoi s-au ivit şi termenii: *medicare* – a trata, a însănătoşi -, precum şi *remedium* – medicament, mijloc de tămăduire.

Rolul terapeutic al meditaţiei în budism ...
Ortodoxismul, prin crezul în împlinirea Făgăduinţei este mai aproape de budism şi de Zen decât creştinismul vestic (ca şi acestea, ortodoxismul neagă starea de nemulţumire şi sentimentul de părăsire, de abandonare, în care se găseşte omul obişnuit; privite ca o consecinţă a separării dintre făptură şi Creator, ca rezultat al „propriei" decizii; fiecare făptură retrăieşte aceasta din nou, cum în budism ea se dezvoltă din înfiriparea condiţionată, adică din kharma).

Procesul de tămăduire (atât în budism cât şi în ortodoxism), constă în „întoarcerea" omului asupra lui însuşi (acel „Kehre" a lui Heiddeger). De altfel, înspre sfârşitul vieţii sale se resimte la Heiddeger tot mai mult aplecarea lui pentru budism şi zen (întâlnirea lui scurtă cu Daisetz T. Suzuki devine în acest semnificativă) şi mai apoi în operele mai târzii dedicate în mare parte poeţilor (Hölderlin, Celan), artei „spontane" în genere.

Este extraordinar şi extrem de sugestiv faptul că textul lui Heiddeger „Das Sein als Leere und als Reichtum" (confirmând aşadar afirmaţiile de mai sus), este foarte intim „legat" de unele afirmaţii izolate ale lui Michaux („Denerostitul gol") şi ale lui Cioran (L´Indélivré, din Revue – Hermès), în ceea ce priveşte Golul.

Heiddeger: *Das Sein ist die äußerste Leere...*

Meditaţia şi îndeletnicirile cotidiene (cele mai mărunte) nu pot fi despărţite între ele. Ele se completează şi se îmbogăţesc reciproc, până la definitiva lor contopire.

În desfirarea vieţii, mai există o viaţă. Curgând tăcută sub aşezări cariere, orgolii, necazuri, desfătări şi irosiri. Mereu amânată, se revarsă în cele din urmă dureros în stern, aidoma primelor înfiripări sub pătura zăpezii, aidoma degetelor printre zăbrele închisorii, bântuindu-ne visele de copil rănit. Închipuirile. Coşmarul. Fiind însă în stare să ne dezvăluie farmecul măruntelor, neînsemnatelor. Limpezindu-ne ochii în fiecare noapte, spre a putea privi mereu în jur ca prima oară. Acasă din nou. Retrăind ploaia de vară, aşezaţi pe prispa bătătorită. În postul deplin al inimii. Şi deodată întreaga viaţă e pusă sub semnul întrebării.

În unele temple-Zen se află pe altar figura lui Manjusri, care ţine în mâini o carte şi o spadă: cartea ca simbol al înţelepciunii şi spada, care ucide vechile obiceiuri ale inimii,

iluziile noastre (inconştientul contopit cu materia întunecată: nici o urcare fără de osteneala şi sacrificiul coborârii).

Şi vine o vreme, când prin har, orice lucru poate deveni o spadă a lui Manjusri, care amputează vechea viaţă, risipind îndoielile, incertitudinea: primăvara pare a irumpe, a se înfiripa dintr-un gol imens; ca şi Iubirea.

E uşor a zice despre un copil, care îţi spune: *uite, copacul vorbeşte cu mine* ...că este un caz de animism. Este uşor să lipeşti etichete. Comod şi foarte utilizat în vremurile acestea gâfâite, „moderne”.

Însă copilul voia doar să sublinieze că în înţelegerea lui toate lucrurile sunt în „dialog”, lucru despre care *poate* mai târziu va zice: totul este semn şi are pentru cel ce îl zăreşte o semnificaţie, adică vrea să-i „comunice” ceva.

Wallace Stevens: *pentru cel ce ascultă, cel care ciuleşte urechea în ninsoare / şi, el însuşi un Nimic, nu vede nimic / ce nu e prezent, şi Nimicul, care este*.

Departe de metropolele pleşuve se-ntinde tundra. Umbrele lui El Greco mistuind orizontul: când ţi se ia totul nu-ţi mai rămâne decât eternitatea, *tu*, mereu prezent în absenţa majorităţii. Pesemne am uitat bucuria ce m-a decis să revin, ştiind că mă voi putea reîntoarce. Un licăr incert de reamintire îmi alungă însă mereu mâhnirea, durerile. Întotdeauna, când un nou născut deschide ochii, se naşte şi lumea. Şi lumea nu-l va cruţa dacă ... va rămâne *el însuşi*.

Îmi scrie fostul meu docent de germanistică, cum că aici sunt elite faţă de care, zice el, „bravii noştri cunoscuţi de pe vremuri, sunt la pitici”. Într-adevăr (în prelungirea constatării lui, pe care o las descoperită, necomentată aici), există aici în Germania o covârşitoare ....pătură mediocră. În fond, doar în ţări în care predomină o anume mediocritate a fost pesemne posibil să apară, ca un soi de echilibrare – şi geniile. Această mediocritate însă este foarte bine pregătită într-un mod unilateral, fireşte, în domeniile în care îşi exercită meseria. Un soi de roboţi ai meseriei lor, ai branşei lor specifice, încolo, ce-i drept, nişte afoni.

În schimb în Est, în genere, există o inteligenţă speculativă larg răspândită, favorizată de secolele şi de oprimarea în care această calitate a putut (a fost „silită” întru supravieţuire) să se dezvolte vertiginos. Un soi de „`şteptăciune” de tarabă, în faţa căreia ar claca orice individ cu o inteligenţă genuin-ingenuă: îl bagă în buzunar. În schimb din punct de vedere profesional, în genere, o catastrofă. Neasumându-şi deplin, cu o anume fundamentare, meseria, profesia, se complac în nişte „găselniţe”, nişte „cârpeli” de-a dreptul ...geniale. Însă toţi se declară şi se consideră meşteri în domeniul lor, încercând *să acopere oral*, ce nu au ca pregătire real-fundamentată. Şi vorbesc şi te ameţesc, şi te duc cu vorba. Într-un vârtej, într-o tendinţă de a te amorţi, de a te duce cu preşul, tipic orientală. Aici geniile nu-şi au locul. Sunt deîndată exorcizate cu o furie lesne de înţeles. Trebuie să se afirme Altundeva, unde această calitate nu este periclitată de invidie, ci apreciată şi promovată.

De aici însă începe paradoxul tragic: în Germania această pătură (tocmai ca rezultat direct al mediocrităţii) îşi „zbiară” pur şi simplu nevoia „vitală” de ordine, de disciplină, necesitatea unui conducător (- führer), pe când în Est există

tendinţa accentuată (tocmai datorită acestei inteligenţe speculative), spre insubordonare, anarhie, iar datorită nestăpânirii depline a profesiei, datorită lacunelor în exercitarea meseriei, într-un cuvânt, datorită spoielii în ceea ce priveşte pregătirea profesională, apare înclinaţia spre sluj, spre ploconeală, dublată însă şi de o oralitate extrem de rafinată prin calitatea ei asediantă. Un şef nu trebuie aici să fie iubit, ci respectat: dacă e blând, omenos, corect – este calificat deîndată drept „bleg" Dacă e sever, un soi de zbir, atunci e „respectat" şi concomitent detestat. Ploconeala, slujul, linsul tălpii sunt însă devastatoare prin refularea pe care o implică: deîndată ce acest şef cade la putere, începe o adevărată campanie a urii, agresiunii şi a defăimării. Mai grav însă mi se pare tendinţa foarte efectivă de sorginte nomadă: *văitatul, văicăreala*, ca instrumente de vlăguire psihică a „adversarului, astfel ca acesta, sătul şi sastisit, să renunţe în cele din urmă dintr-un soi de oboseală, de lehamite, spre a scăpa de a acest asalt nemilos. Se manifestă adiacent şi un soi de *victimizare* continuă, o deplângere neistovită în orice context a propriei situaţii (care deseori este mai bună decât a preopinentului), prin care se instituie şi se prefigurează mereu „mâna, palma întinsă"...atingerea scopului.

> În fond toate acestea par a fi atribute-altoi ale supravieţuirii. Însă, în fine: *fiecare extremă psihologică conţine în taină contrariul ei, ori se află cu aceasta într-un anume fel, într-o relaţie apropiată şi esenţială* (C.G.Jung) ...

Santayana: *cine ignoră istoria este blestemat să o repete*...Ori tot el, însă mai aforistic şi poate mai relevant: *nu e nimic nou sub soare - în afară de cele uitate ...*

Deflaţia ego-ului, cum o numea Jung este piatra de încercare a schimbării, a metanoiei noastre. Este vorba în fond despre dispariţia eu-lui, despre mistuirea lui. Se are senzaţia unei adevărate *renaşteri* (fără vreo aluzie budistă ori creştină). În momentul acestei deflaţii a ego-ului legătura noastră cu gândirea se mistuie fulgerător: robia dependenţelor de orice fel, a dorinţelor şi a autodistrugerii dispare. Toate se petrec graţie unui *salt intuitiv*, declanşat de *disperarea* noastră. Recunoaştem că noi suntem pricina, cauza suferinţei noastre şi că doar noi înşine o putem face să înceteze. *Declanşatorul* poate să fie orice: o vorbă oarecare, o mireasmă, un fragment poetic ori aforistic. Starea de *satori*, de iluminare din Zen are multe în comun cu această deflaţie a ego-ului.

> Nu suntem nici ego-ul, nici mintea noastră bântuită de gânduri. Recunoaşterea faptului că ele sunt doar unelte, ne face să recunoaştem din nou lumea şi să aflăm adevărata noastră fire.

Să rosteşti „adevărul” ori lucrul *adecvat*: sunt două fenomene total deosebite.

Deseori rostirea unui adevăr poate duce la prăbuşirea totală a unui om. Mai degrabă să rosteşti lucrul „adecvat”, ca cel pe care îl trezeşti astfel, să ajungă el însuşi la adevăr. Doar astfel îşi va putea menţine echilibrul.

În fond, adevărul rostit dinspre o stare de irascibilitate, vindicativă chiar, este crud şi dezastruos, pe când adevărul rostit dinspre *com-pasiune* este împărtăşit ca o adecvare apelând la intuiţia celui avizat, încât el să ajungă treptat la asumarea acestui adevăr.

Când ţi se pare că eşti nesfârşit de aproape de dumnezeu eşti în fond tot mai aproape de ... aproapele. Să fii mort pentru lume, fără de a muri. Doar atunci iubirea e eliberare deplină, libertate pură.

Dacă ai iubit deplin o fiinţă ce tocmai s-a stins, orice ai fi făcut, oricât te-ai fi dăruit te sfâşie o neîmplinire. Un gol. Remuşcare după remuşcare amuţindu-te în durerea de nerostit, aproape palpabilă. Purtându-te ameţitor de aproape de un abis, la un pas de smintire. Irecuperabil. Totul. Nimic mai definitiv decât moartea, îţi spui şi îţi spui neîncetat. Până ce nu laşi să te pătrundă durerea, fără de opunere. Câtă vreme nu dai drumul la tot ce stă în calea acestei iubiri, în stare a mistui orice recluziune. Contopind totul în gratitudine.

Mi-amintesc de un interviu luat unui pictor francez, prin anii şaizeci, în care acesta spunea că obiectele în general, un scaun de exemplu, este / devine în cursul unei contemplări ... *ameninţăto*r. La acestea mi-a venit în minte deîndată importanţa nu îndeajuns de apreciată a propoziţiei lui Epictet: *nu lucrurile sunt cele care ne neliniştesc, ci părerea noastră despre ele.*

> Mereu se ciocnesc două realităţi: cea mijlocită de simţuri şi cea care primeşte o semnificaţie, o valorificare, un sens. Cu toţii însă avem ideea stranie că modul în care vedem lumea oglindeşte lumea în obiectivitatea ei
> (lumea aşa-cum-este), şi nici măcar nu ne bântuie ideea, că noi suntem cei care acordăm *o semnificaţie* lumii.

În acest sens parabola lui Plutarh: în oraşul Milet, la un moment dat, s-a declanşat o adevărată epidemie a sinuciderii printre fetele oraşului. La sfatul unui înţelept s-a decretat că fiecare din

aceste sinucigaşe va fi expusă goală în centrul oraşului; la care brusc epidemia sinuciderii a încetat. Devine evidentă importanţa acordată unei semnificaţii, a unui nou punct de vedere într-o anume situaţie.

Tot în acest context, extrem de semnificativ, Karl Jaspers: *nenorocirea existenţei umane începe atunci, când cele ştiute în mod ştiinţific sunt ţinute drept existenţa în sine şi când tot ce nu poate fi ştiut în mod ştiinţific este considerat a fi inexistent.*

Teoria este cea care decide ce se poate observa, declara şi Einstein într-o convorbire a lui cu Werner Heisenberg.

Nu găsim, ci *inventăm realitatea*. Ştim mereu *ce nu este* ea, atunci când se prăbuşeşte eşafodajul constructului nostru referitor la realitate. Un frumos exemplu în acest sens îl dă psihologul şi reprezentantul constructivismului, Paul Watzlawick, atunci când povesteşte întâmplarea cu un câine al prietenului său. În fiecare dimineaţă, câinele era lăsat în curte, unde se ducea la un copac să urineze. Când se întorcea îl aştepta un blid cu lapte. Acest lucru s-a repetat invariabil până când într-o zi prietenul şi-a dat seama că a uitat să se aprovizioneze cu lapte. Câinele s-a repezit la copac, apoi s-a întors, a dat de oala goală ... şi a luat-o din nou la fugă înspre copac ridicând un picior, după care a revenit în goană la blid ...

Tot Einstein*: în lumea fizică nu există simultaneitate fără de un observator care o creează.* Lucru demonstrat şi de Glaserfeld în minunata sa analiză asupra romanului lui John Fowles, *Magul*.

Suntem constructorii propriei noastre realităţi, deci putem fi liberi, responsabili din punct de vedere etic,

toleranţi, concilianţi. Cât de rari însă sunt acest gen de oameni.

Viaţa, toată viaţa ar dobândi un alt sens în momentul în care am privi-o ca un mai lung, ori mai scurt concediu ...informativ, educativ, după care ne întoarcem din nou *Acasă*, din nou la dumnezeu.

Calea experimentului personal, calea aflării individuale este *calea concretă* a vieţii acesteia complicate, dificile. Viaţa spirituală are loc în perimetrul *vieţii practice* şi evoluează îndeosebi în contextul acesteia.

Meditaţie, poate fi în acest sens orice activitate, oricât de măruntă ar fi ea, însă efectuată cu gândul şi inima impregnată de sacralitate, de dumnezeu, clipă de clipă.

Fiecare martir pare să fie *punctul incipient* al saltului cuantic în conştiinţa colectivă. El nu acţionează, cum îndeobşte va justifica istoria, pentru o grupare, pentru popor ori un colectiv anume, ci sub imperiul unei necesităţi fără de apel, stringente, fiindcă în forul său interior **nu poate altfel**. Cum spunea şi Luther: *aici stau şi nu pot altfel*.

Să încercăm a ne aduce aminte: dacă avea vocaţie, chemare, un dascăl de limba şi literatura română **trezea** întotdeauna, într-un număr *restrâns* de elevi, dragostea pentru

limba şi literatura română. Pilde au existat în acest sens atât în literatură, cât şi în viaţa personală a fiecăruia.

În acelaşi timp însă el a creat pentru restul grupării *o atmosferă*. O atmosferă care a lăsat urme în memoria afectivă a fiecăruia, chiar dacă doar prin respectul pentru carte, pentru rolul esenţial al limbii şi implicit al literaturii în viaţa fiecăruia.

Tot astfel un scriitor nu poate face mai mult decât **să trezească**. Şi el trezeşte în primul rând pe cei în care *hibernează o Cale individuală* de parcurs, pe cei aflaţi într-un anume stadiu evolutiv al conştiinţei.

Revistele literare joacă de aceea **şi** rolul de a menţine *o atmosferă de cultură şi spiritualitate, un balans* absolut necesar, mai ales în aceste vremuri de mutilare, de chircire spirituală, de rătăcire, din care se nasc toate neajunsurile individuale şi implicit, colective.

Relatam undeva faptul că un mare spirit, Karl Graf Dürckheim, aflat într-o incursiune în India, a dorit să o cunoască pe Ma Ananda May, o figură spirituală de excepţie a Indiei secolului 20. Ma Ananda l-a întreba ce anume doreşte să afle de la ea. La care Dürckheim a răspuns că doreşte doar să stea faţă-n faţă cu ea preţ de câteva minute. După ce a trecut acest moment meditativ, Ma Ananda a spus: „Am avut în prezenţa dumitale viziunea limpede a lui Hristos”. Apoi a adăugat: „Doresc însă să Vă spun ceva: o picătură ştie că este în mare, însă nu ştie că întreaga mare se află în ea.”

În prelungirea acestei afirmaţii aş putea adăuga faptul că nici marea nu se înalţă dintr-odată la cer evaporându-se, decât *picătură cu picătură*. O paradigmă care pare a contura deplin cele afirmate mai sus.

Schimbările adevărate se produc în conştiinţă prin **trezirea** *individuală* - urmată în mod necesar de *travaliul*

individual -, şi nu în masă (fenomen absolut coercitiv, deplin exemplificat în secolul trecut). O schimbare aşadar, ce constituie baza unei *metanoia individuale* întru o posibilă schimbare colectivă printr-un salt cuantic, calitativ în perimetrul conştiinţei. Şi aici rolul literaturii (oricâte compromisuri ar trebui să facă ea, din păcate, mai ales în cazul revistelor literare şi al editurilor, spre a se putea menţine economic), devine absolut evident şi necesar.

A te întreba ce rost mai are literatura în această perioadă de criză generală, sporită de electronizarea cărţii şi de o cenzură economică pe potrivă, e pe undeva în prelungirea întrebării, de ce mai cântă pasărea în această lume erodată aproape deplin, rostogolindu-se pe panta autodistrugerii şi care consideră problema *Opririi* drept o imposibilitate de la sine înţeleasă.

Punctul crucial se repetă însă în acest set de analogii continue: *cine şi câţi* ascultă pasărea? E lesne să fii aproape de dumnezeu în tăcerea şi liniştea absolută a unui luminiş. Însă să fii nesfârşit de aproape de dumnezeu în vacarmul, furia şi dezlănţuirile mulţimii, e cu totul altceva. *Nu poezia se află în criză, ci noi*.

Vectorul civilizator indică mereu în direcţia opusă unei sporiri lăuntrice. Iubirea însăşi se revarsă în afară şi în lăuntru. Jumătăţi de iubire, mereu. Poate de aici se trage totul. De la această neputinţă a contopirii lor. Prin regim preferenţial se iveşte condamnarea uneia ori alteia. Prima cere satisfacere sub „pretextul” dăruirii, a doua se pierde în nesfârşirea unui abis. Doar prin asumarea lor, prin acceptarea ambelor forme se creează acea verigă a unei iubiri mijlocitoare, acel *missing link*

dintre ele. A fi doar partizanul unei din cele două se oglindeşte reluat şi cumplit în toate meandrele istoriei.

Un semn sigur al instaurării iubirii este capacitatea de *ascultare*: deodată avem, cum atât de des repeta Isus, *urechi de auzit*. Acest lucru implică concomitent atenţia, aplecarea, grija şi responsabilitatea. Dintr-odată devine evident faptul că în convieţuirea noastră, iubirea şi ascultarea la spusele celuilalt sunt una şi aceeaşi sarcină.

Capacitatea, puterea şi chiar şi voinţa de comunicare se ivesc în mod nemijlocit din *ascultare.* Ascultându-l pe celălalt se înfiripă şi *o nouă ascultare de sine*. Se formează astfel o calitate cu totul inedită a schimbului de informaţii. O vorbire, o inter-comunicare *conştientă*.

> Adevărata cunoaştere de sine poartă în ea iubire şi compasiune, toleranţă.(În momentul în care vedem în mod neumbrit, cum suntem noi înşine, nu mai putem cere de la altul ceea ce el nu poate da)

Iubirea merge mână-n mână cu iertarea. Ca şi respiraţia, ea se petrece „de la sine” în ghesul iradiant şi neoprit al dăruirii, alternate cu deschiderea de a primi, de-a putea şi întâmpina iubire. Un ritm divin al fiinţei. După cum credinţa e o şoaptă a inimii.

Dacă omul a fost făcut după chipul lui dumnezeu atunci aceasta presupune fireşte, că el este astfel făcut, încât e în stare, este capabil de Iubire. Nu prin cunoaştere, nici prin înţelepciune ne apropiem de divin (implicit de noi înşine şi de aproapele); doar prin iubire.

Acesta este si mesajul biblic din scena gustării din fructul oprit. Era o *Plăcere* să-l *Priveşti* şi *Pare* bun: aşadar o prăbuşire în lumea aparenţelor dominate de ego. Fiindcă doar astfel îşi închipuie ego-ul dumnezeirea.

Dinspre această capacitate de iubire se înfiripă şi etica; însă întru configurarea acestei capacităţi e nevoie, desigur, de graţia divină., care intervine atunci, când o anume sete îşi atinge apogeul: când baţi la uşă, baţi mânat de *o anume sete*, şi nu oricum.

Această femeie pe care **Tu** *mi-ai dat-o* ...Niciunde, ca în această afirmaţie a lui Adam nu reiese mai limpede tendinţa aceasta primordială, extrem de răspândită azi, de a proiecta Vina şi Responsabilitatea asupra altuia.

Lucrurile, adevărul, sunt simple întotdeauna. A rosti simplu şi răspicat dinspre o linişte a cunoaşterii, graţia experimentului propriu atestat, graţie aflării individuale, nu este însă la modă în zilele noastre. Nu simplitatea expunerii, ci dimpotrivă dorinţa accentuată ridicolă de *a face impresie* cu orice preţ, mai ales cu preţul prolixităţii „savante", în fond, un recul al superficialităţii, al ne-aprofundării şi al spoielii în orice domeniu.

De aici se naşte mai apoi şi întreg cortegiul adiacent: invidia, ranchiuna, ura.

Cei „aleşi”, cei „deosebiţi” se simt fragili şi slabi tocmai din cauza deosebirilor, căci ceea ce-i face aleşi /deosebiţi **este** duşmanul lor. Faptul de a fi „deosebit” devine astfel un dictator, care dictează deciziile false. Aici se află iluzia despre ceea ce eşti şi ceea ce este aproapele. Starea de a fi deosebit *reclamă apărare*. El, aproapele, care este „mai rău”, mai puţin talentat ca tine, trebuie agresat, atacat, ca starea de a fi deosebit să poată *să se nutrească din înfrângerea lui*.

Cei „deosebiţi” îşi apără iluzia împotriva adevărului. Pace nu va fi până nu se va realiza că aproapele este prietenul şi nu duşmanul tău, tocmai fiindcă în forul lor lăuntric, intim sunt una şi aceeaşi.

> Faptul de a te considera deosebit, altfel decât aproapele constituie ideea păcatului. Fără ea, nici nu se poate închipui păcatul. Istoria este plină de astfel de paradigme, care încep cu Cain şi Abel şi care au avut întotdeauna urmări crude şi catastrofale. Este una din viciile de bază ale istoriei omenirii.

De altfel se aude foarte des şi afirmaţia „savantă”: cei nevinovaţi suferă pentru cei vinovaţi. Însă cei „nevinovaţi” nu suferă nicicum pentru cei „vinovaţi”. Fără a mai vorbi de faptul că fără de aportul, mai mult ori mai puţin tacit al celor „nevinovaţi”, cei „vinovaţi” nu ar putea fi atât de ...vinovaţi....

Nu *ce am făcut*, încât suntem acum ... atât de „condamnaţi”, ci mai ales *ce facem.*

Aceasta este întrebarea crucială.

Este extrem de interesant într-o paradigmă biblică momentul în care cei doi mănâncă din pomul cunoaşterii şi *li se*

deschid ochii. Aşadar, *nu auzul*, ci ochii. Lumea aproape exclusiv vizuală în care trăim azi. Privirea ca un bisturiu, analitică, reliefând mereu *partea,* ducând prin consecinţele analizei ei până la fisiunea nucleară. Apoi vine Isus şi repetă aproape mereu: cine are urechi de auzit. Aceasta este în fond matricea evanghelică. Urechea, ne-analizând, ci preluând, – şi preluând toate în *întregul* lor.

A trăi în armonie cu natura nu înseamnă a scădea considerabil standardul de viaţă, ci de *a ridica* considerabil *nivelul conştiinţei*, de a pune înaintea puterii şi lăcomiei profitului, *armonia cu natura*. Dacă toţi ar trăi în armonie cu ceilalţi, asta însemnând, dacă ne-am vedea uniţi, legaţi unul de celălalt, între noi, drept unitate, ar fi posibil un prea-plin pentru toţi în armonie cu natura. Însă acest lucru nu a fost înţeles. Dimpotrivă, aşa cum corpul unui singur om este „otrăvit" de hrana industrială, de aerul infestat etc., în proporţie aproape deplină, tot astfel stau lucrurile cu natura întregii planete. Au dispărut multe plante şi specii de animale din această cauză, însă prin introducerea metodei câmpurilor electrostatice ar putea din nou fi trezite la viaţă. În aceste câmpuri electrostatice, spre o pildă, s-a reuşit „reînvierea"sporilor de ciupercă de acum 200 milioane de ani. Popoarele primitive au trăit (şi unele mai trăiesc şi acum), în armonie şi prietenie atâta vreme cât nu au început să consume produsele noastre, ale aşa-zisei lumi civilizate. Deîndată ce s-au înfruptat din ele a crescut enorm agresivitatea şi proasta dispoziţie. Toate acestea confirmă importanţa, pe care o are intestinul (care are şi celulele identice cu cele ale creierului şi într-o proporţie mai mare decât acesta;

chinezii ştiau de milenii acest lucru) dat fiind că sediul sănătăţii se află de fapt în el.

Acelaşi lucru s-a constatat şi într-un experiment cu şobolanii: li s-a oferit alimentaţia noastră „civilizată” şi animalele au devenit brusc agresive, beligerante. Când în locul hidraţilor de carbon li s-a dat o alimentaţie adecvată, rata agresivităţii a scăzut la zero.

Alergiile de tot felul sunt tot un efect al societăţii acesteia de consum, care produce în masă egocentrici, ce îşi spun cu un anume răsfăţ, mereu: „nu-mi place cutare ori cutare”, încât corpul va spune la fel. Propoziţii ca: ‚sunt nemulţumit de mine însumi’, declanşează alergii autoagresive: pacientul devine alergic la materii din natură, care de fapt sunt sănătoase pentru el, ba chiar şi pentru materii, ce provin din propriul corp.

> Toate acestea reliefează importanţa covârşitoare a conştiinţei şi în acest domeniu atât de dezastruos al societăţii industrializate de consum.

O societate definită de *ritmul calculatorului*, în care timpul reprezintă doar utilitate, eficienţă şi efectivitate. Acum ştiu de ce am fost şi sunt atât de obsedat de *mersul pe jos*: pentru faptul că îmi impun *propriul ritm* vis-à-vis de ritmul acesta distrugător. *Încetineala* îţi permite să te apropii de esenţe. E un soi aparte de libertate, acest mers pe jos. Mergi cum vrei şi te opreşti când vrei.

În fond o *coborâre* infinită în adânc. O călătorie, un pelerinaj sacru.

Mersul, ca meditaţie.

Thoreau: *dacă oameni ar contempla liniştiţi realitatea şi n-ar vrea să se lase orbiţi, atunci viaţa ar părea, spre a o compara cu ceva uzual, ca un basm, o poveste din „ o mie şi una de nopţi”. Dacă am acorda atenţie doar la cea ce e inevitabil şi care există pe drept, atunci străzile ar răsuna de muzică şi poezie*.

E în noi mereu un loc, adânc, unde suntem agasaţi de faptul că nu există o *autoritate iubitoare,* care să ne debaraseze de experienţele nedorite. Dorul acesta este de fapt o solie a sâmburelui lăuntric, ce *poartă* către sinele genuin. Ca şi în basme are loc o confruntare, pe care nu o putem ocoli, confruntarea cu sinele, concomitent cu preluarea responsabilităţii de sine.

Dacă coborâm adânc în noi găsim aceleaşi lucruri pe care le găsim dacă pătrundem adânc în ceva exterior; ceea ce e adânc în noi este în adâncul a toate. În acest context Yoga spre o pildă este ... încercarea treptată a conştiinţei *de a preschimba un obiect în subiect*. Înaintarea în Yoga este rezultatul unei evoluţii treptate, nu un salt brusc, ori cum se spune, pârguirea necesită timpul ei. Yoga s-a confundat şi se confunda cu o anume severitate, ba chiar şi cu un anume „chin”; însă ea este pură bucurie, revelaţie, primirea luminii divine în noi, o iubire pentru ceea ce este: lumea întreagă se află într-o stare de Yoga. Ea este Trezire. Nu se creează undeva afară, ci este în fiecare.

Potrivnicii noştri nu sunt persoanele, nici lucrurile, ci *modul nostru de gândire*, care se consolidează în modele, trebuind mai apoi să fie treptat mistuite. Mistuirea acestor modele este anevoioasă şi *realizabilă doar în timp.* Şi ea se realizează cu atât mai rapid cu cât spiritul este *mai identic* cu travaliul. Meditaţia nu este astfel o tendinţă a devenirii ci a fiinţării. Devenirea este un proces al transformării întru un scop şi presupune astfel o

anume *nelinişte*. Ea presupune o mişcare obiectivă a conştiinţei. O *direcţie,* aşadar, orientată în afara unui sine însuşi, pe când fiinţarea presupune o tendinţă înspre propriul sine, un soi de *autoretragere* în forul lăuntric.

Cu timpul întrebarea fundamentală va deveni pentru fiecare, **nu** ce poate face dumnezeu pentru noi, ci ce putem face noi pentru dumnezeu.

Potrivit unor cercetări recent în domeniul ştiinţei, materia pare a se pierde, a se refugia într-un *continuum ne-divizat*, un continuum de energie, *un abis epistemologic* între Văzător şi Văzut, o aşa-zisă extindere spaţiu-timp, transcendând astfel vechile concepţii despre întinderea tridimensională şi împărţirea timpului în trecut, prezent şi viitor.

De aici însă nu poate rezulta decât faptul că observatorul individual nu poate sta undeva *în afara* acestui continuum. Aşadar universul aflat în cunoaştere de sine şi cunoaşterea de sine propriu-zisă sunt unul şi acelaşi lucru. Universul pare a fi o ţâşnire nemăsurată de inteligenţă, care se cunoaşte pe sine şi nimic dinafară nu este obiect al perceperii senzoriale ori a cunoaşterii de natură psihologică. În actul cunoaşterii de sine se re-cunoaşte concomitent şi universul, iar pe de altă parte, cunoaşterea universului este cunoaştere de sine.

Iubirea devine astfel în mod spontan *atotprezenţă,* lipsită de o fixaţie asupra unei persoane, obiect, ori un anume ideal.

Se pare că în spatele simţurilor noastre se află sisteme centrale supraordonate, organele noastre perceptive fiind doar instrumente, ce par a fi mânuite de forţe plasate cosmic în direcții diferite. Totul pare a aparţine unor principii supraordonate din lăuntrul universului fizic, anume nivele ale existenţei, care în Vedanta se numesc *Locas*, manifestări ale universului în perimetrul fizic, nivele mentale, vitale şi intelectuale.

În Buthan (mic regat din Himalaya), o treime din populație se duce la mânăstire spre a se ruga pentru celelalte două-treimi ale populaţiei, care menţin în viaţă prin munca lor întreaga comunitate. Nu există neînțelegeri din această cauză, fiindcă cele spirituale sunt mult mai apreciate decât cele materiale (când te gândeşti la acestea din perspectiva timpului şi a lumii noastre „moderne" ai impresia că asculți un basm ...).

T*emplu* – acest cuvânt presupunea la început o porțiune de cer, pe care o observa *un augur*, spre a trage concluzii dinspre cele cereşti asupra celor pământeşti. Aşadar sarcina augurilor era ca prin Vederea lor să aducă laolaltă (con)templul de jos cu cel de sus şi a ajunge astfel la o viziune unitară. De aici şi cuvântul *contemplatio*, con-templare.

Lao-Tse: *motivul pentru care sufăr un mare rău se datorează faptului că deţin un Eu. Dacă nu am un Eu, ce rău mai există atunci*?

Saltul de la *a crede în dumnezeu* la *a trăi din dumnezeu*. Lumii în care trăim îi lipseşte simţul pentru poezie. Acest grai poetic, chiar dacă se loveşte de inexprimabil, dacă eşuează în

nerostire, are totuşi capacitatea maximă de *a sugera*, prin impacturi lexicale inedite, şi acest lucru este cel care îi defineşte în cele din urmă calitatea.

Lila, jocul divin, e poezie pură.

Religia a trebuit mereu să se instituţionalizeze. Mistica însă, nu. Acest lucru îi conferă calitatea de reînnoire perpetuă oricărei religii, şi anume din lăuntru. Hipertrofia ego-ului nu înseamnă altceva decât încercarea de a înţelege raţional realitatea divină: nu-ţi fă chip cioplit.

Eckhart: *vrei să găseşti natura fără de văl, atunci toate simbolurile trebuie să fie zdrobite, şi cu cât pătrunzi mai adânc în lăuntru, cu atât mai aproape eşti de Fiinţă* (Goethe a citi fără îndoială acestea în predicile lui Eckhart, atunci când spune: *alles Vergängliche ist nur Gleichniss* – tot ce e caduc e doar simbol).

Şi tot Eckhart, uluitor pentru vremea lui, sec. al 13-lea (cum şi-o fi consternat şi îngrozit contemporanii ...):

Dacă eu nu aş fi, n-ar fi nici dumnezeu.

***S**etea de divin* pare să capete din nou o dimensiune existenţială în aceste vremuri. Nevroza noogenă, cum o numea Viktor Frankl, adică una care nu are cauze psihice, ci existenţiale (metapatologia lui Maslow). Cu alte cuvinte îndoiala în sensul existenţei. Suntem spiritualmente subnutriţi.

Creierul şi sistemul nervos sunt doar ceea ce în limbajul informaţional poartă denumirea de hardware: Software-ul este conştiinţa, iar programatorul, sinele nostru lăuntric. Astfel se

poate schimba programul dacă se intră în contact cu „programatorul”...

(pilda tămăduitorului: încercând să vindece un copil bolnav prin rugă, a trezit ironia unui sceptic. La care vraciul i-a replicat că este un ignorant, care nu înţelege nimic. Fireşte, acest lucru a trezit furia şi agresivitatea celuilalt, însă vraciul a reluat imediat: dacă vorbele mele te pot înfuria aşa de tare, de ce să nu aibă alte vorbe puterea tămăduirii ...)

Zen-ul şi mistica au două trăsături comune: cunoaştere şi compasiune; înţelepciune şi agape: *nu există iubire fără aflarea unităţii* şi nici adevărată cunoaştere fără iubire. Transcenderea de sine pare a constitui structura de bază a evoluţiei. A te opune acestei transcenderi de sine (a te opune deci depăşirii ego-ului), constituie şi cauza dispariţiei unor specii, iar în cazul individual, ruina.

Esenţialul pare a fi faptul de a pricepe că *clipa prezentă nu are început*. Schrödinger, fizicianul: *prezentul este singurul care nu are sfârşit.*

A se pune aceste două afirmaţii în analogie cu divinitatea ...

Wittgenstein: *viaţa veşnică aparţine acelora ce trăiesc în prezent*.
Rufi: *Sufi-ul este fiul clipei*.

Majoritatea ne irosim în amintiri şi aşteptări.

Timpul este graniţa pe care o aşezăm eternităţii. Nu e *o problemă*, ci o iluzie, aşadar.

A accepta moartea înseamnă a trăi destins, fără de un mâine (prin care ne amăgim că ocolim moartea).

Cauza primordială nu a fost ieri; este un eveniment prezent, un continuum.

Au fost şi sunt şcoliţi cu toţii „în toate cele”, însă nu în Iubire. Societatea, familia, par să „interzică”orice formă de iubire, să o zădărnicească treptat.

Când un om iubeşte cu adevărat *nu mai poate fi manipulat*.

Tot în acest context. Când ţi-e teamă şi eşti îngrijorat, mintea devine hiperactivă: cu cât un om este mai temător, cu atât mintea trudeşte mai dihai. Mintea pare să fie îmbibată de teamă: de *teama deschiderii*.

Unde domneşte iubirea în mod firesc, spontan, acolo nu e nevoie de religie, ori se va vorbi doar despre O Religie, la singular deci.

Wittgenstein: *unui răspuns, care nu poate fi rostit, nu-i poţi enunţa nici întrebarea*. Enigmă *nu există. Dacă o întrebare poate fi pusă, atunci poate primi şi răspuns ... Îndoiala există unde există întrebarea; o întrebare, doar unde există un răspuns, şi aceasta doar unde ceva* poate fi spus. *Simţim, că chiar şi atunci, când toate întrebările ştiinţifice primesc un răspuns, că problemele vieţii noastre nici măcar nu au fost atinse. Fireşte, atunci nu mai rămâne nici o întrebare; şi tocmai aceasta este răspunsul.*

Soluţia problemei vieţii o observi prin dispariţia problemei (nu este acesta motivul pentru care oamenii, cărora sensul vieţii le-a devenit limpede după lungi îndoieli, n-au putut spune atunci în ce constă acest sens?*).*

Există în orice caz Denerostitul. Acesta Se arată, *este mistica.*

Şi D.T. Suzuki, în acelaşi context*: întrebarea capătă abia atunci un răspuns, când nu mai este pusă ... adevăratul răspuns zace acolo, unde întrebarea încă nu a fost pusă ...*
*(*unde nu a fost pusă întrebarea – este acel Acum al lui Eckhart, în care viitorul şi trecutul dispar şi cu ele şi gândirea centrată asupra lor)

Faptul că gândirea noastră este programată (prin contextul social, familial), devine evident doar atunci când nu mai contemplăm *lumea* prin filtrul gândirii şi simţirii noastre, ci contemplăm *noi înşine* gândirea şi simţirea noastră. Este prima treaptă a meditaţiei.

Fiind mereu *Tot-Ce-Este* şi nimic altceva, cum să se recunoască acest Tot-Ce-Este?
În absenţa a Altceva, Tot-Ce-Este **nu** este. *Cum să se Afle pe sine* Tot-Ce-Este atunci? Fireşte doar printr-*un punct de relaţionare*. Însă un punct de relaţionare aflat în afara lui nu există. Doar unul singur: cel aflat *în Lăuntru*. Acel Este – Nu Este.

De aici urmează însă că orice parte a sinelui său este în mod necesar mai puţin decât întregul. Şi astfel Tot-Ce-Este, e nevoit a se divizia pe sine însuşi (polaritatea iubire-teamă).

În acest fel există două lucruri: este Acesta şi Acela (existând concomitent) şi Ceva ce nu este nici unul din ele, aşadar trei elemente: ceva *ce trebuie să existe* ca cele două, Aici-ul şi Acolo-ul să poată la rândul lor exista.

Acesta pare a fi Nimicul, care le conţine pe toate.

Iertarea este calea eradicării *în clipă* a tot ce a fost.
Iertarea pare a fi elementul ce intervine modificator în succesiunea de sine a destinelor.

Budismul pare să cuprindă întreaga existență, prin Trezire, Atenție (în forma în care se asociază conștiința cu inima), Compasiune, calm și detașare. El ne poartă dincolo de narcisismul (egocentric), încât nu ne mai identificăm cu conținutul experiențelor (aflărilor) noastre, ci cu *însăși conștiința* noastră.

> Totul este să devii din punct de vedere uman mai „încăpător”, mai cuprinzător, fără a exercita control asupra nimănui, ci a încerca prin ascultare deplină să înțelegi aproapele, să te apleci cu grijă asupra lui, ca mai întâi, *pura ta prezență* să constituie punctul incitativ al miezului metanoic ce zace în fiecare, astfel încât să provoci o „spontană” trezire în el.
> Departe de ascetism să devii dimpotrivă tot mai viu, tot mai transparent: compasiv, acceptiv, cu un – mereu virginal – simț al umorului ...

Și din nou: totul poate fi pus în analogie cu pasiunea, tot mai frecventă, a unui soi de alpinism de performanță: cel ce urcă în spații mortal de rarefiate, de fapt coboară tot mai mult în adâncul său.

Să trăiești autentic, potrivit *sound*-ului tău genuin, poate fi un lucru dureros-dulce ... însă, te poți în schimb cu siguranță „odihni” în sine ...

De ce vrei tu mereu să-i schimbi pe toţi? Într-adevăr, de ce, – când astfel nu modelăm decât separări, frustrări, însingurări?

> Însă, când cineva te scoală în miezul nopţii şi te întreabă, *cu sete*: ce să fac? - ce poţi şi face decât să aşterni blând şi lin treptele întrebărilor, ca el însuşi să priceapă de la sine, laolaltă cu ... tine, ce anume ... (dacă te roagă unul să-l însoţeşti 3 mile, însoţeşte-l zece ...)

Pema Chodron (Start where you are). *Ce faci pentru tine însuţi - fiecare gest prietenesc, fiecare gest blajin, fiecare gest onest şi al pătrunderii limpezi în lăuntrul tău – influenţează felul în care îţi trăieşti lumea. Da, va influenţa chiar şi experienţele pe care le faci în lume. Ce faci pentru tine însuţi faci pentru alţii. Şi ce faci pentru alţii faci pentru tine însuţi.*

Cât de sete poate să-i fie unui peşte, nu-ţi poţi da seama, decât atunci când îl vezi cum se zbate în nămol, cu disperarea presimţirii în apropiere a apei; tot astfel ne zbatem şi noi în *propriile îngrădiri*, de noi înscrise, fără a pricepe, că trebuie doar să ne deschidem inima, să ne deschidem iubirii, aşadar, ne-îngrădirii absolute.

Orice Criză ar trebuie să presupună un moment al **Opririi**. O oprire a reconsiderării, a confruntării cu sinele şi implicit deci şi a unei reconsiderări pe plan social-politic.
Confruntarea de sine ar presupune la rândul ei o latură pur lăuntrică, individuală a unei posibile metanoia (a curajului de a te privi deschis în oglindă), ca pornind de la acest punct să se

poate realiza o resurecţie socială. *Dinspre individual întru social şi nu invers*: să se aştepte mereu o rezolvare de afară, dinspre un for ori altul, care în majoritatea cazurilor au declanşat criza şi care în această situaţie vor trage şi foloasele maxime din acest „haos" („îmi place haosul fiindcă mă pot descurca" ... , mi-a zis odată unul). Mântuirea vine din lăuntru, mereu.

Orice criză presupune incipienţa Trezirii. Nu atât un prilej de văicăreală, ci mai ale a privi această criză în faţă, ca Şansă. Fiindcă nimic nu este întâmplător. Criza trebuie să incite un soi de Îndârjire. Dăruie, dârzenie şi declanşare treptată a solidarităţii întru traversarea ei. Toate sub semnul Smereniei.

Cred că o cultură nu se află niciodată în criză (nici Poezia). *Criza este a noastră*, nu a culturii. Este o criză care atenţionează divin la *carenţele conştiinţei* contemporane, la o anume „calitate" a ei. Un semn al *îndepărtării de sacru* (în sensul extins al faptului că orice lucru ori fiinţă sunt în fond sacre). *Sacralitate şi superficialitate*. Asta mi se pare a fi în fond problema, ori cum spune pe vremuri Buna mea: „n-au nimic sfânt". De aici trebuie să înceapă *oprirea întru trezire.*

Orice criză e simptomul unei boli. O boală socială extinsă planetar acum. Toţi sunt afectaţi, însă majoritatea se lasă manipulată de medii într-un soi de panică paralizantă. Aici se defalcă lucrurile: unii vor căuta soluţii mentale, când în fond *problema este una a Conştiinţei,* iar alţii vor trage, ca de obicei, foloasele, vor realiza beneficii din această situaţie (ca întotdeauna de când lumea). Privită dinspre latura individuală, această problemă arată astfel: nu te opreşti, nu te trezeşti *din rătăcire*, vine o boală, ori un accident, care te va ţintui la pat obligându-te

la reflecţie, oprire şi reconsiderare, de vrei ori nu. N-ai altă soluţie. Vine o vreme când fiecare, fără de excepţie, va trebui *să răspundă*.

În acest context revistele literare şi editurile ar putea juca un rol extrem de important, însă în măsura în care sunt în stare să se adreseze publicului (care în fond este susţinătorul lor material), adică să-şi creeze publicul. Într-un moment de criză a anilor trecuţi o editură vestică a scos vreme de luni de zile, prin solidarizarea colectivă a scriitorilor, cărţi-manifest, în care se deconspira deschis starea de fapt a lucrurilor. Cu rezultatul că un mare public a cumpărat aceste cărţi (şi adiacent a devenit atentă la toate apariţiile acestei edituri, care a devenit astfel una din cele mai prospere). Un alt exemplu edificator este reîntoarcerea la editurile mici, care scot cărţi excepţionale, atât sub aspect grafic, artizanal, cât şi sub aspect al conţinutului, al calităţii. Este exemplul lui H.M. Enzensberger, care în momentele de îngurgitare a editurilor sub presiunea concernelor internaţionale, a avut curajul să deschidă o mică editură, *Andere Bibliothek*, în care a scos cărţi la un tiraj de aproximativ cinci mii de exemplare, cărţi bine selecţionate, întocmite cu o artizanală dăruire, vândute toate şi solicitate în continuare. Publicul vestic (care se îndreaptă în ultima vreme spre produsele „de casă”, pregătite de producători particulari, de mică anvergură, cumpărate direct de la producător în piaţă), a ales această formă – nu a produselor în serie, industriale, fabricate în uzine-mamut – ci Cartea confecţionată cu Iubire, Dăruie, cu pasiune, într-un cuvânt cu inima şi sufletul focalizate asupra fiecărui amănunt (sufletul bucătăresei trece în mâncarea pe care o pregăteşte, spun hinduşii; ce „trece”, ce se strecoară însă în produsele industrializate, la scară mare, gigantescă,

unde muncitorii vin tracasaţi de lipsuri şi nevoi, de supărări şi griji, de furii şi agresiuni, mai mult ori mai puţin reţinute? Şi noi le înghiţim pe toate...).

Fireşte, contextul de dependenţe şantajante (în această molipsitoare erotică a corupţiei), în acest joc al cenzurii economice (mult mai eficace decât cea a cenzurii interioare, ori a celei mai noi, a best-seller-ului, derivate direct din cea economică: cum să scriu cartea ca ea să fie vandabilă, să aibă „succes”?), pare a fi „invincibil”, de nestârpit. De aceea, Criza constituie momentul re-considerării generale şi al *Şansei*, pe care dacă perpetuăm (perpetuare diabolicum ...) şi deci nu ne Oprim şi ne Trezim, o transformăm într-o catastrofă, într-o boală cronică, care va molipsi şi distruge la urmă, până şi pe cei care se cred „avantajaţi” şi infailibili. Consider că nu suntem încă bolnavi incurabili: existenţa Crizei, în mod paradoxal, o „dovedeşte” de altfel.

Cultura trebuie să dea o pildă, chiar, *şi tocmai* datorită situaţiei economice disperate în care se găseşte (în ciuda ridiculizării ei în această lume demonizată de arginţi), nu deplângându-se pe sine, ci punându-se o vreme în slujba unei Treziri, în ciuda „naivităţii” acestui demers „utopic”: însă nu este utopia cuvântul preferat-anatemizator, ba chiar timorant al demonului? Altminteri, riscă să devină ea însăţi o „martiră” – deîndată uitată, cum au fost uitaţi toţi cei care s-au jertfit de-a lungul secolelor şi de care nimeni azi nu mai vrea să audă.

Cultura (ca fundament şi nu ca ornament), trebuie, din contra, *să se folosească* de această Criză (care a devenit scuză generală pentru situaţia precară la care a fost supusă mereu în ierarhia unei naţiuni, mai ales în ultima vreme), spre a-şi

recuceri tocmai Acum, în acest moment, locul pe care, funciarmente, îl merită şi prin care o naţiune îşi stabileşte, mai întâi şi mai întâi, locul în lume, chiar dacă în mod adiacent-discret în aceste „moderne" vremi.

Editurile, Revistele literare, cărţile, Poezia, joacă în acest context un rol major. Salvarea noastră stă într-o resurecţie a Conştiinţei, în care toiagul îl reprezintă fără de îndoială cultura, ca anexă-liant în travaliul lăuntric al fiecăruia în parte întru (mai apoi), o „spontană", sinergică resurecţie socială şi politică.

Doar prin travaliul individual al fiecăruia se poate în fine îndeplini un deziderat jinduit de unele vârfuri de amar de vreme, cel al resurecţiei sociale şi deci: Comuniunea, re-încropirea sentimentului comunitar. Solidaritate.

Nici lumea, nici cele moştenite prin naştere nu reuşesc a ne face ceea ce suntem. Doar acel *sigiliu fără de nume*, pe care doar arta – individuală şi unică – a vieţii îl va face să transpară.

Însă o competiţie va fi câştigată doar atunci când *fiecare* o va câştiga: într-o lume a mizeriei, suferinţei, nedreptăţii, inechităţii, nu câştigă nimeni.

Menirea/rostul nostru în lume nu este profesia, job-ul, ci *chemarea, vocaţia* (vox, vocare), în fine, *regăsirea sunetului nostru genuin*, a *sound*-ului unic ca amprenta. Nu suntem atât *soli ce şi-au uitat solia* (J.Herschel), ci însăşi solia.

Dacă ne-am găsit acest sunet propriu, inconfundabil, se poate zice că l-am găsit pe dumnezeu; iar dacă sufletul aproapelui nostru nu este recunoscut de noi, să nu se

nădăjduiască nici la recunoaştere din partea divină: o şcoală ar trebui în primul rând să dezvolte la elevi faptul că fiecare este unic, irepetabil, ceva deosebit şi în al doilea rând, că cel de lângă el este de asemenea ceva deosebit, unic.

Îmi stăruie în minte, mai ales când revine toamna, o scenă emblematică, deşi aproape incredibilă, dacă nu aş fi asistat la ea: prin toamna lui 1998, am fost invitat la Târgul de Carte de la Frankfurt de către D., cunoscută poetă, pe atunci redactoare responsabilă cu traducerile a unei mari edituri bucureştene. Era vorba de a obţine de la ministerul culturii, al cărei reprezentant de frunte, I.C., se afla şi el acolo, o subvenţie pentru apariţia la această editură a cărţii lui D.S. transpuse de mine în română. Împreună cu prietenul Nicholas Catanoy, am convenit să mergem împreună la Frankfurt. Medic radiolog, Nicky, cum îi spun apropiaţii, a rămas prin anii 70 în Occident, stabilindu-se în Canada, unde a trebuit să-şi susţină din nou o serie de examene spre a fi acceptat ca medic; aici a cunoscut însă şi o pleiadă de scriitori importanţi ai acestei ţări, împrietenindu-se cu ei şi colaborând la revistele literare ale Canadei, luând parte la diferite conferinţe literare internaţionale. Apoi s-a stabilit în Franţa, fiind o vreme şi *flying doctor* prin Africa (unde a fost chiar şi luat ostatec de nişte berberi...), a lucrat mai apoi la editura Flammarion din Paris. Apoi, a fost trimis în America Latină – datorită faptului că stăpânea curent mai multe limbi străine, scriindu-şi cărţile în franceză, germană, engleză, spaniolă –, unde a luat interviuri scriitorilor de acolo, printre care menţionez un interviu extraordinar cu Borges (o

carte extrem de interesantă de interviuri în limba româna a apărut de curând în Ţară, abia menţionată de presa de specialitate). A colindat lumea continuând să scrie în limbile menţionate peste 30 de volume călătorind imens, convertindu-se la budism în Nepal... publicând după 89 numeroase cărţi în Ţară, printre care menţionez o carte-jurnal de idei, *Cârja lui Sisif*, de-o acuitate şi inteligenţă a ideilor rar întâlnite, abia citată de critica literară... O personalitate de mare cultură şi în primul rând un Om... Pe scurt, am ajuns cumva cu el, care se apropia pe atunci de 80 de ani, aproape de standul românesc, care se afla într-un colţ destul de întunecos, însă şi larg, dat fiind că în apropiere se afla şi un bufet, precum şi un bar ad-hoc cu specialităţi române. Aici, spre uimirea mea am recunoscut pe fiul unui fost bun prieten, Rolf Bossert, care era acolo pe post ... de barman. În faţa băruleţului astfel improvizat, poetul Doinaş, sprijinit într-un baston...recita *Mistreţul cu colţi de argint*, în vreme ce în faţa lui pe un fotoliu, ca unic spectator şi susţinător, d-na Irinel, îl asculta cu sfinţenie ... Lumea trecea impasibilă prin faţa lor, iar colegii de breaslă şi redactorii editurilor ciocneau paharele, într-o hărmălaie de nedescris, tipică, ignorând cu desăvârşire eforturile poetului. O scenă ca din Purgatoriu...

Ne-am apropiat uluiţi de standul celei mai celebre edituri bucureştene, unde la o masă, şeful ei, îşi nota ceva, în vreme ce la câţiva metri de el se derula patetic povestea prinţului ... Ne-a privit cu o încruntare de connaisseur, masiv, cu o „frunte luminoasă” şi *anume* rărită de păr, profetică („de geniu”,cum ne descria, cândva cu mare satisfacţie şi pricepere, Emil H., mie şi lui Helmut B. în anii studenţiei echinoxiste la Cluj, fruntea unui poet boem, director pe atunci la ed. Dacia). Nicky, ignorând total în credulitatea lui toate aceste semne de rău augur, s-a apropiat, a dat bineţe prezentându-se cu o

interbelică politeţe. A fost deîndată întrerupt de înaltul (la propriu şi la figurat) personaj, care – fără a se scula dintr-o minimă politeţe, indiferent cine ar fi fost omul care se apropia de standul „lui” şi mai ales ca reprezentant oficial al unei edituri – l-a şi repezit din fotoliu: „mai lăsaţi-mă în pace cu balivernele voastre din Occident”...după care şi-a reluat impasibil adnotările aforistice vitale... Ne-am uitat unul la altul, apoi, cum bătrânului i se muiaseră de stupefacţie picioarele, l-am luat de braţ şi l-am condus la un scaun în apropierea d-nei Irinel, care, în extaz, asista la destinul princiar, încurajând, ca singura suporteră, pe soțul ei în tentativa lui solitară...Cum de acceptase aşa ceva?...

Restul – că l-am abandonat acolo o vreme, ca pe o grămăjoară a nenorocului şi a stupefacţiei, spre a mă întâlni în fine cu câțiva metri mai încolo la o masă aflată între barul improvizat şi bufetul oficial, cu D. şi cu ministrul culturii I.C.; că după o scurtă agapă, am obţinut subvenția („să-mi aduci aminte la Bucureşti să-i dăm subvenția lui Zanca...”); că l-am dus mai apoi înapoi la gară, fără de nici un comentariu pe un Nicky, care deşi palid şi cam şubred pe picioare, înfrunta cu umorul lui nonşalant şi cu o bonomă ironie (semn al extremei lui vulnerabilităţi), întreaga situaţie grotesc-tragică, repetând mereu ca în transă: *Turcirea lumii, Andrei*... –, restul, repet, mi s-a părut derizoriu, deşi un comentariu mai pe larg nu ar strica. Însă ce rost ar mai avea el oare, când în fond personajele mi s-au părut a fi de-a dreptul *interşanjabile*, sporind astfel tragismul în vreme al oricărei tendinţe de resurecţie pe orice plan, de unde şi „anonimatul” lor în acest text. Ajunge. Asta a fost.

Faini ficiori, cum îmi spunea odată Alex Lungu, referindu-se la Caraion şi la „giumbuşlucurile” lui – să

zicem, spre a ...câştiga timp în acest text –, vis-à-vis de „cunoscuţii" lui din Occident (între care Nicky era unul din cei mai „vizitaţi", cel mai abordat, mai vizat de el...), aşadar spre a relua încă o dată formula lui Alex: *faini ficiori*, nu-i aşa?

Există o tainică *dependenţă,* ca în cazul drogurilor, a elevilor /studenţilor faţă de anumiţi dascăli bine pregătiţi, pasionaţi. La rândul lor, aceşti dascăli „întreţin", mai mult ori mai puţin conştient, această dependenţă; aceasta, şi dintr-o, ascunsă si deseori neconştientizată, nevoie de exercitare a puterii. Îl „fac" pe elev/student dependent de ei.

Dacă le reproşezi acest lucru, unii zâmbesc, alţii sunt ultragiaţi.

Pe undeva şi în parte, această *reciprocă dependenţă* explică şi imensa influenţă a lui Nae Ionescu asupra lui Eliade, Cioran, Sebastian, precum şi a asupra multora din generaţia lor. precum şi atitudinea lor din corespondenţă ori din presa vremii.

(Cumva, în loc să creeze autonomie, o anume Încredere în sine, se creează în fond în forul inconştient un sentiment vag de „culpă", de vinovăţie în discipol, exact cum au creat religiile această stare de-a lungul secolelor).

Succesul este o religie în State. Este de la sine înţeles şi îmbucurător faptul că populaţia de culoare este mândră că are în fine un preşedinte de culoare, fenomen considerat cu totul absurd, acum, să zicem, douăzeci de ani. Azi însă îl omagiază prin funeralii naţionale pe, zic ei, cel mai mare *artist-pop* al tuturor vremurilor. Până aici totul bine şi lăudabil, însă să-ţi

exhibi „durerea” în faţa televiziunii urmărit de milioane de fani, cu glasul înmuiat de lacrimi, susţinut cu câte o mână consolatoare pe umărul îndurerat de alţi cinci-şase, adunaţi ciorchine în jurul microfonului, al bocitorului, ca imediat el să fie înlocuit de altul, care în mod, mai mult decât evident, aşteptă cu nerăbdare să-i vină rândul, ca apoi, după ce predecesorul face loc, brusc faţa lui să ia contururi normale, încurajând el la rândul lui succesorul la panegiric ... Un simptom, nu atât penibil, ci mai ales un simptom social extrem de grăitor: *succesul a devenit realmente o religie* în America; cu tendinţe molipsitoare, globalizante, fireşte, dinspre o ţară care „dă tonul”. Nu vorbesc acum de calitatea artistică a defunctului, alăturându-l unor artişti genuini, modeşti şi fără aplecare pentru *circensis*, ci vorbesc tocmai de acest lucru, care pare că a dobândit dimensiuni hiperbolizante (şi doar dacă menţionăm enormele sume încasate de vedete în aceste timpuri, faţă de modestele retribuţii şi recunoaşteri din stadioanele şi arenele Romei antice, culminând cu acordare libertăţii, vieţii, celui cu pricina): *panem et circensis*. Totul pare a deborda azi într-un kitsch jalnic: stilizarea unui om într-un zeu mistuitor de rase, prefigurarea prin moarte a unui soi de idol al desfiinţării rasiale, când el tocmai de rasa lui a dorit să scape prin numeroasele sale transformări prin intermediul operaţilor estetice, devenind în final o caricatură deplorabila a lui însuşi. Se pare că de acum câteva milenii şi până azi, aceste lucruri, nu numai că nu s-au prea schimbat în esenţa lor, ci dimpotrivă au dobândit valoarea de repere, *de modele* absolute pentru o umanitate, care tocmai prin „calitatea” ei face posibile astfel de stări de lucruri. Capacitatea de hipnoză colectivă a industriei de mediatizare, de prostire a masei, a sporit la dimensiuni de basm prin gigantescul fiecărei apariţii, în care se cheltuiau milioane şi

se recoltau miliarde. Doamne, ce încet, în câte milenii se trece în masă de la un nivel de conştiinţă la altul, lucru care ţine în fond de graţia divină. Într-adevăr, omul nu este atât de rău pe cât este de prost, de ignorant, şi fireşte, în mod adiţional şi necondiţionat, şi fudul. Fudulia, ca o frână a vremurilor. Această ignoranţă este manipulată superb de tot felul de impostori financiari, în prelungirea rafinatei tendinţe: *to be number one*, să fii mereu *Cineva,* să atragi atenţia publică, să fii în lumina rampelor mereu: în fond, *ce ţipăt adânc, inconştient, sfâşietor după Iubire*! Şi ce victimă vedetă, înfulecată şi mistuită bucată cu bucată. Pare că fiecare om are un ochi al cărnii, un ochi al spiritului şi un ochi al Duhului. Şi atunci arta pare să fie categorisibilă şi după felul ochiului utilizat. Cu cât nivelul ochiului este mai înalt, cu atât mai adâncă arta. Esenţa artei duhului este la urma urmei transformarea, metanoia. Să exprimi ce nu eşti, însă poţi fii.

Un film despre moartea lui Versace. În final, poliţia americană încearcă să înţeleagă mobilul ucigaşului lui Versace şi îl explică prin invidia provocată de celebritate ... deplângând lumea în care trăim. Zic ei: „poate va reveni transformat în înger”, regizorul făcând aluzie la faptul că în noi se ascunde sub forma posibilităţii atât binele cât şi răul. Apare deci celebritatea ca o altă formă de *dependenţă*. „Toţi suntem dependenţi de celebritate”, spune unul din ei. „Ne creăm idoli, pe care apoi tot noi îi distrugem”.

Este şi veşnica problemă a *declicului*, i-aş spune eu. Există momente în care se declanşează acest declic, în zona delicată a minţii, fie sub forma lui distrugătoare, fie sub forma lui benefică, a înţelegerii, a priceperii şi implicit a metanoiei, potrivit marjei de bine ori de rău acumulate. Declicul acesta

pune în evidenţă faptul banal, că diferenţa dintre prieten şi duşman este ... minimală (ca şi cea dintre victimă şi călău, de altfel). Cu alte cuvinte, pe măsura inspiratelor vorbe ale rabinului, atenţionat de enoriaşi asupra faptului că unii tineri joacă cărţi, noapte de noapte, ca nişte apucaţi: „dacă ar folosi această patimă întru dumnezeu, ce-ar mai putea realiza!"

În acest context, Versace era celebru, însă mai era şi ... Versace, omul sensibil, rafinat, care înspre final îşi dă seama ce face viaţa demnă de-a fi trăită, sensibilitatea lui intuitivă devenind de-a dreptul premonitorie, însă dezvăluindu-i şi aspectele ignorate, amânate, ale vieţii în evantaiul splendorilor şi ofertelor ei fireşti, ignorate în general. Bogaţii îşi găsesc în şi prin modă, datorită lipsei totale a celorlalte „griji", un soi de modus vivendi „onorabil", moda devenind mijlocul de diferenţiere faţă de vulgaritatea masei, însă prin reprezentanţi ei, şi un „parazit" al acestui strat social. În acest sens, fireşte, poliţiştii au dreptate: cu toţii, atât cei ce sunt dependenţi în masă după celebritate, urmărind cu nesaţ viaţa şi faptele exponenţilor ei, cât şi cei care se lăfăie în bani, cu toţii sunt vinovaţi de ceea ce s-a întâmplat. Tânărul care-l împuşcă pe Versace devine printr-un declic, un soi de *punct comun* al tuturor (prin *procentajul sporit* al capacităţii de distrugere aflat în proporţii diferite în fiecare). Vina este astfel – prin răsfrângerea procentuală a răului, diferită de la om la om – *şi colectivă* (chiar prin reducere contextuală), întotdeauna. Toţi suntem „umbriţi" de tot ce se întâmplă pretutindeni. Ea se manifestă (şi contextual) ca un sistem piramidal, ori de terase chinezeşti, în care vârful piramidei, ori al terasei – tânărul cu pricina în acest caz – devine exponentul maxim al răului, distrugerii, agresiunii, vârful de lance, cum s-ar spune, *făptuitorul*. La o analiză lucidă, fără menajamente, în „oglindă", fiecare va recunoaşte această

marjă a răului/ a lumii – absolut individuală -, în fiecare. Altfel nu am fi Aici şi Acum. Fără aportul celor „buni”, cei „răi” nu ar fi în stare să facă ce fac. Recunoaşterea, conştientizarea aceasta duce la toleranţă, la iertare, la abolirea oricărui act punitiv, sentenţional. Şi ea începe cu iertarea de sine.

Actul sexual poate fi actul cel mai primar prin care se poate „bănui” că starea de beatitudine astfel creată se datorează *abolirii gândurilor şi a timpului*. Pentru câteva momente ele nu mai există. Actul sexual devine astfel doar *punctul* unei linii prelungite prin actul meditativ. Începutul. Nu sfârşitul, cum mulţi cred. El este astfel, un soi de altă „oglindă”.

(Mintea noastră, aşa zis raţională, este dependentă psihologic şi cultural. Gândirea şi raţiunea au fost ridicate la rangul de ideologie, însă ea nu mai poate deosebi gândirea propriu-zisă de *gândirea optativă*, atot-însoţitoare. De atâta gândire nici nu se mai poate gândi. Roim de gânduri, pentru care, vorba lui Valery, nu există un mecanism de frânare ori de dizolvare a lor; doar prin acceptarea faptului că nu suntem gândurile, nici sentimentele noastre, prin acceptarea lor, prin urmărirea lor calmă, detaşată, se mistuie ele treptat.)

Zukav Gary, laureat american al premiului Nobel: *dacă fizica contemporană a lui Bohm, ori o fizică asemănătoare în viitor, vor deveni orientative în fizică, dansurile* (se referă aici la viziuni asupra lumii, n.n.), *Estului şi Vestului vor interfera armonic; nu fiţi surprinşi, dacă prelegerile în fizică ale sec. 21 vor conţine prelegeri asupra meditaţiei.*

Zukav se referă desigur aici la faptul că există forme ale înţelegerii, care depăşesc logica şi raţionalitatea, oferind

posibilitatea de a deschide dimensiuni ale realului, care se închid în faţa intelectului, însă care se deschid unei cunoaşteri (aflări / experimente), spirituale. Ştiinţa naturii este în stare să ofere spiritualităţii mistice, imagini şi noţiuni cu ajutorul cărora ea se poate articula şi de acest lucru are nevoie mistica (care trăieşte din experimente, care depăşesc puterea de cuprindere a intelectului). Ea, mistica, nu poate ignora însă că acest intelect există şi că are pretenţia deplin justificată de a înţelege realitatea. O minte luminată, care este conştientă de propria ei limitare, ştie că nu poate produce decât structuri, graţie cărora „lumina”, spre o pildă, devine vizibilă: însă lumina însăşi se poate experimenta „afla”, doar graţie Vederii mistice. Ele se completează astfel una cu cealaltă.

John Eccles, laureat la aceluiaşi premiu Nobel: *spiritul imaterial pune în mişcare creierul*.

(El a demonstrat faptul că gândurile şi voinţa noastră sunt cele care activează neuroproteinele, ca procesele spirituale se manifestă material şi nu sunt funcţiuni ale proceselor bio-chimico-materiale. Când avem un gând, un sentiment, o dorinţă, atunci această energie se transformă în molecule în creierul nostru. Deci energia noastră intelectuală şi emoţională se materializează în postura acestor neuroproteine.)

Experienţa mistică genuină *se prelungeşte în viaţa cotidiană*. Dacă nu este aşa, atunci misticul a rămas pe undeva prins pe Cale. Totul este o Însingurare întru o *Reîntoarcere transparentă în lume,* spre a depune mărturia divinului în lume, spre a „contamina" lumea, chiar şi prin simpla lui prezenţă, răspândind în jur această lumina a contaminării, pentru că această binecuvântare a lumii din jur creşte dintr-un Lăuntru şi nu este impusă din afară. Astfel religia devine viaţa şi viaţa este religie.

> Eckhart: *aceasta nu o poţi învăţa prin evadare, fugind de lucruri şi înturnându-te în exterior în singurătate; dimpotrivă, omul trebuie să deprindă o singurătate lăuntrică, oriunde şi cu oricine ar fi el. El trebuie să înveţe să străpungă lucrurile şi să-l pătrundă în ele pe dumnezeul lui.*

Teologia mistică se comportă faţa de teologia cărţilor religioase pe potriva poeziei faţă de critica literară. Mistica se exprimă poetic, iar poezia, chiar şi cea mai „severă" este jucăuşă... un joc al continuelor schimbări, al unei continue metanoia. Mistica devine elementul reînnoirii lăuntrice individuale, însă şi a textelor religioase. Un mistic nu este un om deosebit, ci fiecare om este un anume mistic.

> Thomas De Aquino, în biserica Vasa Nova, cu puţin înainte de moartea sa: *şi tot ce am scris e ca paiul, în comparaţie cu ce am Văzut şi ce mi s-a Revelat.*

Şi pare că o mare parte din starea deplorabilă a lucrurilor se trage de la următorul fapt: aclamarea cu orice preţ a celui aflat la putere, dintr-un impuls transformat prin vreme

într-un reflex, într-un viciu. Adularea servilă a unuia de care depind cariere, subvenţii şi alte avantaje, pe măsura „devotamentului” celui supus. Cei aflaţi sub el îl aclamă, îl linguşesc, îl pupă-n fund, deşi lăuntric, nu sunt de acord cu acest gen de despot aflat în vârful ierarhic. Decalajul dintre atitudine si convingerea lăuntrică provoacă o scârbă, ba mai mult, un soi de ură mocnită, care va fi mai apoi fireşte proiectată asupra lumii din jur. Dacă cel aflat la putere este schimbat, cade, atunci toate refulările izbucnesc, răbufnesc cu un resentiment făţiş, vindicativ, deşi temperate de o rezervă ascunsă şi anume, cunoaşterea printr-o îndelungă experienţă în vreme a vicisitudinilor ei: s-ar putea ca acela într-o bună zi să revină, ori s-ar putea să aibă persoane influente, care-l protejează dintr-un instinct al propriei lor conservări (ştie prea multe). Se creează astfel un soi de cerc vicios de nedepăşit secole de-a rândul. Odată revenit într-o altă avantajoasă postură, totul se „uită”. Balul continuă, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat, toţi fiind mânjiţi în diferite proporţii, totul potrivit sloganului „pedagogic”: cu toţii în rahat, dar nimeni să nu-şi lase coada afară, ori mai „părinteşte”, mai temperat: nu te slobozi împotriva vântului.... prin care de mici sunt „ajustaţi” în familie. Astfel că din nou se revine la vorba genială a lui Caragiale: în final, *pupat toţi P-ţa Independenţii*.

> Puţinii, care de la bun început sunt consecvenţi şi nu se prostituează (înghiţind găluşca şi acţionând împotriva convingerilor lor intime), sunt îndepărtaţi, trecuţi sub tăcere, exilaţi, eradicaţi. Ba mai mult: devin obiectul urii generale prin calitatea lor de „oglindă”.

Şi iată că pot spune din nou, ca acum un sfert de veac. *aprind un chibrit şi mă uit la popor*, căci au devenit şi mai imprevizibili azi,

decât atunci. Mai imprevizibili ca o amintire, mai imprevizibili ca memoria.

Cât de mult se trece sub tăcere, cât de ignorată este starea dezastruoasă a şcolilor, a învăţământului, devine evident abia când colinzi satele, unde foşti colegi îşi exercită meseria, îmbătrâniţi prematur, bovinizaţi parcă de griji, de tratarea lor pe post de fantoşe, chipurile chinuite al copiilor, stările deplorabile ale igienei din şcoli, făcându-te să bănui pe cele de acasă şi mai ales eforturile tuturor, de la mic la mare, când e vorba de *a .. silabisi* câteva rânduri, mai mult ori mai puţin oficiale ... Toate astea îţi smulg parcă o altfel de înjurătură la adresa unor îmbuibaţi nepăsători şi ignoranţi, a unor foruri venale, axate doar pe prosperitatea personală, pe cumetrii, preschimbând mizeria celor mulţi într-o strategie ...şi pretutindeni practicarea unui soi de *dispreţ de castă*, ca *marcă de prestigiu*: Vă bag în ...bibliotecă ...

Dacă Întâmpinăm aproapele cu smerenia generată din conştiinţa sâmburelui divin din fiecare, dacă ne concentrăm de la bun început în orice întâmpinare asupra licărului divin, a scânteii divine din fiecare, acest licăr, această scânteie încep să strălucească cu putere. Astfel, deja prin modul nostru de întâmpinare, fără de nici o adresare, fără de nici o vorbă, putem prin simpla noastră Prezenţă să producem o schimbare esenţială în cel astfel întâmpinat.

Srimad Bhagavatam: *după cum albina culege mierea din diverse flori, înţeleptul preia esenţa din diversele scrieri sacre şi vede doar binele în toate religiile.*

Mereu când suntem într-o stare beligerantă cu noi înşine, când nu suntem în pace lăuntrică cu noi înşine, ne găsim în *ipostaza ego-ului.* Relaţia cu ego-ul nostru pare a decurge asemănător cu o reluare a unei agresiuni casnice: mereu credem că lumea exterioară, cele materiale ne vor face fericiţi. Această materie care este în fond partea neutrală a marii iluzii.

Astfel, suntem mereu nemulţumiţi, mereu nesatisfăcuţi, simţind în noi un gol enorm. Grijile şi angoasele noastre se bazează exclusiv pe acest ego. Sinele genuin, care este parte a divinului, nu a suferit niciodată în fond, căci el nu cunoaşte – ca şi divinul – decât iubirea. Această iubire aşteptă să fie preluată, acceptată, de aceea un artist genuin este în esenţa lui un Trezitor.

În lumea aceasta a ego-ului domină convingerea că materia este solidă şi că are o viaţă de sine stătătoare. Însă când se înţelege faptul că *materia este în fond energie* şi că gândurile dirijează această energie, o conduc, o prefigurează, se va înţelege şi faptul că omul este creatorul propriei sale realităţi.

A realiza deplin faptul că materia este energie constituie şi un salt întru tămăduirea unei boli, un salt dinspre nivelul spiritului.

Dacă am avea Încredere deplină, am putea prin vizualizare, prin gând, împlini totul. Însă încrederea noastră pare a se clătina în mod paradoxal (şi deocamdată ... benefic pentru restul omenirii), tocmai din pricina umbrelor din

lăuntrul nostru, configurate prin tot ce credem că am putea ascunde, tăinui, în fața propriei noastre conştiinţe. Dacă am fi epuraţi de umbre, am fi în starea de graţie a iubirii depline, din care nu se poate înfiripa altceva decât tot iubire. Orice vizualizare se bazează pe legea cauzei şi efectului: ceea ce vedem cu ochii minţii, ceea ce gândim şi credem, configurează o *matrice* pentru realitatea exterioară. Dacă însă încrederea se clatină, realitatea nu va putea oglindi decât temerile, angoasele şi tulburările noastre.

Corpul şi spiritul sunt într-o continuă schimbare, fiind legate de timp şi spaţiu: ele sunt experienţe (aflări), însă nu sunt Cel Ce Află; căci este Cineva care face, are aceste experienţe, cineva dincolo de spaţiu şi timp, şi acest cineva nu poate fi decât sufletul.

Un gând poate fi urmărit în traiectul său în laborator, însă de unde provine acest gând?

Acest lucru a fost imposibil de detectat până acum. E ca şi cum l-am căuta pe Bach, demontând radioul din care răsună muzica lui ...

Paradigma este un concept, iar ca acest concept să se impună este nevoie ca el să fie preluat de conştiinţa colectivă; într-o continuă schimbare de paradigmă. În fiecare din noi zace sământa divină; şi aşteaptă răbdătoare să încolțească.

Pământul este doar o fărâmă a corpului cosmic (universal). Informaţiile din ADN sunt ca o enciclopedie a evoluţiei istorice a universului. În acest univers, felul de a privi, de a contempla, împrumută o formă lumii. Dacă ochiul nostru

ar avea o altă formă, o altă structură, toate obiectele ar avea o altă formă (general acceptată). Spiritul creează realitatea. Această „realitate” în care noi cu toţii suntem obsedaţi de „consistenţa” lucrurilor din jur. Însăşi structura creierului, sediul percepţiilor, este rezultatul experienţelor anterioare.

Rumi: *noi organe de percepţie apar, se înfiripă din necesitate.* Însă atât percepţiile cât şi experienţele sunt create de spirit. Lumea materială nu există autonomă de spirit. El constituie originea creatoare a lumii, încât realitatea este în fond o expresie simbolică a unei idei *ne*-manifeste. De altfel fizicianul David Bohm remarca faptul că la un anume nivel mai adânc, toţi oamenii au o conştiinţă comună. În conştiinţa noastră colectivă există un „acord”, o convenţie: această realitate există. Această convenţie s-a înrădăcinat şi astfel am construit în jurul nostru „o lume”. Angoasa, ura, războaiele, bolile sunt rezultatul „alegerii” noastre, al convenţiei din conştiinţa colectivă. Corpul nostru şi capacitatea lui (ce poate el face, întreprinde), creierele noastre şi de ce sunt ele în stare, toate acestea sunt rezultatul, expresia vie a unor convenţii, a unor opinii pre-concepute. A unei „înţelegeri”, a unui acord comun. Noi am ales această „realitate”. Tot noi putem alege alta. Realitatea poate fi schimbată deîndată ce a fost atins nivelul sinelui. Universul şi organismul uman sunt Una la nivelul sinelui. Originea inteligenţei se află în acest sine.

Bhagavad Ghita: *arcuindu-mă înapoi în mine însumi, creez din nou şi din nou.*

***R**epresia* – cauza disperării mute, senzaţia perpetuă de a nu avea voie să fii ce ai dori, de a nu avea voie să simţi, ce ai

vrea să simţi, de a nu avea voie să faci, ce ai dori să faci. În acest sens, mădularul nu este la bărbat, decât vârful aisberg-ului ...

Totul este schimbare continuă. A cantona devine pricina multor neajunsuri. Această împotrivire însoţită în fiecare moment fireşte, de teama în faţa noului. Omul, care credem că suntem, nu există: el este un amestec de dorinţe, amintiri şi evenimente trecute. Viaţa ca rutină. Rutina ca scut. Dincolo de care se află mereu necunoscutul.

Să-ţi scap ţie, neînvins, nu stă
în puterea mea.
Din cerul albastru un ochi mă va privi
îmi va da bineţe, în tăcere.
Nimic nu-mi va mai rămâne, chiar nimic,
şi doar moartea o voi primi
la picioarele tale.

Iată aşadar pilda textuală a lui Tagore, a ceea ce înseamnă o depăşire de sine: nenumăratele morţi ale eu-lui, ca şi garant al întâmpinării cu vigoare a noului.

Nisargadatta Maharaj: ***C****ine e mai întâi: lumea ori acela care vede lumea?*
Conştiinţa e greu de îndurat, de aceea se năpustesc oamenii în activităţi lumeşti.
Tot ce se lasă găsit nu este adevărul. Starea de dinaintea tuturor cuvintelor nu are nume.
Adevărul nu poate fi obiectul cunoaşterii. Doar ceva caduc poate fi obiect al cunoaşterii.

***D**umnezeu a dispus răspândirea adevărului; si deîndată s-a înfiinţat demonul rostind*: *eu o să-l organizez*. Răul pare a lua naştere *la întretăierea* corpului cu spiritul. Răul apare în momentul scurt al tranziţiei, fiindcă el conţine reacţii şi *motive colective*. Când fiecare, o întreagă societate crede că răul vine de undeva, de acolo afară, devine fiecare gestantul răului. Şi există atât de mulţi oameni care nu se confruntă cu umbra lor, ca lumina să pătrundă bezna beciului din noi ...

Umbra este invizibilă şi e nevoie de o coborâre în abis, spre a o găsi. Şi acest lucru nu se face prin apelul la gândire, fiindcă umbra nu răspunde la gândire ori la vorbe. Coborârea în abis începe abia atunci când apelăm la latura „primitivă", unde experienţele se ordonează, nu după criterii logice, ci *emoţionale*.

În sensul acesta este cutremurător experimentul realizat în 1971 la universitatea din Stanford. El devine o cheie a spaimei pentru a ne reapleca asupra unor întrebări, mereu şi cu groază reluate, din istoria universală. Studenţii acestei universităţi s-au supus unui experiment neobişnuit. O grupă de studenţi, care au trebuit să joace rolul gardienilor şi astfel să preia controlul asupra unei alte grupe de studenţi, ce urmau să joace rolul deţinuţilor. Grupele au fost aduse într-o clădire construită ad-hoc pe potriva unui penitenciar şi ar fi trebuit să-şi joace rolurile vreme de două săptămâni. Însă după şase zile experimentul a trebuit să fie oprit: tinerii, aleşi pentru robusteţea lor spirituală şi pentru valorile lor morale s-au preschimbat în gardieni sadici, fără nici un control, iar victimele, care se aflau sub un stres enorm s-au preschimbat în

victime resemnate şi deprimate. Astfel, profesorul Zimbardo: *gardienii au silit deţinuţii să se dezbrace, le-au pus glugă, i-au pus în lanţuri, le refuzau mâncarea ori somnul, i-au izolat şi i-au pus să cureţe tinetele, cu mâna goală.* Cei care nu s-au înjosit la astfel de manifestări nu au întreprins nimic spre a-i împiedica (!,n.n.). *Când au început* să se plictisească, *i-au tratat pe deţinuţi ca pe nişte jucării, obligându-i la tot soiul de jocuri umilitoare, încet-încet aceste manifestări au căpătat apoi o tentă sexuală...*

Răul există în fiecare, ca umbră, fiindcă lumea se află în noi. În cazul acestor umbre existente în fiecare, nu e vorba de clasicul bine-rău, ci de *energii claustrate*, ce caută un ventil. Energiile umbrelor rămân vii – şi-şi cer dreptul la viaţă. Doar conştientizarea lor le poate diminua energia. Coborârea în abis...

Poate ar fi mai adecvat a spune: corpul părăseşte sufletul, căci el e cel care vine şi pleacă. Corpul e ca o colibă mistuită de o furtună; însă, locul, spaţiul în care a fost, rămâne, e tot acolo. Spaţiul-suflet, nelimitat.

Apoptoza, adică moartea programată a celulei ne permite a rămâne în viaţă murind în fiecare zi puţin. Apoptoza se ocupă însă şi de celulele creierului, care la făt şi la nou născut sunt, paradoxal, mai numeroase, şi anume făcând să dispară aceste ţesuturi, ca inteligenţa ce va evolua mai departe să-şi poată crea reţeaua fină a legăturilor. Părerea că doar cu bătrâneţea dispar multe celule cenuşii, a trebuie astfel să fie revizuită.

Faptul că o celulă moare întru regenerarea organismului, întru menţinerea lui în viaţă, presupune faptul că nu evenimentul acesta e important, ci *planu*l din spatele lui, care asigură echilibrul atât de fragil între semnalele negative şi cele pozitive. Acest plan se află dincolo de timp, fiind pretutindeni în corp şi ... nicăieri. Când moare, fiecare celulă îl ia cu sine, însă planul rămâne ...

Marioneta nu se deosebeşte de rebel, dat fiind că amândoi sunt supuşi cauzei şi efectului, prinşi în lume, prinşi în kharma. Atât determinismul, cât şi liberul arbitru sunt *unelte ale fiinţării* – independent de ea nu au alt scop. Om şi univers sunt una. Fiecare schimbare în sistemul ecologic a avut la nivel genetic un efect asupra omului. Universul îşi aminteşte de evoluţia sa lăsând urme sub forma ADN-ului. Genele noastre sunt astfel *punctul de întretăiere* a tot ce se întâmplă pe lume, legătura cu întreaga natură.

Orice eveniment e în timp, însă pare a se înfiripa mereu *dincolo* de el, pesemne, dintr-o decizie anterioară păşirii în context de timp. Poate de aici convulsiile, neîmpăcarea.

Când atemporalitatea devine parte a Fiinţării, dorinţele se vor împlini *spontan*: ne putem juca cu timpul ca şi cu celelalte componente ale lumii. Dorinţele sunt cele care ne scot din letargie, din „starea de comă”, în care am fi fără ele.

Ce repertoriu se mai află în fiecare! Câte roluri, câte faţete ale personalităţi, aflate în noi, gata de a demara la cel mai mic declic. Dincolo de acestea se află Sinele imanent. Şi atunci

care ar fi sensul vieţii (oricât de absurdă ar fi existenţa unui panaceu universal în acest sens ...)?

Păi, sensul vieţii pare a fi ...Totul.

Suntem atât de preocupaţi de-*a face ceva*, încât nu mai avem timp să ne privim în ochi. omul cu adevărat terminat, *un uomo finito*, este cel care nu mai vede nici o altă alternativă în afară de Una, obsedantă, acaparatoare. Capacitatea de a fi încredinţat de o diversitate de alternative, în cazul eşecului uneia, este poate semnul unui om echilibrat, întreg. Însă: *ne trezim drept îngeri şi ne culcăm drept demon*i (citat budist), mereu preocupaţi cu încrâncenare de propria noastră siguranţă ...

Stau aici în nopţile mele însingurate din acest hotel uriaş aflat pe o insulă a Neckar-ului. Aproape de Lauffen, unde s-a născut Hölderlin. Şi-mi trec mereu prin minte chipuri dragi, voci de mult stinse. Mai ales cel al unuia din cei mai regretaţi prieteni: Rolf. Era pe la mijlocul anilor optzeci, când Madi m-a anunţat cu bucurie la telefon că va veni împreună cu el la festivalul de poezie de la Sighişoara.

> (Un festival care s-a înfiripat graţie unei „îndrăzneţe falsificări” în actul corespondenţei: eram în anul II de studii filologice la Cluj şi tot de pe atunci, şi redactor la *Echinox*. Mă aflam împreună cu Cristina F. acasă la Marta P., cu puţin înainte de întâlnirea de la Sighişoara a celor două cenacluri, Agora şi cea a grupului de la Echinox. Dintr-odată mi-a trecut aşa, prin minte: ce ar fi să facem din această întâlnire, un adevărat festival de poezie, invitând oameni de talent de pretutindeni?

Marta m-a privit, şi apoi, cu simţul ei logic, practic, ca o compensare a laturii ei poetice, a exclamat: Bine...însă cine crezi tu că o să vină, dacă semnezi Zanca? ... Am tăcut, potoliţi deodată cu toţii. Apoi, mi-a fulgerat prin minte: Dar dacă semnăm invitaţiile cu Ion Pop? Au izbucnit în râs amândouă, însă Marta s-a şi aşezat la maşină şi a bătut invitaţiile pe numele celor pe care ea îi cunoştea mai bine decât noi. Iar eu ... am semnat. Şi astfel, au venit Şora, Paleologu, Mugur, Cenaclul de Luni, ieşenii etc. ...Când l-am avertizat, puţin mai târziu, pe domnul Pop (cum îi ziceam cu toţii pe atunci), a rămas o clipă descumpănit, apoi a spus doar, cu acea, deja clasică dojană în glas: Vai, domnule ... Atât.)

I-am aşteptat în gară. Cum am aflat mult mai târziu, ni s-a părut că ne cunoaştem de-o viaţă. Tot acolo, în gară, doi reprezentanţi ai securităţii locale. Avertizaţi, evident, cu mult înainte, din Bucureşti. Madi i-a remarcat şi ea imediat, deşi nu era ... din Sighişoara. Am traversat calea ferată şi am urcat pe o cărare abruptă colina ce adăpostea un restaurant celebru, Vila Franka. La o masă alăturată, cei doi (care, spre a nu mai plictisi, nu s-au mai dezlipit de noi – dimpotrivă, şi-au sporit rândurile, cât a ţinut festivalul). Rolf dădea semne vizibile de iritare. Am plecat înspre casa părintească, aflată parţial pe atunci în renovare. În spatele ei curgea Târnava. Şi acolo pe malul ei am băut împreună nişte vin, aşezaţi pe nisip, printre sălcii, până noaptea târziu. Deîndată ce am urcat malul înspre casă, Rolf, frânt de oboseală, s-a trântit într-una din camere pe pat adormind imediat. Am rămas cu Madi tot restul nopţii în cealaltă cameră. Înspre zori ne-a cuprins un asemenea frig, dublat de altul atotprezent, lăuntric, încât ne-am dus lângă Rolf, care ne-a făcut loc mormăind ceva şi am adormit astfel toţi trei până înspre

ziuă, ghemuiţi într-un singur pat. După un an, în disperarea unei crize a insuportabilităţii, am plecat brusc la Timişoara. Voiam să ies cu orice preţ. Era vară. Am ajuns seara târziu. Peste tot se controlau buletinele, deşi eram în plin centru. Am ajuns acasă la Puiu Ilieşu şi a doua zi am plecat împreună la Bucureşti , unde lui trebuia să-i apară o carte. Din gară, direct la vechea cinematecă al cărei director era pe-atunci poetul Eugen Suciu. La un moment dat au venit mai mulţi. A apărut şi o femeie în haine cernite. Se stinsese de curând Virgil. Totul a prins o montură funebră. Înştiinţat de unul din cei adunaţi acolo, a venit şi Rolf şi s-a decis să mergem cu toţii la Frăţilă. După ce ne-a cântat ceva, Frăţilă m-a rugat să interpretez la ghitară câteva piese clasice şi ceva din Simon & Garfunkel. („ciupite", le zicea el). Nu pot uita expresia de pe chipul lui Rolf: stătea retras şi mă privea tăcut. Târziu în noapte am ajuns amândoi acasă la el cu Madi (pe atunci erau împreună). N-am întrebat nimic, însă totul mi se părea straniu şi trist; ceva aflat sub prezenţa dominantă a unei confuze mefienţe, ceva sub o permanentă alertă şi ameninţare. Ceva demonic. Malefic. Ţin minte că dintr-o anume sfială şi jenă, însă şi spre a mai înviora totul, îi tot repetam absurd şi obositor lui Madi (care surâdea, când amuzată, când cu o nemaireţinută mâhnire): *Madam, I'm James Dean* ... Ştiu că am vorbit mult cu Gudrun, soţia lui, şi că la un moment dat, dintr-o efuziune şi o empatie confuză am îmbrăţişat-o (Rolf era cu Madi într-o altă cameră). În acest moment a apărut el. S-a uitat la ea şi apoi a rostit doar atât: Gudrun ...Cu un glas absolut fără nici o insinuare, fără nici o inflexiune. Doar o mare oboseală. Apoi, s-a retras. M-am trezit pe canapea dimineaţa. Casa părea pustie. Într-o cameră l-am zărit prin uşa deschisă pe Rolf întins pe o altă canapea. Zăcea acolo pe burtă, parcă prăbuşit. Cu faţa în jos. Am rămas aşa nu

ştiu câtă vreme, parcă hipnotizat de o presimţire. Nu voi uita niciodată această clipă. Afară uruiau maşinile. Răbufnea un miros de benzină. De cauciuc ars. Mirosea a bitum. Fereastra era larg deschisă ... Am făcut o cafea şi am aşteptat să se trezească. Pantalonii mi s-au rupt şi el mi-a dat nişte blugi, ce atârnau în cuier. Am plecat din Bucureşti ca dintr-o etuvă. Am oprit primul camion, care ne-a luat înspre munţi. La Braşov, fratele meu avea nunta şi ne-am decis să mergem acolo. Doar un pretext. Oriunde. Numai să plecăm. Să ieşim. Cum era însă abia joi, iar până duminecă mai erau câteva zile bune, ne-am oprit pe parcurs de multe ori, dormind pe unde apucam, afară pe câmp. Pe un mal de apă. Era cald, tăceam ori ne înțelegeam doar prin frânturi de vorbă. Ne simţeam bine împreună. Asta ajungea. Ne opream în bodegile cele mai stranii de pe drum. Tăceam, contemplam şi beam. Aceleaşi gânduri ne bântuiau. Ne înțelegeam din ochi. N-am încercat nici să ne destăinuim. La ce bun? Nu era deja totul impregnat în jur? Într-o speluncă dincolo de Ploieşti Rolf m-a privit zâmbind şi a spus în glumă însă şi cu o insinuare severă în ochi: Eu cu tine nu mai beau. Tu nu bei. Tu torni. A priceput, care va să zică, şi acest lucru . Ne reîntâlnisem. Ne simțeam în largul nostru laolaltă, deşi totul se petrecea ca sub o stare de urgenţă, ca sub o presiune. În ritm hurducat, egal de roţi. Rostogolindu-se peste asfalt, sfârtecându-se dureros sub stern. S-ar putea scrie o carte despre toate acestea. Despre ce am vorbit. Despre totul. Însă, la ce bun? Rămâne chipul lui privindu-mă în seara aceea la Bucureşti. Răspândea o lumină, o inocenţă şi-n acelaşi timp o suavă vitalitate, pe care n-am mai zărit-o de pe atunci pe nici un chip. Nu pot uita nici cum zăcea el acolo. Întins pe canapea. Cu faţa în jos, în vreme ce afară uruiau motoarele şi mirosea a bitum ars. A vară pârjolită. Iar fereastra era şi pe-atunci, larg

deschisă ... Am fost tineri. Am fost împreună. Acele zile şi nopţi au avut parcă în ele şi ceva din Kerouak, *On the road* . Am fost fericiţi ca nişte puşti şi ne-am simţit tare „liberi" în acele puţine zile. Pline. Şi totuşi gonindu-se, alungându-se vertiginos între ele. Peste care adiau mereu, disperarea, mâhnirea. Şi mai ales acea atotprezentă *Lieblosigkeit* (*făr-de-iubirea* ,.cum am transpus termenul acesta dintr-un sfâşietor poem de-al lui). A fost Prietenul. Cu nici unul nu m-am mai simţit de atunci atât de apropiat. Puteam tăcea nestânjeniţi, ore întregi, împreună. A fost mai mult decât un minunat poet. A fost un Om. Unul din cei extrem de rari, care *într-adevăr* ar fi putut spune cu *deplină credibilitate*, că ar fi preferat ca totul în lume să se poată rezolva şi ca poemele să fi rămas nescrise.

Opusul iubirii nu e ura, ci nepăsarea, apatia aceasta de moarte. Chipul îndrăgit nu mai e mâine acelaşi, aidoma chipului meu, încât îmi îmbrăţişez viaţa şi plec mai departe.

Literele numelui tău înfiripă însă cuvântul-cheie în jocul de cuvinte-încrucişate al vieţii mele ...

Nu pot împiedica ceea ce se va întâmpla, însă pot hotărî cum voi reacţiona la evenimente.

Nimeni un va părăsi viu lumea asta ... O fraza ca a d-lui de la Palisse ...

Mă întâlnesc pe una din aleile parcului cu unul. Îi dau bineţe. Mă priveşte deodată încruntat de o posibilă „lezare a sferei intime" (bătrânii însă se bucură şi răspund cu vioiciune): „Ne cunoaştem"?, zice cu o undă de ironie agresiv-arogantă. Mă uit la el cu o linişte de lac: „Să fim oare într-o bună zi în

stare de-o astfel de reuşită majoră?" ...Faţa-i devine de piatră şi pleacă parcă smucit mai departe ...

Azi domnii rânjesc, iar damele chicotesc. Nimeni nu mai ştie a râde. Ne dăm jos din pat, intrăm în baie, ne privim în oglindă şi oftăm: doamne, dumnezeule ...Asta ar mai merge, însă nu e oare straniu că în fiecare dimineaţă ieşim pe aceeaşi uşă?

Pomul cunoaşterii pare să fie în momentul încălcării tabu-lui, începutul introducerii în lume a *manipulării întru putere*; se califică ceva ca fiind bun ori rău, ca fiind păcătos ori virtuos, ca prin liantul salutar al frici şi angoasei, să se poată desfăşura în voie *structura manipulatoare întru obţinerea şi păstrarea puterii.* Şi de aici evantaiul tuturor vicisitudinilor: neîncredere, invidie, ipocrizie, ahtiere, furie, agresiune, crimă.

Aurobindo, Ramakrishna, Chinmoy pot fi consideraţi ca reprezentanţii unei spiritualităţi moderne, ce se deschide lumii, o spiritualitate în mişcare, dinamică, mărturisind tendinţa evolutivă a însăşi spiritualităţii.

Esenţial însă cât de puternic au integrat ei achiziţionările lăuntrice *în viaţa personală şi socială.*

În acest sens spusele lui Sri Chinmoy devin revelatorii*: Când un om de ştiinţă vrea să demonstreze ceva, ne duce în laboratorul său. Când vrem să dovedim ceva spiritual, trebuie să îl purtăm pe omul de ştiinţă în lumea lăuntrică. Spre a pătrunde în lumea lăuntrică avem nevoie de un tichet de îndreptăţire. Ea ca şi cum vrem să zburăm de la*

New York în India. Fără un tichet de zbor nu putem zbura. Tot astfel, nu putem pătrunde în lumea lăuntrică, fără rugăciune şi meditaţie, care sunt tichetele noastre lăuntrice. Există un om de ştiinţă, care e pregătit să se roage şi să mediteze, ca unul ce caută realmente, ca un iubitor al lui dumnezeu?

> Întrebat de cineva când va fi eliberat de neştiinţă, de ignoranţă, Sri Ramakrishna a răspuns simplu: *Când „eu" va înceta să existe ...*

Sri Chinmoy: *dacă omul se va apropie de dumnezeu* nu ca un cerşetor, ci ca un prieten, *îl va ajunge mai devreme.*

Corpul unei viori trebuie *să fie gol,* spre a se ivi *din acest gol* sunetul, cum în moarte se unesc în rugă toate religiile, toate credinţele. Şi e tot mai multă larmă în jur. Şi dumnezeu vorbeşte doar în şoaptă.